

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Eesti Panga kuvand: Ajakirjanike ja Eesti Panga juhtide kuvandite võrdlus

Bakalaureusetöö (4AP)

Autor: Rainer Laurits
Juhendaja: Aune Past MA

Tartu
2008

Sisukord

Sisukord.....	2
Sissejuhatus.....	3
1. Teoreetiline lähenemine.....	6
1.1 Kuvandi teooria.....	6
1.2 Identiteet.....	9
1.3 Maine.....	11
1.4 Planeerimine ja korporatsiooni loo loomine.....	14
1.5 Avalik sektor.....	16
1.6 Teooria rakendatavus.....	18
1.7 Uurimisküsimused ja uurimisprobleem.....	20
1.7.1 Ajakirjanike sihtgrupi hoiakute uurimise eesmärgid (küsimused vt Lisa 1)....	20
1.7.2 Eesti Panga juhtide hoiakute uurimise eesmärgid (küsimused vt Lisa 2).....	21
2. Meetod ja valim.....	22
2.1 Meetod.....	22
2.2 Valim.....	23
3. Tulemuste esitus.....	26
3.1 Ajakirjanike intervjuude analüüs.....	26
3.1.1 Eesti Panga tegevusvaldkond.....	26
3.1.2 Eesti Panga tegelased.....	29
3.1.3 Eesti Panga rollid.....	31
3.1.4 Eesti Panga usaldusväärsus.....	35
3.1.5 Eesti Pank meediategelasena.....	36
3.1.6 Probleemid.....	38
3.1.7 Ajakirjanike intervjuude tulemuste kokkuvõte.....	39
3.2 Ekspertintervjuude analüüs.....	41
3.2.1 Eesti Panga tegevusvaldkond.....	41
3.2.2 Eesti Panga rollid.....	42
3.2.3 Eesti Panga usaldusväärsus.....	46
3.2.4 Eesti Pank meediategelasena.....	47
3.2.5 Eesti Panga probleemid.....	49
3.2.6 Eesti Panga tugevused.....	50
3.2.7 Ekspertintervjuude tulemuste kokkuvõte.....	51
3.3 Ajakirjanike süvaintervjuude ja ekspertintervjuude võrdlev analüüs.....	54
4. Järeldused ja diskussioon.....	57
Kokkuvõte.....	64
Summary.....	66
Kasutatud kirjandus.....	67
Lisad.....	70
Lisa 1. Semistruktureeritud süvaintervjuu kava.....	70
Lisa 2. Ekspertintervjuu kava.....	72
Lisa 3. Kodeerimisjuhend.....	74
Lisa 4. Transkriptsioonid.....	77

Sissejuhatus

Käesoleva töö eesmärgiks on välja selgitada Eesti Panga kuvand ajakirjanike ja Eesti Panga juhtide sihtgrupis. Eesti Panga kuvandi uurimine on hetke kontekstis minu meelest väga oluline, kuna kiiresti muutuvates majandustingimustes on sellisel organisatsioonil nagu Eesti Pank täita vastutusrikas roll avalikkuse majanduskäitumise juhtimises. Seda eriti olukorras, kus Eesti Pank ei oma reaalselt võimu, vaid tema mõju avaldub sõnumite usaldusväärsusel. Samas avalikkuse hoiakute muutmine oleneb vähemalt sama palju sihtgrupi hoiakutest organisatsiooni vastu, kui kindla sõnumi väärtusest. Seega peaks antud uurimistöö näitama lisaks Eesti Panga kuvandile ka Eesti Panga suutlikkust oma rolli ühiskonnas täita.

Grunigi (1992) arvates tegeleb organisatsiooni suhtekorraldus igapäevaselt ümbritseva avalikkuse mõjutamisega, et kujundada organisatsiooni kuvandit. Seega on suhtekorraldusel oluline roll organisatsioonis, et mõista ümbritsevat ning nende arvamusi kujundada. Suhtekorraldaja peab olema vahemees avalikkuse ja organisatsiooni vahel, et mõlemad saaksid üksteist kummalegi vajalikul määral mõjutada. Organisatsiooni edu on määratletud eelkõige suhetest ümbritsevaga ning organisatsiooni positiivne kuvand sihtgruppides aitab kaasa organisatsiooni positsiooni tekitamisele või hoidmisele.

Grunigi (1992) sõnul on sihtgruppe võimalik orienteerida organisatsiooni eesmärkide täitmisele, kui nad on kaasatud sihtgrupp ning sihtgruppide vajadusi on oluliseks peetud. Kuna antud uurimistöö uurimisobjekt on Eesti Pank, mille peamiseks eesmärgiks on Eesti krooni stabiilsuse hoidmine, mis sisuliselt tähendab Eesti krooni ja ka kogu Eesti majanduse usalduse hoidmist, siis tuleb arvestada, et „organisatsioonid, kes müüvad kogemusi ja usaldust, peaksid rohkem panustama korporatsiooni maine ja kuvandi kujundamisele“ (Dowling 2001: 24). Seega on Eesti Panga jaoks oluline tegeleda kuvandi kujundamisega, et oleks võimalik täita organisatsioonile seatud eesmäärke.

Organisatsiooni ei saa võtta eraldiseisvana ühiskonnast, kus ta tegutseb ning oluline on muuta ümbritsev sõltuvaks informatsioonist, mida organisatsioon edastab. Järelikult peab igasugune organisatsiooni kuvandi uurimine põhinema väliste ja sisemiste sihtgruppide välja selgitamisel. Organisatsiooni mõjukus pääseb maksma ainult siis, kui organisatsioon tegeleb aktiivselt ümbritsevate hoiakute kaardistamisega. Kui sihtgruppides olevad hoiakute tunnused on kaardistatud, on organisatsioonil läbi suhtekorralduslike meetmete võimalus muuta või hoida domineerivaid hoiakuid.

Antud uurimise eesmärgiks on vaadelda hoiakuid ajakirjanike sihtgrupis ning hiljem võrrelda neid Eesti Panga juhtide hoiakutega. Eesti Panga juhtide ehk ekspertide intervjuud annavad uurimisele lisaväärtuse, kuna annavad võimaluse võrrelda organisatsiooni avalikku kuvandit Eesti Panga juhtide poolt soovitud identiteedi ja soovitud kuvandiga. Ajakirjanike sihtgrupi uurimisel lähtun ma sellest, et ajakirjanike kui meedia esindajatel on võime mõjutada ka kõiki teisi välimisi ja sisemisi sihtgruppe. Seda väites, lähtun ma McQuaili (2000: 449) arvamusest, et meedia omab mõju („meedia tegevuse või meediaga kokkupuutumise ettekavatsetud või ettekavatsemata tulemus või tagajärg“). Ajakirjanike sihtgrupi hoiakute välja selgitamine annab seetõttu ka võimaluse hoomata ühiskonnas üldiselt levivat kuvandit, kuna ajakirjanduslik tekst on tahes tahtmata subjektiivne, kuigi Cohen (1963, McQuaili 2000 kaudu) ütleb, et ajakirjanike rolli võib jaotada ainult kaheks: neutraalne roll, kus ajakirjanike annab neutraalse ülevaate sündmustest; ja neljanda võimu roll – olla kriitiline valitsuse suhtes.

Fombrun (1996: 269) kirjutab, et „organisatsiooni kuvandi selgroog on selle organisatsiooni identiteet – põhiväärtused, mis kujundavad organisatsiooni kommunikatsiooni, kultuuri ja otsuseid. Seetõttu on oluline rääkides organisatsiooni kuvandist, rääkida ka identiteedist ja mainest, mis Dowlingu (2001) arvates on kõik seotud, kuid eristatavad mõisted. Antud uurimistöö teoreetiline osa püüab tuua välja seosed kõigi nende mõistete vahel.

Uurimistöö teises osas põhjendan ma meetodi valikut uurimisprobleemist lähtuvalt ning seletan ka valimi koostamise põhimõtteid. Uuringumeetodiks, millega ma Eesti Panga

kuvandit uurima hakkas, on semistruktureeritud süvaintervjuud, mis annavad kõige parema sissevaate sihtgrupi hoiakutesse. Intervjuud ajakirjanikega on läbi viidud ajavahemikus 7.-12. jaanuar 2008. Ekspertintervjuud Eesti Panga töötajate ja Nõukogu liikmetega on läbi viidud 14. – 18. aprill 2008.

Kolmandas peatükis esitan uurimistulemused teemade lõikes ning võrdlen omavahel ajakirjanike ja Eesti Panga juhtide intervjuudest saaduid tulemusi. Uurimistöö neljandas peatükis esitan diskussiooni ning peamised järeldused uurimistulemustest lähtuvalt.

Bakalaureusetöö valmimisele kaasa aitamises tänan juhendajat Aune Pasti.

1. Teoreetiline lähenemine

1.1 Kuvandi teooria

Weick (2001) näeb organisatsiooni kui psühholoogilist konstruktsiooni indiviidide teadvuses. Nimelt on organisatsioon inimese kujutus, mis baseerub tema kontaktidel organisatsiooni liikmetega. Weicki (2001) sõnul sõltub inimese kujutus organisatsioonist ka kaasatusest ehk kui palju tarbib inimene organisatsiooni poolt saadetud informatsiooni.

Seega kui organisatsioon on pelgalt konstruktsioon ning organisatsioon saab inimese kujutlust mõjutada kaasatusega, siis on organisatsioonil võimalik kujundada kuvandit, kuna läbi kaasatuse on võimalik kujundada keskkond, kus inimene tarbib ühte informatsiooni, kuid ignoreerib teist.

Kuvandit ei ole üks, vaid neid on palju. Kuvand võib igal inimesel olla erinev, lähtuvalt tema kogemusest ja kokkupuutest objekti/subjektiga. Boulding (1979) ütleb, et kuvand on see, mida inimene kujutab tõena ehk siis kuvand on subjektiivne teadmine. Seega ei ole organisatsiooni kuvand muutumatu atribuut, mida organisatsioon saaks kasutada, kuna „igal inimesel on erinev kogemus, erinev informatsioon ning erinev kokkupuude ja seetõttu pole ühel organisatsioonil üks kuvand, vaid mitu“ (Dowling 2001: 18).

Lisaks iga indiviidi teadvuses tekkivale kuvandile, eksisteerib Bouldingi (1979) järgi ka avalik kuvand, mis on põhiline side iga ühiskonna, kultuuri, subkultuuri või organisatsiooni vahel. Avalik kuvand on järelkult midagi sellist, mis tekib erinevate gruppide sees arvamusi vahetades ja jagades. Boulding (1979: 132) ise järeltab sellest, et „kuvand on mõjutatud mitte ainult inimese karakteristikast, vaid ka kogu kultuurist, mis tema ümber on“.

Kuvandi teoorias ongi kõige levinum arusaam kuvandist, kui inimeste teadvuses tekkiv kujutluspilt või emotsioonide grupp, mis tekib objekti/subjekti/nähtuse kohta. Kuvand tekib aegamööda erinevate kogemuste koosmõjul vaadeldava objekti kohta. Kuigi kuvand tekib iga inimese teadvuses individuaalselt, on seda võimalik uurida ka sihtgrupiti, kuna sihtgrupid on reeglina avatud sarnastele kanalitele ja seega otsivad analoogset informatsiooni. Antud lähenemine teeb võimalikuks uurida organisatsiooni kuvandit ning leida, kuidas erinevad sihtgrupid organisatsiooni mõistavad.

Wan & Schelli (2007) järgi on organisatsiooni kuvandi käsitlemine jagunenud kaheks. Osa teadlasi mõistavad kuvandi all organisatsiooni enda avalike suhete praktiseerijate tööd, kus „kuvandi-loomaja“ kujundab kuvandi mitte millestki ning teine kujutluslik pool teadlasi mõtestab kuvandi all inimeste ettekujutust organisatsioonist läbi nende uskumuste ja kogemuste. Käesolevas töös toetun ma viimasele variandile. Seda arvestades on organisatsiooni kuvandi kujunemine ja loomine igati vastavuses J.E Grunigi (1992) kahesuunalise sümmeetrilise kommunikatsioonimudeliga, mille järgi avalikud suhted põhinevad uuringutel ning kommunikatsiooni kasutatakse sihtgruppide mõistmiseks. Antud juhul on kuvandi kujunemisel oluline tunda ümbritsevat ja oma peamisi sihtgruppe ning nendega suheldes leida kooskõla ja sümbioos organisatsiooni huvid ning sihtgruppide huvid vahel. Organisatsiooni kuvandit on võimalik kujundada seega läbi kahesuunalise sümmeetrilise kommunikatsiooni. Seda meelt on ka Pace & Faules (1994), kes väidavad, et kommunikatsioon ja organisatsiooni edu on seotud, kuid organisatsiooni kommunikatsiooni parandamiseks tuleb parandada organisatsiooni.

Lisaks organisatsiooni enda edu tagamisele, tagab organisatsiooni kuvand ka organisatsiooni eristatavuse teistest. Kuvand on midagi sellist, mille põhjal võib näiteks tarbijate sihtgrupp kujundada oma tarbimisharjumusi. Pasti (2007:14) järgi: „kuvand on teadmine, mille järgi sihtgrupid suhtuvad organisatsiooni ja mille põhjal nad eristavad organisatsiooni teistest.“ Seetõttu on oluline eristada erinevaid sihtgruppe, kuna „erinevad sihtgrupid kujundavad enda isikliku kindla väärtuse organisatsioonist“ (Dowling 2001: 26). Organisatsiooni kuvand peab seetõttu olema kindlalt eristatav ja eelkõige peab indiviididel olema huvi organisatsioonipoolseid sõnumeid tarbida. Lisaks

peab organisatsioonist välja minev informatsioon olema monoliitne, mis tähendab, et sõnumid oleksid vastavuses sihtgruppide ootustega ja ei tekitaks dissonantsi väljakujunenud kuvandiga.

Sõnumite kommunikeerimisel tuleb aga arvestada, et „sõnumi tähenduseks on muutus kuvandis, mille sõnum esile kutsub“ (Boulding 1979: 7). Boulding (1979) kirjutab, et meie kuvand osutab vastupanu informatsioonile, mis ei kattu meie peas oleva kuvandiga ning me eirame seda. Kuid kui mitmest erinevast allikast tuleb samasugust informatsiooni, siis me asendame olemasoleva kuvandi uuega. Selle põhjal võib öelda, et kuvandil on võime eirata informatsiooni, mis on hea, kui sihtgrupil või indiviidil on positiivne kuvand, kuid negatiivse kuvandi puhul peab organisatsioon nägema hulga vaeva enne, kui kuvand asenduks uue organisatsiooni poolt kommunikeeritud kuvandiga. Et asendada vana kuvand uuega, on aga vaja, et inimeseni/sihtgrupini jõuaks sarnane informatsioon mitmest kohast. Mis omakorda tähendab, et organisatsioon vajab selleks strateegilisi liitlasi, kes kannaksid endas edasi organisatsiooni sõnumeid.

Tulenevalt eelnevast on kuvandi kujunemisel ja loomisel on märkimisväärne tähtsus sihtgruppide määratlemisel ning nende sihtgruppide vajaduste mõistmisel. Kuvandit on seega võimalik kujundada mõistes oma sihtgruppe ja selle kaudu kommunikeerida sõnumeid organisatsioonist. Dowling (2001: 33-34) jagab sihtrühmad nelja suuremasse kategooriasse: 1)normatiivsed grupid (valitsus, juhtkond, ametkonnad jne); 2)funktsionaalsed grupid (töötajad, ametiühingud, varustajad, jaotajad, teenuse pakkujad); 3)kliendi grupid (erinevate vajadustega segmendid turul); 4)hajusad grupid (ajakirjanikud, ühiskonnaliikmed, erilise tähelepanuga grupid).

Antud uurimistöös on erilise tähelepanu all just hajus grupp ning Dowlingu (2001) järgi just kõige olulisemad liikmed selles grupis – ajakirjanikud, sest „organisatsioonid on eriti tundlikud meediaga kokkupuutudes kriiside ajal. Ajakirjanike halb kohtlemine võib intsidendi kujundada kriisiks ja viia sellega alla kuvandi ja tihti ka maine, mida inimesed organisatsiooni kohta omavad“ (Dowling 2001: 35). Meedia ja ajakirjanikud võivad kindlasti olla ka üheks arvestatavamaiks liitlaseks organisatsiooni kuvandi kujundamisel,

kuna neil on võimalus kanda endas uut kuvandit võimalikult paljudesse teadvustesse. See on ka põhjus, miks on oluline kuvandi kujundamisel luua vastastikuselt kasulikud suhted ajakirjanikega.

Organisatsiooni kuvandi kujundamisel ei saa aga rääkida ainult kuvandi mõistest, kuna kuvandit ei saa lihtsalt välja mõelda olematust pinnasest, vaid see peab tulema eelkõige organisatsiooni enda väärtustest ja tegevuspõhimõtetest. Dowlingu (2001) järgi tuleb vahet teha mõistetel organisatsiooni identiteet, organisatsiooni imago, organisatsiooni reputatsioon, kuha tihti mõistavad mitmed korporatsiooni juhid, et nende identiteedi ehk visuaalsete sümbolite muutus mõjub ka kuvandile. Tegelikult pärineb kuvand organisatsiooni tegelikust identiteedist ehk kuidas organisatsioon mõtleb ja käitub. Tegeliku identiteedi kommunikeerimisel ja sihtgruppides tajumisel tekibki sihtgrupi kujutlus organisatsioonist. Visuaalne identiteet aitab pelgalt tunda ära korporatsiooni. Organisatsiooni kuvand on aga kogum uskumusi ja tundeid, mis seostuvad antud organisatsiooniga (Dowling 2001).

1.2 Identiteet

Erinevad teadlased eristavad mõisteid korporatsiooni identiteet ja organisatsiooni identiteet:

- „Korporatsiooni identiteet on keskne ja selge idee organisatsioonis ning see kuidas seda esindatakse ja kommunikeeritakse erinevates auditooriumites“ (Margulies 1977; Olins 1989, 1995; Fombrun 1996; Schultzi et al. 2000 kaudu: 13).
- „Organisatsioon identiteedi konseptsioon viitab, kuidas organisatsiooni liikmed tajuvad ja saavad aru „kes me oleme“ ja/või „mille eest me seisame“ organisatsiooni siseselt“ (Hatch & Schultz 2000: 15).

Hatch & Schultz (2000) järeldavad oma analüüsil põhinedes, et korporatsiooni ja organisatsiooni identiteedi kontseptsioonid ei esinda erinevaid fenomene, kuigi need

esindavad erinevaid perspektiive ning need on suunatud erinevatele vastuvõtjatele ja kasutavad erinevaid kommunikatsioonikanaleid. Oma uurimistöös kasutan ma antud mõisteid sünonüümidena.

Kõige olulisem identiteedi mõiste mõtestamisel on see, et identiteet ei ole pelgalt organisatsiooni visuaalsed sümbolid. Visuaalne identiteet on küll osa korporatiivsest identiteedist, kuid Olinsi (1978) järgi on täiesti vale üritada ennast maailmale teadvustada alustades korporatiivse graafikaga. ”Visuaalne identiteet määrab ära sümbolid, mida kasutatakse oma identiteedi ja kultuuri kommunikeerimises sihtgruppidele“ (Past 2007: 19), kuid Balmeri (2004) väitel on kõige olulisem korporatiivse identiteedi puhul korporatiivne personaalsus, mis tähendab, et organisatsioonil peab olema oma strateegia, kuidas ta tahab olla tajutud.

Balmer & Greyser (2004) järgi eksisteerib viis erinevat kujutust korporatsiooni identiteedist:

- tegelik identiteet – korporatsiooni hetke atribuudid (omanikud, juhtimise stiil, teenuste ja kaupade kvaliteet jne.);
- kommuniqueeritud identiteet – reklaam, sponsorlus ja PR;
- tajutud identiteet – erinevates sihtgruppides valitsevad kuvandid;
- ideaalne identiteet – parim positsioon turul,
- soovitud identiteet – organisatsiooni visioon.

Kuvandi kujundamise aspektist on kõige olulisem pöörata tähelepanu tegelikule identiteedile ja tajutud identiteedile, kuna Marguiles (1977) järgi mõjutavad korporatsioonid oma kuvandit identiteedi juhtimise kaudu. Identiteedi juhtimine algabki sellest, et organisatsioon esmalt määratleb soovitud identiteedi, käitub selle järgi ning saavutab tegeliku identiteedi ja alles siis kommuniqueeritakse seda sihtgruppides. Tulemuseks on ideaalis see, et organisatsiooni soovitud, tegelik ja tajutud identiteet on kõik vastavuses, sest „kuvand kujuneb identiteedi ja kommunikatsiooni ja kogemuse tulemusel“ (Past 2007: 19).

Väga ohtlik tee suhtekorralduses on identiteedi kommunikeerimine ilma, et organisatsioon ise seda identiteeti endas kannaks. Antud tegevus, mida võib nimetada informatsiooniga manipuleerimiseks, võib lühiajaliselt olla edukas, kuid kui organisatsiooni väärtused seda pikaajaliselt ei toeta, siis on tulemuseks organisatsiooni halb kuvand ning Grunigi (1992) väitel võib sellel olla ka otsesed majanduslikud tagajärjed.

Kui organisatsiooni identiteet on keskne, iseloomulik ja pidev tuum ühises organisatsiooni skeemis, siis see võib käituda raamimismehhanismina organisatsiooni otsuste tegemisel (Barney ja Stewart 2000). Ning kui kõike teooriat arvesse võtta, siis siinkohal võib parafraseerida Fombruni (1996), et identiteet on kogu ettevõtte selgroog. Kuvandi uurimisel peab eelneva põhjal pöörama tähelepanu organisatsiooni tegelikule identiteedile ehk väärtustele, mida kannavad endas organisatsiooni liikmed.

1.3 Maine

Organisatsiooni maine ehk reputatsioon on kuvandi seisukohalt väga oluline, kuna organisatsiooni maine on seotud kuvandiga. Dowlingu (2001) arvates on maine kahemõõtmeline – hea või halb, suur või väike. Ning vastav otsus tehakse just kuvandi põhjal. Nagu kuvandeidki on palju ja erinevaid, siis nii on ka mainega. Igal sihtgrupil on erinev kogemus organisatsiooniga ning nii kujuneb ka iga sihtgrupi jaoks erinev väärtus organisatsioonist.

Maine on ajas rohkem muutuvam ning selle abil on võimalik hinnata organisatsiooni arengut. Past (2007: 12) väidab, et „organisatsiooni maine on sotsiaalne konstruktsioon organisatsiooni käitumisest tulenevale võimekusele vastata erinevate sihtgruppide ootustele“. Maine esindab organisatsiooni mineviku ja oleviku tegutsemist ning portreerib organisatsiooni võimet saavutada erinevate sihtgruppide soovitud tulemusi.

Dowlingu (2001) väitel on parim tee hea maineni kujundada soovitud kuvand ning seejärel ühendada see oma sihtgruppide väärtustega. Ei saa muuta inimeste väärtusi, kuid saab muuta nende ettekujutust ja vahel ka emotsionaalset seotust mõne organisatsiooniga. Siinkohal on oluline taaskord jälgida, et organisatsioon kannaks endas sama kuvandit, mida organisatsioon soovib maine tõstmiseks sihtgruppidele edasi anda. Kõige parem moodus organisatsiooni maine tõstmiseks on sihtgruppidele nende omaduste kommunikeerimine, milles organisatsioon hea ning märgatav on. Fombrun (1996; Schultzi et al. 2000 kaudu) ütleb, et organisatsiooni maine on organisatsiooni väliste subjektide ettekujutuste summa organisatsiooni silmatorkavast karakteristikast ning see peegeldab üldist austust firma suhtes erinevate sihtgruppide hulgas.

Kui kuvand on ajapikku kujunenud erinevate kogemuste ja kokkupuudete läbi, siis nagu öeldud, on maine ajas rohkem muutuvam. Seetõttu on maine ka organisatsiooni poolt rohkem kontrollitavam, kuna organisatsioonil endal on alati võimalik kommunikeerida oma sihtgruppidele positiivset informatsiooni. Fombruni (1996) järgi saavad sihtgrupid teada organisatsiooni tegevusest peamiselt organisatsiooni enda käest välja antud andmete, analüütikute arvamuste, ajakirjanike sissevaadete ja kuulujuttude kaudu. Me toetume nendele allikatele, kui me otsuseid teeme. Me kasutame nende arvamusi, et kristalliseerida isiklik arvamus organisatsiooni mainest. Ning kui jätta kõrvale isiklikud kogemused organisatsiooni toodete ja algatustega, siis meie arvamusi organisatsioonist mõjutab see, kui harjumuspärane (tuttav) ta on meile reklaamide ja promotsioonide kaudu. Seetõttu on võimalik organisatsiooni mainet kampaaniate käigus muuta ja sihtgruppide silmis positiivsemaks teha. Siiski tuleb olla ettevaatlik, kui organisatsioon kasutab kampaaniat lühiajaliseks maine parandamiseks, sest pikas perspektiivis maksab see organisatsioonile kätte. Maine tõstmiseks mõeldud sõnumite kommunikeerimine peab olema järjepidev ja tulenema organisatsiooni selgroost – identiteedist.

Fombrun ja Rindova (1999, Schultzi et al. 2000 kaudu) väidavad, et on kaks moodust, kus mainel on tähtsust. Ühest küljest on maine väärtuslik – tänu sellele võib kasvada organisatsiooni puhaskasum. Teisest küljest, maine ilustab kohesed reaktsioonid, mis sihtgruppidel tekivad, kui vastuolulised sündmused esile kerkivad. Seega on hea maine

kui positivistlik prisma, mille läbi sihtgrupid organisatsiooni näevad. Hea kuvandi ja kommunikatsiooniga on võimalik organisatsioonil jääda väärikaks ja lugupeetuks, isegi kui sõnumi sisu on organisatsiooni jaoks negatiivne. Samas ajutiselt maine juhtimisega mitte tegelev ettevõtte võib negatiivsete sündmuste käigus laastada oma kuvandi, mille tõttu on organisatsiooni jaoks vajalik läbivalt tegeleda maine juhtimisega.

Fombrun (2000) on välja töötanud mudeli maine juhtimiseks, mille kõiki protsesse rakendades saavutab organisatsioon läbipaistvuse – seisundi, kus sisemine identiteet peegeldab positiivselt peamiste sihtgruppide ootusi ning nende peamiste sihtgruppide uskumused organisatsioonist peegelduvad täpselt sisemises identiteedis. Fombruni (2000) mainejuhtimise mudel koosneb viiest tahust:

- kuulamine – sihtgruppide vajaduste mõistmine;
- olemine – organisatsiooni identiteedi juhtimine sihtgruppe arvestavalt;
- ettenägemine - sihtgruppide vajadustega pideval kursis olemine;
- tegemine – sihtgruppide vajadustele vastu tulemine;
- kommunikeerimine – organisatsiooni olemuse ja selle, mille eest see väljas on, suhtlemine sihtgruppidega (Fombrun 2000).

Läbipaistvuse mõiste kasutamisel tuleb eristada majandusliku läbipaistvust, mida on võimalik saavutada erinevate majandus- ja bilansiaruannete väljastamisega avalikusele, ning organisatsiooni läbipaistvust, mis on Fombruni (2000) järgi saavutatav maine juhtimisega. Samas tuleb maine juhtimine siinkohal siduda identiteedi programmidega, mis mõjutavad oluliselt maine säilimist, sest sidus eneseesitlus ja pidev projektsioon tugevduvast kuvandist aitab ehitada ja säilitada heakskiitu sihtgruppidele (Fombrun 2000). Seega maine hoidmisel on oluline keskenduda organisatsiooni läbipaistvusele, mille kaudu on organisatsioonil võimalik kontrollida oma sihtgruppide arusaamist organisatsioonist ning sihtgruppidele on võimalik kontrollida, kas organisatsiooni tegevus vastab nende ootustele ja arusaamale organisatsioonist.

1.4 Planeerimine ja korporatsiooni loo loomine

Organisatsioon ei saa olla reaktiivse käitumisega, kuna pidev probleemidele lahenduste otsimine probleemi käigus kurnab organisatsiooni ning tulemused on ettearvamatud. Seetõttu on ühel elujõulisel organisatsioonil vajalik oma tegevust planeerida. Balmeri (2004) järgi peab organisatsioonil olema strateegia, kuidas ta tahab olla tajutud ja uuringud, kuidas erinevad sihtgrupid teda tajuvad. Samas väidab Arie de Geus (1999) seda, et strateegia ei ole lihtsalt staatiline dokument, vaid peegeldab tegevust ning see tegevus on õppimine. „Õppimise kaasamine strateegilisse protsessi määrab lõpuks ära ka firma rolli planeerimistegevuses. Tegevusstrateegiad ja –stsenaariumid muudavad õppimise kogu firmas ühtseks. Kui see on paigas, siis võib firma lubada endale seda, et ta sallib oma sees toimuvate tegevuste mitmekesisust, sest õppimine ise hoiab firmat koos, ilma et selleks oleks vaja võimukandjate rangeid ettekirjutisi“ (Arie de Geus 1999: 190).

Õppimine on seega võimalus, kuidas sisemistele sihtgruppidele teavitada, kuhu organisatsioon tahab jõuda ning mida selleks peab tegema. Õppimise läbi on sisemised sihtgrupid teadlikumad organisatsioonis toimuvatest probleemidest ning oskavad ette näha probleeme ja neid ka ära hoida. Õppimine täidab siinkohal ka kokkuliitvat mõju organisatsiooni sees, sest Dowling (2001) väidab, et igas organisatsioonis on inimestel visioon, mis ideaalis esindab ja peegeldab ühiseid väärtusi, mille poole organisatsioon peaks püüdlema. See ei oma ajalist limiiti ja peaks omama suurt kandepinda nii sisemistes kui ka välimistes sihtgruppides (Dowling 2001). Planeerimise mõju õppimise näol omab seetõttu mõju ka välimistes sihtgruppides, kuna organisatsiooni liikmed esindavad ka organisatsioonist väljaspool ühiseid väärtuseid ning kannavad neid edasi teistele ühiskonnaliikmetele.

Lisaks seespärasele planeerimisele on organisatsioonidel võimalus ka enda plaanidest, eesmärkidest ja *raison d' être*'t välistes sihtgruppides suunatult tutvustada. Christenseni ja Cheney (2000) järgi tunnetab kasvav arv organisatsioone vajadust selgitada oma olemasolu ja tegevust hetke sotsiaalsetes ja poliitilistes tingimustes. Laialdasemalt kasutavad organisatsioonid selleks ametliku visiooni/missiooni seisukohavõtte, mis

võivad mängida strateegia kujundamisel ja hindamisel, tegevuse hindamisel ning sisemiste ja väliste sihtgruppide ootuste määramisel suurt kasu (Dowling 2001).

Dowlingu (2001) arvates võib visiooni seisukohavõtt mängida olulist rolli maine kujunemise protsessis. Visioon on seega kui suunav element, mis iseloomustab organisatsiooni strateegiat. Läbi visiooni tekib inimesel kujutus organisatsioonist ning visiooni seisukohavõtt meenub reeglina inimestele organisatsiooni kohta küsides esimesena, kui seda on edukalt kommunikeeritud. Visiooni seisukohavõtt on juhi jaoks oluline tööriist, kuna ekspressiivsete organisatsioonide juhid peavad teadma, kuidas motiveerida peamisi sisemisi ja välimisi ringkondi, et aidata kaasa juhi poolt propageeritud muutust strateegias rakendada ja võita usaldust sellesse (Argenti & Forman 2000). Selleks, et visiooni seisukohavõtt oleks edukas, peaks see Dowlingu (2001) järgi olema: 1) lühike; 2) selge; 3) abstraktne; 4) väljakutset pakkuv; 5) stabiilne; 6) ihaldatav; 7) tulevikku suunatud.

Visiooni on võimalik edastada läbi organisatsiooni kommunikatsiooni soovitud sihtgruppidele. Van Riel (2000) ütleb, et kommunikatsioon annab organisatsioonile võimaluse alustada dialoogi, et luua teadlikkust, mõistmist ja tunnustust organisatsiooni strateegilistele eesmärkidele, mille tulemuseks on ideaalis mõlema, nii organisatsiooni kui ka selle ümbritseva keskkonna, vajaduste rahuldamine. Selleks, et sihtgrupid võtaksid organisatsiooni sõnumeid paremini vastu, peab Van Rieli (2000) järgi organisatsiooni sõnumite sisu olema sidus ja paeluv. Selle tõttu pakub Van Riel (2000) välja, et kommunikatsioon on efektiivsem, kui organisatsioon põhineb nii nimetatud korporatsiooni lool, mis oleks sisemise kui ka välise kommunikatsiooni inspiratsiooni allikas.

Korporatsiooni lugu on Shaw (2000) arvates hea narratiivne formaat, kuidas kommunikeerida sihtgruppidele oma arengut ja strateegilisi plaane. Rõhk on siin just sellel, et korporatsiooni lood ei peaks olema ainult sellest, kust organisatsioon tulnud on ning milliseid väärtusi ta on läbi aegade esindanud, vaid ka seda kuhu organisatsioon suundub. Selliseid lugudesse pandud visioone on sihtgruppidele lihtsam kommunikeerida

ning mis peamine, need on huvitavad ja meeldejäädavad, mis tõstab omakorda sihtgruppide teadlikust organisatsioonist ja tema eesmärkidest.

Korporatsiooni loo loomine on kasulik nii välimistele kui ka sisemistele sihtgruppidele. Tulevikku suunatud eduloo loomine paneb organisatsiooni liikmed suurema rõõmuga tegema oma tööd ning organisatsioon saavutab kergemini oma eesmärged tänu motiveeritud organisatsiooni liikmetele (Shaw 2000).

Van Riel (2000) järgi on ideaalne jätkusuutlik korporatsiooni lugu realistlik ja oluline kirjeldus organisatsioonist, mis on loodud dialoogiga sihtgruppide vahel, kellest organisatsioon sõltub. Van Riel (2000) toob välja neli põhilist elementi, mida peab arvestama korporatsiooni loo loomisel:

1. Lugu peab olema realistlik;
2. Lugu peab olema oluline;
3. Kahesuunalise sümmeetrilise kommunikatsiooni (Grunig 1992) rakendamine, kuna lugu peab olema dünaamiline ning vastavuses sisemiste ja välimiste sihtgruppide väärtustel;
4. Loo jätkusuutlikus – lugu saab olla ainult siis jätkusuutlik, kui see leiab tasakaalu kõikide sihtgruppide huvide ja organisatsiooni enda vahel (Van Riel 2000: 157).

1.5 Avalik sektor

Eelnev kuvandi ja sellega seonduvate mõistete teooria põhineb peamiselt erasektori juhtimise teorial. Kuna Eesti Pank on avalik organisatsioon ehk asutus, mis on loodud riigi ja valitsuse erinevate eesmärkide ja ülesannete täitmiseks (Valk, 2003), siis on oluline välja tuua avaliku ja erasektori organisatsiooni juhtimise erinevused ja kas üldse erasektori kuvandi teooriat saab rakendada avaliku organisatsiooni uurimisel.

Graber (1992) väidab, et avalik sektor on võrreldes erasektoriga hoopis teine maailm, kuna avaliku sektori igapäevased otsused on kõik mõjutatud hetkelisest poliitikast. Samas ei kehti taoline seisukoht Eesti Panga kohta, kuna Eesti Panga näol on tegemist avaliku

organisatsiooniga, mis ei allu Valitsusele, vaid on Eestis sõltumatu institutsioon. Eesti Pangal lasuvad Põhiseaduse ja Eesti Panga seadusega kirja pandud kohustused Eesti riigi ja Eesti rahva ees ning nende kohustuste täitmist avalikkus ka ootab. Seega ei saa Eesti Panka asetada üks-üheselt avaliku sektori juhtimise teooriasse, vaid ainult mõõndustega.

Eliasseni & Kooimani (2002) järgi leidub siiani erinevaid seisukohti, kas erasektori ja avaliku sektori organisatsioonide juhtimine üksteisest erineb. Valdav teooria erasektori ja avaliku sektori organisatsiooni juhtimise kohta on jagunenud kolmeks osaks:

- 1) teooria, mille arvates puudub erinevus erasektori ja avaliku sektori organisatsiooni juhtimisel;
- 2) teooria, mille arvates erineb erasektori ja avaliku sektori organisatsiooni juhtimine mõne põhiprintsiibi puhul, kuid mitte äärmuslikult;
- 3) teooria, mis jääb sinna vahepeale ja leiab, et avaliku ja erasektori juhtimine ei pruugi tegelikkuses erineda, kuigi normatiivselt peaks (Eliasseni & Kooimani, 2002).

Antud uurimistöös lähtun Eesti Panga kuvandi uurimisel esimesest teooriast, kuna Eesti Pank on sõltumatu Valitsuse hetkelisest poliitikast ja suhe Valitsusega on nõuandev mitte järgiv. Lisaks tuleb siinkohal märkida, et enamus avalike organisatsioone on sõltuvad poliitilisest jõust, kuid Eesti Pank on stabiilne ja sõltumatu organisatsioon, mida ei mõjuta valitseva jõu muutuvad tingimused. Selle tõttu ei kohaldu ka Eesti Panga puhul Graberi (1992) väide, et avaliku ja erasektori juhtimine on eraldi maailmad ning lubab kasutada erasektori teooriat avaliku organisatsiooni kuvandi uurimisel.

Siiski nõustun Graberi (1992) väitega, et üks suurimaid erinevusi avaliku ja erasektori organisatsioonide vahel on see, et avaliku sektori organisatsiooni edu ei mõõdeta kasumis, vaid selles, kas avaliku sektori organisatsioon täidab nendele lasuvaid ülesandeid. Seega on avalike organisatsioonide jaoks ülioluline kommunikeerida oma sihtgruppidesse neid samme, mis on tehtud suurema eesmärgi saavutamise nimel ning lähtuvalt sellest kujuneb ka avaliku organisatsiooni kuvand. Mis omakorda jällegi näitab, et kuvandi kujundamine avalikus organisatsioonis on fataalse tähtsusega.

Graber (1992) tõdeb, et avalike organisatsioonide puhul on oluliseks kommunikatsiooni ülesandeks väljendada avalikkusele keerulisi asju mõistetavalt. Vaatamata raskele ülesandele anda avalikkusele arusaadavalt edasi keerulisi protsesse, on tänu sellele võimalik kujundada ka organisatsiooni kuvandit, kuna keeruliste protsesside seletamisel on võimalik kasutada positiivset retoorikat, mis tõlgendab asjaolusid positiivsest vaatenurgast.

Kui meie siin praegu räägime, et toimub normaalne kohandumine, siis see normaalne kohandumine tähendab täna langust ja saab kirjeldada langust, et toimub normaalne kohandumine, aga saab kirjeldada ka sellega, et majandus kukub (Andres Lipstok).

Graber (1992) järgi sõltuvad avalikud organisatsioonid isiklike kommunikatsioonikanalite puuduse tõttu massimeediast. Massimeedia ja avalikud organisatsioonid on sõltuvad üksteisest, kuid nende erinevad eesmärgid tekitavad palju konflikte. Meedia otsib võimalikult huvitavaid lugusid ja ei huvitu eriti nende lugude mõjust organisatsioonile ning kui siia lisada veel meediale omistatud „valvekoera“ roll, mille ülesandeks on avalikustada avaliku sektori möödalaskmised, siis konfliktid on paratamatud tekkima. Avalik organisatsioon loodab meedialt aga soosivat kajastust ning mõnikord ka mõne teema mitte avalikustamist. Ning kuna massimeedias kajastuse saamine on üks väiksema kuluga kanaleid, kust kaudu suurele auditooriumile ligi pääseb, on paratamatu, et avalik organisatsioon meediast partnerit otsib.

1.6 Teooria rakendatavus

Kokkuvõtlikult võib organisatsiooni kuvandi teooria kohta öelda, et kuigi kuvandit käsitletakse kui iga indiviidi teadvuses tekkivat kujutlust organisatsioonist, siis kuvandi uurimisel tuleb lähtuda eelkõige sihtgrupi kuvandist, sest organisatsiooni teooria väitel on organisatsioon sotsiaalne konstruktsioon, mida võib sihtgrupiti eristada. Seega valitseb

kindlalt määratletud sihtgrupis sarnane kuvand, kuna nende kokkupuude organisatsiooniga on sarnane ja ka nende huvi organisatsiooni vastu on reeglina ühesugune. Antud uurimistöö pöörabki tähelepanu kindalt valitud sihtgrupile, mille kuvandi monoliitsust mina ka välja selgitama hakkan. Ning ekspertintervjuudes püüan selgitada, kas kuvand kui sihtgruppides tajutud identiteet kattub organisatsiooni poolt soovitud identiteediga.

Kuvandi kujunemine algab eelkõige aga organisatsiooni enda määratlemisest ja planeerimisest. Organisatsioonil peab olema tahe näha ennast pikemas perspektiivis ning seetõttu on oluline panna paika sisemised väärtused. Peale seda on võimalik kommunikeerida sisemisi väärtusi sihtgruppidele, kuid seda tehes peab organisatsioon pakkuma läbipaistvust, et peamiste sihtgruppide reaktsioon peegelduks organisatsiooni käitumises ning et kujundatav kuvand oleks kahepoolne protsess. Seetõttu pööran uurimistöös tähelepanu ka sihtgrupi kuvandi vastavusele organisatsiooni enda poolt nimetatud kommunikatiivsete eesmärkidega.

Kuvandi käsitlest võib järeldada, et kuvandi kujunemisel on oluline tähtsus organisatsiooni poolt edastatavates sõnumites. Kõik organisatsiooni sõnumid peavad esindama organisatsiooni identiteeti ning need peaksid haakuma sihtgrupi kujutlusega organisatsioonist. Kõige sobivamaks meetodiks organisatsiooni identiteedi edasi andmiseks peetakse korporatsiooni loo loomist, mille käigus muutuvad organisatsiooni poolt pakutavad sõnumid paeluvamateks ning sihtgruppidel on alati olemas pidepunkt, millega organisatsiooni siduda ja seostada. Edukas korporatsiooni lugu pakub sihtgrupile võimaluse eristada organisatsioon teistest ning aitab luua selgema kuvandi.

1.7. Uurimisküsimused ja uurimisprobleem

Antud bakalaureusetöö uurimisprobleem on:

Milline on Eesti Panga kuvand?

Eesti Pank on riiklik institutsioon, mille tegevus tagab Eesti riigis rahandussüsteemi toimimise ja järelvalve. Eesti Pank kui põhiseaduslik institutsioon peab vastutama ka selle eest, et juhtida ühiskonnas majanduskäitumist ning hoida riigi majandussüsteem stabiilsena. Selle eesmärgi täitmiseks ei ole Eesti Pangal reaalselt mõjukaid hoobi ning majanduskäitumist on Eesti Pangal võimalik suunata ainult kommunikatsiooni toel. Seega on oluline kaardistada Eesti Panga kuvand, et oleks võimalik teha järeldusi Eesti Panga suutlikusest olla Eestis autoriteetne organisatsioon, kelle sõnum on oluline ja kellest aru saadakse. Kuna antud uurimistöö raames pole minul piisavalt resursse, siis olen Eesti Panga kuvandi uurimisel keskendunud ajakirjanike sihtgrupile ning võrdlen saadud tulemusi ekspertintervjuudega, et võrrelda välist ja soovitud identiteeti.

1.7.1 Ajakirjanike sihtgrupi hoiakute uurimise eesmärgid (küsimused vt Lisa 1)

Järgnevalt toon välja ajakirjanike süvaintervjuude küsimuste eesmärgid ja mida ma soovisin uurimise käigus teada saada:

- Milliste tegevusaladega seostavad ajakirjanikud Eesti Panka ja milline on see peamine ülesanne, millega ajakirjanikud Eesti Panka seostavad ja milline on nende hoiak mainitud funktsiooni?
- Milliseid Eesti Panga rolle ajakirjanikud tajuvad? Kas need on põhjendatud rollid ning milline on ajakirjaniku hoiak mainitud rolli?
- Kas ajakirjanikud näevad Eesti Panka usaldusväärseks ja millistes olukordades on Eesti Pank usaldusväärne ja millistes mitte?

- Kuidas tajuvad ajakirjanikud Eesti Panka ajakirjanduses, millisena Eesti Panka ajakirjanduses nähakse, milline on Eesti Panga sõnumi osakaal ajakirjanike arvates?
- Millised on Eesti Panga tugevused ja nõrkused ajakirjanike arvates ning milline on ajakirjanike hoiak nendes tugevustesse või puudustesse.

1.7.2 Eesti Panga juhtide hoiakute uurimise eesmärgid (küsimused vt Lisa 2)

Ekspertintervjuude peamiseks eesmärgiks oli vastandada ajakirjanike sihtgrupis tajutud identiteet Eesti Panga sisemise (tegeliku) identiteediga ning tuua välja Eesti Panga poolt soovitud identiteet. Ekspertintervjuude küsimustik on koostatud ajakirjanike süvaintervjuude struktuuri järgides, et oleks võimalik analüüsida ja võrrelda ekspertide hoiakuid ajakirjanike omadega ning välja tuua ka see, mis märksõnad ekspertide hinnangul peaks sihtgruppidesse jõudnud olema.

Järgnevalt toon välja ekspertintervjuude küsimuste eesmärgid ja mida ma soovisin uurimise käigus teada saada:

- Milliste tegevusvaldkondadega tahab Eesti Pank olla tajutud?
- Milliseid rolle soovivad eksperdid omistada Eesti Pangale?
- Kui oluliseks peavad eksperdid usaldusväarsust Eesti Panga jaoks?
- Millisena soovitakse Eesti Panka näha ajakirjanduses ning millele peab Eesti Pank tähelepanu pöörama ajakirjandusega suheldes?
- Milliseid tugevusi ja nõrkusi omistavad eksperdid Eesti Pangale?

2. Meetod ja valim

2.1 Meetod

Antud seminaritöö uuringumeetodiks valisin ma semistruktureeritud süvaintervjuu meetodi. Kuna minu uurimistö eesmärgiks on selgitada kindla sihtgrupi vaateid, siis kõige sobilikumaks meetodiks pidasin just semistruktureeritud süvaintervjuu meetodit. Daymon ja Holloway (2002) leiavad just, et kvalitatiivse uuringu rakendamisel suhtekorralduse ja turunduskommunikatsiooni uurimisel, on intervjuud kasulik vorm andmete kogumiseks, sest need lubavad avastada erinevate sihtgruppide ja avalikuse vaatenurkasid ja taju. Semistruktureeritud intervjuud võimaldavad uurijal kaardistada ühised hoiakud ja arvamused sihtgruppide siseselt, mis ajapikku on organisatsioonist kujunenud. Antud meetod annab seega võimaluse tõlgendada sihtgrupi vaateid.

Dowlingu (2001) järgi pakub semistruktureeritud süvaintervjuu rikkaliku sissevaadet sihtgruppide hoiakutesse uuritava objekti kohta. Adekvaatsete tulemuste ja selgepiiriliste tulemuste saamiseks piisab reeglina 5-6st intervjuust. Intervjuu kava on koostatud samuti Dowlingu (2001) põhimõtete järgi, kus semistruktureeritud süvaintervjuu peaks algama laiemate küsimusega ning liikuma edasi rohkem spetsiifilistema küsimusteni, et saada teada responndi hoiakuid.

Antud uurimises kasutatud semistruktureeritud süvaintervjuu kava (vt. Lisa 1) on koostatud selliselt, et esmalt teada saada respondentidelt Eesti Panga tegevuse kohta ja Eesti Panga positsioonist/rollist ühiskonnas responndi arvamuse kohaselt. Järgnevalt intervjuu küsimustik kitsendab Eesti Panga käsitlust ja uurib responndi hoiakuid meedia kontekstis, millest järgmine samm on veelgi kitsamalt responndi enda kogemused Eesti Pangaga suheldes meedia kontekstis.

Semistruktureeritud intervjuu küsimused ei ole iga intervjuueeritava jaoks samad, kuna see sõltub iga intervjuu käigust ja iga intervjuueeritava vastustest. Küsimused sisalduvad

intervjuu juhises, milles on fokusseeritud teemad, mida peab küsima ning ka abistavad küsimused. Intervjuu juhise tagab, et uurija saab võrreldavad andmed kõigilt vastajatelt (Daymon ja Holloway, 2002). Vihalemma (2007) järgi pole võimalik semistruktureeritud intervjuusid üks-ühele võrrelda, kuid seda enam annavad need informatsiooni hoiakute kohta ning võimaldavad avastada põhjuslike seoseid.

Lisaks semistruktureeritud intervjuudele ajakirjanikega, viisin läbi ka ekspertintervjuud Eesti Panga töötajate ja Eesti Panga Nõukogu liikmetega. Ekspertintervjuu kava (vt Lisa 2) on koostatud semistruktureeritud intervjuu põhjal, et saada teada ekspertide hinnangut Eesti Panga väliste hoiakute kohta.

Nii ajakirjanike kui ka ekspertintervjuude analüüsimiseks koostasid koodid (vt Lisa 3). Koodide leidmise teostasid kogu materjali süvendatud lugemise käigus kõigis tekstides esinevate mainingute põhjal. Kodeeritud sõnad on kirjeldavad ehk on koostatud võimalikult vastaja teksti lähedastelt. Koodid võtavad kokku kogutud materjalis sisalduva teabe ning aitavad süsteemselt intervjuusid analüüsida. Koodid on süstematiseeritud lähtuvalt uurimisküsimustest, et oleks võimalik analüüsides esitatud küsimustele vastused leida.

2.2 Valim

Ajakirjanike sihtgrupi valim koosneb ajakirjanikest ning ekspertintervjuu valim Eesti Panga töötajatest ja Eesti Panga Nõukogu liikmetest. Ajakirjanike valimi koostamisel lähtusin ma Dowlingu (2001) lähenemisest, et tuleb valimisse valida inimesi, kes uuritava objektiga on rohkem kokku puutunud ja inimesi, kes puutuvad vähe objektiga kokku, et saada täielik informatsioon konkreetse sihtgrupi kohta.

Ajakirjanike hoiakute väljaselgitamiseks ja kokkuvõtvalt ka Eesti Panga kuvandi kaardistamiseks ajakirjanike sihtgrupis moodustasin valimi, mis koosneb 6 ajakirjanikust.

Ajakirjanikud on valitud „seinast seinä“ juhtumite (Vihalemm 2007) strateegia järgi, mis „toob välja uuritava nähtuse variatiivsuse“ (Vihalemm 2007).

Valim on valitud välja hoolikalt, et esindatud saaks ajakirjanike sihtgrupi erinevad tahud. Siiski on valimist välja jäänud audiovisuaalse meedia esindajad, kuna antud uurimistöös on rõhk pandud kirjutava pressis hoiakute väljaselgitamisele. Valimi moodustavad nelja väljaande esindajad: Postimees, Äripäev, Eesti Ekspress ja SL Õhtuleht. Postimehest ja Äripäevast kuulub valimisse kaks ajakirjanikku – üks, kes perioodiliselt on kirjutanud Eesti Pangast, ja teine, kes peaaegu üldse Eesti Panga teemadega kokku pole puutunud. Sellega tagan ma võimalikult laia hoiakute variatiivsuse antud sihtgrupis. See, kas ajakirjanik kirjutab regulaarselt Eesti Pangast või mitte, on välja selgitatud vastavalt Postimehe ja Äripäeva *online* arhiivide uurimisega. Arhiivi uurimisel kasutasin märksõna „Eesti Pank“ ning antud märksõnaga kõige enam artikleid kirjutanud ajakirjanik sai kaasatud valimisse. Eesti Pangast mitte kirjutavate ajakirjanike leidmiseks otsisin arhiivist ajakirjanike, kes ei olnud Eesti Pangast kirjutanud. Valimi koostas detsember 2007 ning arhiivis vaatluse all olevaks perioodiks oli üks aasta.

Eesti Panga juhtide valimi koostamisel ei saanud kasutada sama valimi strateegiat nagu ajakirjanike intervjuude puhul. Kuna uurimise all on Eesti Panga suhtlus meediaga, siis Eesti Pangast suhtlevad otse meediaga ainult juhtkond, osakonnajuhid ning Nõukogu liikmed. Seetõttu olen Eesti Panga valimi koostamisel lähtunud homogeense valimi strateegiast, mis annab aluse „põhjuslike seoste väljatoomiseks“ (Vihalemm 2007). Homogeense valimi põhimõtteks oli see, et intervjuueeritav suhtleks regulaarselt meediaga. Kuna Eesti Pangas läbivad kõik väljaminevad sõnumid kooskõlastusringi ja viimane sõna on reeglina juhtkonnal, siis ekspertintervjuu valimisse valisin võimalikult kõrge profiiliga Eesti Panga töötajad ja nõukogu liikmed.

Valim koosneb 5 eksperdist:

- Andres Lipstok – Eesti Panga president;
- Andres Sutt – Eesti Panga asepresident;
- Tanel Ross – Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakonna juhataja;

- Mart Sõrg – Eesti Panga Nõukogu esimees;
- Raul Eamets – Eesti Panga Nõukogu liige.

Tulemuste esitamisel kasutan oma väidete tõestamiseks tsitaate intervjuude tekstidest. Et tsiteeritud teksti oleks võimalik ühendada kindla intervjuuga olen sisse viinud viitamise korra, kus igale intervjuueeritavale on omistatud lühend:

- Postimehe ajakirjanik, kirjutab Eesti Pangast – Pk;
- Postimehe ajakirjanik, ei kirjuta Eesti Pangast – Pmk;
- Äripäeva ajakirjanik, kirjutab Eesti Pangast – Äk,
- Äripäeva ajakirjanik, ei kirjuta Eesti Pangast – Ämk;
- SL Õhtulehe ajakirjanik – SLO;
- Eesti Ekspressi ajakirjanik – EE;
- Andres Lipstok, Eesti Panga president – EPP;
- Andres Sutt, Eesti Panga asepresident – EPap;
- Tanel Ross, Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakonna juhataja – EPrj;
- Mart Sõrg, Eesti Panga Nõukogu esimees – EPNj;
- Raul Eamets, Eesti Panga Nõukogu liige – EPNl.

3. Tulemuste esitus

3.1 Ajakirjanike intervjuude analüüs

3.1.1 Eesti Panga tegevusvaldkond

Kõigepealt tuleks märkida, et ajakirjanikel oli esmalt raskusi Eesti Panga kirjeldamisega, kuid väikse meenutamise peale tulid ka mõningad esmased seosed. Võib öelda, et ajakirjanik näeb Eesti Panka neutraalselt, kuid eksisteerib vahe Eesti Pangast kirjutavate ja mittekirjutavate ajakirjanike vahel. Eesti Pangaga vähem kokku puutuvad ajakirjanikud suhtuvad Eesti Panka mõnevõrra negatiivsemalt, tuues just välja, et taolist suurt ja pigem traditsioonilist organisatsiooni ei ole tegelikult sellisel kujul vaja. Üldiselt seostub Eesti Pank kogu keskpanganduse üldisemate funktsioonidega ja sellega seonduvaga ning eelkõige just Eesti krooniga, mis on ajakirjaniku jaoks ka sümboolne kujund Eesti Pangast.

Kõige enam kindlasti seostavad ajakirjanikud Eesti Panka Eesti krooniga. Nad näevad Eesti krooni hoidmist, kui Eesti Panga peamise prioriteedina. Eesti krooni mainisid kõik ajakirjanikud ning Eesti krooni Eesti Pangaga seostamine oli intervjuudes läbiv liin. Hoiak Eesti krooni hoidmisesse oli positiivne, kuna eelkõige nähti Eesti Panka, kui Eesti krooni eest vastutajat ja hoidjat, ning kuna kroon on püsinud stabiilne, siis nähakse ka Eesti Panka selles valguses hästi.

Eesti krooni nagu hoidmine ja noteerimine, noh ja sealt edasi tulevad, edasi tulevad väikesed, väikesed tegevused. (Pk)

...ongi selle selle vahetus vahetuskursi hoidmine ning siis ee ning siis ee piisaval määral nagu reservide hoidmine, et ee saaks nagu seda siis hoida. (Ämk)

*...noh põhimõtteliselt ee Eesti Panga põhiline roll on tegelikult ju garanteerida Eesti krooni.
(Ämk)*

Kui Eesti Pangast kirjutavad ajakirjanikud ja majandussuunitlusega ajakirjanikud märkisid Eesti krooni hoidmise kõrval ära veel mitmeid Eesti Panga põhitegevusi, siis Eesti Pangast mittekirjutavad ajakirjanikud väitsid, et krooni hoidmine on ainukeseks oluliseks funktsiooniks Eesti Pangas ning nende juurde kuuluvad funktsioonid on juba sekundaarsed.

...nad hoiavad Eesti krooni kurssi aga tundub niimoodi, et kuivõrd see ei ole just eee, ei ole selline kontinuurdev töö, siis see on päris hea äraolemise teenimise koht... (SLÕ)

Eesti kroon ja rohkem ei olegi (Eesti Panga ülesanne - autor). (Pmk)

Nii kaua kuni Eesti krooni emiteeritakse on neil mingi eesmärk olemas. (Pmk)

Siiski Eesti Pangast kirjutavate ajakirjanike poolt märgiti Eesti krooni hoidmise kõrval kohe ära ka keskpanga majandusanalüüsi tegemise funktsioon. Ajakirjanike arvates on läbi majandusanalüüsi võimalik keskpangal teha ennast nähtavaks ning lähtuvalt nende teadmistest ja kompetentsist on neil võimalus ka juhtida tähelepanu majanduse valupunktile. Lisaks näevad ajakirjanikud Eesti Panga analüüsist suurt tuge enda tööle, kuna Eesti Panga statistikat kasutades saab anda artiklile usaldusväärst.

Igapäevatöös minu jaoks kõige olulisem on peamiselt need prognoosid ja analüüsid, mis nad koostavad Eesti majanduse kohta. (Pk)

...et tema eesmärk on siis teha analüüsi ja juhtida noh teiste majandusosapoolte tähelepanu, mis on halvasti ja mis on hästi. (Äk)

Noh, hoida ikka silm peal Eesti majandusel ja pangandusel ja siis just see oma analüüsidega prognoosida, mis edasi saab ja see ongi ma arvan. (Äk)

..., mis mulle meeldib Eesti Panga puhul on nende see kodulehe finantssektori statistika. Seal on kõik laenumahud, võlgu jäänud inimeste mahud, et kui palju ollakse siis võlgu. Erinevad

tähtajalised ärilaenuid, pankade mingisugused bilansiandmed, et kuidas kellelgi läheb ja seal on päris huvitavaid asju. Ma olen sealt päris palju lugusid saanud. (Äk)

Ahaaa, meenuvad ka Märten Rossi kirjutised, kui nüüd Eesti Pangast rääkida. Sellised kained majandusanalüüsid, mis ta on kirjutanud. /-/ Tihtipeale neid lugedes ma mõtlen ka selle peale, et tegelikult mis järeldusi võivad nendest teha lihtsad inimesed, kes võib olla ei jaga nagu nii hästi majanduses toimuvat. Ja ma usun, et sellised analüüsid aitavad neil teha kainemaid järeldusi ja vältida hüsteeriat. (EE)

Küllaltki võrdselt leiavad mainimist ülejäänud Eesti Panga funktsioonid. Nimetatakse ära euro tulekuks valmistumist, finantsjärevalvet, majandusosapoolte nõustamine ja ka välistehingute vahendamine. Antud vastuste puhul võib täheldada, et need on esitatud neutraalses vormis, mis tähendab, et emotsionaalset seost nende funktsioonidega Eesti Pank ajakirjanikele ei paku.

Mhm.....no eks see euro tulek, valmistumine.(Pk)

... noh ja sealt edasi tulevad, edasi tulevad väikesed, väikesed tegevused. No, välistehingute vahendamine ja kõik sellised asjad,... (Pk)

Tegeleb raha ringlusse laskmisega, raharingluse kontrolliga, eeeee.....mingil määral võib olla ka finantsturu järevalvega.....mingil määral. (EE)

...et tema eesmärk on siis teha analüüsi ja juhtida noh teiste majandusosapoolte tähelepanu, mis on halvasti ja mis on hästi. (Äk)

Peamine eesmärk, kui nüüd lähtuda mitte Eesti Panga seadusest, siis võiks olla veel selline teavitustöö, rahanduspoliitiline teavitustöö kõige laiemas mõistes, et inimesi teavitada rahaga, majandusega ja rahanduspoliitikaga seonduvast. (EE)

Kuid äärmiselt positiivselt suhtuti Eesti Panga poolt korraldatud üritustesse. Tähelepanuväärne on just see, et taolised väited olid mõeldud tunnustusena ning isegi Eesti Panga kiitmisena.

Noh ilmselt tõesti sellised üritused, kus nad on mingeid Eesti müntide või kupüüride, noh üldse Eesti raha kohta mingeid teoseid välja andnud ja mingeid üritusi pühendanud siin juubeliaastal. See on see nende töö nagu niuke emotsiooniderohkem pool vist. (Pk)

No positiivne on arvatavasti see, et ee kui ma olen nagu vaadanud a`la Kanal 2 Reporteris, kui on korraldatud mingisugune lahtiste uste päev ee kõikidele inimestele, siis mingisugune vana papi seal istub ja ütleb, et tema tahab minna ja küsida Lipstoki käest, et kuidas see kroon ikkagi tehti või see ükskord ma nägin - see jättis küll suhteliselt positiivse mulje. (Ämk)

Need üritused, mis nad korraldavad on väga head. Noh, selles mõttes, et ei ole korraldusele midagi ette heita. (EE)

Mainitud tegevusvaldkondade kohta võib öelda veel kokkuvõtvalt seda, et ajakirjanike mainingute arv Eesti Panga tegevuste kohta oli sõltuv ajakirjaniku suhtest Eesti Pangaga. Selgelt vähem funktsioone oskasid välja tuua ajakirjanikud, kes ise ei suhtle Eesti Pangaga aktiivselt ja kelle väljaande olemus niivõrd ei keskendu majanduspoliitilistele teemadele ning artiklid on pigem meelelahutuslikumas võtmes.

3.1.2 Eesti Panga tegelased

Ajakirjanikud mainisid oma vastustes ka Eesti Panga tegelasi. Enim mainitud tegelane oli keskpanga president Andres Lipstok, kes tekitas ajakirjanikes ka vastakaid arvamusi. Esmalt nähti tema rolli selles, et tema tulekuga on hakanud Eesti Pank rohkem avalikkusega suhtlema. Samas heidetakse ka seda sama avalikkusega suhtlemist Lipstokile ette, kuna tema suhtlusstiil tundub ajakirjanike jaoks liigselt arrogantne.

Pigem arvan ma, et see on nagu Andres Lipstoki isikus kinni selline initsiatiiv. No selles mõttes on ta võrreldav õiguskantsleriga. Selles mõttes, et enne vastselt kinga saanud õiguskantslerit ei teadnud ka sellest positsioonist Eesti Vabariigis lihtnimene eriti palju, et oli mingisugune vana, tegi midagi, korra aastas kuulis nagu uudistes, et võtab siin sõna riigikontrolli aruannete täitmise üle või midagi sellist. Aga siis tuli Jõks, kes mõtestas selle rolli natukene ümber ja sai kohe avaliku elu tegelaseks ja sai ka nagu autoriteetseks arvajaks kohe. Ma arvan, et mingisugune selline protsess oli seal pangas ka, ainult väljaspoolt vaadates ja hinnates, ega ma ei tea, kuidas seal tegelikult see asi käis. (Pk)

Tähendab see jätab sellise reformierakonna rullnokliku mulje, et need Lipstoki seisukohad on kergelt ebaõnnestunud. Ma saan aru küll, et ta üritab olla arvamusiider, aga niimoodi ei saa olla. Tal tuleb kuidagi kõrgelt üleolevalt tuleb see Eesti Panga manitsus ja ja eeee.... kusagilt ei paista, et nad ise elaksid oma sõnade järgi. (Pmk)

Lipstok oli see, kes hakkas rääkima. Kraft oli see, kes hoidis natukene madalamat profiili. Et tema ei üritanud ka niivõrd väga olla mingisugune arvamusiider. Lipstok üritas, aga see kukkus tal halvasti välja, sest tegelikult ta ei saa aru ei ajakirjanduse ega eriti ka tavainimese mõtlemisest. (Pmk)

...mul on üks negatiivne kogemus nagu ajakirjaniku pilgu juurest on meeles, kui mingi sündmus oli, kus ee panga president Andres Lipstok keeldus nagu kommenteerimast ja eee jooksis ajakirjanike eest ära ja ja siis hiljem ta valiti ka selle sündmuse pärast pressivanlaseks nagu. (Ämk)

Ajakirjanike väidete kohaselt suhtlevad nad Eesti Pangaga eelkõige läbi avalike suhete büroo. Seetõttu oli ajakirjanike mainingutes ka endist (Janno Toots) ja praegust (Livia Kulm) avalike suhete büroo juhti mainitud. Kuna reeglina on ajakirjanike jaoks esmane kontakt pangaga just avalike suhete büroo juht, siis see annab ajakirjanikele esmamulje Eesti Pangast. Ajakirjanike jaoks ei ole probleeme Eesti Panga avalike suhete bürooga, sest reeglina saab alati sealt vastused, kuid ligipääs presidendile pole ajakirjanike arvates hea, kuna neil on kogemusi sellega, et presidendi kommentaare pole võimalik saada.

Küll jah Lipstoki puhul on tal see päevakava ja asjad, et siis ma olen kaks korda öelnud, et ma tahan Lipstokiga intervjuud teha ja mõlemal korral on see meili teel läinud, et noh aga pärast pressikonverentsi annab ta alati vabalt kommentaare, et pistan talle diktofoni nina alla ja ta ei ütle, et sorry ma ei kommenteeri, vaid alati räägib vabalt. Selles suhtes täitsa OK. (Äk)

...kui mul oli vaja suhteliselt olulist kommentaari Eesti Pangalt, paar kuud tagasi, siis tema ütles, et, see oli ka palkade, keskmiste palkade kohta nagu, et keegi ütleks. Seal kommenteerisid Padar ja teised ja oli vaja, et ka keegi Eesti Pangast ütleks, et kriitiliselt aa normaalne, et kas see on normaalne, et ka lihtpalgaliste ehitajate palgad on nii kõrgeks läinud, siis ee mulle öeldi, et ee Eesti Panga presidendi ja ja ja siis kõik juhtivad töötajad on kusagil seminaril ja kommentaari ei saa. Vähemalt päeva jooksul, või ütleme, et siis 24 tunni jooksul. Ja siis järgmine päev oli ka seal mingisugune ettekääne, et millepärast ei saa. Ja siis see jättis mulle küll natukene halva mulje, et

ee noh on nagu väljasõidul aga võiks nagu leida selle 5 või 10 minutit, et midagigi öelda. Et Eesti Pangal onju paljuski selline esindusfunktsioon ja avaliku suhtlemise funktsioon ning neid võimalusi võiks ära kasutada. (Ämk)

Ajakirjanike jaoks oli oluliseks teemaks ka panga töötajate arv ja seda just Eesti Pangast mittekirjutavate ajakirjanike hulgas. Ajakirjanikele tundus 300 inimese hulk selgelt liiga suur ning ajakirjanike vaateks oli, et see arv võiks oluliselt väiksem olla. Pessimistlikumad mainingud leidsid, et 10 inimest oleks paras nende töö ära tegemiseks.

Ma arvan küll, et see organisatsioon on natuke liiga suur, et ma arvan, et seda võiks rahulikult kolmveerandi võrra kärpida ja vajadusel mingid funktsioonid ühendada Rahandusministeeriumiga, kus tundub, et nad ikka dubleerivad üksteist eriti mingisuguse majandusanalüüsi osas palju. (Pmk)

...siis see on päris hea äraolemise teenimise koht, et mm väga kõrge keskmine, keskmine ma rõhutan, keskmine palk ja õige õige mitmed osakonnad, kus on hästi palju inimesi tööl - 300 inimest vist umbes töötab Eesti pangas. 200-300 inimest. Et arvestades seda, et Eesti krooni kurss on seotud Euroga siis, siis see siuke väga väga stressirohke ja röögatav amet ilmselt ei ole. Vastutavad ju ainult käputäis inimesi. (SLÕ)

Kokkuvõtvalt suhtuvad ajakirjanikud Eesti Pangaga seotud inimestesse hästi. Ajakirjanikud peavad Eesti Panga töötajaid ekspertideks ning arvestavad nende sõnumitega. Mõningast vastuolu ajakirjanike hoiakutes Eesti Panga tegelaste vastu tekitab Andres Lipstoki isik ja Eesti Panga töötajate arv. Andres Lipstoki puhul on enim häirivaks asjaoluks sõnumite modaalsus ja see, et presidenti pole alati ajakirjanikele kättesaadav. Eesti Panga suure töötajate arvu kriitika taga on see, et ajakirjanikud ei hooma kõiki keskpanga funktsioone, mille tõttu tundub ajakirjanikele mõistetamatu, milleks nii palju töötajaid Eesti Pank vajab.

3.1.3 Eesti Panga rollid

Ajakirjanikud toovad mitmel korral välja Eesti Panga rolli olla manitseja positsioonil just praegusel ajahetkel. Samas kaheldakse, kas Eesti Pank ei ole siiski Valitsuse järgija ning ajakirjanikele tundub, et nad ei täida väga hästi seda positsiooni, et olla majanduses

sõltumatu kõrvaltvaataja. Ajakirjanikud näevad, Eesti Pank on oma sõnumites ettevaatlikud, mida ajakirjanikud põhjendavad Eesti Panga soovina mitte Valitsusega vastuollu minna. Kõik ajakirjanikud tõdevad, et Eesti Panga oluline roll on eksperdina mõjutada oma sõnumitega avalikkust, kuid ajakirjanikele tundub, et need sõnumid on kohati väga hoomamatud tavainimese jaoks ehk räägitakse liiga keeruliselt ja numbriterohkelt. Kuigi manitseja rolli peavad ajakirjanikud oluliseks, kaheldaksegi just selle manitsemise maneeris. Ajakirjanikud heidavad ette, et selline manitsemine tundub kohati liigse õpetamisena ning jätab pangast ülbe ja eluvõõra mulje.

Peamine eesmärk, kui nüüd lähtuda mitte Eesti Panga seadusest, siis võikski olla selline teavitus, rahanduspoliitiline teavitustöö kõige laiemas mõistes, et inimesi teavitada rahaga, majandusega ja rahanduspoliitikaga seonduvast. (EE)

No see roll, mis nad praegu on võtnud, millest ma rääkisin, et mitte lihtsalt ajada oma keerulisi ja numbriterohkeid pangaasju, vaid ka ühiskonda ka teavitada ja rahustada ja manitseda kui vajadust. See on nagu väga positiivne. (Pk)

Eesti Panga roll ilmneb siis, kui on ee vaja kedagi hoiatada või või nii öelda korrale kutsuda, iseasi kui palju need eee, kui palju avalikkus nagu seda aaaaee, noh tõsiselt ma usun võetakse, aga kui palju nende nõu vaadete järgi käitutakse. (SLO)

Noh vist ikka on, et selles mõttes nad eriti, nad käivad ikka nagu poliitilise jõuga ühte jalga. Kui oleks vaja, vaja nagu jõuliselt sõna võtta nende kohta või tunnistada, et teatud sammud on meid teatavate tõsiste probleemide läveni viinud, siis ma nagu arvan, et nad ei teeks seda. (Pk)

...mind natuke häirib, et nad noh, et nad teavad ilmselt oma sõna võimu ja nad ei julge seda ikkagi välja öelda, mis siis tegelikult halvasti on ja mis ohud meid varitsevad. (Äk)

...noh ma ei ole kindel, kas need sõnumid, mis nad nüüd edastavad, kas need nüüd iga lihtsa inimeseni jõuavad, nende jaoks, kes teenivad elatist kusagil ehitusel või ketrusvabrikus, kas ta päris täpselt aru saab, aga noh samas ega absurdini lihtsustatuna kaotaks sõnum ka oma mõtte. (Pk)

...nad liiga palju kontrollivad enda sõnu. Ma saan aru, et nad peavad seda tegema eks ole. Ei saa ju nii otsekohesed olla, kui nad tahaksid, aga natuke on tunda sellist, et nad on liiga võib olla

diplomaatilised ja püüavad sõnu valida ja püüavad näidata asju mõnikord paremini, kui nad tegelikult on. (Äk)

Ma saan aru küll, et ta üritab olla arvamusiider, aga niimoodi ei saa olla. Tal tuleb kuidagi kõrgelt üleolevalt tuleb see Eesti Panga manitsus ja ja eeee.... kusagilt ei paista, et nad ise elaksid oma sõnade järgi. /-/ Eesti Pank on selline...mhm....ma ei tea, tagaplaanil olev. See takistab ka nagu arvamusiidriks olemist. (Pmk)

Eesti Panka nähakse eelkõige organisatsioonina, kes tegeleb usaldusväarsusega. See tähendab, et Eesti Panga usaldusväarsusest sõltub Eesti krooni usaldusväarsus ning kokkuvõttes ka Eesti majanduse usaldusväarsus. Selles kõiges näevad ajakirjanikud olulist rolli kommunikatsioonil. Seetõttu peavad ajakirjanikud Eesti Panga oluliseks rolliks hoiatada/manitseda avalikkust siis, kui nende sõnum on jõuline ning kõigile arusaadav, sest seni on nende sõnumid tihti mõistmatud ja nagu eelnevalt mainitud – liialt ümmargused.

Eesti krooni usaldusväarsus sõltub paljugi Eesti Panga usaldusväarsusest ja noh seni kuni kroon veel rahana käibel on. (Pmk)

Et muutunud on jah, selline nagu rõhk kohati, et millele nad ise nagu rohkem tähelepanu pööravad, et varem seda avalike suhete või kommunikatsiooni rolli ei olnud, et see on nüüd tulnud, nooh viimastel aastatel, kui on nüüd mõistetud selle kommunikatsiooni olulisust, et nad peavad nagu selgitama ja rahustama ja tagasi tõmbama, kus vaja on. (Pk)

Et mina tahaksin küll, et nad oleksid natukene ee aktiivsemad ja räägiks protsessides kaasa, sest muidu tulebki see, et Indrek Neivelt ütleb, et Eesti Pangas on mingid pahad inimesed tööl, kes tegelevad mitte millegagi. (Ämk)

Eesti Pangal on võimalus pigem praegu asju ära rikkuda kui hakata lollusi tegema. Ega nad positiivses mõttes midagi mõjutada enam ei suuda. (Pmk)

...minu arust ei peaks ta olema liiga diplomaatiline oma väljaitlemistes. Võiks natuke rohkem kasutada oma võimu midagi välja öelda. (Äk)

Oluliseks Eesti Panga rolliks peetakse kindlasti tugevat majandusanalüüsi, kuid samas heidetakse ette seda, et majandusanalüüs dubleerib paljuski Rahandusministeeriumi ning inflatsioonivaldkonnas on avalikkuses rohkem nähtavam Konjunktuuriinstituut mitte Eesti Pank. Mitmed ajakirjanikud käivad välja lausa mõtte, et Eesti Pank võiks olla Rahandusministeeriumi osakond ning ka „rahavahetuskioskiks“ nimetamine leiab ajakirjanike vastustes mainimist.

Praegult ongi, et see usaldus on saavutatud ja ongi küsimus, et uu kuhu edasi. (Ämk)

...valuutakursiga pole Eesti Pangal enam midagi teha, et see on kindel asi. Ma arvan, et see roll on kindlasti väiksemaks jäänud aja jooksul. Et noh on siin mõned ärimehedki öelnud, et Eesti Pank on mingi rahavahetuse kiosk, et tegelikult neil mingit otsustusõigust ei ole võrreldes muude Euroopa keskpankadega. (Äk)

Aga paljud asjad, mida nad teevad näiteks majandusanalüüs, seda nad üks ju dubleerivad Rahandusministeeriumiga ja võib olla tõesti ei ole seda vaja kahest kohast ja kui nüüd õigesti mäletan, siis Eesti Pangas töötas üle kaheksa inimese, et teinekord paneb küll mõtlema, et millega nad seal kõik tegelevad. ... selles organisatsioon peaks olema võimalus kärpida kulusid, kärpida funktsioone ma arvan. (EE)

Ma arvan küll, et see organisatsioon on natuke liiga suur, et ma arvan, et seda võiks rahulikult kolmveerandi võrra kärpida ja vajadusel mingi funktsioonid ühendada Rahandusministeeriumiga, kus tundub, et nad ikka dubleerivad üksteist eriti mingisuguse majandusanalüüsi osas palju. (Pmk)

...nad ise peavad ennast kindlasti oluliseks ja vajalikuks ja asendamatuks aga mu isikliku seisukohalt ma ütlen veelkord, et üks rahandusministeeriumi osakond teeks selle sama töö ära. Selleks ei ole kahte kolmesadat inimest vaja. (SLO)

...kontroll pankade üle on neil ka kaduv, sest suured pangad on juba praegu välismaalaste käes ja tegelikult on Eesti Pangal suhteliselt vähe nagu võimu nende üle. (Pmk)

Kokkuvõtvalt ajakirjanikud ei kahtle, et Eesti Pangal on täita ühiskonnas oluline roll krooni hoidmisel ja väljastamisel. Samamoodi peavad ajakirjanikud oluliseks Eesti Panga analüüsi, kui tuge Valitsusel ja ka kodanikel majandusotsuseid teha. Samas kaheldakse, kas Eesti Pank täidab neid rolle täies mahus. Nimelt ajakirjanikud leiavad, et seda tugevat

majandusanalüüsi kompetentsi ei kasuta Eesti Pank ära, sest nende majandusanalüüsil põhinevad väljaütlemised on liigselt konservatiivsed ning ajakirjanike arvates liigselt kammitsetud Valitsusest. Ajakirjanike hinnangul peaks Eesti Pank jõulisemalt oma arvamust välja ütlema ning mitte olema oma väljaütlemistes Valitsuse järgija, vaid panama oma sõna maksma neis valdkondades, milles Eesti Pank tugev on.

3.1.4 Eesti Panga usaldusväärsus

Intervjuu küsimustikku oli lisatud ka küsimus Eesti Panga usaldusväärse kohta. Usaldusväärsus leidis ära märkimist ka väljaspool esitatud küsimust. Hoolimata sellest, kui negatiivselt meelestatud vastuseid respondent andis, siis selle kõrval märgiti ära ka Eesti Panga kõrget usaldusväärset. Ajakirjanikud ei toetunud seda väites mitte ainult uuringutele, vaid tõdesid ka ise, et Eesti Panga näol on tegemist lugupeetud ja usaldusväärse organisatsiooniga. Lisaks sellele kõrvutati Eesti Panga institutsioonidega, mis sarnaselt Eesti Pangale omavad kõrget usaldusreitingut, nagu näiteks President ja Õiguskantsler.

Mul ei olegi ühtegi põhjust kahelda Eesti Panga usaldusvääruses. Kui jah see välja arvata, et mõnikord tundub mulle, et nad ütlevad vähem, kui nad tegelikult mõtlevad. (Äk)

No mina ütlen seda, et Eesti Pangal ongi vaja olla väga hea mainega ja usaldusväärne. Kõvasti rohkem kui mingid teised institutsioonid ja kõvasti rohkem kui ka. Noh ma arvan, et Eesti Pank ja ja siis Presidendi kantselei peaksid mõlemad olema väga kõrge usaldusväärsega... (Ämk)

Ta on natuke nagu President – väärikas, kõrge populaarsusega, aga kes on samas natuke kõrval, tagaplaanil; ei ole nagu väga hästi oluline, respekti on natuke rohkem kui tegeliku mõju. (Pmk)

Suhteliselt usaldusväärsema ma arvan (tundub Eesti Pank - autor). Küll on aeg-ajalt olnud ütlemeküll ei mõju minu jaoks 100% usaldusväärsema Andres Lipstoki isik. (EE)

Eesti Panka kui institutsiooni suhtuvad ajakirjanikud kõrge usaldusväärsega. Eesti Pank on oma tegevusega suutnud ajakirjanike arvates temale lasuvaid põhieesmärke täita, mille tõttu pole mingit põhjust, miks ei peaks Eesti Panka usaldusväärseks pidama. Ajakirjanikud leiavad, et

usaldusväärsus on Eesti Panga puhul üliolulise tähtsusega, sest Eesti Pangal on väga vähe otsest mõju ning Eesti Pank võib mõjutada avalikust ainult läbi sõnumite, mille kuulda võtmisel ongi kõige olulisemaks, et need sõnumid tuleksid usaldusväärsetel organisatsioonilt.

3.1.5 Eesti Pank meediategelasena

Ajakirjanikud näevad üldpildis, et Eesti Panka kujutatakse meedias neutraalsena. Seda just sellel põhjusel, et kui Eesti Pank meedias esineb, siis see on pigem eksperdina ning nende sõnavõtted on pigem emotsioonitud ning vaoshoitud. Samas mainitakse ära, et kui esineb meedias artikleid Eesti Pangast endast, siis need on pigem negatiivsed (näiteks suured palgad ja defektsete 100-krooniste juhtum). Eesti Panga kohta prevaleerib arvamus kui emotsioonitud organisatsioonist, kes omab palju informatsiooni, kuid väljastab seda minimaalselt ning ka siis ei öelda asju otse välja, vaid peitatakse keerulise ja numbriterohke keele taha. Samas mõistavad siinjuures Eesti Pangast kirjutavad ajakirjanikud, et Eesti Panga sõnumeid ei olegi võimalik kõigile selgeks teha, kuna sõnum võib kaotada oma mõtte ja Eesti Panka võib tagasi hoida ka teadmine oma sõna võimust.

Eesti Pank on niivõrd siuke kinnine organisatsioon või tema see maine nii tavaelanike kui tavainimeste, kui no vähemalt minu silmis, et just see bürokraatia, liigne bürokraatia teeb ta kinniseks või suletuks. Sellepärast, et kogu see vastamine ja menetlus võtab nii kaua aega. Iseenesest vastus võib olla väga lihtne aga nad võivad sulle selle lihtsa vastuse panna ka nii keerulisse keelde. (SLO)

...et tädi Maali saaks ka aru nagu , millest nad räägivad. See ei ole eriti nagu mõistlik, kui hakata nagu kogu seda majandust ja kogu seda... aah kõike seda, sest Eesti Pangal on nagu väga palju seda spetsiifilist informatsiooni. Nad võivad selle statistikaga kõik inimesed surnuks rääkida, kõiki majandusdoktoreid aga sealt nagu võiks mõistlikult ja arusaadavalt selgitada, et ei peaks nagu mingi kümme korda mõtma. (Ämk)

...noh ma ei ole kindel, kas need sõnumid, mis nad nüüd edastavad, kas need nüüd iga lihtsa inimeseni jõuavad, nende jaoks, kes teenivad elatist kusagil ehitusel või ketrusvabriku, kas ta päris täpselt aru saab, aga noh samas ega absurdini lihtsustatuna kaotaks sõnum ka oma mõtte. (Pk)

...mõnikord tundub mulle, et nad ütlevad vähem, kui nad tegelikult mõtlevad. Aga noh, sellest peab ka tegelikult aru saama, et kui Eesti Pank ütles, et jah 2008. aastal tuleb õudne krahh ja jama, siis noh inimesed hakkaksid väga kartma ja nad peavad laveerima kuskil seal piiri peal, kuid mõnikord võiksid nad ikka karmimalt ka öelda ma arvan. (Äk)

Ajakirjanike vastustest tõusis esile, et meedia tegelikult väga ootab Eesti Panga kommentaari, kuid alati seda ei saa erinevatel põhjustel. Selle tõid välja just Eesti Pangaga rohkem kokkupuutuvad ajakirjanikud. Seega valitsevad ka erinevad hoiakud Eesti Pangaga seonduvate sündmuste hindamisel. Kui kõik ajakirjanikud toovad välja selle, et Eesti Pank on meedias kõvasti näppu viibutanud seoses laenubuumiga, siis Eesti Panga teemadega tegelevad ajakirjanikud peavad seda väga oluliseks ja leiavad, et sellist diskussioonide algatamist peakski rohkem olema ja seda peaks senisest jõulisemalt tegema. Kuid ajakirjanikud on ka seda meelt, et selline näppu viibutamine on tihti tagantjärele tarkus ning peegeldab pigem Eesti Panga ülbust ja üleolevat suhtumist. Üldjoontes jagunevad teemad modaalsuselt kaheks: negatiivse hoiakuga (sõnumite keerukus ja üldsõnalisus) ning positiivse hoiakuga (ekspert ja autoriteetne allikas).

...ma arvan, et meie tööd teevad nad küll raskemaks, kuid nad lähtuvad siin samast põhimõttest, et less is more. Et mitte igasugustesse, noh ütleme, et odavat populaarsust toovatesse teemadesse sekkumine on nende seisukohalt ohtlik just nende mainele. Ma kujutan, ette, et meie töö on muidugi selle võrra raskem, et on üks autoriteetne allikas selle võrra ikkagi vähem. Tõesti nende kommentaarid on reeglina sellised, noh hästi korrektsed, et siis sisuliselt ilma munadeta. (Pk)

Loomulikult oleks mul jube hea meel, kui mingisuguse nende hästi hoitud saladuse jälile saaks, aga noh kodanikuna samas ei oleks. Et kindlasti on need kohati need prognoosid, mis nad avalikkusele esitavad, ei ole kogu tõde... Et sellepärast suhtutakse aeg-ajalt teatud selliste reservatsioonidega nende sõnadesse ja kirutakse Lipstoki – jälle ta kurat ei julge midagi välja öelda. (Pk)

...see, et manitseda, et olge nüüd laenamisega ettevaatlikud, on ilmselgelt mõistlik ja ilmselgelt ka see, et inimestel soovitatakse rohkem nagu raha kokku hoida, et ka see on teatud piirini mõistlik, aga hästi oluline on nagu see, kuidas see välja näeb, kuidas seda presenteeritakse, kui seda teeb Lipstok kusagilt ülevalt kõrgelt üle prillide vaadates, siis see hakkab omama lausa vastupidist efekti, et seda ei tohi mingil juhul ülbelt teha... Just viimasel ajal, Lipstoki ajal, on olnud selline kerge ülbuse mulje, õpetamise sellise, teistest targema mulje, selline mulje on tekkinud. (Pmk)

Mulle tundub, et Eesti Pank on rohkem tagantjärele pahandaja või noomija, et vaevalt ta ise enne kui asjad juba käes ei ole, tõstataks midagi.... võib olla kui on mingid olulised teemad, võib olla nad peaksid ise pakkuma mingeid intervjuusid või rohkem kohtuma ja noh püüdma välja murda sellest kuivast panga suhtlusest. Et saadame nüüd mingi ametliku teate ja kommenteerima ametlikult paari sõnaga - rohkem tahaks diskussiooni. (Äk)

3.1.6 Probleemid

Nagu juba mitu korda mainitud, oli ajakirjanike suhtumine Eesti Panka valdavalt neutraalne, kuna Eesti Pank kui organisatsioon pole lihtsalt ajakirjanike jaoks atraktiivne. Siiski koorusid intervjuude käigus välja probleemid ja negatiivsed sündmused, millega Eesti Panka seostati. Negatiivselt seostati Eesti Panka ennekõike nende ebaõnnestunud kommentaaride osas. Eriti häiris ajakirjanike Eesti Panga nõuanne mitte palka juurde küsida, mis ajakirjanike jaoks tundus väga eluvõõrana ja sellega omistati neile omadus kui ühiskonnast distansteeruv organisatsioon. Teine kommunikatiivne möödalaskmine oli seotud defektsete 100-krooniste juhtumiga, kus ajakirjanike jaoks vastumeelne oli just Eesti Panga kommentaarid, mitte need defektsed 100-kroonised ise.

Ma oleks kõigepealt ikka eeldanud uudist sellest, et Lipstok on oma isiklikust palgatõusust loobunud. Kuna seda ei tulnud siis kõlab see väga silmakirjalikult. Öelda vaestele, et loobugu nad palga juurde küsimisest, et tema enda palk, et kas mis on vist sõltuvuses Eesti keskmisest või - ma küll ei kuulnud, et ta oleks ta nagu loobunud oma enda palgatõusust. See kõlab taas silmakirjalikult. Nii suur arvamusiider Eesti Pank kohe kindlasti mitte ei ole. (Pmk)

Noh ma ei tea, ikka juhtub apsusid, et selles mõttes minu meelest seal ei olnud mingisugust tigatedat irisemist selle kallal väga. No loomulikult kritiseeriti seal,.....ma nüüd ei mäletagi....., noh see oli selline asjalik ja kohane kriitika ja ma arvan, et neid koheldi meedias suhteliselt õiglaselt. Et loomulikult seal Lipstoki käitumine tekitas kohati küsimusi, aga see ei olnud ka niivõrd suur aps, et pead lendama peaks. (Pk)

Seega kuigi tunnustatakse Eesti Panga tegevust läbi aja, on Eesti Panga tulevik ajakirjanike vastuste põhjal segane ning keegi ei oska vastata, mis Eesti Panga tulevikuperspektiiv on.

Aga ma ei tea hetkel veel on see tõesti, et nad nii kaua kui krooni emiteerivad ja kui kroon veel olemas on, siis sellega tegeleda, et enne kui see peaks ära kaduma, et kui praegu on veel Eesti Panga töötajatest kolmveerand üleliigsed, siis sel juhul on 95%, kui eurole üle minna. A ma ei tea, tegelt ei saa väga aru. (Pmk)

Mulle tundub, et sellest ei saa nad ise ka veel päris täpselt aru ega keegi teine ka, et mis selle panga rolliks siin jääb siis, kui nüüd see Euroopa Keskpang võtab raha emiteerimise rolli enda peale. (Pk)

3.1.7 Ajakirjanike intervjuude tulemuste kokkuvõte

Eesti Panka seostatakse positiivselt minevikus tehtud tegudega, kuid praegused sihid ja käitumine jääb ajakirjanike jaoks ebamääraseks ning see on muutnud Eesti Panga kuvandit. Eesti Panga jaoks on positiivne, et nende tegevust iseloomustades toovad ajakirjanikud esile mineviku saavutusi. See tähendab, et Eesti Pangal on esitada korporatsiooni lugu. Halb on aga see, et korporatsiooni lugu on minevikusuunaline ning ei ole dünaamiline, et seda võiks ka asetada tuleviku konteksti. Ajakirjanikud ei mõista Eesti Panga tuleviku rolli ning see mõjub oluliselt ka Eesti Panga kuvandile, mida näitavad ka ajakirjanike esitatud tulevikuperspektiivid Eesti Pangale – rahandusministeeriumi allosakond ning „rahavahetuskiisk“.

Usaldus Eesti Panga vastu on kõrge. Ajakirjanikud usaldavad Eesti Panga tööd – nende analüüse – ning peavad oluliseks ka Eesti Panga sõnumeid. Eesti Panga usaldusväärsest annab kinnitust ka see, et ajakirjanikud peavad oluliseks, kui Eesti Pank midagi ütleb, sest ajakirjanike arvates Eesti Pank on vaieldamatu ekspert.

Kuigi ajakirjanikud peavad Eesti Panga sõnumeid oluliseks, siis kuvand Eesti Pangast kui arvamusiidrist, on ajakirjanike arvates kergelt ülepingutatud. Seda just sellepärast, et

Eesti Pank ei soodusta diskussioone, vaid on pigem tagantjärele näpuviibutaja. Seda kuvandit soodustab ka konservatiivne kommunikatsioonipoliitika, mis ajakirjanike vastustes kõlama jäi. Ajakirjanikud näevad Eesti Panka tegelikult tohutu potentsiaaliga spetsialisti, kellel on väga suures koguses igasugust majandusanalüüsi ja –statistikat, kuid selle asemel, et seda avalikustada ja diskussioone alustada, saadab Eesti Pank sõnumeid, mis ajakirjanike arvates on äärmiselt vaoshoitud ning ei peegelda tõelist olukorda.

Erinevused ajakirjanike vahel tulevadki välja just Eesti Panga sõnumite hindamisel. Kui Eesti Pangast kirjutavad ajakirjanikud küll tahaksid rohkem selgesõnalisust, siis nad samas mõistavad, et Eesti Panga sõnal on niivõrd suur kaal, et selle kuidagi lihtsustatult edasi andmine võib tekitada pöördumatuid tagajärgi. Eesti Pangast mitte kirjutavad ajakirjanikud soovivad aga kompromissitult selgust Eesti Panga kommuniqueerumisel avalikkusega. Eesti Pangast mittekirjutavate ajakirjanike hoiak on Eesti Panga vastu negatiivsem ning eriti häiriv Eesti Panga juures on nende jaoks Andres Lipstoki isik, keda näevad negatiivse tegelasena Eesti Pangas ka Eesti Pangaga lähemalt kokkupuutunud isikud.

3.2 Ekspertintervjuude analüüs

3.2.1 Eesti Panga tegevusvaldkond

Eesti Panga juhid ja nõukogu liikmed toovad kõik oluliseima Eesti Panga ülesandena ära krooni emiteerimise ja selle stabiilsuse tagamise. Ekspertide hinnangul on krooni hoidmine see, mille eest Eesti Pank peamiselt seisab. Antud funktsioon on keskpanga koduleheküljel märgitud ka kui Eesti Panga missoonina, mis tähendab, et antud funktsiooni kannavad endas ka eksperdid ja esindavad seda avalikkuses.

No Eesti Panga kõige tähtsam ülesanne on tagada mõõdukas hinnakasv ja tagada hinnastabiilsus ja seda me teeme läbi kindla krooni ja läbi kindla krooni vahetuskursi. See on meie jaoks kõige tähtsam. (EPap)

Laias laastus Eesti Panga põhiline funktsioon on tagada Eesti rahasüsteemi toimimine ja tegelikult see, et see rahasüsteem nagu ta meil on ja krooni vahetuskurss, kõik see ongi Eesti Panga ülesanne, et hoida raharinglus töötamas. Kui seda ei oleks, siis see ei toimiks ja siia võib öelda krooni stabiilsuse tagamine ja siis tulevad nagu muud ülesanded – inflatsioon, mida on nagu selles mõttes olemasoleva rahasüsteemi raames raske teha. (EPNI)

Lisaks krooni hoidmisele mainivad eksperdid Eesti Panga funktsioonidena ära sõltumatu majandusanalüüsi teostamise, Valitsusega koostöö tegemise ja üldise usalduse tagamise nii Eesti krooni kui ka Eesti Panga enda vastu. Ekspertide vastustes on tähtsal kohal just rõhutamine stabiilsusele, et Eesti Pank olenemata poliitilistest tõmbetuultest säilitaks hästitoimiva rahasüsteemi.

...me oleme nagu Valitsusega tihedas koostöös ja Valitsuse ja Riigikoguga, et hoida näppu peal kõikidel nendel tegevustel, kust tulevad otsused. Et ei oleks ükski selline otsus, läbi ei läheks, mis võiks kuidagi seda hinnastabiilsust haavata. (EPp)

Eesti Pank tegeleb keskpanga, moodsa keskpanga funktsioonidega, mis on siis, milleks on siis pangandussüsteemi, Eesti puhul siis eelkõige pangandussüsteemi, samuti rahastabiilsuse

tagamine kokkuvõttes selleks, et hoida rahva usaldust, hoida usaldust nii maksevahendi vastu, kui ka tagada hindade stabiilsus Eestis. (EPrj)

...et õigel hetkel nõustada Valitsust, et kui on näha, et kuidas, et majanduses võib midagi muutuda, mis võiks seada stabiilse arengu kahtluse alla. (EPrj)

Ekspertide vastustest tuli ilmsiks, et organisatsioonisiselt omandatud hoiakuid nagu raha stabiilsuse hoidmist ja tugevat majandusanalüüsi soovitakse näha ka avalikkuse esmaste seostena Eesti Pangast. Eesti Panga juhid ja nõukogu liikmed soovivad näha Eesti Panka terve riigi rahanduse keskpunktina, et Eesti Panka seostataks arvelduste ja pangasüsteemi keskse sümbolina. Eesti Panga kui keskse institutsiooni olemasolu on ekspertide meelest saavutatud just tugeva majandusanalüüsi ja sellest johtuvate sõnavõttudega.

Ehhhhh.....ma loodan väga, et tavainimesele sõnapaariga Eesti Pank tuleb eelkõige meelde meie oma Eesti stabiilne rahasüsteem. Ja tavainimese jaoks võiks see stabiilsus ja kindlus tähendada seda, et see kroon, mis on minu rahakotis, on tagatud. On kindel. Selle krooniga saan ma arveldada, kus ma arveldama pean. Ja selle krooni osas välja öeldud kurss on stabiilne. (EPp)

Aaa, noh...eeee, me ikka tahame, et meid, Eesti Panga juhtkond, noh peab Eesti Panka üheks keskseks riiklikuks institutsiooniks. /-/. selles mõttes pank on keskne koht, ehk finants.... rahavoogude, noh süda, mis aitab, siis seda ühest küljest pumbata seda raha või noh jälgib, et see raha liiguks igale poole ja mingil määral, et oleks ka kvaliteetne. Et kui võrrelda verrega, et siis kui hapnikuvaene veri jõuab südamesse, siis ta oma ülesandeid ei täida. (EPNe)

3.2.2 Eesti Panga rollid

Ekspertid seostavad Eesti Panga rolle peamiselt seadustest tulenevate kohustustega. Eesti Pank on ekspertide sõnul Eesti rahandussüsteemi eest vastutaja ning tema kohus on tagada hästitoimiv rahandussüsteem. Eesti Panga olulisemaiks rolliks peavad eksperdid kvaliteetse teenuse pakkumist.

Ma arvan, et ühiskondliku positsiooni osas on ta nagu osa riigist üks ole. Või siis üks põhiseaduslikest intsitutsioonidest nagu on Valitsus või Riigikogu. Et noh, et nii on ka Eesti Pank, on üks oluline tüli Eesti majanduspoliitika kujundamisel. (EPap)

Selles mõttes, et kui visioonist rääkida, siis peab olema jätkuv eesmärk oma klientidel, Eesti avalikkusele, Euroopa avalikkusele, niipalju kui see Eesti avalikkus ka Euroopa avalikkust mõjutab, kvaliteetse keskpanganduse teenuse pakkumine, et see on kõige olulisem. See on kõige olulisem. (EPrj)

Samas selle teenuse pakkumisel puhul näevad eksperdid, et säärase üldise rolliga avalikkus neid ei seosta. Eksperdid ise soovivad, et neid nähtaks kui Põhiseadusliku intsitutsioonina, mida nad ka on, kuid mõistavad, et see ei ole primaarne ning ehk on olulisem täita tagaplaanil nendele usaldatud ülesandeid, et tavakodanik sellele ise mõtlema ei peakski. Ekspertide hinnangul on peamine, et inimene tunneks kindlust oma raha suhtes, kuid mõõndakse, et inimene ise ei tunnetata seda.

Ma arvan, et me ise tahaksime, et me oleksime riiklik asutus, et me oleksime privileeeritud riiklik asutus. Tõenäoliselt sõna „pank“ määrab ära, mida meist arvatakse. Lõpuks arvatakse, et me oleme üht või teist viisi pankurid. Ma arvan, et me seisame seal kuskil riikliku asutuse ja tavalise panga vahepeal. (EPrj)

Igapäevaselt peab inimene tunnetama, et see raha, mis tal käes on, ei kao kuskile ja ja et raha pangast ei kaoks. See ongi kõige olulisem. See on see, mida igapäevaselt igapäevaselt inimest mõjutab. (EPrj)

Aga jällegi, et paljud inimesed, kes raha kasutavad, et kui nende käest küsida, et mis seadused garanteerivad, et see raha oleks teil usaldusväärne ja nii edasi. Ja mis on seal kirjas, et mis garantiid on teile antud, et teil ei tekiks riske siis nad ei oska sellele vastata, nad ei ole lugenud Eesti krooni tagamise seadust. Neil ei ole seda vaja, sest praktika näitab, et asi toimib. Ja just Eesti Panga roll ongi, et neil ei olegi vaja seda lugeda, et neil ei tekigi mõtet, et ma pean lugema. (EPNj)

Ekspertide sõnul on kõige nähtavamaks Eesti Panga rolliks objektiivse nõuandja või manitseja roll. Seda rolli nähakse eelkõige Valitsuse suunal, et riigisüsteemis oleks üks selline intsitutsioon, mis ei lähtu omahuvideist ning on oma seisukohtades sõltumatu.

Ekspertide hinnangul tasakaalustab Eesti Panga hinnang ühiskonda ning aitab hoida majanduspoliitiliselt Eestit tõusujoonel.

...siis eelarvepoliitika on jätkuvalt iga riigi, noh parlamendi ja Valitsuse asi, et seal oleks siis keegi kõrval, kes vaataks poliitilistest huvidest sõltumatult vaataks, et kuidas üks või teine poliitiline valik mõjutab Eesti majanduse arengut. (EPap)

Kui kõik kõik eksperdid pidasid seda rolli vaieldamatult prioriteediks, siis esines lahkavamus selles osas, kas seda rolli on suudetud ka täita. Kui Eesti Panga juhid hoidusid hinnangute andmisest vastavale rollile, siis Eesti Panga nõukogu liikmed, kellel on ka mõnevõrra kõrvaltvaataja pilk, et see roll võiks aktiivsem olla.

See näpuga viibutaja roll on igal keskpangal, aga meie keskpangal on seda rolli natuke rohkem, sest meil otseselt mõjutamishoobasid on vähem. (EPNj)

Siiamaani on pank olnud väga reserveeritud Valitsuse kritiseerimisel. Ta on nagu oma.... kui Valitsus käib mingi prognoosi välja, siis käib Eesti Pank oma prognoosi välja ja see prognoos näiteks on madalam ehk ta ei ütle, et Valitsus tegi valesti, vaid ta ütleb, et näe meie prognoos on siin. Et noh võib olla ta võiks olla natukene kurjem mõnikord mingite poliitiliste otsuste peale, et ta on liiga.....ta nõu on vältinud kogu selle aja konfliktust või sellist kriitikat Valitsuse aadressile. (EPNI)

Peale objektiivse nõuandja/manitseja rolli Valitsuse suunal, mainisid eksperdid ka manitseja rolli olulisust ühiskonna suunal. Kõik eksperdid väitsid seda, et manitseja roll ühiskonna suunal on tähtis ja ka üks tavapäraseid keskpanga rolle, kuid eksperdid tegid vahet selle manitsemise maneeris. Nimelt eristasid eksperdid õpetamise ja mõtlemise soodustamise. Esimene neist tähendab ekspertide arvates seda, kui öelda ette, mida ühiskond või Valitsus peab tegema, kuid mõtlema soodustamine tähendas ekspertide hinnangul pigem avaliku diskussiooni algatamist ühiskonna majanduslike valupunktide üle.

Meist kindlasti arvatakse, et me oleme õpetav roll ja näpuga vibutav, kuid ma ise arvan seda, et õpetada ja näpuga vibutada võib Valitsuse poole mõnikord eks ju..... Ma ise arvan üha rohkem, et me peaksime nihkuma sinna poole, et soodustada inimestele mõtlemist, et mitte öelda, kuidas peab

olema, vaid soodustada seda, et enamik ühiskonda jõuaks ise selleni.... oma mõtetegevusega, kuidas peab olema, kuidas peab käituma. Et ma ei usu, et 21. sajandil saab lõpmatuseni niimoodi vibutada näpuga. Kuigi jah tihti sellist näpuga vibutavat rolli keskpankadele omistatakse. Ideaalis võiks see olla rohkem toetav, kui õpetada püüdev, et ütlemine mõtlemist toetav, mitte etteütlev.(EPrj)

Et me oleme mõelnud päris palju ka sellise tarbijahariduse peale ja no finantshariduse peale, et noh, mida rohkem me suhtleme erinevate kliendigruppidega ja suhtleme siis nagu seda sõnumit või ssuhtlusviisi kohandades, siis seda paremini ka meie rolli mõistetakse ja seda lihtsam on meie sõnumit kohale viia. (EPap)

Kui eksperdid töid kõige olulisema Eesti Panga sümbolina Eesti krooni ja seoses sellega ka rolli seda hoida stabiilsena, siis tulevikus, kui euro tuleb ja otsene krooni hoidmine kaob ära, nähakse Eesti Panga juhtide poolt sama rolli siiski ka euro puhul. Eesti Panga juhtide väitel ei muutu sisuliselt euro tulekuga antud rollis mitte midagi ning muutus on väid väline ehk rahakotis asendub kroon euroga. Siinkohal rõhutavad eksperdid ka kommunikatsiooni olulisust, et avalikkus seostaks Eesti Panka jätkuvalt raharingluse korraldajana, kuid samas ka tõdetakse, et hetkel veel selline arusaam avalikkusesse viidud pole, kuna eeldatakse, et avalikkus ei tunne selle vastu antud ajahetkel huvi.

Loomulikult kui Eesti kroon ei ole enam meil käibiv rahaühik, siis ei saa see assotsiatsioon edasi minna. Siis arvatavasti, ssssss, on Eesti Pank käibiva rahaühiku hoidja, sest ega kui euro Eesti käibeale tuleb, ega funktsioonid ja ülesanded, mis Eesti Pangal raharingluse korraldamisel on, jäävad kõik samaks. Ainult see nimetus, mille ringlust me korraldame, ei ole kroon, vaid on euro. Funktsioonid jäävad kõik samaks. Ja ma arvan, et see võtab aega, kui.....mõnda aega, kui inimene saab sellest ka aru, et ka selle euro hoidja siin Eestis on Eesti Pank. (EPp)

See muidugi ei tähenda, et me ise ei peaks sellega tegelema, et siis kui see päevakorda jõuab, et siis tegelikult on juba eelnevalt inimestele selgitatud ja inimesed on juba aru saanud, et jah tuleb küll selline muutus, aga selle muutuse tagajärjele keskpanga tegevuses revolutsioonilisi muutusi ei toimu. Et see on kindlasti ka üks kommunikatsiooni prioriteete. Aga kui täna seda sõnumit müüma minna, siis selle kohta puudub huvi. Sest kuna euro on veel siiski mõne aasta kaugusel, siis kui inimene mõtleb täna palju igapäevastematele teemadele, siis ka ajastus on oluline, et millal selle teemaga välja minna. (EPap)

Kui Eesti Panga juhid sisulisi muutusi keskpanga rolli muutustes euro tulekuga ei näe, siis hoopis skeptilisemalt hindavad Eesti Panga rolli rahapoliitika elluviimisel Eesti Panga nõukogu liikmed. Nimelt nende hinnangul Eesti Pangal peale eurotsooniga liitumist kaob ära raha tagamise funktsioon ning Eesti Pank mõjutab rahapoliitikat läbi Euroopa Keskpanga, kuid alles jääb vastutus kohaliku raharingluse eest.

...aga kui te praegu vaatate juba sealt Eesti Panga koduleheküljelt või Riigikogu koduleheküljelt seda Eesti Panga seadust, seal on osa punkte, mis rakenduvad siis, kui euro tuleb kasutusele. Ja siis on säärane, et praegu on punkt, et rahapoliitikat, see tähendab raha emiteerimist ja kõik ja seda propagandat sinna juurde teeb Eesti Pank ise. Aga siis me viima ellu Euroopa Keskpanga rahapoliitikat, siis me sisuliselt..., formaalselt me oleme Eesti noh Pank, sisuliselt oleme me üks Euroopa keskpangasüsteemi noh ütleme lülidest. See oli umbes nii nagu Nõukogude ajal oli Eestis NSVL riigipanga Eesti kontor, et põhijuhendid, mida teha ja lõppotsus oli Moskvas. Aga teatud kohustused on siin ka, et Eesti territooriumil ei tekiks suuremat inflatsiooni või noh ei oleks oluliselt suurem./-/ Et noh näete, ta ei ole klassikaline iseseisev keskpank enam. (EPNj)

Eks ta jääbki selliseks seletajaks ja analüüsi pooleks, rohkem eriti pärast seda, kui Eesti eurotsooniga ühineb. Noh tal niisugune raha kursi hoidmine ja krooni tagamise funktsioon jääb ära ja põhimõtteliselt ta jääb muidugi siinset raharinget alati korraldama, et need eurod, mis siin ringlevad, toimetab Eesti Pank. (EPNI)

3.2.3 Eesti Panga usaldusväärsus

Ekspertide hinnang on, et usaldusväärsus on Eesti Panga jaoks hindamatu väärtusega. Seda eelkõige just sellepärast, et Eesti Panga suurimaks hoovaks oma peamise funktsiooni, rahastabiilsuse tagamise, teostamiseks on kommunikatsioon. Ning seetõttu, et Eesti Panga sõnumid oleksid mõjusad, peaks ühiskonnas valitsema usaldus Eesti Panga tegevuse suhtes.

Eeee..... ma ise arvan, et ta peab ikka väga usaldusväärne olema, et et see on meie see peamine kapital ju, me ju nii nagu enamik keskpanku maailmas, igal juhul Euroopa Liidus. Kuna rahapoliitikat määravad ikkagi sellised suured pangad, meil on see usaldusväärsus on ikkagi üks olulisemaid vahendeid, peale sellise toimiva infrastruktuuri. Et see on ikka väga oluline. (EPrj)

Kui ma enne ütlesin, et meie üks selline oluline mõjutusvahend ongi veenmine, et esitada oma arusaam asjadest ja kuidas see võib siis üht või teist sihtgruppi mõjutada ja siis kui see sihtgrupp ei usu seda, mida sa räägid, siis..... Lõpuks müüvad kõik ikka usaldust ja pangad peavad seda võib olla veelgi rohkem, et usaldus on missioonikriitiline, et see peab olema. (EPap)

Ekspertid tajuvad suure usaldatuse taustal, mis Eesti Pangal praegu on, ka määravat rolli sõnumi selgusel, sest suure usaldatuse tingimustes võib vae sõnum olla fataalse mõjuga ning seetõttu valib Eesti Pank ekspertide väitel teadlikult oma sõnumit ning enne, kui üks sõnum avalikkuseni jõuab, läbib see ka kohustusliku kooskõlastusringi, et Eesti Panga sõnumid oleksid monoliitsed.

Noh, eks see loomulikult paneb, eee nagu vastutuseks, et kui meid nii palju usaldatakse nagu need näitajad näitavad, siis..... muidugi ei saa neid ka väga üle tähtsustada, et need on siiski natuke subjektiivsed, aga kui ta on olnud seal pidevalt ees otsas siiski, siis see tähendab ka seda, et me peame oma väljaantavate sõnumite sisu väga hoolega mitte ainult kontrollima, vaid ka ütleme ka, et väga hoolega peenhäälestama, et et ta õigustaks seda usaldusväärust. Et see, kes on andnud meile selle usalduse krediidi, saaksid ka selle tulemi vastu. (EPp)

Ja loomulikult me peame tänu sellele ka oma sisemise korraldusega väga hoolega neid sõnumeid läbi laskma, kooskõlastama ja ma ütlen kohe ette juba ära, et selline majasisene ring just väga täpselt töötabki. Väga lihtsalt öeldes siit ei saa minna välja mitte ükski arvamus nii, et ta ei oleks käinud läbi kooskõlastamise ringilt. (EPp)

3.2.4 Eesti Pank meediategelasena

Nagu juba mainitud, peavad eksperdid Eesti Panga juures oluliseks kommunikatiivset rolli, kuna see on mõjukaim hoob majanduspoliitika mõjutamisel. Selle hoova olulise partnerina näevad eksperdid meediat ja ajakirjanike, kes ekspertide hinnangul täidavad Eesti Panga jaoks vahendaja rolli avalikkusega. Samas ei tähtsusta eksperdid meedia rolli liigselt ja leiavad, et eelkõige peitub Eesti Panga sõnumi tugevus Eesti Pangast endast ning meedial on võimalik seda ainult moonutada.

Meedial on väga suur roll, et iga struktuuri juures on meedial see vahendaja roll, siis on Eesti Pank täpselt samas situatsioonis. Kuivõrd meie sõnumi juures on meedia ainult vahendaja ehk siis selle faktoloogia pealt. Kuid selle sõnumi kirjeldaja ja Eesti Pangale hinnangu andjana omab meedia väga olulist rolli. Et ega selles mõttes omab meedia....., on meie jaoks meedia väga oluline ja me üritame meediaga ka nii aktiivselt suhelda, et me ei oota siin, millal tullakse küsima, vaid ka pakume ise. (EPp)

Ja me väga väga tunneme muret selle üle, et see sõnum jõuaks kõikidele kohale. Just noh muidugi kõikidele neile, kes vast selle vastu huvi tunnevad. Ja ja et seda sõnumit õigesti interpreteeritakse. Siin on muidgi meie suur partner meedia. Olgu ta siis tele või raadio või trükipress. Ja eks me tegeleme sellega siis ikka päris hoolega, et meediat....., noh koolitada on vale sõna, aga siis oma sõnumite sisu rohkem seletada. (EPp)

Et meedia on nagu oluline kanal või liides meie ja ühiskonna vahel, aga noh meie tugevus sõltub ikka meist endist ja kui hästi me oma ülesannetega hakkama saame. (EPap)

Et meedial poleks võimalust Eesti Panga sõnumit moonutada enne, kui see sihtgruppideni jõuab, siis on ekspertide hinnangul tähtsus sõnumite vormimisel ja lihvimisel. Meediaga suhtlemisel peavad eksperdid oluliseks, et sõnumid oleksid võimalikult selged ja samas ka kõigile arusaadavad, mille tõttu ekspertide hinnangul on oluline leida tasakaal sõnakasutuses, et sõnumi lihtsustamises ei kaoks ära selle mõte.

Ega me ikkagi tahaksime, et me nende oma sõnumitega, nagu ma algul pihta hakkasin, et võimalikult lihtsalt ja Eesti keeles nagu välja öelda. Et inimene saaks selle sõnumi kätte. (EPp)

Kui me räägime siis sellistest majanduspoliitilistest sõnumitest, siis eelkõige, et see sõnum oleks kooskõlaline ja asjatundlik, et keegi ei saaks nagu, et see on ikka maja sees ikka läbi arutatud ja jõutud otsusele, et jah see on meie arusaam. Sealt järgmine küsimus on, et kui sa tahad sõnumit edasi anda, et kuidas sa seda teed, et kuidas seda pakendada. Siin on meil üht teist paremaks läinud, kuid sellist sõnumi selgust saaks alati paremaks teha. Ja seda me ka tahame teha. (EPap)

Meedia on ekspertide sõnul oluliseks vahendiks ka oma funktsioonide seletamisel, mis peaks olema järjepidev, et Eesti Pank oma rolli edastamisel oleks kõigile hoomatavam. Samas täpne meetod pole ekspertidel selge, kuna otsesel seletamisel tekib oht, et keegi ei saa jälle aru nende sõnadest.

Loomulikult me oma igapäevategevuses ei maini, et me oleme head, ilusad ja meid on vaja, aga me loodame, et me oma sõnumiga näitame, et meid on vaja. (EPp)

...et me püüame läbi ajakirjanduse inimesi mõjutada ja püüame teha uut veebilehekülge, et see kõik on nagu avatud keskkond, et see peegeldabki kõik seda, et me püüame anda võimalikult palju informatsiooni oma tegevuse kohta, et inimesed võiksid mõista meid, et siin ei ole midagi karta. Pigem võiks meid usaldada. (EPrj)

Ehmm, eks me oleme sellest rääkinud. Öeldakse ju seda, et kui sa hakkad seda seletama, et mida me kõik teeme, siis ei saa keegi enam aru. (EPrj)

3.2.5 Eesti Panga probleemid

Peamise Eesti Panga probleemina näevadki eksperdid Eesti Panga sõnumite keerukust. Ekspertide väitel on see probleem, mida on endale ammu teadvustatud ja ka aktiivselt selle lahendamise tegeletud. Põhilise nõrkusena sõnumi edastamisel peavad eksperdid silmas liigset terminite kasutamist, mis tavainimestele arusaamatuks jäävad.

Aga nõrkus sellisena, mis siit välja võiks minna, on see sama asi, et me ei suuda alati, nagu mina ütlen lihtsas eesti keeles, kirja panna ja lihtsas eesti keeles ka siis välja müüa. (EPp)

Me oleme ka teinekord, kui Nõukogus tehakse ettekandeid, tähelepanu pööranud, et keel peab olema arusaadav, noh sõnum peab, mitte see sõnum pole hea siis, kui seal on hästi palju termineid, vaid sõnum on siis hea, kui sõnum on nii esitatud, et Maali.... või see kellele see esitatakse see on ka võimeline sõnumist aru saama. Seetõttu peab see keel olema arusaadav. (EPNj)

No nii nagu ma juba ütlesin, et me oleme saavutanud juba mingit edu keele selgemaks tegemisel, aga seal kindlasti on hästi palju ruumi, et paremini teha. Osalt see keel jääb natukene erialaseks, aga sellepärast ma arvan, ka et see oleks natukene võimatu ülesanne, et sa jõuaksid kõigini....tähendab kõigini saab jõuda väga olulistest küsimustes, et kui jutt on Eesti krooni usaldusväärsusest, siis me kahtlemata me peame jõudma kõigini ja me olemegi jõudnud kõigini ja see ei ole nagu teema, aga nii nagu ma enne ütlesin, et see keelekasutus peab eelkõige sõltuma

sihtgrupist, et see, kuidas see peab olema pakendatud. Mida lihtsam keel seda parem, mul ei ole selle põhimõtte vastu midagi. Et me peame seda arendama, et just küsima tagasisidet oma keelekasutuse osas. (EPap)

Lisaks keerulisele keelele leidsid eksperdid, et probleemiks on ka meediaga suhtlemine üldisemalt. Nimelt teatava distantsi hoidmine meediaga suhtlemisel on ekspertide arvates mõnel juhtumil kätte maksnud. Ekspertide hinnangul on teadlik konservatiivne hoiak mõju avaldanud ka nende kujutamisele meedias. Samas tõdevad eksperdid, et tegemist on paradoksaalse situatsiooniga, kus liigne avatus omab jälle vastupidist efekti.

Jah,..... võib olla see....., noh ütleme, et konservatiivsus on meie tugevus, aga samas ka kindlasti ka meie nõrkus, et kui sa oled nagu väga jäigalt milleski kinni, siis see tunnetus, et midagi tuleb muuta, tuleb mõnevõrra hiljem, kui oleks ideaalne. (EPap)

Et aga ma usun, et kõige suurem probleem on arrogants ja suutmatus sellest aru sada, mis probleemid on Eesti elanikel. (EPrj)

Nõrkusteks on võib olla see, et selline ühtpidi tugevus ja nõrkus on see elitaarsus, et nagu ta on, ta on mõnes mõttes suletud süsteem. Mida rohkem sa avardad ja läbipaistvamaks sa teed, seda rohkem kriitikat saad. (EPNI)

3.2.6 Eesti Panga tugevused

Eesti Panga tugevusena tunnustavad kõik eksperdid tugevat kollektiivi ja kompetentsi taset, mis Eesti Panga ametnikel on. Ekspertide ühine vaade on, et Eesti Pank on kogum oma ala spetsialistidest, kelle eksperthinnangud on aktsepteeritud nii Eesti kui ka välismaa majandusringkondades. Ekspersedid leiavad, et tänu heale töötajaskonnale on Eesti Pank ka täpselt nii usaldusväärne nagu ta parasjagu on ning see ongi tunnustus nende tööle.

See esimene tugevus on see, et meil on professionaalne meeskond, kes kes oma tööd tunneb ja oma tööd valdab, et see analüüs, mida me siin teeme, et see on nagu ikkagi hästi kvaliteetne ja kindlasti on me tugevus aastatega väljateenitud usaldus. (EPap)

Kahtlemata see erialasus ja see erialasusest saadakse just vahetu suhtlemise teel paremini aru. Et seetõttu sellist kompetentsust peaksime veel rohkem massimeediavahendite kaudu edasi andma. (EPrj)

No tugevus on see sama usaldusväärsus ja ütlemine see, mis nad räägivad, pole lihtsalt jutt ja poliitika, noh ütlemine, siis sõltumatus. Ta ei sõltu täna mitte ühestki poliitilisest parteist. Selles mõttes võib päris selgelt öelda, et see majandusanalüüs ja see, mis sealt välja tuleb ei ole kuidagi viisi kallutatud. Ta räägib majandusest otse ja ausalt, sest see tugineb objektiivsel analüüsil, mis on väga kõrval tasemel. (EPNI)

3.2.7 Ekspertintervjuude tulemuste kokkuvõte

Ekspertid nimetavad Eesti Panga peamiseks tegevusvaldkonnaks Põhiseadusega nendele lasuvat ülesannet – krooni emiteerimine ja hoidmine. Antud ülesanne on sõnastatud ka Eesti Panga missioonis, mis tähendab, et see on eesmärk, mille eest Eesti Pank peamiselt seisab ja kuna see tuli välja ka intervjuudes, siis on see hoiak ka organisatsiooni siseselt tsementeerunud. Krooni hoidmise tugiülesannetena näevad eksperdid tugevat majandusanalüüsi, millega soovivad nad olla partneriks Valitsusele ja Riigikogule, et Eesti Panga näol oleks üks sõltumatu organisatsioon, kes pikas perspektiivis oskaks näidata majanduse valupunktidele. Ekspertidele meeldiks näha, et avalikkus näeks Eesti Panka Eesti rahasüsteemi keskse osana, kuid samas ka mõnavad, et rahul võib olla ka sellega, kui inimene tunneks kindlust krooni üle, mis tema rahakotis on.

Eesti Panga juhid ja Nõukogu liikmed lähtusid Eesti Panga rolli kirjeldamisel peamiselt seadustest tulenevatest rollidest Eesti riigi ees. Ekspertid pidasid oluliseks täita kvaliteetselt neile lasuvaid ülesandeid, kuid tõdesid, et avalikusele ei ole see väga teadvustunud. Samas leidsid eksperdid, et ehk peakski Eesti Panga rollid jääma tahaplaanile, et inimene ei peaks ise rahasüsteemi toimimise peensustest teadlik olema, sest Eesti Pank peab looma selle kindluse käibiva raha suhtes. Kõik eksperdid tõdesid aga, et avalikusele suunatud roll on olla ühiskonnas manitseja ja nõuandja. Nõuandmist peeti tähtsaks eriti Valitsuse suunal, et Eesti Pank oleks institutsioon, mis oma

sõltumatusena annaks juhiseid orienteerumaks majanduspoliitilistes otsustes. Kui seda rolli pidasid tähtsaks kõik, siis selle rolli täitmise osas läksid Eesti Panga juhtkonna ja Nõukogu arvamused lahku. Nimelt Nõukogu liikmed leidsid, et Eesti Pank on vältinud Valitsusega konflikti minemist ning oma arvamust pole selgelt edastatud.

Lisaks manitsemisele Valitsuse suunal, pidasid eksperdi tähtsaks ka manitsemist laiemas avalikkuses, et juhtida kodanike tähelepanu majandustingimustele. Siinkohal eristasid eksperdid seda, kuidas manitseda. Ekspertide hinnangul manitseda ja näpuga vibutada võib mõnikord Valitsuse suunal, kuid taoline manitsemine inimeste suunas tundub pigem õpetamisena, mis võib tekitada vastakaid reaktsioone. Primaarseks peavad eksperdi, et ühiskonnas peab Eesti Pank algatama diskussioone, et toetada inimeste mõtlemist ja mitte öelda, kuidas käituma peaks.

Kuna hetkel seostavad inimesed ekspertide arvates Eesti Panga käibiva rahaühikuga ehk krooniga, siis ekspertide hinnangul selles osas tuleviku roll ei muutu. Muutub vaid käibiva raha nimetus – kroon asendub euroga. Ekspertid tõdevad, et seda pole veel avalikkusele kommuniqueeritud ning tunnistavad, et selle tõttu võib ka ühiskonnas olla mõningane arusaamatus Eesti Panga rolli üle tulevikus. Kui Eesti Panga juhtkond väidab, et sisuliselt tulevikus midagi ei muutu Eesti Panga rollides, siis Nõukogu liikmed on siinkohal eriarvamusel. Nõukogu liikmed näevad, et tulevikus peaks aktiveeruma Eesti Panga seletaja ja analüüsimise roll, sest rahapoliitilised otsused tulevad euroga liitudes Euroopa Keskpangast ning seetõttu on Eesti Pangal vaja ennast rohkem nähtavamaks teha.

Eesti Panga usaldusväärsus on ekspertide hinnangul Eesti Panga jaoks üks peamiseid hoobasid ja mõju allikaid. Ekspertide arvates usaldusväärsus peab olema ning mida kõrgem, seda parem. Suure usaldusväärsuse taustal peab ekspertide meelest Eesti Pank samas ka väga kontrollima, mida öeldakse ja kas see sõnum on just see, mida tahetakse antud hetkel välja öelda, sest väikenegi ebakõla võib vähendada Eesti Panga usaldatavuse krediiti.

Ekspertid leiavad, et meedia on Eesti Panga jaoks oluline partner, kelle vahendusel on võimalik Eesti Pangal oma sihtgruppideni jõuda. Samas ei tähtsusta ekspertid meedia rolli üle, vaid on kindlad, et Eesti Panga tugevus peitub ikkagi organisatsioonis endas. Meediaga suhtlemisel on ekspertide arvates vaja hoida sõnumi selgust, mille tõttu ei saa alati sõnumit lõpuni lihtsustada, kuid siiski vältida keerukate mõistete kasutamist.

Ühe suurima puudusena näevadki ekspertid liigselt keerukate sõnumite edastamist avalikkusele, mille tulemusena kaob ära kontakt sihtgruppidega ning Eesti Panga sõnavõttudest ei saa keegi aru. Üheks puuduseks nimetavad keskpanga puhul ka paratamatut konservatiivsust, mis ei lase ekspertide hinnangul tunnetada õigeaegselt ühiskondlike protsesse, mille tõttu võib Eesti Pank jääda kodanikele distantseeruvaks organisatsiooniks.

3.3 Ajakirjanike süvaintervjuude ja ekspertintervjuude võrdlev analüüs

Peamise Eesti Panga funktsioonina toovad nii eksperdid, kui ka ajakirjanikud ära Eesti krooni hoidmise. Selgelt tuleb vastustest välja, et Eesti krooni hoidmine on Eesti Panga sünonüümiks ja Eesti kroon ise Eesti Panga sümboliks. Kuna Eesti krooni hoidmine on nimetatud ka Eesti Panga missioonina ja antud hoiak on tuvastatav nii ajakirjanike kui ka ekspertide hulgas, siis see näitab, et Eesti Pank on suutnud sõnastada ühiskonnale selge funktsiooni, mis on ka ajakirjanike sihtgrupis omaks võetud. See tähendab, et tegelik identiteet, soovitud identiteet ja tajutud identiteet on Eesti Panga peamise funktsiooni osas kattuv ning antud olukord võimaldab Eesti Pangal läbi juba tuttava funktsiooni pääseda oma arvamusega ligi sihtgruppidele ka teisi funktsioone täites.

Kuigi Eesti Panga mission on sihtgrupis tajutud, ei ole siiski Eesti Pank suutnud teisi funktsioone ajakirjanike sihtgrupile täies ulatuses selgeks teha. Nimelt ajakirjanikud, kellel puudub tihe otsene kontakt Eesti Pangaga, ei näe krooni hoidmise ja emiteerimise taga rohkem Eesti Pangal lasuvaid funktsioone. See annab alust arvata, et ka laiemas avalikkuses ei ole Eesti Pank rohkemate funktsioonidega nähtav nendes sihtgruppides, kus Eesti Pangal otsekontaktid puuduvad.

Eesti Pangaga kokkupuutuvate ajakirjanike jaoks oli tähtsaks Eesti rolliks majandusanalüüsi koostamine, mida peeti suureks abiks nii tavainimese jaoks kui ka ajakirjanike töö toena. Kui eksperdid nägid tugeva majandusanalüüsi funktsioonis alust olla objektiivseks nõuandjaks Valitsusele, siis ajakirjanike hoiakutest tuli ilmsiks, et kuigi see tegevus Eesti Pangale omistatakse, on Valitsuse nõuandja roll ajakirjanike arvates täitmata jäänud, sest nemad pole märganud, et Valitsuse suunal midagi kriitilist üldse öeldud oleks. Ajakirjanikud leiavad, et Eesti Panga sõnumid Valitsuse suunal on liiga vaoshoitud ning Eesti Pank võiks rohkem välja öelda seda, mida mõtleb.

Lisaks manitsemisele Valitsuse suunal peavad ajakirjanikud oluliseks ka ühiskonna manitsemise rolli, et viidata majanduse valupunktidele. Ekspertid ja ajakirjanikud on ühel meelel selles, et see manitseja roll ühiskonna suunal on vajalik, kuid mõlemad grupid leiavad, et parandada võiks seda maneer, kuidas ühiskonda manitseda. Selgelt negatiivse hoiakuna toovad ajakirjanikud välja selle, kui see manitsus on tehtud õpetamise stiilis. Õpetamise negatiivset mõju tajuvad ka ekspertid, kelle arvates tuleks selline manitseja roll asendada pigem ühiskonnas diskussioone algatava rolliga.

Lisaks manitseja rolliga kaasnevale negatiivsele õpetaja konnotatsioonile näevad ajakirjanikud probleemi ka sõnumi keerukuses ja sõnumi liigeses “glasuuritus”. Eesti Panga ekspertid tunnetavad ka sõnumi keerukuse mõju ja nende väitel on sõnumi lihtsustamine ka Eesti Panga jaoks prioriteet, mis annaks aluse veel aktiivsemalt ühiskonnas Eesti Panga mõju suurendada.

Olulisim tähelepanek Eesti Panga rolli osas on tulevikusuunaline roll, mida Eesti Pank hakkab täitma, kui liitutakse eurotsooniga. Ajakirjanike vastustest jääb kõlama hoiak, et Eesti Panga rollid ühiskonnas euro tulekuga marginaliseeruvad ja nähakse Eesti Panka kui ebaotstarbelist institutsiooni, mille ülesandeid võiks täita ka mõni muu asutus. See näitab, et senini pole Eesti Panga kommunikatiivseks eesmärgiks olnud seletada ühiskonnas rolli muutusi ning see on toonud kaasa ka Eesti Panga suunalise kriitika. Tuleviku rolli osas on ka ekspertid eri meelt. Nõukogu liikmed näevadki, et senised Eesti Panga ühiskondlikud rollid vähenevad ning alles jäävad vaid funktsionaalsed rahasüsteemi käigus hoidmiseks vajalikud funktsioonid, kuid Eesti Panga juhtkond on kindlalt seda meelt, et Eesti inimeste jaoks peaks euro tulekul rollide osas muutuma ainult see, et kui praegu räägitakse kroonist, siis tulevikus on see euro, millega Eesti Panka seostatakse.

Usaldusväarsus on see, mida rõhutavad Eesti Pangast rääkides nii ajakirjanikud kui ka ekspertid. Usaldusväarsuse olemasolus ei kahelnud ükski intervjuueeritav. Ekspertide hinnangul on usaldusväarsus peamine hoob, millega Eesti Pank üldse oma funktsioone

avalikus ruumis täidab ning selle usaldusväarsuse krediidi annab nii ekspertide kui ka ajakirjanike arvates see majandusanalüüs, mida Eesti Pangas teostatakse.

Eesti Panka nähakse meedias eelkõige eksperdina, kes esineb majandusuudistes tasakaalustavana eraettevõtete ja riigi vahel. Ajakirjanikud tunnistavad, et nende jaoks on Eesti Pank oluline ja usaldusväärne allikas, kuid möönavad, et lugusid, mis kujutaksid Eesti Panka ennast ja selle institutsiooni probleeme, on vähe. Eksperdid on seisukohal, et Eesti Pank peabki olema eelkõige partner meediaga, et pääseks löögile Eesti Panga arvamus, kuna läbi selle saavad nad seletada ka oma funktsioone.

4. Järeldused ja diskussioon

Uurimistulemused näitasid, et antud töö raames püstitatud uurimisküsimustele on võimalik kasutatud meetodiga vastuseid saada. Alljärgnevalt esitan uurimisküsimuste vastused uurimisküsimuste lõikes, kus on toodud ajakirjanike intervjuude vastused ning selle juurde võrdluseks ekspertintervjuude vastused, mis annab võimaluse näha hoiakuid ajakirjanike sihtgrupis ja seda, millised on ekspertide poolt soovitud hoiakud.

Milliste tegevusaladega seostavad ajakirjanikud Eesti Panka ja milline on see peamine ülesanne, millega ajakirjanikud Eesti Panka seovad ja milline on nende hoiak mainitud funktsiooni?

vs

Milliste tegevusvaldkondadega tahab Eesti Pank olla tajutud?

Pasti (2007) väitel on kuvand teadmine, mille järgi sihtgrupid eristavad organisatsiooni teistest. Eesti Panga puhul on tegevusvaldkond juba see, mis eristab seda organisatsiooni teistest ja loob sihtgrupis teadmise organisatsioonist, mis tegeleb Eesti krooni hoidmise ja emiteerimisega. Antud tegevusvaldkonnaga seostab ajakirjanike sihtgrupp kõige tugevamalt Eesti Panka ning Eesti kroon on Eesti Panga olulisim sümbol. Kuna Eesti krooni hoidmise funktsiooni tõstavad esile ka kõik eksperdid ning tõdevad, et sellega tahabki Eesti Pank olla sihtgrupis tajutud, siis võib öelda, et tegemist on identiteedi juhtimisega sihtgruppidesse, mis on sihtgruppides omaks võetud. Ajakirjanike sihtgrupi hoiak Eesti Panga peamisse funktsiooni on soosiv, sest Eesti kroon on püsinud aja jooksul stabiilne ning seetõttu pole ajakirjanike hulgas tekkinud negatiivseid hoiakuid.

Lisaks krooni hoidmisele näeb ajakirjanike sihtgrupp Eesti Panka ka tugeva majandusanalüüsi teostajana. Ajakirjanike sihtgrupp tunnustab antud Eesti Panga funktsiooni ning ajakirjanikud tõdevad, et Eesti Panga teostatav analüüs on isiklikult neile abiks oma töö tegemisel. Ajakirjanikud eeldavad Eesti Pangalt eksperthinnangut ning usaldus Eesti Panga kompetentsi on suur.

Ülejäänud Eesti Panga tegevusvaldkonnad tõid ajakirjanikud välja üksikute mainingutena ning sellega ei kaasnenud emotsionaalseid hinnanguid. See on tingitud asjaolust, et ajakirjanike jaoks ei ole Eesti Pank kui organisatsioon atraktiivne. Ajakirjanike jaoks tunduvad ülejäänud tegevused jäänukitena ning nad ei taju neid. Graberi (1992) järgi mõõdetakse avaliku sektori organisatsiooni edukust suutlikkuses neile lasuvaid ülesandeid täita. Eesti krooni käibel ja stabiilsena hoidmine on selgelt õnnestunud ülesanne ajakirjanike sihtgrupi arvates, kuid see, et sihtgrupp ei taju ülejäänud Eesti Panga funktsioone, mõjub negatiivsena Eesti Panga kuvandile. Dowling (2001) toob välja, et eriline tähelepanu tuleb suunata just ajakirjanike sihtgrupi teadvustamisele, sest kui ajakirjanikud ei oma Eesti Panga kohta piisavalt palju informatsiooni, võib intsident kujuneda kriisiks ja sealt edasi kuvandi ja maine languseni.

Eesti Pank ise soovib, et neid nähtaks rahandussüsteemi keskse organina. Seda hoiakut ei kannu endas aga ajakirjanike sihtgrupp. Ajakirjanikud ei tunneta Eesti Panga keskset rolli rahandussüsteemis, kuna see ei ole nende jaoks nähtav. Selle põhjuseks on see, et ajakirjanike sihtgrupp ei ole Eesti Pangaga emotsionaalselt seotud. Fombruni (1996) järgi saavad sihtgrupid informatsiooni organisatsiooni tegevusest peamiselt organisatsiooni enda kauda. Järelikult pole Eesti Pank suutnud ennast väljapool organisatsioon kehtestada kui rahandussüsteemi keskset struktuuri ning Eesti Pank pole teinud enda tutvustamiseks piisavalt promotsioone, et sihtgrupile Eesti Pank harjumuspäraseks oleks muutunud.

Milliseid Eesti Panga rolle ajakirjanikud tajuvad? Kas need on põhjendatud rollid ning milline on ajakirjaniku hoiak mainitud rolli?

vs

Milliseid rolle soovivad eksperdid omistada Eesti Pangale?

Ajakirjanike hinnangul lasub Eesti Panga tähtsaim roll sõltumatuks nõuandjaks olemises. Seda eeskätt just Valitsuse suunal. Ajakirjanikud kahtlevad, kas seda rolli Eesti Pank siiski täidab. Ajakirjanikud ei näe Eesti Pangal suutlikust kritiseerida vajalikel hetkedel Valitsuse otsuseid ning see õõnestab sõltumatu nõuandja rolli ja tekitab ajakirjanikes

hoiakut, et Eesti Pank on pigem Valitsuse järgija. Ekspertintervjuudes Eesti Panga Nõukogu liikmete hulgas, kellel on Eesti Panga suhtes ka mõnevõrra eemaltvaatav pilk, prevaleerib sama arvamus, mis ajakirjanikelgi. Samas Eesti Panga juhid rõhuvad just sellele, et nende olulisim roll on olla Valitsuse majanduspoliitiliste otsuste tegemise kõrval partneriks ning vajadusel öelda sekka kriitilisem sõna, kuna ainult Eesti Pank võib oma arvamistes olla objektiivne. Kuna Pasti (2007) väitel tekib kuvand identiteedi, selle kommunikeerimise ja kogemuse põhjal, siis Eesti Panga kuvandi jaoks on Valitsuse nõuandjaks olemise rolli kommunikeerimine ohtlik tee. Nimelt ei vasta sihtgrupi kogemus soovitud identiteediga ning selle tõttu tekib sihtgrupi hoiakutes dissonants, mille tulemuseks võib olla negatiivne kuvand.

Lisakas Valitsuse suunal nõu andmisele peavad ajakirjanikud oluliseks ka Eesti Panga rolli saata sõnumeid avalikkusele. Seda rolli nimetavad ajakirjanikud ise manitseja rolliks, et muuta kodanike tarbijakäitumist. Ajakirjanike arvates on selline roll oluline, kuid taaskord kahtlevad nad selle rolli efektiivsuses. Nimelt ajakirjanike hoiak avalikkusele saadetud sõnumitest on võrdlemisi negatiivne. Seda on põhjustanud Eesti Panga sõnumite keerukus ja ka ümmargulisus, mis tähendab, et Eesti Pank ei ütle otse välja asju, vaid lisab omapoolsetele sõnumitele “glasuuritud kihi”, mis muudab sõnumid inimeste jaoks mõistetamatuteks. Graber (1992) tõdeb, et avalike organisatsioonide puhul ongi kommunikatsiooni üks raskustest keeruliste asjade selgitamine lihtsas keeles. Kuid keeruliste protsesside kirjeldamine avalikkusele võimaldab tõlgendada protsesse positiivsemas retoorikas ning selle läbi kujundada ka positiivsemat kuvandit. Eesti Pank ajakirjanike hoiakuid analüüsid hakama pole saanud, kuna Eesti Panga sõnumid tekitavad negatiivseid emotsioone, kuid samas ka mõistetakse, et absurdini lihtsustada ei saa, sest siis kaotaks sõnum oma mõtte.

Avalikuse manitseja rolli kohasust mõjutab ka see, kes parajasti seda sõnumit edasi annab. Kui enamike Eesti Panga töötajaid peetakse oma ala spetsialistideks ja tugevateks ekspertideks, siis ajakirjanike häirib Andres Lipstoki isik. Ajakirjanike sihtgrupp tunnetab Andres Lipstoki sõnumites arrogantsust ning tema nõuanded kõlavad pigem õpetustena, kuidas elada tuleb. Ka eksperdid leiavad, et avalikkuse manitsemine ei ole

kõige parem meetod, kuna võib jätta ülbe mulje. Selle asemel rõhutavad eksperdid vajadust alustada diskussioone ning toetada inimeste soovi mõelda majandustingimuste üle. Seega on Eesti Pangal olemas soovitud identiteet, kuid ajakirjanike hoiakud näitavad, et antud identiteeti pole suudetud realiseerida tegelikuks identiteediks ning seeläbi kahjustub ka kuvand.

Ajakirjanike sihtgrupp peab Eesti Panga tehtavat majandusanalüüsi oluliseks väljundiks, millega Eesti Pank võiks rohkem avalikkuses esineda. Ajakirjanikud heidavad Eesti Pangale ette, et Eesti Pank räägib liigselt vähe majanduspositsioonist, kui arvestada, kui palju informatsiooni nad tegelikult omavad. Samas Eesti Panga ekspertide hoiakutest tuleb välja, et taoline tegevus on teadvustatud, kuna eeldatakse, et huvi puudub sihtgruppides pideva info järgi ning mõttekam on tegutseda avalikkusele nähtamatult, nii et avalikkus ei peakski ise mõtlema makromajanduslike probleemide üle. Siin lähevad ekspertide seisukohad aga vastuollu, kuna üheks eesmärgiks nimetasid Eesti Panga juhid avaliku diskussiooni arendamist ning ainult objektiivse majandusanalüüsi võtmes on seda diskussiooni võimalik alata. Siiski on säärane vastuolu mõistetav, kuna Graberi (1992) järgi soovib meedia, mis on avaliku organisatsiooni informatsiooni vahendaja, saada reeglina avalikkust huvitavat informatsiooni. Seetõttu on oluline uurida ka avalikkuse huvi Eesti Panga sõnumite vastu, mis antud uurimise raames ressursside puuduse tõttu polnud võimalik.

Kas ajakirjanikud näevad Eesti Panka usaldusväärseks ja millistes olukordades on Eesti Pank usaldusväärne ja millistes mitte?

vs

Kui oluliseks peavad eksperdid usaldusväärset Eesti Panga jaoks?

Dowlingi (2001) järgi peavad ennekõike tegelema maine ja kuvandi kujunemisega organisatsioonid, kes müüvad usaldust. Ajakirjanikud näevad Eesti Panka väga usaldusväärseks. Hinnang kõrgele usaldusväärsele tuli välja kõikides ajakirjanike intervjuudes üle tekstide. Usaldusväärsus omistatakse ennekõike organisatsioonile endale ja sealt edasi ka tema funktsioonidele, sh sõnumitele. Kuigi mõned hoiakud keskpanga

rollide ja tegvusvaldkonna vastu on negatiivsed, leiavad ajakirjaniku, et neil pole alust kahelda Eesti Panga usaldusväärsuses. Eesti Panga juhid on veendunud, et usaldusväärsus Eesti Panga jaoks on määrava tähtsusega, kuna Eesti Panga peamine hoob majanduskäitumise juhtimisel on kommunikatsioon. See tähendab, et Eesti Panga jaoks on oluline oma sõnumitega mitte kahjustada usaldusväärsust, et järgnevatel sõnumitel oleks tänu kõrgele usaldusväärsusele kandepind ühiskonnas.

Kuidas tajuvad ajakirjanikud Eesti Panka ajakirjanduses, kuidas Eesti Panka ajakirjanduses nähakse, milline on Eesti Panga sõnumi osakaal ajakirjanike arvates?

vs

Millisena soovitakse Eesti Panka näha ajakirjanduses ning millele peab Eesti Pank tähelepanu pöörama ajakirjandusega suheldes?

Ajakirjanikud tõstavad Eesti Panga kujutamisel meedias esile selle, et Eesti Pank on küll aktiivselt meedias esindatud, kuid nende arvates puudub selles otsene kasu nii Eesti Pangale kui ka meediatarbijale, sest Eesti Panga sõnavõttud on keeleliselt keerukad ning inimeste jaoks mõistetamatud. Ajakirjanikud ootavad lisaks keele lihtsustamisele ka seda, et Eesti Pank ei piirduks ainult näpu viibutamise, vaid algataks ka edasiviivaid diskussioone, sest ainult näppu viibutades jääb mulje nagu tahaks Eesti Pank kodanike elama õpetada. Fombrun (2000) ütleb, et organisatsioon saavutab läbipaistvuse, kui sisemine identiteet peegeldab positiivselt peamiste sihtgruppide ootusi ning nende peamiste sihtgruppide uskumused organisatsioonist peegelduvad täpselt sisemises identiteedis. Eesti Panga ekspertintervjuudest tuleb välja, et Eesti Pank tajub sihtgruppide peamisi ootusi ning Eesti Pank on võtnud eesmärgiks pigem olla diskussiooni algatajaks meedias, kuid ajakirjanike hoiakute põhjal võib öelda, et puudub oskus sihtgrupi vajadustele vastu tulla.

Millised on Eesti Panga tugevused ja nõrkused ajakirjanike arvates ning milline on ajakirjanike hoiak nendesse tugevustesse või puudustesse?

vs

Milliseid tugevusi ja nõrkusi omistavad eksperdid Eesti Pangale?

Väljapaistavamad probleemid Eesti Pangaga seoses, mis ajakirjanikel silma on jäänud, on ajakirjanike arvates seotud Eesti Panga kommunikatiivsete mõõdalaskmistega, mis jätsid Eesti Pangast ühiskonnast võõrdunud organisatsiooni mulje ning seadis ajakirjanike jaoks kahtluse alla arvamusiidri positsiooni ühiskonnas. Lisaks tuli ajakirjanike intervjuudest välja, et ajakirjanikud ei oska võtta seisukohta Eesti Panga tuleviku rolli osas, sest ajakirjanikele pole siiani selge, mis eurosooniga liitudes Eesti Panga ülesannetest saab. Selle põhjuseks võib olla see, et Eesti Panga kuvand on väga tugevalt seotud Eesti Panga sümboli Eesti krooniga, mida eurosooniga liitumisel ootab ees kadumine ringlusest. Eesti kroon on osa Eesti Panga visuaalsest identiteedist. Olins (1978) leiab, et on vale siduda organisatsiooni identiteeti liigselt visuaalse identiteediga ja Pasti (2007) sõnul on visuaalne identiteet oluline ainult sisemise identiteedi ja kultuuri kommunikeerimisel sihtgruppidesse. See tähendab, et Eesti krooni kadudes kaob ka Eesti Panga tajutatavus sihtgruppides ja nii ei näegi enam sihtgrupid, millega tulevikus võiks Eesti Pank tegeleda, kui kroon kaob.

Ekspertid leiavad samuti ühe nõrkusena, et Eesti Pank on oma sõnumite kommunikeerimisel liigselt konservatiivne, mis on samas ka ühe keskpanga tunnuseks. Ekspertide hinnagul pole Eesti Panga sõnumid atraktiivsed ja seetõttu ei leia need avalikkuses mõistmist ning avaldab omakorda mõju Eesti Panga mõistmisele. Üheks võimaluseks muuta organisatsiooni sõnumid atraktiivsemaks ja efektiivsemaks on Van Rieli (2000) arvates korporatsiooni lugu, mis oleks nii sisemise kui ka välise kommunikatsiooni inspiratsiooni allikaks. Ajakirjanike intervjuudest tuleb välja, et Eesti Pank omab minevikusuunalist korporatsiooni lugu, mille märksõnadeks on rahareform ja oma raha (Eesti kroon), kuid puudub jätkusuutlik ja tulevikku vaatav lugu, mis jutustaks sellest, kuhu Eesti Pank suundumas on. Van Rieli (2000) järgi peab korporatsiooni lugu olema loodud dialoogis sihtgruppidega ja esindama realistliku ning olulist kirjeldust

organisatsioonist. Korporatsiooni lugu aitaks vähendada tulevikus riske, mis kaasnevad muutustega nagu Eesti Pangal eurotsooniga liitumisel ees seisavad.

Eesti Panga tugevus ja ka kogu kuvandit toetav tugevus on ajakirjanike sihtgrupi ja ka ekspertide arvates organisatsiooni liikmed, keda nähakse teemasid läbivalt kompetentsete majandusekspertidena. Eesti Panga juhid on samuti veendunud, et nende tugavaim külg on nende kollektiiv, kes on austuse ära teeninud nii siin kui ka sealpool piiri.

Kokkuvõte

Käesoleva bakalaureuse töö “Eesti Panga kuvand: Ajakirjanike ja Eesti Panga juhtide kuvandite võrdlus” eesmärgiks oli välja selgitada Eesti Panga kuvand ajakirjanike sihtgrupis ning seda võrrelda Eesti Panga juhtide poolse kuvandiga.

Töö raames läbiviidud uurimise valimi moodustasid suuremate ajalehtede (Postimees, Äripäev, SL Õhtuleht, Eesti Ekspress) ajakirjanikud, kes olid valitud “seinast-seina” valimistrateegia põhjal, et saada võimalikult erinevaid hoiakuid. Ajakirjanikega sooritasin semistruktureeritud süvaintervjuud ajavahemikus 7.-12. jaanuar 2008. Võrdleva analüüsi jaoks teise osa valimist moodustasid Eesti Panga juhid ja Nõukogu liikmed, kellega on sooritatud ekspertintervjuud ajavahemikus 14. – 18. aprill 2008.

Kõkkuvõtvalt näeb ajakirjanike sihtgrupp Eesti Panka neutraalsena. Eesti Pangale omistatakse küll mõningaid positiivseid omadusi nagu tugev majandusanalüüs, usaldusväärne ekspert ja Eesti krooni hoidja ja ka mõningaid negatiivseid omadusi nagu sõnumite keerukus, seisukohtade mitte välja ütlemine ja kaduv roll tulevikus, kuid üldiselt näevad ajakirjanikud Eesti Panka emotsioonitu organisatsioonina, mis ei ole ajakirjanike jaoks atraktiivne.

Ajakirjanike sihtgrupis on hoiakute erinevus märgata selle arvelt, kui palju ajakirjanik Eesti Pangaga igapäevaselt kokku puutub. Eesti Pangast mittekirjutavad ajakirjanikud olid Eesti Pangast vähemteadlikumad ning selle tõttu olid ka hoiakud mõnevõrra negatiivsemad.

Kõige positiivsem hoiak ajakirjanikel on Eesti Panga majandusanalüüsi. Ajakirjanikud hindavad Eesti Panga ekspertide analüüsi kompetentsi, kuid heidavad samas ka ette, et Eesti Pank seda diskussioonide algatamisel ära ei kasuta.

Kõige negatiivsem on ajakirjanike hoiak Eesti Panga tuleviku rolli, kuna ajakirjanikud ei mõista, mida Eesti Pank tegema hakkab, kui Eesti eurotsooniga liitub ning käibele tuleb euro.

Uurimise käigus tuli välja, et Eesti Panga juhid soovivad, et Eesti Panka nähtaks Eesti rahandussüsteemi keskse organina, kuid samas tõdevad, et Eesti Pank on konservatiivne organisatsioon, mis pigem hoiab end tagaplaanile. Eesti Panga rollina näevadki Eesti Panga juhid, et Eesti Pank teeb oma tööd efektiivselt ja nii, et tavakodanik ei peaks muretsema rahasüsteemi toimimise üle ja et tavakodanik suhtuks usalduslikult nii Eesti krooni kui ka Eesti Panka.

Summary

The Image of Eesti Pank: Comparison of the Images of Journalists and the Leaders of Eesti Pank

The aim of the current thesis was to find out the image of Eesti Pank among journalists and to compare it with the image of the leaders of Eesti Pank.

The paper consists of four chapters. The first chapter gives an overview of theoretical basis to the concept of image and also to few other concepts related to image. The second chapter explains the choice of method and the selection of respondents. The results of the research and the comparison of the images of journalists and the leaders of Eesti Pank are presented in the third chapter. The last chapter lists main conclusions and presents the discussion.

The main research problem were: what kind of image Eesti Pank have? Supporting questions to the main research problem are divided into two groups: research questions for the journalists and for the leaders of Eesti Pank.

The study methods for the empirical part are semi-structured interviews (with journalists) and semi-structured expert interviews (with the leaders of Eesti Pank). Interviews revealed that the image of Eesti Pank is neutral among the journalists. The main reason for that is that Eesti Pank is not an attractive organisation among journalists. Whilst journalists have positive and negative stances towards Eesti Pank, the overall impression is neutral.

The leaders of Eesti Pank wish to be more at the center of attention when it comes to financial system but they realize that the role of the central bank is to be conservative. The leaders of Eesti Pank wish that the roles and functions of Eesti Pank would be more understandable in its functions.

Kasutatud kirjandus

- 1) Balmer, J.M.T. & S.A. Greyser (2003). *Revealing The Corporation Perspectives On Identity, Image, Reputation, Corporate Branding And Corporate-Level Marketing*. London: Routledge.
- 2) Boulding, K.E. (1973). *The Image: Knowledge In Life And Society*. Ann Arbor Paperbacks. The Univesity of Michigan Press.
- 3) Christensen, L.T. & G. Cheney (2000). *Self-Absorption And Self-Seduction In The Corporate Identity Game*. In M. Schultz & M.J. Hatch & M.H. Larsen. *The Expressive Organization. Linking Identity, Reputation, And The Corporate Brand*. Oxford: Oxford University Press, 246-270.
- 4) Daymon, C. & I. Holloway (2002). *Qualitative Research Methods In Public Relations And Marketing Communications*. New York: Routledge.
- 5) de Geus, A. (1999). *Elav ettevõtte*. Tallinn: Fontese Kirjastus.
- 6) Dowling, G. (2001). *Creating Corporate Reputations. Identity, Image, And Performance*. Oxford: Oxford University Press.
- 7) Eliassen, K. A. & Kooiman, J. (koost) (2002). *Avaliku sektori juhtimine: Euroopa riikide kogemused*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- 8) Fombrun, C. J. (1996) *Reputation. Realizing Value From The Corporate Image*. Boston, Massachusetts: Harvard Business School Press.
- 9) Fombrun, C.J. & V.P. Rindova (2000). *The Road To Transparency: Reputation Management At Royal Dutch/Schell*. In M. Schultz & M.J. Hatch & M.H. Larsen.

- The Expressive Organization. Linking Identity, Reputation, And The Corporate Brand. Oxford: Oxford University Press, 77- 96.
- 10) Graber, D.A. (1992). Public Sector Communication: How Organizations Manage Information. Washington (D.C): Congressional Quarterly Inc.
 - 11) Grunig, J. E (ed)(1992). Excellence In Public Relations And Communication Management.
 - 12) Hatch, M.J. & M. Schultz (2000). Scaling The Tower Of Babel: Relational Differences Between Identity, Image, And Culture In Organizations. In M. Schultz & M.J. Hatch & M.H. Larsen. The Expressive Organization. Linking Identity, Reputation, And The Corporate Brand. Oxford: Oxford University Press, 11-35.
 - 13) Margulies, W. (1977). Make the most of your corporate identity. Harvard Business Review, Juuli-August.: 66-72.
 - 14) McQuail, D. (2003). Massikommunikatsiooni teooria. Tartu. Tartu Ülikooli Kirjastus
 - 15) Olins, W. (1989). Corporate identity. Harvard: Harvard Business School Press.
 - 16) Pace, R.W. & D.F. Faules (1994). Organizational Communication. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.
 - 17) Past, A. (2007). Mainekujundus ettevõtluses ja poliitikas. Tallinn: Äripäeva Kirjastus.
 - 18) Shaw, G.G. (2000). Planning And Communicating Using Stories. In M. Schultz & M.J. Hatch & M.H. Larsen. The Expressive Organization. Linking Identity,

- Reputation, And The Corporate Brand. Oxford: Oxford University Press, 182-195.
- 19) Valk, A. (2003) .Organisatsioon ja juhtimine avalikus sektoris., Tallinn: Sisekaitseakadeemia.
- 20) van Riel, C.B.M. (2000). Corporate Communication Orchestrated By A Sustainable Corporate Story. In M. Schultz & M.J. Hatch & M.H. Larsen. The Expressive Organization. Linking Identity, Reputation, And The Corporate Brand. Oxford: Oxford University Press, 157-181.
- 21) Vihalemm, T. (2007) Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid. Loengukonspekt.
http://www.jrnl.ut.ee/MKUM/standardiseerimata_intervjuu/lugemiseks%202005-2006/Intervjuu_tutvustus.pdf. Vaadatud jaanuar 2008.
- 22) Wan, H-H. & R. Schell (2007). Reassessing Corporate Image – An Examination Of How Image Bridges Symbolic Relationships With Behavioral Relationships. Journal Of Public Relations Research, 19, 1, 25-45.
- 23) Weick, K.E. (2001). Making Sense Of The Organization. Blackwell Publishing Ltd.

Lisad

Lisa 1. Semistruktureeritud süvaintervjuu kava

1. Esmased seosed

- Kuidas Sa kirjaldaksid, et millega tegeleb Eesti Pank?
- Mis on Sinu arvates Eesti Panga peamine eesmärk? Miks?
- Mida Eesti Pank Sinu jaoks tähendab?
- Milliste sündmustega, inimestega ja protsessidega seostub/meenub Sulle Eesti Pank?
- Kuidas mõjutab Eesti Panga tegevus tavakodanikku?
- Meenuta viimast korda, kui Sa tavakodanikuna Eesti Pangast rääkisid ja mis teemal see oli?
- Mis on Sinu kõige meeldivamad kogemused seoses Eesti Pangaga? Aga kõige ebameeldivamad?

2. Eesti Panga roll ühiskonnas ja usaldusväärsus

- Millisel ühiskondlikul positsioonil Sinu arvates Eesti Pank on?
- Mis on Eesti Panga roll ühiskonnas?
- Kas ja kuidas on Eesti Panga roll muutunud?
- Kuivõrd usaldusväärseks näed Sa Eesti Panka? Kas sellel on seos Eesti Panga poolt kommuniqueerivate sõnumitega? Palun põhjenda?

3. Eesti Pank nähtuna läbi meedia

- Kuidas ja millisena Eesti Panka Sinu arvates meedias kujutatakse?
- Mida Sinu arvates peab Eesti Pank oma sõnumite kommuniqueerumisel kõige enam tähele panema? Miks?
- Kuidas Sa hindad Eesti Panga poolset teemade tõstatamisi?
- Kuidas Sulle tundub, kas Eesti Pank tõstatab teemasid piisavalt palju?
- Millal Sa viimati Eesti Pangaga suhtlesid ja palun meenuta seda korda?

- Palun kirjelda kõige eredamaid momente suheldes/kokku puutudes Eesti Pangaga?
- Kuidas Sa kirjeldaksid Eesti Panga suhtlust meediaga?
- Millist informatsiooni Sa Eesti Pangalt ootaksid?
- Milline on olnud Sinu kogemus Eesti Pangaga suheldes?
- Millised on Sinu ootused Eesti Pangale?
- Millised on Sinu lugejate ootused Eesti Pangale?
-
- Kas Sul oleks veel midagi lisada?

Lisa 2. Ekspertintervjuu kava

1. Esmased seosed

- Kuidas Te kirjaldaksite, et millega tegeleb Eesti Pank?
- Millised ülesanded on Eesti Pangal?
- Mis on Eesti Panga peamine ülesanne?
- Mis peaks inimesele sõnapaariga „Eesti Pank“ pähe tulema?
- Milliste sündmustega, inimestega ja protsessidega peaks inimestele seostuma Eesti Pank?
- Kuidas mõjutab Eesti Panga tegevus tavakodanikku?

3. Eesti Panga roll ühiskonnas ja usaldusväärsus

- Millisel ühiskondlikul positsioonil Eesti Pank on?
- Mis on Eesti Panga roll ühiskonnas?
- Kas ja kuidas on Eesti Panga roll muutunud?
- Kuivõrd usaldusväärne peab Eesti Pank olema?

3. Eesti Pank nähtuna meedias

- Kuidas ja millisena Eesti Panka meedias kujutatakse?
- Mida peab Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerumisel kõige enam tähele panema?
- Kui oluline Eesti Panga jaoks on tõstatada laiemas avalikkuses teemasid?
- Milline on Eesti Panga poliitika teemade tõstatamisel?
- Kuidas Te kirjeldaksite Eesti Panga suhtlust meediaga?
- Millist informatsiooni Eesti Pank peaks edasi andma avalikkusele?
- Kust peaks inimene saama infot Eesti Panga sõnumitest?
- Kust peaks saama infot Eesti Panga enda kohta?
- Kust kaudu saab Eesti Pank tagasisidet inimestelt?
- Milline on Eesti Panga keel, mida Eesti Pank kasutab meediaga suhtlemisel?

4. Organisatsiooni tugevused ja nõrkused

- Millisena näeb Eesti Pank enda rolli tulevikus?
- Mida peate Eesti Panga nõrkusteks?
- Mida peate Eesti Panga tugevusteks?
- Kas ja kuidas Eesti Pank oma tugevusi avalikkuses eksponeerib?
- Millisena näete meedia rolli Eesti Panga kuvandi tekkimisel?
- Millisena Te näete enda rolli Eesti Panga kuvandi kujundamisel?

Lisa 3. Kodeerimisjuhend

Tegevusvaldkond:

Kommertsbankade järelvalve;
Eesti krooni hoidmine;
Välisühingute vahendamine;
Euro tulekuks valmistumine;
Majandusanalüüsi teostamine;
Näituste korraldamine oma muuseumis;
Eesti krooni emiteerimine;
Võitlus valerahaga;
Majandusosapoolte nõustamine;

Tegelased:

Andres Lipstok;
Märten Ross;
Vahur Kraft;
Siim Kallas;
Janno Toots;
Livia Kulm;
Töötajaskond üldiselt.

Eesti Pank meediategelaseks:

Neutraalne;
Konkreetne;
Ekspert;
Keeruline;
Numbriterohke;

Tagantjärele näpuga viibutamine;
Probleemide eitamine;
Mõõdukus teemade tõstatamisel;
„Glasuuritud“ kommentaarid;
Kõneisikute kidakeelsus;
Jahedalt korrektne suhtumine ajakirjanikesse;
Avalikkuse alainformeeritus Eesti Pangast endast;

Eesti Panka kirjeldavad seosed:

Hoidev;
Muutuv;
Liigselt kontrollitud sõnumid;
Emotsioonitu;
Suur (töötajate hulk);
Asine;
Ülbe;
Traditsiooniline;
Konkreetne;
Ekspert;

Roll:

Manitseja ;
Õpetaja;
Usaldusväärse hoidja;
Arvamusliider;
Euro tooja;
Ekspert;
Sõltumatu kõrvaltvaataja;

Probleemid:

Sõnumite keerukus;

Kommunikatiivsed *faux pas*'d

Defektsete 100-krooniste juhtum;

Laenamise eest hoiatamine;

Segane roll tulevikus;

Distant ühiskonnast

Lisa 4. Transkriptsioonid

1. Postimees – Eesti Pangast kirjutav ajakirjanik

Kuidas Sulle tundub, et millega tegeleb Eesti Pank?

Heheehee....Sellele on nagu raske kohe.....nagu ühe sõnaga vastata. No mis see keskpanga funktsioon on – meie kommertsbankadeeeee... järelvalve, Eesti krooni nagu hoidmine ja noteerimine, noh ja sealt edasi tulevad, edasi tulevad väikesed, väikesed tegevused. No, välistehingute vahendamine ja kõik sellised asjad, aga noh põhiline, et see kroon ikka püsiks sellisena nagu ta peab püsima.

Et mis nendest see Eesti Panga peamine eesmärk oleks?

(pikk paus) Noh ta on ikkagi nagu Eesti nagu iseseisva riigi rahandussüsteemi, noh kõige alus üldse. Noh Eesti krooni olemasolu tagamine siis. Et nüüd muidugi, kui see euroga liitumine on, on päevakorras, siis ta muutub. Mulle tundub, et sellest ei saa nad ise ka veel päris täpselt aru ega keegi teine ka, et mis selle panga rolliks siin jääb siis, kui nüüd see Euroopa Keskpank võtab raha emiteerimise rolli enda peale.

Milline on Eesti Panga roll ühiskonnas?

No kui need rahanduslikud rollid nagu kõrvale jätta, siis ühiskondlik roll tal eeskätt kipub olema ja no viimasel ajal onka olnud, selline nagu manitsemine ja kohati nagu korrale kutsumine, kui selline ühiskonna finantskäitumine selline, noh kohati ohtlikuks muutub. Noh nad on ju siin, siis kui see kinnisvarabuum oli ja laenamiseiga ikka inimesed kohati päris lolliks läksid, siis nadeeee..... võtsid ikka nagu päris korduvalt sõna ja kutsusid inimesi mõistlikusele. Ega siis lihtsa inimese jaoks on asjad suht lihtne – on pank, kes on valmis laenu andma, temal on oma palk ja kui sellest piisab laenu tasumiseks, siis sellega probleemid piirduvad. Tema seda laia pilti nagu ei näe, et mis see kaasa võib tuua, kui kogu ühiskond võlgu jääb. Ja noh samamoodi nüüd tõesti oli näha selle kuu-poolteisetaguse, eeee kuramuse, devalveerimispaanikaga seoses. Et noh ega seal ei ole midagi, mida Eesti Pank saaks, kus ta saaks oma jõudu või võimu rakendada või midagi teha, aga nad lihtsalt võtsid korduvalt ja väga jõuliselt taaskord sõna, et noh rahustada inimesi ja selgitada neile, et see devalveerimise jutt on, on noh absurd lihtsalt.

Aga kas ajas on see Eesti Panga roll ka muutunud?

Ei, seda küll mitte. Ma ei tea, kas seda Eesti Panga seadustki on,nooh oluliselt seda muudetud ei ole, nii et ega see panga roll ei saa kah, siis kah väga nagu muutuda. Et muutunud on jah, selline nagu rõhk kohati, et millele nad ise nagu rohkem tähelepanu pööravad, et varem seda avalike suhete või kommunikatsiooni rolli ei olnud, et see on nüüd tulnud, nooh viimastel aastatel, kui on nüüd mõistetud selle kommunikatsiooni olulisust, et non nad peavad nagu selgitama ja rahustama ja tagasi tõmbama, kus vaja on.

Milliste sündmustega, inimestega ja protsessidega seostub/meenub Sulle Eesti Pank?

Mhm.....no eks see euro tulek, valmistumine. Igapeävatöös minu jaoks kõige olulisem on peamiselt need prognoosid ja analüüsid, mis nad koostavad Eesti majanduse kohta. Mis ta võib

olla inimesele tänavalt meenutada võib....., ma ei kujutagi ette, et noh küllap kujutletakse, et seal kusagil keldris on mingid üüratud varakambrid, suured kullavarud, ma ei tea seda asja, aga et päris nii küll ei ole, aga

Aga kuidas mõjutab Eesti Panga tegevus tavakodanikku?

Noh kõige otsesemalt mõjutab ta ikkagi. Tema määrab selle mänguruumi, kus kommerts pangad saavad nagu tegutseda. Noh ja kommerts panku me kasutame iga päev. Ei teagi kurat, kui paljudel inimestel laenu peal on, leibkondadest ikkagi enamusel, pooltel kindlasti. See on nagu kõige otsesem mõju.

Kui nüüd meenutada viimast korda, kus sa tavakodanikuna Eesti Pangast rääkisid, siis mis teemal see oli?

(Kerge naer) Kui tööasjad välja jätta, siis käisin kunagi vaatamas kunagi seda krooni või nooh üldse Eesti valuuta kupüüride näitust, aga ei kurat see oli ka tööasjus. Ma vist ei oska öelda. Ma arvan, et minu jutud Eesti Pangast jäävad kella üheksa ja kella kuue vahele ikka.

Millised on sinu meeldivaimad kogemused Eesti Pangaga?

(pikk paus) Seda on raske öelda, see on umbes sama küsimus, mis küsida, et mis on meeldivaim kogemus õiguskantsleriga või midagi sellist. Neil on nagu oma roll täita, et sealt saab noh, vaadata, kas täidavad hästi või halvasti, aga kas ta nüüd..., ta siuke asine organisatsioon, et tema asi ei olegi nagu, mingeid suuri emotsioone pakkuda inimestele. Noh ilmselt tõesti sellised üritused, kus nad on mingeid Eesti müntide või kupüüride, noh üldse Eesti raha kohta mingeid teoseid välja andnud ja mingeid üritusi pühendanud siin juubeliaastal. See on see nende töö nagu niuke emotsiooniderohkem pool vist.

Aga midagi ebameeldivat?

Ebameeldivat, heh jah, nad, siuke mulje on küll jäänud, et kui ka mingisugune tõsine jama meid ähvardaks ega Eesti Pangast sellest nagu teada ei saaks. Nende poliitika tundub küll olevat kohati nagu eitada igasuguseid probleeme ja väita, et kõik on nagu kõige paremas korras. Noh nii on see meie suure inflatsiooniga olnud ja ma ei mäleta, kas nad selle aktsiiside tõusu kohta, kas nad on sõna võtnud. Noh vist ikka on, et selles mõttes nad, erit, nad käivad ikkagi nagu poliitilise jõuga ühte jalga. Kui oleks vaja, vaja nagu jõuliselt sõna võtta nende kohta või tunnistada, et teatud sammud on meid teatavate tõsiste probleemide läveni viinud, siis ma nagu arvan, et nad ei teeks seda. See on see ebameeldiv pool.

Mis sa arvad, millisena ja kuidas Eesti Panka meedias kujutatakse sinu arvates?

Sama moodi, siukse asise ja konkreetse, et nagu seal mingeid intriige sealt ei ole nagu õnnestunud leida ja ma väga loodan kodanikuna, et ei leia ka. Et noh nemad on nagu ikkagi selle alati nagu eksperdi rollis olnud. Igasuguseid sündmusi ja protsesse kommenteerinud.

Mis sinu arvates peab Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerumisel kõige enam tähele panema?

No see roll, mis nad praegu on võtnud, millest ma rääkisin, et mitte lihtsalt ajada oma keerulisi ja numbriterohkeid pangaasju, vaid ka ühiskonda ka teavitada ja rahustada ja manitseda kui vajadust. See on nagu väga positiivne. Et mis veel nagu tähele panna....., noh ma ei ole kindel,

kas need sõnumid, mis nand nüüd edastavad, kas need nüüd iga lihtsa inimeseni jõuavad, nende jaoks, kes teenivad elatist kusagil ehitusel või ketrusvabriku, kas ta päris täpselt aru saab, aga noh samas ega absurdini lihtsustatuna kaotaks sõnum ka oma mõtte. Ei oskagi nagu midagi väga ette heita neile midagi, see mis nagu hinge peal on mul, et nende reaktsioon alati, kui asi kriitiliseks läheb, on eitada probleeme. Õnneks siiaaani ei ole kuskil asi nii tuliseks läinud, et noh valusalt koju kätte tulnud meile. Aga noh kurat teab. See aasta on nüüd majanduses ikkagi siuke, kus sõkaldest.....teradest sõkaldamise aasta, kus tuleb pankrote ikkagi palju ja saameka tööpuudust jällegi näha, mitte tööjõupuudust, et eks see ole ka nende kommunikatsiooni jaoks selline tuleproov, et kuidas nad reageerivad ja tõlgendavad asja.

Kuivõrd usaldusväärseks sa näed Eesti Panka?

No üldiselt usaldusväärseks. Seal on ikkagi eksperdid väga tugevad ja nende majandusprognos on ka ikkagi üks kõige mõjukamaid. Eesti Pank ja Rahandusministeerium on siis need kaks, kaks nagu kõige autoriteetsemat. Noh, siis tulevad veel mingid konjunktuuri instituudid ja msi seal kurat veel, aga see on juba teine väiksem kategooria.

Kas sellel on seos Eesti Panga poolt kommuniqueeritavate sõnumitega?

Ikka jah. Ikka, ikka. Ega nad ju otseselt ei ole, ei tegele sellega, et suud ja silmad rahval täis valetada, et peaasi, et kõik nagu rahulik oleks. Ikkagi vastupidi, et nad on noh omal tagasihoidlikul moel püüdnud selgitada keerulisi protsesse lihtsa inimese jaoks, kes iga päev ei puutu kokku sellega, nagu enam vähem mõistetavaks ja teinud seda suhteliselt enam vähem hästi või rahuldavalt.

Kuidas sa hindad Eesti Panga poolset teemade tõstatamise aktiivsust?

Noh, kas nad saaksid aktiivsemad olla – kindlasti. Aga kas nad ka peaksid, vaata see on samasugune asi, kui mingi vana hakkab igal alal eksperti mängima nagu meil siin, noh keskerakonna noortekogu või mingi muu selline. See loob mulje kui sellistest tühikargajatest või hampelmannidest. Noh pank seda ei ole, noortekogu seda kindlasti on. Aga ma arvan, et mõõdukus on nagu täitsa hea strateegia, et pruukida suud siis kui see tõesti oluline on.

Ehk siis praegu võib rahul olla sellega, kuidas nad teemasid tõstatavad?

Jah, ma usun küll, et keskpank on üks olulisemaid institutsioone ja see ei peagi igasuguseid taksojuhtidelt kuulduid kuulujutte hakkama kommenteerima, et ikka siis kui on olulised teemad üleval.

Ma olen muidu ise seda palju kuulnud, et ajakirjanikud heidavad seda ette, et Eesti Pank saadab pidevalt mingeid teemasid, kuid kui ajakirjanik küsib mingi teema kohta kommentaare, siis pank keeldub. Kuidas sellest arvad?

Jah, see on küll õige. See on küll õige. Noh ma arvan, et meie tööd teevad nad küll raskemaks, kuid nad lähtuvad siin samast põhimõttest, et *less is more*. Et mitte igasugustesse, noh ütleme, et odavat populaarsust toovatesse teemadesse sekkumine on nende seisukohalt ohtlik just nende mainele. Ma kujutan, ette, et meie töö on muidugi selle võrra raskem, et on üks autoriteetne allikas selle võrra ikkagi vähem. Tõesti nende kommentaarid on reegline sellised, noh hästi korrektsed, et siis sisuliselt ilma munadeta.

Millist tüüpi allikatest Sa saad informatsiooni Eesti Panga kohta?

No ega seal ei ole valikud kuigi suurt. Lõviosa on see pank ise, see ei ole mingi suur ja laialivalgus organisatsioon, mille kohta kõigil on oma arvamus ja kõigil on saladused edasi sosistada. Eks ta ikka panga kaudu käib põhiline info.

Aga on ka alternatiivseid kanaleid?

Jah, muidugi, ma olen kuulnud tuttava tuttava kaudu autojuhist, kes on saanud öösel kell üks nagu pooletunnise etteteatamisega kutse sadamasse ja kus on mingi tundmatu koorem taha laetud ja selle pumppüssiga mees on kõrvale istunud ja öelnud Eesti Panka ja rohkem pole rääkinud ja pärast on võetud allkiri ma ei tea mille kohta. Aga noh mingil sisulist infot küll mitte. Siis peaks olema küll mingi suur luukere, kuskil Eesti Panga šeifis, mis oleks ilmatu põnev ja tuleks kusagilt mujalt väljastpoolt panka, mida pank ise kinni ei hoiaks. Praktiliselt mitte.

Kui nüüd ametialaselt rääkida, et millal sa viimati Eesti Pangaga suhtlesid ja äkki sa meenutaksid seda korda?

Noh, ma ei oel kaua suhelnud nendega, kui ma ausalt ütlen. Noh, seal käib ikka siuksed lihtsamad teemad ja küsimused ikkagi pressiosakonna esindaja kaudu. Et põhimõtteliselt meilisuhetus, et ega seal midagi nagu erilist ei ole, saad oma jälle sellise suht-koht korrektse vastuse. Viimane kord ma käisin vist siis, kui nad tegid mingi ürituse, kus nad tegid mingi oma algava aasta majandusprognoosi tutvustamise. Täitsa tavaline inimene, kus lipsud istuvad saali ees ja ajakirjanikud istuvad toolide peal ja üritavad Andres Lipstoki ja Märten Rossi nagu rääkima saada ja siis nad ei taha mingeid sisulisi kommentaare anda.

Aga see kui sa mainisid, et peamine suhtlus on ikkagi avalike suhete juhiga, kas peaks sooviks ajakirjanik saada jutule rohkem juhtkonnaga?

Noh, alati sooviks rohkem. No selles mõttes, et avalike suhete inimesega käib see suhtlus rohkem siis, kui seal on mingi lihtne faktiline küsimus eks ole. Aga kui on, kui on ikka vaja mingisugust emotsiooni või autoriteetset allikat, mis lugejale ka huvi pakub, siis ikka üritame otse helistada. Ja see on muidgi selline asi, millega tasub mõõdukas olla, sest muidu tüütad inimesed ära ja siis nad hakkavad oma numbreid varjama ja kõik, et liiale ei saa minna.

Aga kuidas sa kirjeldaksid Eesti Panga suhtlust meediaga?

Seal mingi aeg vahetus pressiesindaja. Enne oli seal, noh see vend, kes Corporese läks tööle.

Janno Toots.

Just, just. Vot siis oli see nagu väga selline abivalmis ja heatahtlik. Sealt sai naguno jah hästi abivalmis oli, et sai alati rohkemgi, kui tarvis oli või küsida oskasid. Praegu on selline pigem nagu jahedalt korrektne see suhtlus, et esitad konkreetse küsimuse ja saad konkreetse vastuse ja noh tõenäoliselt see daam seal kuulab su küsimuse ära ja siis palub selle meilile üle saata ja sisustab oma tööpäeva lihtsalt meilide *forwardimisega*. Noh ma ei tea, see on küll väga jöhkralt lihtsustatud, aga jah jahedalt korrektne oleks kõige õigem sõna.

Aga mis see ootus võib olla oleks? Millist informatsiooni sa ootaksid lisaks kirjeldatule?

See on nüüd rakse öelda. Loomulikult oleks mul jube hea meel, kui mingisuguse nende hästi hoitud saladuse jälile saaks, aga noh kodanikuna samas ei oleks. Et kindlasti on need kohati need prognoosid, mis nad avalikkusele esitavad, ei ole kogu tõde. Et eks ole ka üksjagu selliseid

prognoose, mida nad ei esitad. Lihtsalt selleks, et vältida mingisugust asjatut paanikat. Et noh muidgi tahaks jah, tahaks teinekord kuulda sellist arvamust, mis ei ole mõeldud avalikusele otseseks nämmutamiseks ja rahustamiseks, vaid mis oleks otsekohene ja aus, aga see on nii kahe otsaga asi, et kui nad seda kõike nüüd avaldama hakkaksid, siis oleks teiselt poolt kahju suurem. Raske nagu öelda. Jah, mingisuguseid ohtude analüüsi tahaks küll põhjalikumalt ja ausalt, et nagu ma olen korduvalt välja öelnud, et see mis nad välja ütlevad, see on ongi selline glasuuritud alati just nagu avalikuse jaoks. Et sellepärast suhtutakse aeg-ajalt teatud selliste reservatsioonidega nende sõnadesse ja kirutakse Lipstoki – jälle ta kurat ei julge midagi välja öelda.

Te mainiste ennem neid prognoose, msi nad väljastavad, et kuidas sulle tundub, et kas nendega püütakse kuidagi suunata, kuna teatavad erinevused on ju Eesti Panga prognooside ja kommertspankade prognooside vahel?

Eks see olegi nüanside erinevus, kõik prognoosid ei saagi sama rääkida, et protsendikümnendikega ei saagi kõik sama rääkida. Ma ei usu, et suunatakse, sest nende prognoosi võtavad aluseks siiski paljud asutused, organisatsioon ja ettevõtted. Et kui nad hakkaksid seal bluffima midagi, siis see võiks päris palju nagu kahju tuua. Seda ma küll ei julge väita nende kohta.

Kui nüüd taaskord tavakodanikult teilt küsida, siis mida tavakodanik ootab Eesti Pangalt?

Ma ei tea nüüd kui paljud tavakodanikud selle vastu huvi tunda võiks, aga ilmselt on avalikus alainformeeritus selle kohta, et mida üks keskpang üldse teeb. Et mis nagu tema funktsioonid on. Noh ilmselt sa oled tavakodanike ka intervjuerinud, et ma arvan, et ega nad ei oska väga rääkida, mida üks keskpang teeb.

Mis sa arvad, mis on sinu lugejate ootused Eesti Pangale?

(Pikk paus) Mhm. No eks ma enda ootustega üritangi neid lugejate ootusi, kuidagi väljendada või kanda, et kas see on nüüd asi, millest iga lehelugeja lehte käest pannes mõtleb, aga noh ega paha ei tee, kui see panga tegevus oleks selgem, just nagu tegevuse põhimõtted. Praegu on ta allikana küll autoriteetne. Kui Eesti Pangast öeldakse, siis selles reeglina nagu ei kahelda, aga keeruline, ma ei oskagi väga täpselt öelda.

Mis teeks võib olla selgemaks seda Eesti Panga funktsiooni?

Ega see ei olegi vist mingi siuke trikk, et panga kommunikatsioonitöötajad võtavad nüüd kätte, et teevad mingi eelarve ja trükivad kuramuse miljon voldikut ja siis järsku kõik teavad. Eks see peaks ikka oam pikaajalises kommunikatsioonistrategias sees olema, siuke tutvustamine. Siuke pikk töö. Mitte nüüd üks projekt ilmselt. Aga eks nad muidugi oma näitusi ja ekspositsioone ja näitusi on siin avalikusele korraldanud. See on muidugi väga mõistlik nende poolt.

Me rääkisime sellest, mis on sinu lugejate ootused, kuid mis võiks olla sinu väljaande ootused Eesti Pangale?

Eks ikka, oleks allikas veel tõsiseltvõetavam ja hinnatum, just siis kui ei oleks neil seda aurat ümber, et mis iganes ei juhtuks, et nad glasuurivad ja suhkurdavad selle ikkagi üle. See väike okas on nende puhul sees küll.

Tegelikult on nüüd minu poolt kõik, et äkki on sul endal veel lisada midagi või jäi midagi ütlemata?

No jah, ses mõttes, et just nende rahvavalgustusliku rolli on nagu näha olnud, et nad võtsid siin sõna oktoobrikuus, kui Veskimägi arvas nagu Mart Laargi omal ajal, et Eestis võiks euro koos krooniga paralleelsetl võtta kasutusele, et siis nad küll omal algatusel sekkusid vahele, mida muidu selline riiklik institutsioon reeglina, noh poliitiliste jõududega väldib konflikti minemist. Aga see väljaütlemine Veskimäe poolt oli selline, et pank astus vahele ja ütles, et kuulge kuulge igal lollusel on pir kusagil ja mõelge ka mida te räägite.

Noh näha..., tundub vähemalt, et viimased mingisugused aasta ja natuke rohkemgi on nad eesmärgiks võtnud selle võimalike ohtude kommunikeerumise. Kui aasta 2006 veel kusagil keskpaigas ei tulnud kellelgi pähegi, et majandus võib veel kuidagi õrnale jääle sattuda, sest kõik kasvas ainult kõrgemas tempos, siis Eesti Pank sellel aastal kui kasvutempo oli veel täitsa OK, siis ikkagi hakkas tulema nagu signaale, et võtku nüüd hoogu maha, et igale tõusule järgneb ka langus ja ma arvan, et nende signaale võetakse tõsisemalt, kui selgelt poliitilise nagu figuuri ütlushi. Ma arvan, et vsjoo vist. Minu tarkus on otsas.

2. Postimees – Eesti Pangast mittekirjutav ajakirjanik

Kuidas Sulle endale tundub millega tegeleb Eesti Pank?

Eriti ei tegele millegagi. Nad aeg-ajalt saadavad pressiteateid, kus nad teevad umbes sama tööd mida Rahandusministeerium. Aga millega nad tegelevad, on raske aru saada praegusel hetkel. Tüüpilisi keskpanga ülesandeid on neil ju üsna vähe alles jäänud. Intresse nad ei määra, raha küll emiteerivad, kuid tegelikult on ju Eesti raha ka ju Euro, ainult natuke teistmoodi väljanägev versioon. Et ma nagu ei saagi väga aru, millega nad tegelevad.

Et selliseid tööeesmärke nagu kodaniku jaoks Te ei näe?

Ei no neil on see eesmärk ikka ilmselgelt olemas. Nii kaua kuni Eesti krooni emiteeritakse on neil mingi eesmärk olemas. Ma arvan küll, et see organisatsioon on natuke liiga suur, et ma arvan, et seda võiks rahulikult kolmveerandi võrra kärpida ja vajadusel mingi funktsioonid ühendada Rahandusministeeriumiga, kus tundub, et nad ikka dubleerivad üksteist eriti mingisuguse majandusanalüüsi osas palju.

Aga mis see peamine eesmärk Eesti Panga jaoks on?

No, ideaalis oleks Eesti Panga peamine eesmärk see, et seal töötaks 10 inimest: paar analüütikut, sekretär ja Eesti Panga juhataja, kes käiks Euroopa Keskpanga koosolekul. Kuna Eesti eurosoonis veel ei ole, siis raske öelda. Aga ma ei tea, no hetkel tuleb veel emiteerida raha, garanteerida võitlus valerahaga. Ma.....eeee.....isegi ei oska öelda.

Kui kui nüüd euro tuleb, siis mis see eesmärgiks jääb?

Siis on vaja nii palju, et aru saada, milline on nagu Eesti jaoks mõistlik intressitase, et aru saada enam vähem, kuidas mõistlikult hääletada Euroopa Keskpanga koosolekul. Aga kas see eeldab nüüd 200, või palju neid töötajaid seal on,eee sadade inimeste ülalpidamist või saab seda ühendada kuidagi Rahandusministeeriumiga – selles pole ma enam nii kindel. Isiklikult arvan ma, et Eesti Panka on võimalik teha ka kümne inimesega.

Aga milline selline Eesti Panga roll ühiskonnas peaks olema?

Ühiskonnas?

No kui vaadata niimoodi laiemalt, et kas see on ka selline institutsioon, millel on ka ühiskonnas mingisugune eesmärk?

Et, noh, ühiskonna jaoks on hetkel veel seni, kuni Eesti kroon veel kehtib, on selle usaldusvääruse tagamise asi, et Eesti Pangal on hetkel veel kõrge usaldusväärus sellega seoses, et...et nad ei satu tihti meediasse nagu uudistega. Seoses sellega veel, et nad ei tee eriti midagi. Aga ma ei tea hetkel veel on see tõesti, et nad nii kaua kui krooni emiteerivad ja kui kroon veel olemas on, siis sellega tegeleda, et enne kui see peaks ära kaduma, et kui praegu on veel Eesti Panga töötajatest kolmveerand üleliigsed, siis sel juhul on 95%, kui eurole üle minna. A ma ei tea, tegelt ei saa väga aru.

Et kui nüüd üks asi välja tuua, siis seda nagu polekski?

No kroon on. Selles mõttes nagu seni kuni kroon veel füüsilises rahas on olemas, siis sellega tuleb tegeleda, aga ega väga metsikult tal neid ülesandeid pole.

Aga kui nüüd siiaaani vaadata, taasiseseisvumisest siiaaani seda Eesti Panga rolli, kas see on kuidagi muutunud?

Mmm, vähenenud. Alguses veel oli, siis kui oli veel krooni tehti, siis ilmselgelt Eesti Panga usaldusväärsus oli väga oluline, sest sellest sõltus ka krooni usaldusväärsus. Aga hetkel, no jätkuvalt on umbes sama asi, et eee Eesti Panga usaldusväärsus....Eesti krooni usaldusväärsus sõltub paljugi Eesti Panga usaldusväärsest ja noh seni kuni kroon veel rahana käibel on. Ega seal midagi rohkemat polegi, ega neil pole kunagi midagi rohkem ülesandeid olnud. Intressimääradega pole nad kunagi tegelenud....eeee, ütleme kontroll pankade üle on neil ka kaduv, sest suured pangad on juba praegu välismaalaste käes ja tegelikult on Eesti Pangel suhteliselt vähe nagu võimu nende üle. Ma ei tea.

Aga kui nüüd seda vaadata, et viimasel ajal näiteks laenude kasvuga seoses, et see roll, et Eesti Pank hoiatas ja manitses inimesi, et kas selline roll on oluline Eesti Panga jaoks? Või peaks sellist funktsiooni ta täitma?

See oli taas kergelt silmakirjalik. Ma oleks kõigepealt ikka eeldanud uudist sellest, et Lipstok on oma isiklikust palgatõusust loobunud. Kuna seda ei tulnud siis kõlab see väga silmakirjalikult. Öelda vaestele, et loobugu nad palga juurdeküsimisest, et tema enda palk, et kas mis on vist sõltuvuses Eesti keskmisest või - ma küll ei kuulnud, et ta oleks ta nagu loobunud oma enda palgatõusust. See kõlab taas silmakirjalikult. Nii suur arvamusiider Eesti Pank kohe kindlasti mitte ei ole.

Aga kui nüüd meenutada seda, kus 5000 krooniga on võimalik hakkama saada, et kas selline suhtumine muudab kuidagi Eesti Pangasse suhtumist?

Tähendab see jätab sellise reformierakonna rullnokliku mulje, et need Lipstoki seisukohad on kergelt ebaõnnestunud. Ma saan aru küll, et ta üritab olla arvamusiider, aga niimoodi ei saa olla. Tal tuleb kuidagi kõrgelt üleolevalt tuleb see Eesti Panga manitsus ja ja eeee.... kusagilt ie paista, et nad ise elaksid oma sõnade järgi. Ma eeldaksin ikka, et nad kõigepealt teeksid ise endale mingisuguse sellise kokkuhoiurežiimi, külmutaksid palkasid.....et mitte midagi sellist pole nagu olnud. Ma arvan, et neil on nagu head rahad nagu ikka. Et Eesti Panga töötajate ja Lipstoki enda isikliku elu ei mõjuta see majanduse aeglustumine tõenäoliselt eriti. Aga samal ajal muidugi vaesed hoidku kokku. Et see on nagu silmakirjalik. Ei võta tõsiselt mina seda asja.

Milliste sündmustega, inimestega ja protsessidega seostub/meenub Sulle Eesti Pank?

Eesti kroon ja rohkem ei olegi.

Et mingeid protsesse ega inimesi ei seostu Eesti Pangaga?

Ee...protsessid ja inimesed. Kallast mäletatakse....Vahur Krafti. Hoolimata kõikide nende vigadest, jätsid nad endast natuke parema mulje kui Lipstok. A ma ei tea, Eesti Pank ei ole üldse viimasel ajal nagu avalikus oluline institutsioon, millest palju räägitaks. Eesti Pank on selline...mhm....ma ei tea, tagaplaanil olev. See takistab ka nagu arvamusiidriks olemist.

Kas ja kuidas mõjutab Eesti Panga tegevus tavakodanikku?

No Ta kindlasti mõjutab, sest rahapoliitika stabiilsus mõjutab kindlasti kõiki inimesi riigis, aga muidugi ma olen siiralt veendunud, et enamik inimesi ei saa absoluutselt midagi aru. Aga samas muidugi, mis puudutab rahastabiilsust, siis antud hetkel ei ole seda väga raske hoida. On järgi jäänud paar suurt pank, kellel on kõigil suured välismaa emapangad, kes hoiavad na dilusti vee peal ja annavad nõud ja suuniseid. Eesti krooni asju juhib peamiselt Euroopa keskpank siiski....(telefonikõne Vahur Kooritsale).

Aga jätkame äkki siis?

Jah, et siis jäime sinnamaale, kus Eesti Pank mõjutab tavakodanikku?

No seda on hästi palju, aga tavakodanikud ei taipa seda. Ta on nagu hoiab üldist majanduskliimat korras, pangasüsteemi, rahandust ja kõike seda, mis on hästi oluline. Et ta on äärmiselt oluline ja kuigi ma olen veendunud, et enamik inimesi ei tea, et Eesti Pank on tähtis. Tähendab ta oli oluline....tema olulisus oli hästi suur, siis kui mingi 90ndate alguses, siis kui asi alles hakkas ja võib olla ka 90ndate lõpupoole, kui oli pangakriis. Aga antud hetkel ta väärtus on vähenenud, sest pangad on välismaalaste käes, kes hoiavad ja suunavad neid ise, siis.....mmmm..... valuuataga tegeleb peamiselt Euroopa Keskpank, mitte enam Eesti Pank, intressidega Euroopa Keskpank.....kunagi oli see väga suur. Eesti Pangal on võimalus pigem praegu asju ära rikkuda kui hakkata lollusi tegema. Ega nad positiivses mõttes midagi mõjutada enam ei suuda.

Kui me nüüd rääkisime, et ühiskonnas ei ole ta roll muutunud niivõrd, kui nüüd eelnev juttu arvestada, siis kas mingisugune positioon tal on, kui nüüd võrrelda teiste institutsioonidega?

Ta on kõrge maine. Tal on mingi positsioon, agahõh....raske öelda. Mis on tema maine või mis on tema positsioon. Tal ilmselt on midagi, aga mitte midagi meeletult olulist.

Kui nüüd meenutada viimast korda, kui sa Eesti Pangast tavakodanikuna rääkisid, siis mis teemal se võis olla?

Sa mõtled mingi teise inimesega või?

Jah.

Oi, vist ei olegi rääkinud, aastate jooksul ei ole. Ei ole meeles, et oleks.

Et arutelu Eesti Panga üle ei paku seltskondades kõneainet?

See ei ole üldse mingi teema. Eesti Pank ei ole nii seksikas. Pigem kui üldse, siis kiputakse minuga rääkima ajakirjandusest, mitte Eesti Pangast.

Millega sa võrdleksid Eesti Panka, kui saaks võrrelda mingi objekti või mingi persooniga?

(Pikk paus) Ta on natuke nagu president – väärikas, kõrge populaarsusega, aga kes on samas natuke kõrval, tagaplaanil; ei ole nagu väga hästi oluline, respekti on natuke rohkem kui tegeliku mõju.

Kuidas ja millisena Eesti Panka sinu arvates meedias kujutatakse?

Viimasel ajal kujutatakse üldse vähe, ma ei tea, enam ei ole mitte mingit meeletut kiitumist, mida vist vahepeal oli, eriti ei söimata. Keegi pole viitsinud isegi tegeleda selle teemaga, et mida kuradit tegelevad kõik need sajad ametnikud – mina ei saa sellest aru. Aga ega väga ei tegeletagi. Panga kui sellisega ei tegeleta ja panga analüütikuid kasutatakse küll palju erinevate lugude juures analüütikutena ja rääkijatena, kuid panga endaga praegu üldse ei tegeleta enam. Päris panga enda teemal lugusid on...., ma ei tea võib olla siis, kui sinna mingeid olulisi inimesi on juhtkonda vaja valida ja..... muidu on hästi vähe.

Aga mida võiks Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerumisel kõige enam silmas pidada?

Paari aasta eest jäid nad kergelt valetamisega vahele, seda ei tohi teha. Ma ei tea, on neil väga mingit sõnumit, mida kommunikeerida või?

Kui nüüd võtta need prognoosid ja analüüsid ning kui võtta sinna kõrvale veel aruandekohuse, mis neil lasub, et mida nad peaksid silmas pidama sinu arvates?

Aruandekohustus kellele? Ütleme Riigikogule või avalikkusele?

Nii ühte kui teist.

Liiga ülbe ei tohi olla, Eesti Pank jätab endast viimasel ajal kergelt ülbe mulje. See rikub nende mainet. Natukene vähemalt. Kuna neist kirjutatakse harva, siis juhtub seda vähe, aga Lipstok on nüüd ennast tagasi tõmmanud, aga vahepeal tundus küll, et ta hakkas kergelt rullnokliku juttu rääkima. Sellist tüüpilist ülbe rikkuri juttu. Sellist asja tuleks küll vältida. Aga muidu ei oskagi nagu midagi öelda.

Milles see ülbus väljendub?

Inimene, kes ise saab palka üle 100 000 krooni kuus, räägib vaestele inimestele, kes saavad hädavaevu 10 000 krooni kuus, et ärge palka juurde küsige. See on paratamatult ülbe. A ta oleks pidanud alustama sellest, et mina järgneva aasta või kahe jooksul palka juurde ei küsi ja pangas endas hoian ka kasvu nii miinimumis kui saan. See oleks olnud õige algus, mitte see, et vaesed hoidku kokku, meie elame sama hästi edasi nagu ennegi ning võtame endale kõik need palgatõusu preemiad, mida iganes, mida saab. See oli küll suur viga, nad rikkusid kõvasti oma usaldusväärust sellega.

Et see (ülbus) on seotud siis eelkõige Lipstoki tulekuga panga etteotsa?

Jah, Lipstok oli see, kes hakkas rääkima. Kraft oli see, kes hoidis natukene madalamat profiili. Et tema ei üritanud ka niivõrd väga olla mingisugune arvamusliider. Lipstok üritas, aga see kukkus tal halvasti välja, sest tegelikult ta ei saa aru ei ajakirjanduse ega eriti ka tavainimese mõtlemisest.

Kui väga mõjutab muidu Eesti Panga puhul see, kes seal eesotsas on?

Paratamatult see inimene, kes on eesotsas kujundab organisatsiooni näo. Tema on see, kes pandakse pildi peale ja tema on see, keda tsiteeritakse – hästi oluline.

Aga kuivõrd usaldusväärseks näed sa Eesti Panka?

No ta on jätkuvalt päris usaldusväärne. Ta on üks usaldusväärsemaid institutsioone Eestis.

**Aga kui võtta usaldusväarsust selles kontekstis, mis sõnumeid nad kommunikeerivad?
Kuivõrd see usaldusväarsust mõjutab?**

Pigem halvasti viimasel ajal. Nad on kergelt ebaprofessionaalsed olnud. Oli ka ebaprofessionaalne siis, kui neil oli viimane suurem skandaal, kui inimesed vahistati justkui valekroonide eest. Ma ei mäleta isegi selle detaile, see oli paar aastat tagasi, ETV nagu avalikustas selle, inimesed vahistati ja see ei olnud tegelikult nende süü, viga oli Eesti Panga. Ma ei tea, kas Eesti Pank oli jätnud mingi rahad...või või, ma ei mäleta, ühesõnaga mingi jama oli. Ja siis said nad päris mitme jamaga hakkama, täpsemalt enam detaile ei mäleta, aga siis nende reaktsioon kriisile oli halb, kuna neil on vähe kriise, siis on neil ka vähe kriisi haldamise kogemust. Nad hakkasid vassima ja igasuguseid lollusi tegema. Aga täpsemalt detaile ma ei tea. Ma mäletan, et see jättis igatahes hästi kehva mulje.

**Eesti Pank on tõstatanud teatud teemasid, näiteks see laenuvõtmise ajal, kus manitseti, et mitte tarbida nii palju, et kuidas sa hindad neid Eesti Panga poolseid teemade tõstatamisi?
(Pikk paus)**

Kui sulle meenub neist midagi?

Meenub küll jah. Aga see ei jätn....., jah, see, et manitseda, et olge nüüd laenamisega ettevaatlikud, on ilmselgelt mõistlik ja ilmselgelt ka see, et inimestel soovitatakse rohkem nagu raha kokku hoida, et ka see on teatud piirini mõistlik, aga hästi oluline on nagu see, kuidas see välja näeb, kuidas seda presenteeritakse, kui seda teeb Lipstok kusagilt ülevalt kõrgelt üle prillide vaadates, siis see hakkab omama lausa vastupidist efekti, et seda ei tohi mingil juhul ülbelt teha. Ei tohi tehanagu niimoodi, et tuleb selline tark kõrge onu kusagilt hästi olulisest institutsioonist ja õpetab inimesi elama. Seda ei tohi teha. See avaldab vastupidist efekti. Just viimasel ajal, lipstoki ajal on olnud selline kerge ülbuse mulje, õpetamise sellise, teistest targema mulje, selline mulje on tekkinud. See mõjub halvasti. Veel natukene ülbet teist targutamist ja ma arvan, et me võime hakata näha Eesti Panga usaldusväarsuse langust.

Aga kuidas sulle tundub, kas Eesti Pank tõstatab teemasid piisavalt? Kuidas see suhe on?

Ei, ta tõstatab olulisi teemasid, aga selles ei ole mingeid kaebusi. Need teemad on olulised.

Aga millist tüüpi allikatest saad sina Eesti Panga kohta informatsiooni?

Loen lehti ja ma saan ka pressiteateid, loen ka neid mõnikord. Kaasa arvatud nende omasid jah.

Et põhiline allikas Eesti Panga kohta on Eesti Pank ise?

Nende kohta kirjutatakse lugusid vähe. Nagu ma ütlesin, lugusid, mis tegeleb panga kui sellisega, on vähe, et põhimõtteliselt küll jah.

Kuidas sa kirjeldaksid Eesti Panga suhtlust meediaga?

Ei ole vist väga viga midagi. Kommentaare sealt saab kui vaja.

Kuidas sa iseloomustaksid seda?

No suhteliselt korralik. Ei ole viga. On palju jubedamaid asutusi. Eesti Pank on täiesti korralik keskmine. Ei ole ka midagi metsikult head seal. Aga vähemalt ei söimata neid väga jubedalt, nagu noh ajakirjanikud omavahel. Ma ei tea, kõva keskmine.

Aga sina kui ajakirjanik ja tavakodanik, millist laadi informatsiooni sa ootaksid Eesti Pangalt?

Analüüsi, ega ma midagi muud ma neilt ei ootagi. Olukorras, kus neil see võimekus on olemas, siisee..... seda jah. Noh mingisugust, no viimasel ajal nad midagi uut ja erilist ei ole teinud, et mistõttu, kui nad teevad, siis tuleb inimesi varakult teavitada, aga ega neil ei olegi viimasle ajal midagi muud tõsisemat ülesannet avalikkuse ees, kui lihtsalt analüüsida ja vajadusel rahustada seoses asjadega, mis toimuvad majanduses. Et see moraalilugemine, selles osas nende roll võib olla üritavad, aga see ei ole nii suur. Sest ega kellelegi väga ei meeldi, kui neid õpetatakse elama.

Kas sul on muidu kogemust Eesti Panga otsekontaktis?

Olen küll jah.

Milline sinu kogemus muidu on?

Täiesti normaalne. Täiesti OK. Ei olnud midagi metsikult head, aga sai kõik asjad ära aetud. Aga seda on vähe olnud. Võib olla mõned korrad paari aasta jooksul.

Kus kaudu siis?

Pressiosakonna kaudu tavaliselt.

Kuidas sa hindaksid, kas ligipääs juhtkonnale on hea või kuidas?

Täiesti ilusti saab. Ei ole probleemi. Eesti on nii väike riik, et Eestis on peaaegu igale juhtkonnale saab ilusti ligi.

Mis sa arvad, mis on sinu väljaande ootused Eesti Pangale?

Seda ma ei tea, see on majandustoimetuse küsimus.

Mis sa arvad, mida lugeja ootab?

Aus info, ega muud ei oota mitte keegi. Info ja mitte loengute pidamine.

Minu küsimustega on tegelikult nüüd kõik, kas on äkki endal midagi lisada?

Ei ole väga.

3. Äripäev – Eesti Pangast kirjutav ajakirjanik

Kuidas sulle tundub, millega Eesti Pank tegeleb?

Eesti Pangal on eelkõige selline moraali roll või et temal nagu väga võimu ei ole, et tema eesmärk on siis teha analüüse ja juhtida noh teiste majandusosapoolte tähelepanu, mis on halvasti ja mis on hästi. No nad on ise ka, niipalju kui ma olen nendega rääkinud, on seda rolli pidanud väga oluliseks, et oleks ka nagu keegi, kes juhib tähelepanu, kuigi ta otseselt ise midagi teha ei saa, siis ta saab....., ma arvan, et on ikka üsna suur roll, kui Eesti Pank mingi arvamuse avaldab ja inimesed siis kuulavad, et ooo Eesti Pank nüüd ütles ja teised on ka sunnitud natukene ikkagi tagasisidet andma või mõtlema selle peale.

Aga on veel mingeid funktsioone, mis sulle pähe lööb?

Noh, raha trükkimine, heehhhee..... eks ma ei kujuta ette, eks ajalooline külg ole neil ka Eesti Pangal, et just Eesti krooni ajalugu, et siis nemad otsustavad, millal neid uusi rahasid trükkida ja noh, see kindlustunde värka ka. Et pärast seda uut valuutakomitee süsteemi ei ole neil väga mingisugust muud rolli.

Aga mis see peamine eesmärk oleks, kui nüüd üks välja tuua?

Noh, hoida ikka silm peal Eesti majandusel ja pangandusel ja siis just see oma analüüsidega prognoosida, mis edasi saab ja see ongi ma arvan.

Täidavad nad seda rolli hästi?

Ma arvan küll, kuigi vahepeal jääb mulle mulje, et Eesti Pank on ka noh, ega ta ei saa valitusega vastuollu minna ja peab jääma ikka suhteliselt pehmeks ja ikkagi olema sellel poolel, kus on ka valitsus, et ta ei saa ju....., kuigi ta mingil määral vihjab, et näe võiks natukene vähem kulutada ja niimoodi, siis ta ei ole ikkagi kordagi otse välja öelnud, et valitsus teeks midagi väga valesti. Ma arvan, et ta teenib ikkagi seda riigi ja valitsuse huve ja peab ikka usaldusväärsust tõstma, et muidu oleks raske nagu.

Mis roll neil ühiskonnas on?

Ma arvan, et see sõna Eesti Pank juba ise, vähemalt tavalise inimese jaoks on selline kõrgem ja ülev selline, et ongi just see, et lugeda mingil määral moraali ja juhtida tähelepanu nendele asjadele, milles teised tahaksid silma kinni pigistada. Kas või selline valitsuse riigieelarve ja pankade laenuralli värk, kõik see, et nende eesmärk ei ole teenida kasumit millegi pealt, et siis nad peavad hoomama kogu seda värki. Ühest küljest peaksid nad mõistma, et pangad peavad teenima kasumit ja et nad peavad palju müüma oma tooteid ja teisest küljest, et noh peavad vaatama ka seda, mida see pikemas perspektiivis kaasa toob, et ma arvan, et ta peab olema selline emotsioonide jahutaja ja olema väga ettevaatlik oma väljaütlemistes ka. Ma arvan, et päris suur roll vähemalt tavainimese jaoks on, mida Eesti Pank arvab ja ütleb.

Kas see roll on ka kuidagi muutunud?

Ma ausalt öeldes seda ei tea, milline oli Eesti Panga roll enne seda, kui valuutakomitee süsteem tekkis, kus enam noh valuutakursiga pole Eesti Pangal enam midagi teha, et see on kindel asi. Ma arvan, et see roll on kindlasti väiksemaks jäänud aja jooksul. Et noh on siin mõned ärimehedki

öelnud, et Eesti Pank on mingi rahavahetuse kiosk, et tegelikult neil mingit otsustusõigust ei ole võrreldes muude Euroopa keskpankadega, eks ta saabki osaleda nendes protsessides ja sõna sekka öelda, võimalikult palju ja peaski sõna sekka ütleva, isegi kui ta midagi muuta ei saa, siis üks arvamusiidritest on Eesti Pank kindlasti.

Kas see roll on kuidagi selgemaks saanud seoses sellega, kui sa tulid ajakirjandusse?

Jah, ma pean tunnistama, et kui ma ei olnud Äripäevas tööl, enne seda ma majanduse vastu väga huvi ei tundnud, siis ilmselt siis oleks ma ka lugenud, et Eesti Pank ütleb ja et ooo tähtis Eesti Pank, aga ega ma Eesti Panga rollist küll midagi ei teadnud, et mis õigused neil on või mida ta üldse kontrollib või mida ta teha saab muuta. Lihtsalt see, et Eesti Pank kui institutsioon on inimesele, kes ei tea tema rolle, tundub võib olla olulisem, kui ta tegelikult on. Tegelikult nad midagi väga palju muuta ei saa.

Milliste sündmustega, inimestega ja protsessidega seostub/meenub Sulle Eesti Pank?

Pehme maandumine...heehhhee. Ehk siis jah, mulle meenubki kõige rohkem see, et Eesti Pank on, kuigi ta on välja öelda üritanud üht teist kriitilisemat, siis mulle tundub, et ta jääb natuke kinni sinna valitsuse, et ta nooh püüab mitte kellelegi halvasti öelda ja kuigi võib olla usun, et seal ka nähakse tegelikult ette, et kõik ei ole ikka päris hästi, siis mind natuke häirib, et nad noh, et nad teavad ilmselt oma sõna võimu ja nad ei julge seda ikkagi välja öelda, mis siis tegelikult halvasti on ja mis ohud meid varitsevad. Kõigele järgneb, et tegelikult on ju kõik hästi. Jah, Eesti Pank – Lipstok – ma ei tea, Eesti Kroon eelkõige.

Millisel ühiskondlikul positsioonil Eesti Pank sinu meelest on?

Hea küsimus. Noh, võib olla võrdleks mingil määral õiguskantsleriga, et mina arvan, et Eesti Pank peaks juhtima tähelepanu just kitsaskohtadele meie majanduses, et mitte võtma seda rolli, et ta kiidab kõike heaks, et noh just sellise sõltumatu kõrvaltvaataja roll peaks olema Eesti Pangal minu arust. Et ta ei tohiks kalduda erasektori poole ega ka riigi poole. Peaks olema kuskil seal vahepeal ja ülevalt alla vaatama kõigele.

On ta seda rolli täitnud?

Noh, niivõrd kuivõrd. Mingil määral isegi on, sest eks ta ikak on juhtinud tähelepanu, ta oli üks esimesi ka, kui ma õigesti mäletan, kes juhtis tähelepanu sellele, et nüüd peab millalgi järgnema tagasilööök, et me ei saa lõputult laristada ja laenata. Ja tema kutsus kokku ka selle, et pangajuhid on nüüd kokku kutsutud ja arutanud, kuidas seda laenukasvu pidurda, et Eesti Pank oli seal, noh agitaator. Selles mõttes ma arvan, et ta on täitnud, aga ta võiks täita veel rohkem, et ta ei tohiks, et minu arust ei peaks ta olema liiga diplomaatiline oma väljaütlemistes. Võiks natuke rohkem kasutada oma võimu midagi välja öelda.

Kui nüüd meenutada viimast korda, kui sa tavakodanikuna Eesti Pangast rääkisid, siis mis teemal see oli?

Ei ole vist.

Et see ei ole nagu teema väljaspool toimetust sinu jaoks?

Minu arust mitte, et pigem räägitakse kommertsbankadest, kui jutt läheb mingi laenamise või värgi peale, et Eesti Panga roll tavalise inimese jaoks ongi hästi segane. Et Eesti Pank on mingi

kõrgel....., noh ta on seal, aga mida ta siis teeb, et võib olla, kui inimesed käivad seal Eesti Pangas krooni näitust vaatamas või midagi, siis nad saavad seal küsida, et mis roll Eesti Pangal üldse on ja niimoodi, aga seltskonnas kuskil ei tule küll Eesti Pangas juttu.

Millised on olnud sinu kogemused Eesti Pangaga?

Noh, ma ütlen, mind ongi häirinud see, et kui ma olen seal intervjuusid tegemas käinud päris palju ja ma olen pangandusest kirjutanud päris palju, siis ma tunnetan nende inimestega rääkides, et nad liiga palju kontrollivad enda sõnu. Ma saan aru, et nad peavad seda tegema eks ole. Ei saa ju nii otsekohesed olla, kui nad tahaksid, aga natuke on tunda sellist, et nad on liiga võib olla diplomaatilised ja püüavad sõnu valida ja püüavad näidata asju mõnikord paremini, kui nad tegelikult on. Vähemalt minu silmis. Aga kommunikatsiooni mõttes, kunagi pole mind pikalt saadetud, et me nüüd ei kommenteeri või me ei leia aega, üldiselt ma arvan, et nad on päris avatud. Ma arvan, et nad on väga huvitatud sellest, et kommentaari üldse küsitakse. Kuna noh, nende peamine roll on praegu olla arvamusiidrid või üks arvamusiidritest.

Kas on sul mingeid märkimisväärseid meeldivaid või ebameeldivaid kogemusi?

Noh, võib olla see, et nad tahavad hästi, tihtipeale üldse pankade puhul tahetakse hästi palju e-maili teel suhelda. Kardetakse natukene seda otsekontakti, et ei jõua läbi mõelda ning pead kohe vastama ja võib olla sa ütled liiga emotsioonikalt väljendad ennast. Nagu siin Märten Rossiga tegin intervjuu ja siis ta ütles, et ah eestlased pole seda palgatõusu üldsegi ära teeninud ja kogu aeg palgad tõusevad, aga noh tootlikus ju järele ei jõua. See tekitas suurt furoori hiljem, et võib olla e-maili teel, et siis sain ma temaga silmas silma suhelda, et võib olla e-maili teel oleks ta vastanud kuidagi tunduvalt diplomaatilisemalt. Ma arvan, et nad natukene kardavad seda sõna võimu, et jah panganduses on see minu jaoks...., mulle meeldiks näiteks rohkem silmast silma rääkida.

Aga kuidas ja millisena sinu arvates Eesti Panka Eesti meedias kujutatakse?

Ma arvan, et viimaste aegade sündmuste raames, kui see makrovärk üldse on päris kuumaks teemaks muutunud, siis Eesti Pank on rohkem saanud tähelepanu ja respekti, et enne seda oli seda vähem. Kui kõik on hästi, siis Eesti Pank lihtsalt on ja eriti ei ole põhjust tähelepanu pöörata ja kommentaare küsida. Nüüd kui asjad on hakanud halvemini minema, siis ma arvan Eesti Panga poole vaadatakse küll, et a mis teie siis ütlete või mis me tegema peaks, et noh samas teised osapooled Eesti Panka väga....., et Eesti Pank, mis ta ikka teha saab, et ta võib seal ju öelda üht teist ja see on ka kõik. Väga positiivset imagot ei olegi. Lihtsalt rohkem antakse sõna.

Aga mida peaks Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerimisel kõige enam silmas pidama sinu arvates?

Ma arvan, et ta peakski tegema seda, et ta peaks tulema inimestele lähemale, ta peaks tulema ka ajakirjanikele lähemale, et rohkem silmast silma kohtumisi võib olla kui on mingid olulised teemad, võib olla nad peaksid ise pakkuma mingeid intervjuusid või rohkem kohtuma ja noh püüdma välja murda sellest kuivast panga suhtlusest. Et saadame nüüd mingi ametliku teate ja kommenteerima ametlikult paari sõnaga, rohkem tahaks diskussiooni. Võib olla mõne teema puhul on see diskussioon, et nad noh kardavad seda, ma ei oska öelda.

Aga miks see oluline on?

Noh, oluline selles mõttes, et ta peaks olema ja ongi erapooletu, et ta ei peaks valitsuse pilli järgi tantsima. Samamoodi ei peaks ta tantsima ühegi Hansapanga või Ühispannga pilli järgi, et tal on võimalus öelda välja asju igasuguse poliitilise sõltumatuse. Ja noh, kui ta ei suhtle, siis ilmselt tema roll kaob üldse ära, et on seal noh üks maja ja saab Eesti krooni vaatamas käia ja kui vaja trükivad nad neid jälle juurde ja kinnitavad aeg-ajalt, et Eesti krooni kurss püsib ja noh ongi kõik, so what. Niikuinii on tegelikult Eesti Pank saanud sõna ja tähelepanu ja ma arvan, et nad peaks seda võimalust kasutama.

Aga kuivõrd usaldusväärseks sa näed Eesti Panka?

Mul ei olegi ühtegi põhjust kahelda Eesti Panga usaldusväärsuses. Kui jah see välja arvata, et mõnikord tundub mulle, et nad ütlevad vähem, kui nad tegelikult mõtlevad. Aga noh, sellest peab ka tegelikult aru saama, et kui Eesti Pank ütleks, et jah 2008 aastal tuleb õudne krahh ja jama, siis noh inimesed hakkaksid väga kartma ja nad peavad laveerima kuskil seal piiri peal, kuid mõnikord võiksid nad ikka karmimalt ka öelda ma arvan.

Kas sellel usaldusväärsusel on seos Eesti Panga poolt kommuniqueeritavate sõnumitega?

No absoluutselt, ma arvan, et sealt see usaldusväärsus algabki, et kui ikka Eesti Pank teeks mingeid väga jaburaid teateid või väljaütlemisi, siis kaoks see usaldusväärsus üsna kiiresti. Näiteks kui ta käiks mõne vekslit välja ja natuke hiljem tuleb välja, et ikka ei läinud nii. Ma arvan, et Eesti Panga majandusprognoosid on hästi olulised, et ma arvan, et kui nad paneksid nendega puusse täielikult, siis juba kahaneks nende usaldusväärsus päris kõvasti, et siamaani on minu meelest päris täitsa hästi hakkama saanud, et nad on küll natukene pessimistlikumad kui siin näitkes Rahandusministeerium, aga nad nägid ette, et see kasv ei saa siin nii pikalt kasvada ja õitseda. Ma arvan, et see prognoos on üks võimalus näidata oma usaldusväärsust. Et kui pädevad nad siis ikkagi on.

Aga kuidas sa hindad muidu Eesti Panga poolseid teemade tõstatamisi?

Mulle tundub, et Eesti Pank on rohkem tagantjärele pahandaja või noomija, et vaevalt ta ise ennem kui asjad juba käes ei ole tõstataks midagi. Praegu mulle ei meenu. Minu meelest ta noh, kui on näha juba, et nüüd tehti nii, siis nad ütlevad, et jah võib olla oleks pidanud teisiti tegema, et võib olla peaks ikkagi natukene vähem kulutama, või noh minu silmis ei ole Eesti Pank olnud väga suur diskussioonide algataja. Võib olla, mis puudutab seda laenamise buumi, siis seal ma ausalt öeldes ei mäleta, kas oli Eesti Pank see, kes..... tõenäoliselt hakkas tähelepanu pöörama esimesena, et see on võib olla jah nende kõige suurem panus viimasel ajal siin, et nad hakkasid näpuga viibutama, et mis pangad, et kuulge, kas me lähme ikka niimoodi edasi ja see pani, siis kommertspanga ka mõtlema, et keegi ei taha ju oma mainet kaotada, et mingiks laenu üleandjaks muutuda või midagi sellist.

Aga kuidas sa hindad seda teemade tõstatamise tihedust siis?

Viimasel ajal on vaiksemaks muutunud, et ma arvan, et see laenubuumi aeg oligi see nende tipp hetk ja siis teine asi siis, kui seda riigieelarvet koostasid, et siis nad ikka kah püüdsid sõna sekka öelda, et ikka vähem kulutada ja noh nagu näha ei võetud kuulda. Selles mõttes on see raske küsimus, ma arvan, et ma ei hinda väga kõrgelt, aga samas kui nendelt küsida, siis nad ikka vastavad. Võib olla nad võiksid rohkem ise erinevaid ühiskonna ja majanduse protsesse ilma küsimata öelda oma arvamust ja saata mingisuguseid siis diskussiooni tekitavaid arvamusi või seisukohti.

Mis sa arvad palju ühiskond seda ootab?

Ma arvan, et sellised haritumad inimesed, kes tunnevad mingitki huvi selle vastu, kuidas eesti majandusel läheb ja kes ei mõtle ainult, kuidas nemad ise endale leiva lauale saavad ja kõik, siis need kindlasti tunnevad huvi. Eeldades muidgi, et Eesti Pank jääb objektiivseks ja julgevad välja öelda, kuidas neile asjad paistavad ja ei ürita kellegi arvamusele kaasa noogutada või noh, ma arvan, et mida rohkem nad diskussioone tõstataksid ja mida rohkem nad suudaksid oma arvamusi liidri rolli välja kanda, et siis seda olulisemaks muutuks nende sõna. Et kui nad lihtsalt aeg-ajal kaasa nii öelda kaagutavad, siis jääbki neile see valuutavahetuskioski maine külge, et teevad suu lahti küll aeg-ajalt, aga midagi sellest ei muutu.

Millist allikatest sina saad Eesti Panga kohta informatsiooni?

Ma ise surfan hästi palju nende...., mis mulle meeldib Eesti Panga puhul on nende see kodulehe finantssektori statistika. Seal on kõik laenumahud, võlgu jäänud inimeste mahud, et kui palju ollakse siis võlgu. Erinevad tähtajalised äri-laenud, pankade mingisugused bilansiandmed, et kuidas kellelgi läheb ja seal on päris huvitavaid asju. Ma olen sealt päris palju lugusid saanud.

On veel midagi?

Noh, mõnikord saadavad nad pressiteateid, üks ma olen mõnikord nende pressikonverentsidel käinud, et kas on olnud mingi majandusprognoosi tutvustus või midagi sellist. Eeee....ma ei tea, et millegipärast ma arvan, et Äripäev on kõige rohkem Eesti Panga seisukohti kajastanud tänu sellele, et mina sellest pangandusest kirjutan ise, et võib olla midu oleks vähem isegi. Mõnikord ikka teistest lehtedest vaatad ka, et Eesti Pank on mingil teemal sõna võtnud või mingid arvamused. Aga no, ma ei tea, et ülejäänud meedia, Eesti Panga koduleht ja pressiteated põhiliselt. Ja kui mul tavaliselt tuleb mingi panganduse teema, siis tavaliselt küsin ma ka Eesti Pangast kommentaari, sest mulle endale vähemalt tundub, et see annab natukene sellist teist vaatenurka. Kui tavaliselt kommertspankadest igauks räägib oma mätta otsast, siis valiitsus samamoodi üks ole või noh rahandusministeerium, et siis Eesti Pank võiks anda mingisugust tasakaalu natuke. Kuigi jah hästi tihti nad Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga seisukohad on sarnased – natuke moraali ja samas sinna lõppu, et kõll, et kõik on ikkagi hästi.

Millal sa midu Eesti Pangaga viimati suhtlesid ja võib olla sa meenutaksid seda?

Ma küsisin viimati kommentaari. Ma saatsin Ingrid Mittile, ta on vist seal turundusosakonnas, ma ei mäleta, mis teemal ma kirjutasin, vist midagi ka laenamise või inimeste vara müügiga seoses, et ei mäleta. Aga mis suurem asi oli, et ma kirjutasin hästi palju krooni devalveerimise riskist, mis hästi palju poleemikat tekitas, et siis ma jällegi paluti Lipstokile saata küsimused meilile ja siis ma sain sealt vastused. Enamiku teemadega, mis ma pangandusest kirjutan, ma neilt ikka mingi kommentaari küsin ja päris kiiresti ka saan, kuigi see on jälle jah selline, et hästi ametlik ja... Noh on ka paar intervjuud ka kohapeal tehtud, et praegu hetkel ei meenu, mis teemal see oli, aga see oli ma arvan detsembris millalgi.

Aga kuidas sa kirjeldaksid midu Eesti Panga suhtlust meediaga?

On tunda, et nad tahavad oma arvamust öelda. Kui sa palud intervjuud, siis enamasti sa selle saad. Mina olen alati saanud. Küll jah Lipstoki puhul on tal see peavakava ja asjad, et siis ma olen kaks korda öelnud, et ma tahan Lipstokiga intervjuu teha ja mõlemal korral on see meili teel läinud, et noh aga pärast pressikonverentsi annab ta alati vabalt kommentaare, et pistan talle diktofoni nina alla ja ta ei ütle, et sorry ma ei kommenteeri, vaid alati räägib vabalt. Selles suhtes täitsa OK.

Pressikonverentsid on nagu ikka, et need pole kõige parem viis ajakirjanikega suhtlemiseks. Tavaliselt on need sellised igavad ja rohkem vormi täiteks, et ajakirjanik läheb kuulab ära midagi ja juba siuke pressikonverentsid ei ole väga hea vorm ma arvan, et pigem sellised isiklikud kokkusaamised, et saata mingid teated ja pakkuda välja, et intervjuude saamiseks nii ja nii teha või noh see on selline isiklikum lähenemine.

Millist informatsiooni sa ootad Eesti Pangalt?

Noh, kuna nende käes on tegelikult hästi palju infot, siis nii pankade käekäigu muutumise kohta, kui ka noh mingid valitsuse laenuid ja põhimõtteliselt kõike makromajanduse mõttes ja pankade mõttes, et siis võib olla, kui nad ise näevad midagi, et midagi käriseb või midagi on halvasti, siis nad peaksid sellest teavitama. Ma ei tea, mina noh väga palju nende enda käest ei ole saanud, et näe selline asi, et äkki kirjutaksid või juhiksid tähelepanu. Pigem ma ise olen neid numbreid seal tuhninud ja siis on hästi üldised sellised teemad, et jah võiks vähem laenata ja midagi sellist, aga noh mina ikkagi ootaks sead rohkem sellist võib olla abi, et nad annaksid mõnikord mingisuguse vihje, et näed siin on näha, et selline muudatus on toimunud, et pole veel kajastatud, et äkki võiks.

Aga mis sa arvad, mis on sinu väljaande ootused Eesti Pangale?

Noh, ma arvan, et Äripäev ootabki objektiivset ja sellist kriitilist meelt Eesti Pangalt, et ta ei läheks seda teed, et kõik on hästi ja maandume pehmelt ja kuigi näed, et numbrid on siin hulga hullemaks muutunud, et jaaa, et kõik on ootuspärane ja et noh, et ikkagi julgemalt välja öelda, et mis, kus tehti viga, mida saaks paremini teha, rohkem vaadata tulevikku, ma arvan. Mitte karta vihjata ohtudele, mis meid ootavad, vaik ikkagi noh,neil on see võimalus ja nad võiks rohkem seda välja öelda, analüütilise külje pealt just.

On sul mingid enda ootused?

Jah, et nad ikka ise pakuksid ka mingeid asju välja, et eriti kui nad näevad, et mingi ajaleht tegeleb selle teemaga rohkem siis. Kuna neil on tegelikult päris palju informatsiooni, mida ajakirjanik tihti ei leia üles, siis miks mitte võiks mõnikord pakkuda mingeid mõtteid välja. Ikkagi rohkem isiklike kohtumis ja rohkem sellist kriitilist meelt.

Mis on sinu lugejate ootused?

Noh, ikka sarnased, et kui lehte teha, siis ikka lugejale ja lugeja tahab ka ikkagi sellist tõelist ja ilustamata infot. Ikkagi tahaks teada, et mis tegelikult toimub siis, kas siis on ikka kõik tegelikult nii nagu peaminister räägib ja mis nende numbrite taga tegelikult on ja mida see kaasa võib tuua. Ma arvan, et sellist analüüsi ja kriitilist meelt ootab lugeja ka ja sõna sekka ütlemist, et tõesti Eesti Pank ei oleks ainult maja ja mingid tähtsad lipsuga inimesed.

Minu poolt on nüüd tegelikult küsimustega kõik, et äkki soovid sa ise midagi lisada, mis ütle mata jäi?

Ei noh, mina Eesti Panka tegelikult respektein ja loodan, et kui nad julgevad rohkem oma asju välja öelda ja muutuvad selliseks ühiskonnakriitiliseks ja ei ütle iga asja lõppu, et tegelikult on ju kõik hästi ja et kõike seda võis ka ette näha ja noh, et pole hullu ja nii ja naa, et siis ma võtaks veel parema meelega neilt kommentaare ja saaks ka muus lehes rohkem sõna kui majanduslehes. Rohkem julgust ja pealehakkamist asjade väljaütlemisel ma arvan. Eks näis, mis saab, kui euro tuleb, et mis roll neile sisi jääb ja kuidas nad ennast siis tõestavad. Praegu nad suuresti Eesti krooni peal oma usaldust tavainimese silmis hoiavad ma arvan.

4. Äripäev – Eesti Pangast mittekirjutav ajakirjanik

Et siis ee võib-olla esimesena, siis et ee kuidas sa kirjeldaksid, millega tegeleb Eesti Pank sinu arvates?

No eep ma arvan, et see oleks Eesti Pangale endale ka raske küsimus ee ühe lausega kokku võtta aga eem (paus 3) aga eks ta on ee monnetaar või rahapoliitika teostamise jälgimine ja kontrollimine ning siis teatavate soovitude või prognooside tegemine. Kokkvõtvalt.

Oskad sa veel midagi nagu

(paus 2) No mm eks eks nagu hoiavad mingil määral välisinvesteeringutel ja ekspordil ja impordil ilma peal ja teevad nagu erinevaid noh siis kohandavad nagu statistikat ja teevad järeldusi ning eem noh põhimõtteliselt ee Eesti Panga põhiline roll on tegelikult ju garanteerida eest krooni. Ja ja ja nad selles mõttes nagu peamine on selle asi valuuta komitee süsteemi siis nagu uu toimise jälgimine ning ka selle nagu garanteerimine. Tegelt see ongi nagu ma jõuan nagu väikese mõtlemise tagajärgel jõuan selle põhilise pointini. Ääem ongi selle selle vahetus vahetuskursi hoidmine ning siis ee ning siis ee piisaval määral nagu reservide hoidmine, et ee saaks nagu seda siis hoida.

Aga mis see, kui nüüd tuua välja üks see peamine eesmärk....

Mmhmm.

.... Mis on see Eesti Panga panga peamine eesmärk.

Mmhmm

no minu jaoks ongi see äämm valuutakomitee süsteemi eeam nagu toimimise hoidmine, sest meil on ju selles mõttes fikseeritud kurss, mitte nagu muutuv kurss ja jaa Eesti Pank siis nagu sisuliselt eeäee peaks olema institutsioon, kes nagu vähemalt siis, et nagu kõik, et nagu et see püsiks ja ja teavitab ka avalikkust, kui kui peaks nagu mingid ohud olema või midagi sellist.

Aga ee, mis ta roll ühiskonnas võiks olla?

No laiemalt ühiskonnas võiks muidugi olla nagu uu eee kogu kogu rahapoliitika ja kogu kogu mmm statistilise informatsiooni, mis neil on nagu võimalikult inimkeeli lahti seletamine. Et eem kasvõi see nagu tegelikult, et Eesti Pank minu jaoks väga aktiivselt ei räägi sellest, et ee et millised investeeringud no kasvõi investeeringute struktuuri tihtipeale ei seleta lahti, et mis mis liiki investeeringud tulevad. Noh kui küsida siis loomulikult nagu räägitakse lahti. Ja teiseks nagu kogu see ee laenu möll, eee mis siin oli. No ma saan aru, et Eesti Pank on võtnud sellise mitte hammustava seisukoha aga aa mingil hetkel oleks võinud nagu öelda küll või kisa teha, et nagu see ee ää eraisikute ja äriühingute laenu uuää laenu ee laenuvõtmise määr on nagu liiga kõrgeks läinud, et ee minu arust Eesti Pank oleks võinud ka laiemalt Eesti ühiskonnas diskussiooni tekitada, et ee, kas me ei laena ennast lõhki? No ma arvan, et nagu sellist laenu kasvu nagu tõusu või no ütleme, et praegult on 110% SKP-st on nagu eraisikud, äriühingud on nagu laenanud ennast, ütleme, et terve aasta nagu nelja aastaga viimaste aastate jooksul nagu ette, võlgu võtnud, lihtsalt sellepärast, et on pakutud koguaeg ja nüüd kui nagu tulevad raskemad ajad siis öeldakse, et inimesed vaadake ise nagu kuidas hakkama saate ja nii endasi. ee oma laenude teenindamisega

aga noh võib-olla Eesti Pank oleks võinud olla see, kes oleks võinud öelda, et noh kuidagi piiranud seda. Kuigi nojah siin on Eesti Pangal on selles mõttes on natuke nagu nagu ee ebaõiglane, et Eesti Pangal on selline roll, et ee ta alati nagu ütleb et ee tema töö on nagu mitte midagi teha, selles mõttes, et lihtsalt nagu ee nad on nagu hästi mugava positsiooni võtnud, et ei ole nagu aktiivne rahapoliitika teostamine ei ole nagu kuhugi sekkuminenagu noh kontrollida või kuidagi vaadata. Nii

Et siis ee see roll on nagu eeääm ei ole nagu tugev ja ei ole nagu märgatav?

Jah. Passiivne positsioon, kuigi noh ee mõnes mõttes on see nagu mõistetav ka, et ma ei heida seda nagu ette aga positsioon on nagu mitte midagi teha eks seda ee ääm iseenesest kui kogu majandus töötab väga hästi siis ee siis ee Eesti Pangal ei olegi nagu kohati peale prognooside ja muude analüüside suurt midagi teha, siis ei olegi vaja niisama ennast eksponeerida vaid lihtsalt nagu eemm.. vaatata, et milal need raskemad ajad tulevad, et ee et noh ütleme, et liberaalne majandussüsteem on selline, et ee Eesti Pank nagu siis sekkub võimalikult vähe, et teha nagu ettevõtjatele asi lihtsamaks ja nii edasi aga noh see ei tähendaks, et ta ei võiks nagu diskussiooni algatada või see ei tähendaks et ta ei võiks nagu rääkida rohkem. Ja just nüüd rääkida rohkem eem inimekeeles, mitte nagu, mitte nagu hakata seal huvidest rääkima, mis on nagu teatud sihtgrupi äämm teema nagu

et sellest, mis nagu puudu on see, et just läheneda nagu erinevatele huvigruppidele eradi.

Just, just, just.

Pigem siis mitte passiivselt,....

No ma mõtlen seda, et nagu uuu äh ää kui minna nagu uu ee tavalise laenuvõtja juurde ja öelda, et ee et ee vaadake, et meil on siis otse investeerinud ja portfelli investeerinud on nagu erinevad, et ee kas sa peaksid ikka nii palju laenama, siis tema jaoks on see kohati nagu Hiina keel, et ta lihtsalt noh vahet pole onju, et pank siin ütleb, et ee kõik läheb hästi onju, et noh minu arust nagu see võiks olla nagu noh üks üks Eesti Panga, sest temal omal onju statistika olemas, et noh Eesti Pangal on ju väga palju infot, mida tutvustada ja presenteerida ja millest nagu inimesele nagu anda võimalus mõtlemiseks ja järelduste tegemiseks nagu.

Aga, kas see roll on nagu muutunud kaühiskonnas aja aja jooksul, et kui taasiseseisvuti ma mõtlen?

Mul on väga vae inimene sellele vastama. Ma ei ole nagu

Ei sinu arvates nagu, kui sa või noh kui sa

No kindlasti, kindlasti on muutunud. Siin ei ole isegi mingisugust kõhklust ää kuna kuna tegelikult nagu ee Eesti Pank oligi ju siis kõige olulisem ja väga ma arvan, et siis pidi Eesti Panga president pidi ka korra nädalas peaministriga kohtuma ja arutama kui see kogu rahareform läbiviidi ja kui see kogu asi sü käima pandi nagu. See aeg nagu aasta 92 oli kindlasti nagu ee, see aeg, kus ee põhimõtteliselt Eesti Pangal oli oli ka mõnest ministriumist tähtsam roll. Et noh ma arvan, et just selles mõttes oli suur roll ja edaspidi ka, et ee esiteks ega ju soome ja rootsi jaja ee teised välisriigid ei uskunud krooni tulekusse ega püsimisse, sest rubla oli koguaeg nagu odavnenud ja täiesti kaootiselt käitunud ja ja siis ee põhimõtteliselt ee ee kõige suurem oht oli see, et hakatakse nagu liiga palju spekuloida krooni vastu jaja mitte mingisugust usaldust ei teki inimestel, Eesti inimestel ei teki usaldust jaja ka eee välisinvestoritel ei teki usaldust ehk siis

hakatakse mingite dollarite või muude ee demmidega hakatakse ee asju ajama, et noh selles mõttes eks noh kindlatsi oli alguses oli väga raske. Praegult ongi, et see usaldus on saavutatud ja ongi küsimus, et uu kuhu edasi. Noh muidugi nüüd on see, et see suurem nagu ee majanduskasvutsükkel on nagu läbi, et sel hetkel nagu Eesti Pangal polnud mitte midagi teha nüüd kui see ee majanduskasv aeglustub ja noh selgelt on näha, et turuhinnad ei saa sellised olla nagu nad praegult on, palju laenu võetud kinnisvara hindande peale noh see kõik muudut muutub Eesti Panga rahanduspoliitika mingil määral, mis nad ajavad, et siis nagu noh nü nüüd kindlasti on nagu mingisugused strateegiad nagu läbitöötada või, või läbi mõelda, et noh Eesti Pank peaks hakkama nagu aktiivselt ka aa tegelema kui on oht, et ee räägitakse devalveerimisest või kui on oht erilistest muudest asjadest ka, et, siis ei peaks olema lihtsalt, et passiivseks jääma.

Aga milliste sündmustega või inimestega või protsessidega sulle meenub või seostub Eesti Pank kõige enam?

(paus 4) no ee eh see on hea küsimus, eks ma nagu kuna ma ise nagu õpin majandus teaduskonnas siis puutun kokku Eesti Panga nõukogu liikmetega noh esmalt nagu ma olen saanud nagu mingisugust infot nende käest või ma olen nagu paratamatult isiklikust seisukohast nagu eee seostub ee see nendega, siis eks ma olen nagu suhelnud ise ka nagu mingite inimestega või noh eks see ee üldjuhul nagu Eesti Pank ju ma arvan, et ee tavainimese jaoks hästi palju võibki seostada kõige rohkem nagu Eesti Panga presidendiga või ii või no vaevalt, et ee et peale nagu presidenti ja võib-olla mõne asepresidendi ka nagu väga palju teisi Eesi Panga töötajaid võiks teada. Ei noh kui üldse nüüd tagasi minna eks siis ongi kõigepealt ee millega kõige rohkem seostub on ju ikkagi Eesti krooni nagu või raha reformi läbiviijana ning siis ee ee eks Eesti Panga üle on ka igasuguseid skandaale ja asju olnud ja, et üks asi oli see noh ma ei tea kas see on nagu üles puhutud või mitte, et ma ei oska nagu hinnangut anda aga aa aga Siim Kallase afäär on nagu läbijooksnud. Keegi nagu algatati kriminaalmenetlus noh kuhu see jõudis? Noh seda, see jäi nagu kuhugi seisma, õhku. Et seda ma ei oska hinnata tegelikult. Ja ja kui oli 98 aastal või mingi aeg oli kus nad eeõ pangad hakkasid pankrotti minema, siis oli ka hästi aktiivne oli Eesti Panga roll ja siisee eee mingi aega nagu siis Eesti Pank toetas Eesti panku aga siis ta sai nagu aru, et tema roll ei ole nagu pankadele laenu andmine, et neid nagu päästa ja noh siis oli ka see Eesti Pank protsesside keskel ja suhteliselt mõjuka häälega.

Aga mis sa arvad, kuidas mõjutab see Eesti Panga tegevus tavakodanikke?

No mina ütlen seda, et ee ee Eesti Pangal ongi vaja olla väga hea mainega ja usaldusväärne. Kõvasti rohkem kui mingid teised institutsioonid ja kõvasti rohkem kui ka. Noh ma arvan, et Eesti Pank ja ja siis presidendi kanselei peaksid mõlemad olema väga kõrge usaldusväärusega, kuna Eesti Panka on otseselt seotud Eesti krooniga aj ja Eesti kroon siis tugineb sisuliselt ju usaldusele paljuski. Inimestele usaldusele rahakurssi ja noh praegult see usaldus nagu on onju selles mõttes aga lihtsalt noh alati on oht, et seda rünnatakse esiteks ja teiseks see on jällegi see, et meie Eesti pank nagu ee millegagi noh aktiivselt ei tegele, et noh ee inflatsiooni ta kuidagi kontrollida ei saa mingeid meetemeid pole aga samas nagu uu ee Eesti Pangal on roll ka noh selles mõttes nagu uu noh selles mõnes mõttes peaks nagu vastutus tundlikult suhtuma kindlasti inflatsiooni nagu eeäm, ütleme, et inimestesse ee usu süstimisse, et ee et hinnad nii kiiresti ei tõuse või ei see ei ole nagu mõeldav või see ei ole ee arusaadav. Et noh hinnad tõusevad ka üldjuhul seetõttu tarbijad on nõus nagu uu hindade eest rohkem maksma.

Mis sa arvad kui hästi on Eesti Pank hakkama saanud selle, selle maine usaldusvääruse hoidmisega?

No oo ehh noo, minu arust eee minu arust viimasel ajal on ta küsitav olnud, nagu lihtsalt selles mõttes, et , et õõ, et noh ühest küljest küll nagu ei öelda ma saan aru, et nagu ei taheta liiga jäigalt seisukohti välja öelda aga teisest küljest nagu noh minu arust nagu konjuktuur instituudist Marje Josing teeb nagu tunduvalt rohkem tööd ette ära et inflatsioon, üks inimene konjuktuur instituudist teeb rohkem tööd ära kui Eesti Pank, et ee, kes aktiivselt nagu võitleb ee on võidelnud aktsiisiga, siis tegelikult ee, et nagu inimeste arusaama suhtes hinnatõusudesse või midagi sellist. Sest tegelikult Eesti Pank peaks nagu aktiivselt seisma ka selles eest, et ee tegelikult juuu palgad nii kiiresti ei kasvaks pragult enam edasi, kuna tootlikusega on niigi käärid väga suureks teinud. Kui kui eeeem selles mõttes, et ee tavainimese jaoks on see kui Eesti Pank ise nagu president või Eesti Panga inimesed otsustavad me endal tõstame palku, ma ei tea mingi 15-20% aga räägime nagu sellest, et ärge palku tõstke, noh see ei ole ka nagu. Eks nad on tõstnud aga ma ei poea kui palju. Eesti Panga on ühed kõrgemad palgad nagu, et siis nagu noh, see ei ole ka nagu, see ei tekita ka nagu suurt usaldust selles suhtes. Et mina tahaksin küll, et nad oleksid natukene ee aktiivsemad ja ja a räägiksid protsessides kaasa, sest muidu tulebki see, et ee Indrek Neivelt ütleb, et ee Eesti Panga on mingid pahad inimesed tööl, kes tegelevad mitte millegagi. Et noh...

Aga kas ee, meentua võib-olla ise viimast korda, kui sa tavakodanikuna Eesti Pangast rääkisid, millest see võis olla?

Hea küsimus. (paus 5 sek.) No ma arvan, et ma võisin nagu rääkida kusagil välismaal olles ee Eesti raha reformist, arvatavasti see oligi nagu. Jah, mingi pool aastat tagasi. Aga rohkem ei ole. Lugenud olen ikka aga kellegiga rääkinud? Ei tule ette.

On sul mingisuguseid meeldivaid kogemusi Eesti Pangaga?

Mmm (paus 6 sek.) Ma ei oska nagu vastata selle küsimusele. Ma ei oska kas mul ebameeldivaid küsi, kogemusi on olnud. Ma ei oska ka vastata, kas mul on olnud presidenti või võiiii peaministriga meeldivaid kogemusi. Mmhhm no kindlasti nagu uu nende inimestega, kuna ma olen ajakirjanik siis kokkupuutun nendega, kellega ma Eesti Panga kokku puutun on siukeseid positiivseid ja negatiivseid kogemusi. Aga üldiselt kui institutsiooniga. Mul on eee ma siis aktiivselt meediat ei jälginud aga mul on üks negatiivne kogemus nagu ajakirjaniku pilgu juurest on meeles, kui mingi sündmus oli, kus ee panga president Andres Lipstok keeldus nagu kommenteerimast ja eee jooksis ajakirjanike eest ära jaja siis hiljem ta valiti ka selle sündmuse pärast pressivanlaseks nagu. Mis sündmus see oli? Aga mul on nagu see Eesti Panga kohta laiemalt nagu ee meelde jäänud. No positiivne on arvatavasti see, et ee kui ma olen nagu vaadanud a`la kanal 2 Reporteris kui on korraldatud mingisugune lahtiste uste päev ee kõikidele inimestele, siis mingisugune vana papi seal istub ja ütleb, et tema tahab minna ja küsida Lipstoki käest, et kuidas see kroon ikkagi tehti või see ükskord ma nägin see jättis küll suhteliselt positiivse mulje. Korra aastas on see avatud uste päev või ma ei teagi kui tihti.

Aga kui rääkida sellest Lipstoki juhtumist, kus ta ära jooksis. Mis sa arvad, kui palju see Eesti Panga mainele mõjub? Tema käitumine.

No aa kindasti halvasti. See on nagu viimane asi, mida teha Eesti Panga juhina, kuna Eesti Pank on nagu kõige, kõige olulisem asi ongi Eesti Pangale maine nagu, et noh maine ja usaldusväärsus, siis ee ma ei tea mis need tagamaad olid, seepärast ma ei oska nagu hinnanguid anda. Seda ei oleks tohtinud teha, et nagu ee absoluutselt kategooriliselt keelduda nagu ee koment, kommenteerimast. Isegi kui, alati on ju see, et saab alati öelda, et tegime vea ja liigume edasi, noh kõik teevad vigu. Ega selles mõttes siin ei ole nagu liiga kõrgeid nõudmisi ka esitada.

Kuidas sa arvad, kuidas meedias Eesti Panka kujutatakse?

(paus 4 sek.) No eee suhteliselt neutraalsena ma arvan. Et ei ole nagu aktiivse rünnaku all pole Eesti Pank olnud ning ee väga palju kiidetud ka ei ole ee otseselt nagu Eesti Panka. Ongi selles mõttes, et neutraalsena ja ma arvan, et see on Eesti Pangale hea.

Aga mida sinu arvates peaks Eesti Pank oma sõnumitega enam tähele panema.

(paus 4 sek.) mmm no seda, mis ma alguses ütlesin, et tädi Maali saaks ka aru nagu ee, millest nad räägivad. Selleks, et noh, see ei ole nagu. See ei ole eriti nagu õõ mõistlik, kui hakata nagu ee kogu seda ee majandust ja kogu seda aah kõike seda, sest Eesti Pangal on nagu väga palju seda spetsiifilist informatsiooni. Nad võivad selle statistikaga kõik inimesed surnuks rääkida kõiki majandus doktoreid aga sealt nagu võiks mõistlikult ja arusaadavalt selgitada ee, et ei peaks nagu mingi kümme korda mõtma. Et mis mulle on meeldinud, see Mainori Ülikooli õppjõud ee, kes kandideerib ka...

Andres Arrak?

jah, et mulle on väga meeldinud, kuidas tema nagu ee oskab selgitada iseenesest keerulisi asju väga lihtsalt. Ma olen paar korda tema artikleid Postimehest lugenud, hiljuti oli ka just. Eelmine nädalavahetus ka kirjutas ka, et ja ta muidu ka on nagu. Mulle selline lähenemine isiklikult meeldib, et et noh.

Aga, kui me rääkisime usaldusväärsest ennem, kui usaldusväärsest näed sina Eesti Panka?

Mina usaldan täielikult. Mina ee võib-olla sinisilmsusest aga ee aga ma usaldan küll, mina näen usaldusväärsest.

Kas sellel on ka mingisugune seos sõnumitega, mida nad edastavad?

No võib-olla jah. Võib-olla ongi see nagu ma soovin nagu inimesena, et räägitakse lihtsatest asjadest. Aga kui öeldakse seda, et ära laena ja samas naaber laenab ja midagi ei juhtu, siis võib-olla aam võib-olla ma oleks nagu kriitiline Eesti Panga suhtes, et.

Aga kui sa peaksid Eesti Panka kellegagi või millegagi võrdlema, siis mis või kes see oleks?

Kui sa niimoodi küsid, siis ma ütleks kohe, et ma võrdleks nagu Sakas pangaga või noh mõne teise keskpangaga. Et minuarust suhteliselt palju üritati seda (paus 3 sek.) kui ma õigesti mäletan siis eee näiteks Saksa keskpangal eemõ on olnud suhteliselt aktiivne roll pankade eee ütleme, et siis pankade kujunemisel ja ültsegi nagu rahapoliitika aae ajamisel, et et Eesti on võtnud sellise passiivsema rolli ning ee Saksamaal on ka see, et kui mõne panga turu osa läheb juba üle 5 protsendi, siis juba öeldakse, et siin hakkab nagu, et keegi hakkab nagu monopoolset seisundit haarama. Hästi palju killustatud pankasid, et ee Eestis on just sisuliselt vastupidi, et ee on nagu täielik liberaalsus ja aa jahm. Ma nüüd selles osas võrdleks nagu Saksamaaga.

Aga kui nüüd mingi Eesti institutsiooniga võrrelda?

No võ ajalooliselt, ütleme kui ma võtan seda, et mu ee mälu praegult suhteliselt lühike seoste otsimiseks, siis ma ää mingil määral võrdleksin seda presidendi institutsiooniga. President on ka suhteliselt nagu esindusfunktsiooni kandev. Seos on juba sellepärast, et ta selle vabariigi ei selle vana aasta tervituse tegi ka Eesti Panga saalist.

Aga kui nüüd teiste institutsioonidega võrrelda, siis millisel ühiskondlikult positsioonil on Eesti Pank?

(paus 4 sek) mm no no kuna Eesti Pank on erinevalt teistest institutsioonidest poliitikast, otsesest poliitikast eemale jäetud, siis ee ja kuna nagu noh otseselt poliitikutega Eesti Panka ei seostata siis ee siis minule jätab ta nagu parema mulje kui ee erinevad ministriumid, kui haldusalas olevad ametid või muud asjad. Aga niimoodi nagu skaala mõttes, ei ma nagu pigem nagu arvaks, et ta on kusagil üleval pool. Enda jaoks on nagu Eesti Panga roll, vähemalt ootused Eesti Panga suhtes on kõrged aga, kas vähemalt nagu ideaalis nagu on on need ootused kõrged ja Eesti Pank väga olulisel positsioonil. Aga kuivõrd nagu ta seda täidab, seda ma ei oska öelda.

Kuidas sa hindad Eesti Panga poolset teemade tõstatamist ühiskonnas?

Nõrgalt.

Et eem, mis puhul just?

Eee no Eesti Pank oleks võinud juba ammu oleks võinud no nendel on ju kõik statistika olemas ja kui on statistika olemas, et esiteks nagu ee 2006. aastal hakkasid nagu Eesti sadamaid, ütleme põhiliselt ee nafta eksport läbi Eesti hakkas nagu drastiliselt vähenema ja praegult on manipuleeritakse, et näed, mis see on kõik ära rikkunud. Eesti Pank oleks võinud vabalt, seda statistikat mina alles täna nägin. Ma ei teadnuki sellist asja. Eesti Pank oleks võinud täiesti vabalt öelda, et ee, et seal on mingisugused neli korda või ma ei tea mitu korda langenud ennem Pronksiööd ka, et seal ee üksasi. Teine asi ee kõik, mis puudutab eurot ja inflatsiooni tuleks palju tõsisemalt läbi rääkida ja tuleks nagu ee agressiivselt aruteluelusid tekitada, sest tavainimestel tekin nagu küsimus, et miks mul seda eurot vaja on. Või, et noh kui palgad tõusevad, et see inflatsioon siis kerkib ka ja nii edasi. Et sisuliselt võiks nagu ikkagi selgeks teha, et ee, mida vähem me ise oleme nõus hindade eest maksma, seda parem on. Et noh, võiks küll aktiivsemalt arutada, igasuguseid diskussioone.

Millist tüüpi allikatest sa saad kõige rohkem informatsiooni Eesti Panga kohta?

Mmm eks ma saan ee inimestelt, saan otse Eesti Pangast ja saan ka meediast. Et noh põhilised allikad jah.

Kas sa oled ise ajakirjanikuna Eesti Panga suhelnud?

Jah.

Kas sa meenutaks seda viimast korda ja kirjelda seda.

Viimane kord oli ee, viimane kord oli suhteliselt mõttetu. Selles suhtes, et ma suhtlesin Livia Kulm, on selline töötaja? Temaga, ja ma soovisin ee suurimate eksportijate kohta infot saada ja siis ta lihtsalt soovitas pöörduda Statistikaameti poole, sest Eesti Pank sellega ei tegele. Et no see oli selline mitte otsene suhtlus aga kellega olen nagu suhelnud ja, kes oli mulle väga sümpaatne

aga on lahkunud Eesti Pangast või Janno Toots oli. See avalikesuhete juht oli. Jah jah, et tema. Ma olen temaga hiljem ka nagu suhelnud, tema jättis mulle Eesti Pangas väga hea mulje alguses. Livia Kulm pigem nagu lihtsalt ise kokkupuutudes ei ole nagu nii nii head muljet jätnud aga ma ei ole nagu, ma olen temaga ainult kahes asjas kokkupuutunud.

Aga kuidas sa kirjeldaksid Eesti Panga suhtlust meediaga?

Siis kui ee noh, siis kui mina aktiivselt rohkem nagu Eesti Pangaga kokku puutusin ee siis oli see tase oli mõnes mõttes suhteliselt hea, siis kui oli see (6 sek paus). Või noh ütleme, et noh kui ma ei mäleta, kas see oli Liivia Kulm, kui mul oli vaja suhteliselt olulist kommentaari Eesti Pangalt, paar kuud tagasi, siis tema ütles, et, see oli ka palkade, keskmiste palkade kohta nagu, et keegi ütleks. Seal kommenteerisid Padar ja teised ja oli vaja et ka keegi Eesti pangast ütles, et kriitiliselt aa normaalne, et, kas see on normaalne, et ka lihtpalgaliste ehitajate palgad on nii kõrgeks läinud, siis ee mulle öeldi, et ee Eesti Panga presidendi ja ja ja siis kõik juhtivad töötajad on kusagil seminaril ja kommentaari ei saa. Vähemalt päeva jooksul, või ütleme, et siis 24 tunni jooksul. Ja siis järgmine päev oli ka seal mingisugune ettekäane, et millepärast ei saa. Ja siis see jättis mulle küll natukene halva mulje, et ee noh on nagu väljasõidul aga võiks nagu leida selle 5 või 10 minutit, et mindagigi öelda. Et Eesti Pangal onju paljuski selline esindusfunktsioon ja avaliku suhtlemise funktsioon ning neid võimalusi võiks ära kasutada.

Kas see on tavaline suhtlemine või on see erand?

Muidu on see erand. Eeeäee muidu on väga hea mulje jäänud. Eelkõige, noh ma arvan, ma olen lihtsalt võib-olla liiga isiklikult lähenen aga mul oli eee, mulle tundus, et oli suhteliselt hea klapp Janno Tootsiga, kes eee alati vähemalt ise nagu andis nõu, et ee kas see on Eesti Panga teema või ei ole ja kas, et kelle käest kommentaari saada ja, et ta suunab ja laseb tagasi helistada. Et on helista ja ütle mure ja ülejäänud töö teeb tema sinu eest ära. Praegult ee Silver Vohu oli ka vist mõnda aega, temaga ma suhtlesin ka ja tema aitas ka mind mõnda aega aga aa ja keegi oli veel vist seal mingi naine oli vist veel.

Võib-olla Ingrid Mitt?

Just Ingrid Mitte ka. Ma nüüd mõnes kohas visin Liivia Kulmu ja Ingrid Mitti segamini ajada, sest vahepeal on, vähemalt üks nendest on olnud puhkusel ja siis on soovitatud pöörduda teise poole. Jah, see on lihtsalt see, mis PR puudutab eem, mis puudutab nagu panga juhtide enda suhtlust, siis ee eee see on nagu erinev. Mina lihtsalt tahaks, kohati on tunne, et Eesti Pank võtab nagu liiga eee tõsiselt seda rolli, et ta peab kõigile nagu 100% meeldima ja seetõttu nagu hambutu olema. Aga mina lihtsalt arvan, et ee et ma tahaksin, et Eesti Panga juhid ütleksid vahel veel agressiivsemalt põhiseisukohad ee noh kõikide valuliste asjade kohta, mis nii või naa tulevad ükskord esile, ennatlikult ütleksid välja. Võiks öelda ka seisukoha euro kohta välja. Mitte sellkohta millal ta tuleb, see on naiivne loota aga lihtsalt eee öelda välja nagu, mis see tähendab ja mis selle mitte tulek tähendab ning öelda välja ka seisukohad inflatsiooni, krooni ja muude asjade kohta. Ja öelda ka välja niimoodi, teine kord öelda ka niimoodi, et ee ei ole võimalik, et kinnisvara hinnad edasi tõusevad. Seesugune seisukoht, ma majanduslikult summa summaarum ei tohikski olla võimalik. Ja noh seda on ju nendel näha, mis on toimunud statistikakas. Ju julgelt võiks välja öelda, mis on nagu selge, mis nagu objektiivsed faktid.

Et sinu arvamus tavakodanikuna, et kas sa langeb kokku ka ajakirjanike arvamuste ja ootustega?

No jah kattub küll.

Aga mis sa arvad, mis võiks olla lugejate ootus?

Lugejate ootus ongi, mina kui üks lugeja arvan, et lugejate ootus võiks olla see, et Eesti Pank ei hämaks vaid räägiks asjadest nii nagu nad on. Et ei hakkaks ee noh, teisest küljest ma saan aru, et Eesti Pank on ka mõjutatud nagu valitsuse poliitikast ja keegi ei taha nüüd kellegagi raksu minna aga noh, kui ikkagi öeldakse, et me ennatlikult tõstame aktsiisi ja hakkame elektri hinda tõstma ja teeme hüperinflatsiooni aasta jooksul, siis võiks nagu julgemalt välja öelda, mis nagu Eesti Panga seisukoht on, kiita seda heaks või öelda, et hajutatud informatsioon oleks parem. Mina tahaks küll, et nagu Eesti Pank ütles selgemalt välja, et ei kardaks seda, et nad ütlevad seda, mille tõttu nad ei ole nagu, ei satu nagu eee aktiivsemate kildi. Keegi võib nagu hukka mõista neid selle arvamuse tõttu ka aga noh, see võiks nende roll olla nagu. Läbi rahapoliitika ja nende soovitude suunata ja edendada majandust.

Kas selle nii öelda valitsusega mitte raksu minemisel võib olla mingi inimeste jaoks seos Lipstoki reformierakondliku kuuluvusega?

Kindlasti, et eem selles mõttes ee Lipstokil on nagu üldsegi huvitav taust. Et ennem ta oli vist Tallinki nõukoguliige ka, et see on nagu ee mõnes mõttes ma eelistaksin kui Eesti Panga juht oleks inimene, kelle ei oleks otsest seost vähemalt mitte ühegi erakonnaga. Tõsiselt. Isegi kui kui eee kui need seosed ei ole nii ilmsed ja ei lähtuta nendest kriteeriumitest, mis erakond nagu tahab teha, siis ikkagi ee on nagu usaldusväärsem kui ei ole nagu erakondliku tausta, minu jaoks.

Minu poolt on kõik, et on sul endal midagi lisada?

Ei.

5. SL Õhtulehe ajakirjanik

Ehhe ma küsiks in siis kõige pealt et,ee kuidas sa kirjeldad ,et kuidas sulle tundub , et millega tegeleb Eesti Pank?

Eesti Panga kodulehekülje peal on kirjas, et nad hoiavad Eesti krooni kurssi aga tundub niimoodi, et kuivõrd see ei ole just eee, ei ole selline kontinuumiline töö,siis see on päris hea äraolemise teenimise koht, et mm väga kõrge keskmine, keskmine ma rõhutan, keskmine palk ja õige õige mitmed osakonnad, kus on hästi palju inimesi tööl - 300 inimest vist umbes töötab Eesti pangas. 200-300 inimest. Et arvestades seda, et Eesti krooni kurss on seotud Euroga siis, siis see siuke väga väga stressirohke ja rõõgata amet ilmselt ei ole. Vastutavad ju ainult käputäis inimesi.

Agaga aga oskad sa välja tuua mingid tegevuse alad millega nad tegelevad? Kui see eep see kodulehel kõrvale jätta.

Emhhep, minu meelest nad, mitte minu meelest ka kodulehel peaks kirjas olema, et ee eee vajadusel siis nagu nagu mis teilegi tuli see uudis, et paiskavad nii öelda uut raha käibesse, kui üks või teine on kulunud. Ja see krooni kursi hoidmine on nii öelda selline juttumärkides ses mõttes, et sõltub ka nii euroopa keskpangast. Väga suur rahapoliitikat ju Eestis iseseisvalt ei tee enam ammu. Aastaid ei tehta juba. Sestap uue raha ringlusse ja sellised olmeküsimuste lahendamine. Mis puutub nagu raha poliitikat.

Agaga mis sinu arvates on Eesti Panga peamine eesmärk? Miks, miks nad tegutsevad?

(paus) agaga aastal 2008.a. suudaks seda eesmärki ka täita mõni rahandusministeeriumi osakond. Et pigem on see traditsioonides kinni organisatsioon. Ta oli juba esimese Eesti Vabariigi ajal ja vahepeal ta sisuliselt ei eksisteerinud või üldse ei eksisteerinud. Et eem tänasel päeval reaalselt noh vajadust Eesti Panga sellise meeletu kolossi vastu uuu järgi ei ole, seda vajadust.

Agaga mis sa arvad, mis see mis on Eesti Panga roll ühiskonnas?

Eesti Panga roll ilmneb siis kui on ee vaja kedagi hoiatada või või niiöelda korrale kutsuda iseasi kui palju need eee kui palju avalikkus nagu seda aaaa noh tõsiselt ma usun võetakse aga kui palju nende nõu vaadete järgi käituda. Et ee pangad teevad seda sama tööd. Noh kord Eesti Pank ei suuda mitte ühtegi ega teist mõjutada, suurem suurem enamalt jaolt ei suuda, siis eem, siis tema presidendi, asepresidentide sõnavõttud on sellised ee näpuviibutused pigem. Ei midagi enam. Ja lõppude lõpuks selline inimene tänavalt eem kindlasti kui suure hädaga võib-olla ütleb Eesti Panga presidendi nime, kindlast ei ütle ühegi asepresidendi nime enam, kes ametiga üsna tihti, vähemalt üks neist sõna võtab. Et eem inimesed toimetavad omasoodu ju eelkõige selle järgi kuidas nende rahakott lubab.

Agaga kui kui sa mainisid, et ee need kommertspangad tegelevad hoiatamisega, et kas eem kas ka Eesti Panga selline hoiatus on ka kuidagi erinev või nad täidavad täpselt sama sama rolli?

Aõüee ütleme Eesti Panga hoiatused (paus 2 sek) noh sisuliselt nad tihipeale kattuvad selle nagu mingid protsendivahed noh kõikpangad teevad ju suuremad Eestis tegutsevad pangad teevad ju mingeid majandus prognoose ja annavad sellest lähtuvalt hoiatusi välja ja kui on nagu näha, et kisub hapuks siis, et ses mõttes Eesti Pank on lihtsalt riigipank. Vastutav siis Eestis käibel oleva

ööüa rahaühiku eest. Selle niioelda toimimise süsteemi toimimise eest. Era- või kommertsbank selle, et ei vastuta ju, tema ainult kasutab seda võimalust, mis valdavalt on ju Euro peale kommertsbankades üle läinud.

Aga kas see roll on nagu muutunud ka aja jooksul?

Eesti Panga roll?

Jah.

Jah, kindlasti üheksakümmend, 90ndate keskpaigas tähendas Eesti Pank midagi muud kui praegu eem nagu ajas muutuv aga aga Eesti Pank on ju lihtsalt üks osa sellest riigist. Ta ei ole eraldi seisev institutsioon. Kirik on ka ju muutunud ee erinevatel aegadel tähendas erinevad asju. Samamoodi keskpank vot.

Et mis?

Et tähendab 90ndate algusel tuli oluline ikkagi sellel niioelda rahasüsteem toimima saada ju. Ja öööü ja ma ütlesin ka ennist olme probleemidega tegelev, siis oli ikka väga detailseks Eesti Panga tegevus niioelda paika saada, korrad paika saada jne. ütleme sellisest Eesti Panga hingeelust palju ei tea aga ma nagu iga alustav organisatsioon, et ikkagi on vaja siis eem niioelda süsteem toimima saada ja praegu on see juba selline rutiin.

Et praegu?

Et praegu on kindlasti niioelda, et elu oluliselt kergem, kui 93 või neli.

Mille poolest siis?

No praegu niioelda süsteem toimib ei ole vaja eem sellist jalgratast leiutada. Ja pealegi nüüd kui kroon on euroga seotud, et siis sis eemm neid otsuseid pole mmmh noh iseseisvat ee oo otsuseid, kas siis ee krooni kursi muutmine euro suhtes või usun, et väga palju liikumis ruumi ei olegi.

Aga millisel ühiskondlikul positsioonil Eesti Pank on? (paus2) sinu arvates?

Nad ise arvavad, et nad on väga selline lugupeetud organisatsioon. Ja ee ja ega ju ei saagu öelda, et üks või teine selline tegelikult noh valitsusest, riigist ütleme presidendist sõltuv organisatsioon, sõltumatu organisatsioon kuidagi aa halva mainega oleks. (paus 2) aga aa nad jätavad sellise (paus 2) tavaline inimene ei tea neist kindlasti midagi. Siis tööga kokkupuutudes on nad ikka sellised eee niioelda härrasrahvas. See eee Eesti Panka ju ei marsi niisama sisse, isegi muuseumisse ei lähe niisama sisse. Sellest söögikohast seal all keldris rääkimata. Et igaüks sinna ei pääse ainult oma töötajad. Ja ma eee teades ühte Eesti Panga töötajat, kes kes ee enda sõnul käiks ju meelsamini teksadega töö, siis ta ütleb, et jumala eest siukest asja ei saa olla. Sellepärast, et kuigi on pole mingit riitumisreeglid ettekirjutatud lihtsalt on imelik minna ülikonnastatud ja kustüümitatud inimeste kõrvale äkki teksades tööle. Tema alles hiljuti läks erafirmast, suurest erafirmast. Et, ses mõttes nad ise peavad ennast kindlasti oluliseks ja vajalikuks ja asendamatuks aga aa mu isikliku seisukohal- ma ütlen veelkord, et üks rahandus ministeeriumi osakond teeks selle sama töö ära. Selleks ei ole kahte kolmesadat inimest vaja.

Et see...?

Väga kallis ülalpidamine kahtlemata. Seepärast, et ee ütleme, et need kommunaalkulud on juba ikkamiljoneid kroone aastas. Sest see ei ole ainus see kvartal, mis on seal ee Estonia pst ääres ei ole ainult Eesti Pank. Eesti Pank on ka Maardu mõis ja Kuressaare koolituskeskus.

Aga kui nüüd võrrelda teiste institutsioonidega, siis kus ta paikneb? Nendega võrreldes?

Ka võrrelda nagu ministriumitega või val....

Riiklike institutsioonidega ka president ja valitsus ja ministriumid.

(paus 2)Ma ei ole tükk aega vaadanud neid ee usaldusreitinguid erinevatele institutsioonidele. Ma arvan, et ma lugesin just hiljuti, et ee issand kas see oli eile või, et pääste ääööm politsei oli väga kõrge reitinguga. Inimeste silmis just , et ma ei tea kas seal Eesti Panka hinnati, et eee ma ütlen Eesti Pank jääb sellisele tavalisele Minnile ja Mannile väga kaugel, noh sa ei eee....Minnile ja Mannile on lähedal Hansapank ja Ühispank ja Nordea see, kust ta on laenu saanud. Eesti Pank ei ole nagu uu, Eesti Pangast inimene ei pea sellest eriti teadma. Ta ta saab sellest siis teada, kui mingi jama on noh saab näiteks sis teada on Eesti läheb ero kroonilt eurodele, et siuke jälle võetakse sõna ja plaksutatakse ja süüakse torti. See on Eesti Pank

Aga mis sa arvad, palju mõju Eesti Panga tegevus tavakodanliku tegevusele?

No arvestades seda, et ee mm ta siiski oma varjatud moel reguleerib seda ka ilmselt seadusandlus, sekkub oma nõuannetega ja sellesse kokku kirjutamise ta siiski mõjutab. Aga see tavainimene ise ei taju, et ta Eesti Panga otsustest sõltub. Kuigipalju võimu sellel organisatsioonile siiski ikkagi ei ole.

Aga kuid nüüd oleks võimalik võrdlema, võrrelda Eesti Panka millegagi, kellegagi, siis kelle või millega sa võrdleksid Eesti Panka?

(paus 5) Ka, et võrrelda ka mõne riikliku institutsiooniga või?

Ükskõik millega, kasvõi persooniga või objektiga.

No ütleme, kui sellised presidendi mmmhh pressiteated tema kohtumistest õõ rõhutamisid, et Gruusia on meie liitlanekõrvale jätta, siis presidendil, kellel ju sellist sisulist võimu ei ole –ta on esindus institutsioon. Siis kaudselt presidendiga kindlasti. Samas president ee paistab kahtlematult rohkem välja ja esindab Eestit kahtlematult rohkem kui Eesti Pank. Eesti Pank ma ütlen veelkord tema roll oli suur ilmselt 10 aastat tagasi aga ja natuke rohkem aastaid tagasi. Praegu tema roll on selline hoiatav ja tähelepanu juhtiv. Siuksed, siukseid selliseid olmeküsimusi lahendav.

Aga eem meenuta võib-olla viimast korda kui sa tavakodanikuna Eesti Pangast rääkisid. Millest sa rääkisid. Et on nagu Eesti Pank teema tavakodanikule?

Ei ole. Miks ta peaks?

Küsin Teie arvamust.

Ee võ... ei ei ole jah. Ma ütlen, et tavakodaniku, inimest puudutavad ikkagi need kommertspangad, millega neil on kokkupuuteid. Eesti Pank eee lihtsalt on üks kena maja ja mõis Maardus aga ei midagi enam. No see selle sisu poole pealt kindlasti mitte.

Aga millised on muidu sinu kogemused Eesti Pangaga?

Nad on nagu aja jooksul paranenud. Sa mõtled suhtlemisel eksju?

Jah.

Et eee suhtlemine sõltub alati sellest teisest poolest ka. Et see on üks eee väga mõistlik avalike suhete juht tekkinud, kellest ma ennist ka mainisin, et ta tuli ühest erafirmast. Et angu asi toimib läbi selle. Et eem niimoodi Lipstokile otse ei helista, pole ka nagu vajadust. Eee kui ma tahan siis ma saan ja hiljuti nad andsid seda ääämm Eesti rahadest siukese teadmiku välja ja ma mõtlesin, et selle peaks endale hankima no nigu hariduse, silmaringi huvides Eesti Vabariigist eelmisest kuni tänaseni. Mis mündid ja paberrahad käibel olid. Poole päevaga jõudis see teadmik siia. Et ei ole nagu küsimus.

Saab ka asepresidendiga jutule läbi selle inimese, et ee nagu asi toimib . aga eks nad noh mõtlevad, et uus inimene erafirmast, kus nagu ilmselt see suhtlemine käib teistmoodi või nagu ilma sellise bürokraatiaga. See inimene kurtiski nagu, et kohtav bürokraatia. Et kui ma tahan sulle vastata, siis ma pean selle kooskõlastama osakonnajuhataja ja vastava ala asepresidendiga ja siis nemad peavad omakorda selle läbi arutama. Seda bürokraatiat on seal nii suures organisatsioonis kaunis palju. Sellises organisatsioonis, kelle jaoks on nagu iga sõna ja punkt ja koma oluline.

Aga milline see kogemus siis ennem seda nagu oli? Et see ee uus kommunikatsiooni juht siis tuli. (paus 2) kas on väljatuua ka mõningaid meeldivaid ja ebameeldivaid kogemusi?

No ta oli ta ei nagu Eesti Pank on niivõrd siuke kinnine organisatsioon või tema tema see maine nii tavaelanike kui tavainimeste kui eee no vähemalt minu silmis et eee just see bürokraatia, liigne bürokraatia teeb ta kinniseks või suletuks. Sellepärast, et kogu see vastamine ja menetlus võtab nii kaua aega. Iseenesest vastus võib olla väga lihtne aga nad võivad sulle selle lihtsa vastuse panna ka nii keerulisse keelde. Et sis tuleb nagu sageli üle küsida, et noh vaata eee Äripäevas sa võid kirjutada siukest keerulist keelt aga õhtulehe palju kannatanud lugeja ei pruugi sellest aru saada. Noh ja pealegi miks peab ütleva lihtsalt ja loogilist asja keeruliste sõnadega. Noh võõrsõnadega, kolm võõrsõna reas ei ole nagu põhjust, kui neil on ka eesti keelesed vasted. Aga noh nii nad räägivad. Ennem ju eee oli ju vähem kokkupuudet ja minu meelest oli vahepeal selline vaik elu ka nagu raha, rahanduse maailmas. Ee või no vähemalt, mis Eesti Panka puudutab. Ee kõige suurem osa käib ju rahandus ministriumu kaudu ja selliste asjade.

Aga kuidas, millisena sinu arvates Eesti Panka meedias kujutatakse?

(paus2) nagu ma ennist just ütlesin, et selline, et siukesed aristokraadid on seal koos. Eeemm terve kvartal hooneid, mitusada töötajat, kelle valdavast osast nende funktsioonidest ei ole võimalik arusaada. Ei nad kindlasti ise saadavad ja neil on kõik ametijuhendid eee ei saa etteheita aa aga ei ole vist just kõige efektiivsem organisatsioon.

Mhmm, et sellisena näed sa ka meedia pilti?

(Hingab häälega välja) see ju sõltub teemast kui oli see niioelda ääöüümmm venelaste devalveerimis paanika siis loomulikult Eesti Pank kõigest hingest oma rolli ju täitis ja samamoodi

ka ju kommertspangad aga samas sellel ajal kui Äripäev umbes kaks nädalat jutti ennem kirjutas kuidas Eesti kroon devalveeritakse, siis ee ma ei näinud nagu mingit olulist vastulööki sellele. Noh võimalik, et just see kaks nädalat jutti iga päev ee kaks külgne jahumine, et kroon kohe devalveeritakse Eesti suurmas äriühed, et see võis ju mingil moel, kuigi Äripäeva antakse ka vene keeles, jah, välja siis see võis ju ka mingisugune tõukejõud olla. Üks rääkis teisele ja teine kolmandale ja nii edasi. Eesti Pank ju sekkus alles siis kui asjaks läks. No tegelikult ka teised kommertspangad.

Ee aga mida sinu arvates peab Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerimisel kõige enam tähelepanema?

Et nad ei räägi endale vaid Eesti inimestele, et kõik ei pea olema rahandus majandus ja juriidilise haridusega, et eem veelmord, kui nende sõnum on ju lihtne ja loogiline –säasta ja mitte äöüm a la säästkem raskete aegade, tuleviku puhuks et seda ei pea ju ütlemä ümber nurga vaid võib ka öelda otse. Kindlasti ma arvan, et Eesti Panga president peaks rohkem avalikkuse ees esinema, mitte ainult äri mmm ütlemä, et neid asepresidente nii öelda slottidile visatama. Ses mõttes sealne pressiesinaja on väga arukas, ise ei trügi esile. Et ee pigem saadabki niiöelda need, kes asjast arusaavad. Aga ta on ka ise toonitanud, et Lipstok ei taha eriti püünele aga just pigem siis juba tippjuht kui keegi teine.

Aga?

Aga jaja tippjuht peaks muidugi noh nii oluliste kui vähem oluliste teemade puhul sõna võtma. Et räägikski siis kuidagigi inimestega. Selle inim... inimkonnaga suhtlema siin, toda korrale peaks kutsuma. Või kutsub ja hoiatab ja kutsub ülesse ühte või teist tegema, et siis juba ise ja silmast silma.

Aga kuivõrd usaldusväärseks näed sa Eesti Panka?

Ei usaldusega on kõik korras. Lihtsalt küsimus on, et kas ta on nii suurel või sellises ulatuses vaja.

Aga millest see usaldus sõltub? Sinu arvates

Sõnumitest ja sellest sõnumite edastamisest ja sõnumite edastamisest kiirusest ja operatiivsusest.

Et need samad kommunikeeritavad sõnumid, selles selle usaldusväärsusel on seos?

No minu meelest küll. Jah, et vaata sõnumis sisu on nagu raske aeg-ajalt hinnata ja selleks peab asjatundja olema aga mul ei ole ka põhjust kahelda eellm, et mingit jampsi aetakse. Eem.Motiivi ei ole otseselt valetada.

Aga kuidas sa muidu hindad Eesti Panga poolt tõstatavaid teemasid? Nende initsiatiivikust?

No neil on siukesed teatud rutiin teemad, mida nad noh, mis on nagu kohustuslik igakuiselt välja tuua. No ja siis on ma ütlen, et noh selle devalveerimise tekkimis paanika puhul oleks oluliselt varem pidanud reageerima. Millegipärast võttis Äripäev südameasjaks sellest mitu nädalat jutti kirjutada, et ühel hetkel see annab mõjutada eestlasi, venelased on emotsionaalsemad või rikkamad, et midagi oli vahetada aga Eesti Pank peaks nagu eos sekkuma, sellis mugavat ära olemist. Mugav äraolemine on neil nagunii valdav osa aastast. Et ee nad võivad küll rääkida, kuidas nad koosolekult koosolekule käivad aga siis tulemust näha ei ole.

Aga kuidas sa hindad muidu seda teemade tõstatamise tihedust või sagedust?

(paus 2) nagu ma ütlesin on rutiinteemad, mis nagu igakuiselt üles tõstetakse inflatsioon ja tarbijahinnaindeks ja millest see sõltub. Aga tihedus see ju sõltub sellest ee olmest siin või protsessidest, mis üldse ühiskonnas on ega nad nüüd väga siukesed väga üleliia möllajad ei ole pigem sellised vaoshoitult ja siis kui vaja siis tehakse aga suur entusiasmi ma ei näe.

Aga selles mõttes kas see hulk on praegu paras, sobiv või noh teaksid rohkem?

Ei no praegu nagu ei tasu. Aga aa kui on nagu näha arvestades, et seal ju kirjutatakse igal hommikul tehakse pea niioelda presidendile raport meediale Eesti Pangast, mis nagu on see rahandus raha poliitika, puudutaud eesti kroonist, et siis oleks, et noh aeg-ajalt peab ju ikka nagu reageerima aktiivsemalt kui siis kui häda käes on juba.

Millist tüüpi allikatest sina saad muidu informatsiooni Eesti panga kohta?

Nad saadavad pressiteateid.

See on kõik?

Ja siis kui on mingi teema kuskil õhus, mis on mingi, muid kanaleid mööda meieni jõudnud, siis ma helistan sellele avalike suhete juhile. See on mõistlik inimene ja see saab aru, et targem on vastata kui kuhugi kännu taha pugeda.

Aga mis sorti kanalitest need muud tulevad?

No need võivad olla siuke isikutega seotud teemad a la Lipstok või mõni asepresident või midagi millega nad on hakkama saanud või midagi taolist. Või on Eesti on ju väike vaata, ikka inimesed räägivad.

Eem millal sa muidu Eesti Pangaga viimati suhtlesid?

Siis kui ma selle rahateadmiku tellisin. See ee oli eelmisel nädala ma arvan.

Kuidas sa hindad muidu nende suhtlust või kirjeldad nende suhtlust meediaga?

Noh mulle tundub, et ee et kui pool aastat tagasi see uus inimene sinna tuli siis on nagu vähe paremaks läinud.

Mhmm. Aga kuidas sa ennem seda kirjelaksid, kui isiklik kontakt välja jätta?

Natuke uimane. Selline no no toona ei olnud kõige kiirem, nüüd on kuivõrd ma ise tean seda inimest kellega ma räägin siis ta on täitsa nii. Ma ütlen see sõltub perioodist ja see sõltub sellest kõneisikust. Selle arusaamadest maailmaasjadest.

Aga millist informatsiooni sa Eesti Pangalt ootaksid?

(paus 5) ma ütlen ka ausalt, et mind puudutab eelkõige minu kommertsbank palju rohkem kui see, mis Eesti Pank nagu teeb. Kui muidugi välja jätta see, et eeä ääm, mis puudutab kõiki kaunist valusalt, kui ee kui Eestis vahetuks kroon euro vastu. Siis ma tahaks nagu ikka võimalikult vara teada saada, kui see päev kunagi saabub ma ei tea. Et eem noh reaalses elus ei ole Eesti Panga

teadete suhtes nagu kui ma ei oleks ajakirjanik ei oleks üldse vajadust. Sellepärast, et (paus 3) ee see, et inflatsioon on möödunud aastaga võrreldes 10% kõrgem, seda ma näen niikuinii ja selle põhjused mind nagu ei huvita, sest ta juba nii on ja ma pean selle üle elama ja põhjused on vähelegi mõtlevale inimesele niikuinii juba igatipidi läbi mõeldud ja analüüsitud. Et ma ei saa midagi muuta ses suhtes.

Aga kuidas sa hindad nende sellist arvamusiidri positsiooni?

Et kas nad on või kas neid kuulatakse?

No nad märgitakse ära, ise asi, kas nende nõuannete järgi käitatakse. Aga ma ütlen, et see on selles mõttes kontrollimatu. No kontrollimata selles mõttes, et väga laias laastus, kas nende inimeste säästus on kasvand või vähenenud, aga seda ei ole ju, et pigem on igasuguste kahtlaste laenukontorite kasum kasvanud. No siuksed SMS-launud või kiirlaenu ütleme.

Aga kas ajakirjandus peaks kasutama Eesti Panka kui eksperti või peaks tegelema ka Eesti Panga endaga?

Eksperdina kasutatakse niikuinii. A sa mõtled, et Eesti Pangast kui organisatsioonist. Aeg-ajalt tulevad. Tavaliselt ei ole need kõige positiivsemad Eesti Panga suhtes, aga põhjendamatult liiga ka ei tehta.

Aga kas neid peaks olema rohkem?

See on siuke arvamuskülje teema, et kas Eesti Pank peaks muunduma Rahandusministeeriumi osakonnaks või mitte. Et ei noh väevõimuga ei ole nagu põhjust ju kirjutada, et asi peab olema ikkagi mingi uudisväärtusena.

Millised on sinu ootused Eesti Pangale?

Ausalt öeldes Eesti Pank jätab mind suhteliselt külmaks. Sellepärast, et välja arvatud seda, kui ta krooni kurssi euro suhtes hoiab, mis võiks sama olla, aga ma ütlen aasta kahe või kolme pärast eurot siis veel niikuinii ei ole. Jätab leigeks nii öelda.

Aga millised on sinu väljaande ootused Eesti Pangale?

Puht suhtlemise mõistes on see, et kiirelt ja operatiivselt reageeritakse. Ja ei saa kurta ütleme nii. See on iga päev ilmuvate lehtede puhul kõige olulisem ka ma ütlen. Ükskõik, milline see vastus tuleb, aga vastus peab tulema. Kõige parem oleks, kui ta tuleks juba tippjuhilt, aga kui ka vahendab avalike suhete juht, siis pole ka hullu.

Mis sa arvad, mis on sinu lugejate ootused?

Kahtlustan, et kuivõrd valdaval osal neist ei ole absoluutselt mingit kokkupuudet Eesti Pangaga, siis neil ei saa olla ka väga suuri ootusi. Peale selle, et nad teavad, et Estonia puisteel on selline kompleks, et seal on Eesti Pank.

Kui oluline on, et Eesti Panga president kommenteerib?

See tõstab usaldusväärust, kui president astub ise püünele ja räägib, et nii või teisiti on see samamoodi ka teiste organisatsioonide puhul. Selge see, et tema vastutab, aga kui vastutajat pole

näha kuskil, siis selge, et tekib küsimus, et miks on mingi asepresident või osakonnajuhataja jne. Aga Lipstok ei ole kõige pädevam spetsialist, lihtsalt teda igale poole ei lasta. See pressiesindaja mainis, et piisas sellest, kui ta korra ei vaadanud, mida Lipstok vastustes kirjutab, kui tuli see 5000 krooni jutt.

Aga tegelt ongi nagu, et minul rohkem küsimusi ei ole, et äkki tahad ise veel midagi lisada, midagi mis võib-olla nagu ütlemata jäi või küsimata.

Ma ütlen ühte asja, mis nagu tegelikult puudutab, et ee kui sa oled nagu ajakirjanduse tudeng siis saad sa sellest aru, et vaata oled ajakirjanduses ka töötanud kuskil?

Jah aa. Ma olen praktikal käinud Eesti Raadios

Eesti Raadios jah?. Aahha Et ee vaata see on siuke alateadlik värk, et kas Eesti Pank või mõni muu siuke või erainstituatsioon, et ee kuivõrd ma mainisin, et nagu isiklikud suhted on äärmiselt olulised. Äärmiselt olulised, siis ee võib juhtuda nii, et ee lähtuvalt sellest oled sa ka natuke käsist jalust seotud. Eem no mitte käsist jalust seotud aga ütleme, et ei taha nagu inimesele liiga teha, või no siis ka sellele organisatsioonile liiga teha. Et eem mina olen rohkem kirjutanud siukestel krimiteemadel ja teatud puhkudel tuleb nagu hoida, noh asja sesmõttes, et ütleme, et hoida (paus 2) kuidas ma ütlen, et see allikas sulle ka teine kord räägib. Et ee no loomulikult eem mingit sea tempe ei vaikita maha aga aam aga nagu põhjendamatult liiga ka ei tehta. Et ma aa lähtudes sellest ikkagi omavahelised vestlused ja ka kohtumised niiöelda eraviisilised on nagu väga tähtsad ja õpid inimest tundma ja tema sind, siis sa ei tohi mingil juhul siis seda usaldust mingiljuhu ühel hetkel ära kasutada, halvast. Kui on mingi huvitav info, mis võib tulla ka pressiesindajalt ainult, et ta rõhutab, et teda ei tsiteeritaks, siis mmh nii ta on kui kokkulepitakse ja kui sa murrad sõna siis unusta ära, kui teine kord midagi on siis suga praktiliselt ei räägitagi. Aga aa midagi pole teha üks inimene võib muuta palju ka nii suure organisatsioonis nagu Eesti Pank, sest seal ju valdavalt osakondade mmüöh osakondade niiöelda inimesi ei teatagi seal on ainult osakonna juhatajad. Mingi hämaralt suur organisatsioon. Aa ju siis aa ju siis on põhjendatud. Bürokratiat on seal liiga palju.

6. Eesti Ekspressi ajakirjanik

Millega sinu arvates tegeleb Eesti Pank?

Eesti Panga tegevusalad on vist lausa seadusega kirjas. Noh, ütleme, kui robustselt küsida, et millega tegeleb Eesti Pank, siis ta tegeleb näiteks majandusanalüüsiga. Tegeleb raha ringlusse laskmisega, raharingluse kontrolliga, eeeee.....mingil määral võib olla ka finantsturu järelvalvega.....mingil määral. Mmm.....need on vist põhilised asjad.

Aga mis on peamine eesmärk, millega Eesti Pank tegeleb, selline üks asi?

Peamine eesmärk..... Ei oska öelda praegu, ma võin mõelda selle peale ja öelda sulle pärast.

Aga mida Eesti Pank sinu jaoks tähendab? Mis ta roll ühiskonnas on?

Ma ütlen sulle selle lõpus. Küsi mult need samad küsimused lõpus uuesti.

OK. Aga milliste sündmustega, inimestega ja protsessidega seostub/meenub Sulle Eesti Pank?

Noh, kui konkreetselt nimetada, siis viimati, mis puudutas, seda devalveerimispaanikat, kui Eesti Pank kirjutas, et rahunege maha. Siis noh, kui vaadata mingis mõttes Eesti krooni, siis see on ikka nagu Eesti Pank, tuleb silme ette kohe Eesti Panga presidendi allkiri seal. Jah, ja viimane uudis oli, et vahetatakse välja sajakroonised, mis on vananenud. Kui sa nüüd pidasid silmas, et viimased sündmused Eestis Pangaga seoses.

Ma rohkem pean silmas seda, et millised seosed tulevad esile kohe, kui mainida Eesti Panka?

No ta seostub kindlasti Andres Lipstokiga ja ta seostub võib olla sellise tüüpilise keskpanga rolliga, et kes siis nagu ma ei oska seda sõnastada nüüd täpselt, msi võiks olla see keskpanga roll, kuid pea igas riigis on keskpang ja meilgi on oma keskpang ja see ongi võib olla selline abstraktne.

Aga kuidas sinu arvates mõjutab Eesti Panga tegevus tavakodaniku?

Noh see sama, kas või see sama raharinglust puudutav, et võib olla mõni uus kupüür või midagi, et siis on Eesti Pank see, kes kontrollib selle välja andmist ja selle hulka ringluses. Või kas või majandusanalüüs mingil määral kindlasti mõjutab ka tavainimesi ja nende käitumist.

Aga mis sa arvad palju tavakodanik seda tajub?

Suht vähe, pakun. Arvan, et tavakodaniku jaoks on Eesti Pank midagi väga kaugel.

Aga meenuta viimast korda, kui sa tavakodanikuna Eesti Pangast rääkisid ja mis teemal see oli?

Ei oska öeldagi. Tavaliselt olen ma rääkinud ajakirjanikuna. Tavakodanikuna..... ei oskagi öelda, ma suhtlen tavaliselt kolleegidega Eesti Pangast. Oma pereringis ma ei räägu, oma vanaemale ma ei räägi Eesti Pangast.

Aga kolleegide seas siis mida räägitakse Eesti Pangast?

Viimasel ajal võib olla tihedamalt ikkagi sellest regulaarsest majandusanalüüsist on juttu, et ee, et Eesti Pank on väljendanud sellist mõõdukat optimismi Eesti majanduse käekäigu suhtes. Mis on olnud mingis mõttes tähelepanuväärne. Ahaaa, meenuvad ka Märten Rossi kirjutised, kui nüüd Eesti Pangast rääkida. Sellised kained majandusanalüüsid, mis ta on kirjutanud. Aga see on ilmselgelt tööjutt, et käivad mingid teema jutud või majanduslood, kus me siis kasutame mingeid fragmente, mingeid ideid Eesti Panga majandusprognosist.

Millise mulje on jätnud need Märten Rossi majandusprognosid, kui need nüüd meenusid?

Minu jaoks sellise võrdlemisi sümpaatse mulje. Tihtipeale neid lugedes ma mõtlen ka selle peale, et tegelikult mis järeldusi võivad nendest teha lihtsad inimesed, kes võib olla ei jaga nagu nii hästi majanduses toimuvat. Ja ma usun, et sellised analüüsid aitavad neil teha kainemaid järeldusi ja vältida hüsteeriat.

On sul olnud selliseid meeldivaid kogemusi Eesti Pangaga?

No on üldjuhul Eesti Panga kogemused suhteliselt meeldivad, mul ei ole küll ühtegi sellist etteheidet Eesti Panga töö kohta. Minu jaoks kui ajakirjaniku jaoks tulevad sealt vastused ja infopäringutele täiesti normaalselt. Need üritused, mis nad korraldavad on väga head. Noh, selles mõttes, et ei ole korraldusele midagi ette heita. Viimane reaalne kokkupuude oli ühelt majandusprognosist esitlemisel eelmisel aastal. Ma ei oska sealt midagi halba esile tõsta või mille üle nuriseda.

Aga need mainitud üritused, mis nad korraldavad, kas need on ajakirjaniku jaoks produktiivsed, et sealt reeglina ka saab midagi?

Noh, ütleme ei oel eesmärk igakord just midagi saada, vähemalt meil. Teinekord on lihtsalt hea mõtteid vahetada, kujundada mingeid enda seisukohti või niisama kuulata. Eesti Pank ei ole kindlasti selline organisatsioon, kus vähemalt mina ootaks iga kord kui ma nende üritusele lähen, saan mingi loo või teema. Seda enam, et sellist lugejasõbraliku lugu puhtalt Eesti Panga baasilt on suhteliselt keeuline, sest institutsioon kui selline jääb kaugeks inimestele. Kuna nende tähendus nende jaoks on suhteliselt abstraktne, nagu minugi jaoks. Sa küsisid, et milline roll on Eesti Pangal, see on väga selgelt sõnastatud kusagil seaduspügalates, aga mina ei oskaks seda niimoodi defineerida.

Kui oluliseks sa pead sellist mõttevahetust pangaga, mille eesmärk ei ole lii või teema saamine?

Eks ta ole oluline eelkõige Eesti Panga enda jaoks, et Ma olen küll võib olla täheldanud, et Eesti Pank, kelle roll ei ole võib olla võrreldav sellise klassikalise keskpanga rolliga, sellepärast, et Eestil puudub selline rahanduspoliitika. Valuutakomitee süsteemis on keskpanga roll selline lahjem. Siis nende enda... võib tähelda nende enda soovi ennast pildile tõsta. Et nagu teha selgeks, et me oleme vajalikud. Sellist nagu võib öelda, et nagu kunstlikult on püütud vältida sellist tahaplaanile jäämist.

On nad vajalikud siis?

Mingis mõttes nagu poldan või nõustun selle seisukohaga, et kui mõelda sellistes emotsionaalsetes seisukohtases, siis väga ei ole. Et ma annan külla aru endale, et Eesti Pank on ja jääb eestisse. Aga paljud asjad, mida nad teevad näiteks majandusanalüüs, seda nad eks ju dubleerivad Rahandusministeeriumiga ja võib olla tõesti ei ole seda vaja kahest kohast ja kui nüüd õigesti mäletan, siis Eesti Pangas töötas üle kaheksa inimese, et teinekord paneb küll mõtlema, et millega nad seal kõik tegelevad. Kas neid on sinna üldse niipalju vaja. Kunagi ma isegi tegin Andres Lipstokiga intervjuu, millel põhisõnum oli see, et Lipstok ütles, et Eesti Pank ei ole mõttetu organisatsioon, et tal on oma funktsioon ja roll ja tähtsus. No intervjuu sellisena ära teha ja sellisel kujul üldse küsimus püstitada on nagu šokeeriv, aga ma küll nõustun nendega, et selles organisatsioon peaks olema võimalus kärpida kulusid, kärpida funktsioone ma arvan.

Kas see on oluline, et meedia tegeleks selle teemaga?

No eks see riigi ja avaliku sektori kulude kokkuvõtteid on laiem meedia teema kogu aeg olnud, jookseb nagu mingi joonena läbi. Ma ei tea, kas seda peaks Eesti Panga puhul tegema, on hullemaidki näiteid, igasugused ametid võipeamiselt ametid ministeeriumites. Seal on ka võimalik igasugune kokkuvõtteid.

Sinu arvates millisenä ja kuidas Eesti Panka meedias kujutatakse?

Suht koht neutraalselt, kui me ei räägi just Andres Lipstoki palganumbrist või jah, kui me just ei räägi Andres Lipstoki palganumbrist, siis suht koht neutraalselt. Ei ole erilisi emotsioone muude teemade ümber minu arvates.

Aga mida sinu arvates peab Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerumisel kõige enam tähele panema?

Võib olla tuleks just seda tähele panna, et nende pressiteated ja sõnumid on, nende arusaadavus on suhteliselt kitsale ringile või selline vajadus või süvitsimine. Ma arvan, et lihtsale inimesele jääb Eesti Pank väga kaugeks ja nad peaks seda endale võib olal tunnistama ka. Ma ei tea kas nad tunnistavad. Ja sellest tulenevalt võib olla kujundama ka oma selliste sõnumite nagu struktuuri ja jutumärkides keele, mida nad on ka püüdnud teha. On siin suunatud erinevaid kutse inimestele, viimane kord oli panga muuseumis mingi selline asi vist, ma ei mäleta, mis see oli.

Aga kuivõrd usaldusväärse näed Sa Eesti Panka?

Suhteliselt usaldusväärse ma arvan. Küll on aeg-ajalt olnud ütleme küll ei mõju minu jaoks 100% usaldusväärse Andres Lipstoki isik. Ilmselt see ka mõjutab alateadvuses Eesti Panka, aga pean siiski üle keskmise usaldusväärseks seda organisatsiooni, kui sellist.

Aga on usaldusväärsusel ka mingi seos nende sõnumitega, mida nad kommunikeerivad?

No eks ikka ole. Ma arvan, et see PR töö, mis seal tehtud on, on päris hea olnud. Või et on siiski suudetud ennast adekvaatselt usutavaks teha ja ei tea sellist PR bläkki, mis oleks olnud.

Näiteks seeajakrooniste skandaal, kas see oli ülespuhutud skandaal või mis sinu arvamus on?

Oot midagi oli jah, ma ei mäletagi, mis see oli?

See oli see, kus ringlusse oli sattunud defektseidajakrooniseid ning kuna sellest ei olnud keegi teadlik sattusid osad inimesed selle tõttu vahi alla, kahtlustatuna valeraha omamises.

Kuna ma seda case'i ei mäleta, siis ei omanud see minu jaoks mingit erilist emotsionaalset tähtsust. Et noh, see oli ka mingi erandlik case, ei mäleta mingit jama Eesti Panga ümber.

Kui oleks võimalus võrrelda millegagi või kellegagi Eesti Panka, siis millega/kellega sa seda teeksid?

Võib olla, ma ei tea miks, aga ma võrdleksin Eesti Panka sajandialguse vaba Eesti riigijuhtidega. Selliste meestega nagu Konstantin Päts või Jüri Vilms. Ja miks. Et võib olla mõlemat iseloomustab selline usaldusväärsus, väärikus, soliidsus – vähemalt on tahetud sellist muljet jätta. Mingis mõttes ka selline turvalisus ja ma arvan, et need võiks ka Eesti Panka iseloomustada. Ma arvan, et Eesti Pangal on selline selge mmmmm, tähendab nad püüavad hoida ka sellist imagoloogilist taset, et nad oleks väärikad, uhked, tõsiseltvõetavad, mida peegeldab ka nende maja, mis on omamoodi selline sümbol.

Kuidas sa hindad Eesti Panga poolset teemade tõstatamist?

No, ilmselt on nad muutunud viimasel ajal pisut aktiivsemaks isegi, et kui vaadata nagu Märten Rossi kirjutais ja nad püüavad aina enam kaasa rääkida ühiskonnas toimuvatele protsessidele, mis on nagu positiivne, et kui nagu vadada, kuidas nad püüavad inimesi suunata Eesti majandusele kainemalt vaatama, siis see on minu meelest vajalik teinekord. Et ei satutaks hüsteeriasse või nii, sest inimeste emotsionaalsest suhtumisest oma oleviku ja mineviku suhtumisest oma rahaasjadesse oleneb suuresti ka majanduse käekäik – nendes ootustest, nende hirmudest – jah see mõjutab tegelikult.

Aga kuidas sa hindad nende teemade tõstatamisi tihedust?

Ma arvan, et see on suht paras tihedus. Minu teada neid pressiteateid tuleb Eesti Pangas mõistliku intervalli järel, et nad ei tee ennasti liiga igapäevaseks, aga ometi olulistemas asjades oma arvamust avaldavad ma arvan. See on suhteliselt mõistlik.

Millist tüüpi allikatest saad sina informatsiooni Eesti Panga kohta?

Kindlasti meediast, teised lehed, teised väljaanded, otse avalike suhete osakonnast ja siis võib olla mingitest muudest kirjutistest, publikatsioonidest.

Millal sa muidu Eesti Pangaga viimati suhtlesid ja mis teemal see oli?

Vat ei mäletagi, see oli suhteliselt ammu minu meelest.

Aga meenub sulle mingisuguseid otsekontakte?

See võis olla seotud SMS-laenudega näiteks, kust sai küsitud ka neilt hinnangut, kuidas nad vaatavad sellisele majandusharule.

Ja mis mulje nendepoolne suhtlus jättis?

Sealt tulevad sellised suhteliselt diplomaatilised vastused, milles on vähem emotsioone ja rohkem kainet analüüsi, et kindlasti ei saa Eesti Panga vastuste baasil mingisugust SL Õhulehelikku pealkirja või midagi sellist. Väga diplomaatiline keel on neil.

Kas see on sobiv neile või peaks see olema kuidagi teistmoodi?

See vastab täielikult nende imagole, ses suhtes on nad säilitanud sellist ühtset joont, mis on ilmselt õige. Sest kui nad laskuks emotsionidesse, siis ilmselt langeks ka nende usaldusväärus.

Aga kuidas sa kirjeldaksid Eesti Panga suhtlust meediaga?

Ma ei oska öelda, ilmselt on neil väga selged PR eesmärgid, selline võrdlemisi tugev PR töö ja nad vist küll ei tee seda, et suunaksid erinevaid sõnumeid erinevatele ajakirjanikele, erinevatele huvigruppidele. Ma kujutan ette, et seda nad väga ei tee, et sellisel konveiermeetodil lähevad need sõnumid laiali, et kõigile.

Peaksid nad kuidagi segmenteerima ühiskonda, et saata erinevaid sõnumeid?

Ma ei oska öelda, et võib olla mujal tehakse rohkem tööd suunatult, et mitte ainult, ei sunnata sõnumeid, erinevaid sõnumeid, vaid suunatakse ka erinevatele sihtgruppidele, erinevatele ajakirjanikele. Ma arvan, et nemad teevad seda vähem.

Aga millist informatsiooni sa ootaksid Eesti Pangalt?

Ei oskagi öelda, kas ma ootaksin midagi Eesti Pangalt. Ma ei ootakski midagi Eesti Pangalt.

Kas sa oskaksid öelda, millised on sinu lugejate ootused Eesti Pangale, kui sa sellest kirjutad?

Ma ei oska öelda, kas lugejadki midagi Eesti Pangalt ootaksid. Võib olla kui, siis seda, et Eesti Pank reageeriks väga kiiresti sellistele paanikapuhangutele või sellisele hädakisale. Reageeriks just nii nagu Eesti Pank on reageerinudki tegelikult.

Kas sa oskaksid öelda, milised on sinu väljaande ootused Eesti Pangale?

Ei oska öelda, ei ole eriti mingeid erilisi ootusi, et Eesti Pank ei ole ajakirjanduse jaoks ilmselt selline emotsionaalne subjekt, et Eesti Pank on suhteliselt neutraalne objekt. Ta on, teda võib ka mitte olla, sest ei muutu midagi, kui nüüd niimoodi läheneda.

Mul on nüüd mõned küsimused veel, aga ma pöörduksin tagasi nende küsimuste juurde alguses, mis vastamata jäid.

Kas sa oskaksid öelda nüüd, et mis on Eesti Panga peamine eesmärk?

Peamine eesmärk, kui nüüd lähtuda mitte Eesti Panga seadusest, siis võikski olal selline teavitus, rahanduspoliitiline teavitustöö kõige laiemas mõistes, et inimesi teavitada rahaga, majandusega ja rahanduspoliitikaga seonduvast. See võikski olla Eesti Panga eesmärk.

Mis on Eesti Panga roll ühiskonnas?

Kui nüüd lähtuda sellest, et Eesti Pank viib ellu Eestis rahanduspoliitikat nii palju, kui tal on selleks võimalusi ja volitusi, ja kui vaatama, et Eesti Pangal füüsilise raha hoidmise kontroll, siis ongi võib olal roll krooni turvalisuse tagamine. Eesti Pank käsikäes Finantsinspeksiooniga.

Aga kui nüüd välja tuua selline tegija nimetus, et kes ta sisi on – manitseja, hoidja või midagi muud?

Ta on ilmselt hoidja, mingisugune sellise rahandus stabiilsuse hoidja, ma arva. See on tema üks see roll. Mingil määral, jah selline emotsionaalse rahandusstabiilsuse hoidja.

Tegelikult on minu poolt nüüd küsimustega kõik, et äkki on sul endal midagi lisada või ei osanud ma küsida lihtsalt?

Ei ole väga midagi lsiada, et noh ma ütleks võib olla seda, et mingis mõttes on Eesti Pank suhteliselt igav organisatsioon, just sellepärast, et ta on selline väga kindel väga stabiilne. Ajakirjanike jaoks ei paku Eesti Pank mingit erilist hasarti ja ilmselt ei paku ta ka hasarti meie lugejatele väga. Kellelegi jaoks ei lähe nagu Eesti Panga puhul hari punaseks. Aga see ongi see kuvand Eesti Panga. Jah, muud ma ei oskagi midagi lisada.

7. Andres Lipstok – Eesti Panga president

Kuidas Te kirjeldaksite, et millega tegeleb Eesti Pank?

Eesti Pangal on hästi palju, hästi palju selliseid suurülesandeid aga võib olla kõige üldisem, mida kõva häälega ja otse öelda saaks, on see, et Eesti Pank tegeleb hinnastabiilsuse tagamisega. See on kindlasti siukene keeruliselt mõistetav mõiste, aga noh hinnastabiilsuse all mõistame meie seda, et me osaleme aktiivselt majanduspoliitikas. Me oleme nagu nõuandva häälega valitsusega kontaktis, me kujundame eee või me hoiame maksesüsteeme käigus. Me oleme, me oleme.... meie asi on hoida ja ja tagada Eesti krooni ehk hoida valuutakomitee süsteemi kaudu hinnad kontrolli all ja nii edasi ja edasi. See on nüüd see hinnastabiilsuse kontekst. Peale seda on neid ülesandeid hästi palju, kuid ma toonitasin just seda ühte ja esimest, mis on kõige tähtsam.

Aga kuidas, milliste meetmetega seda hinnastabiilsust või milliste hoobadega Eesti Pank hinnastabiilsust kontrollib või reguleerib?

No ütleme, et kui hästi üldistada need hoovad, siis on ka kaks. Üks ongi see, et me hoiame, me oleme nagu, hoiame kätt majanduspoliitikal peal, hoiame näppu pulsil. Ehk me anname nõu valitsusele, me kommenteerime valituse poolt vastu võetud otsuseid ja me üritame olla nii Valitsusele kui Riigikogule partner. Eesmärk on siis see, et otsused, mis valitsejad teevad, oleksid suunatud selle hinnastabiilsuse tagamisele. Et ei tehtaks selliseid otsuseid, mille tulemusena võiks hinnastabiilsus kui selline kannatada saada. Teine on muidugi see valuutakomitee hoidmine ja kõikide nende sammude kontrollimine, et oleks Eestis tagatud valuutakomitee toimimine ehk krooni fikseeritud kursi reeglite järgimine ja koos sellega siis läbi selle valuutakomitee tegelike hindade stabiilsuse hoidmine. See on keeruline jutt, aga no on kaks asja, et üks on see, et me oleme nagu Valitsusega tihedas koostöös ja Valitsuse ja Riigikoguga, et hoida näppu peal kõikidel nendel tegevustel, kust tulevad otsused. Et ei oleks ükski selline otsus, läbi ei läheks, mis võiks kuidagi seda hinnastabiilsust haavata. Teine on see, et valuutakomitee kaudu me hoiame krooni ennast stabiilsena.

Kui mainisite praegu, et see on keeruline jutt, siis kuidas te arvate, et kui hoomatav on see Eesti riigi kodanikele?

Ma arvan, et on. Eks Eesti Pangas ja pankades üldse on kõige keerulisem oma sõnumite väga selgelt välja viimine. Kui on head ajad, siis on neid sõnumeid suht lihtne välja viia, sest keegi siis ei otsi sealt sõnumist mingit uut informatsiooni. Kui on keerulisemad ajad, no näiteks nagu praegu, siis peab see sõnum olema võimalikult selges keeles, võimalikult ilma sellise kantseliidita edasi antud ja see kantseliit, mis meilt tuleb, ei ole klassikaline kantseliit, vaid see on siukene, ütleme siukene ökonomistide kantseliit. Noh, mis on veel nagu nagu kantseliidi üks osa ja ta on võib olla lihtsamini mõistetav, aga ainult siis kui ökonomistide keelest nagu aru saadakse. Aga no meie asi on see, et sõnumid hoida väga selges eesti keeles, et öelda, kui me tahame hoiatada liigse laenamise eest, me peamegi hoiatama selle eest, et et liigne vot liigne laenamine viib sellistele tulemustele ja see peab olema hästi selgelt ja täpselt edasi viidud. Ja ma arvan ma oleme sellega enam vähem hakkama saanud, kuna Eesti Panga usaldusväärsus oma sõnumite väljaviimisel on suht koht kõrge.

Aga mis peaks tavalisele inimesele sõnapaariga „Eesti Pank“ meelde tulema?

Ehhhhh....ma loodan väga, et tavainimesele sõnapaariga Eesti Pank tuleb eelkõige meelde meie oma Eesti stabiilne rahasüsteem. Ja tavainimese jaoks võiks see stabiilsus ja kindlus tähendada

seda, et see kroon, mis on minu rahakotis, on tagatud. On kindel. Selle krooniga saan ma arveldada, kus ma arveldama pean. Ja selle krooni osas välja öeldud kurss on stabiilne. Ja no teiselt poolt Eesti Pangaga, kui see tavainimene nagu rohkem majandusega kursis on, siis ta võiks see sama Eesti Pank meelde tulla sellega, et see on see struktuur, kes tegeleb Eestis eeee, ütleme siis panganduse korraldamisega, natuke järelvalvega, arveldustega ja nii edasi ja nii edasi.

Aga kui nüüd mainisite seda, et Eesti inimesele peaks tulema meelde Eesti krooni usaldusväärsus, aga kui nüüd tuleb euro, et mis siis peaks seonduma inimesele Eesti Pangaga?

Ma korraks nüüd natukeseks läheksin ajaloos tagasi. See on nüüd 15 aastat tagasi, kui Eesti kroon uuesti käibele tuli Eestis. Siis oldi seel krooni üle väga uhked ja õigustatult väga uhked. Eesti Pank tutvustas juba siis Eesti krooni kui rahaühikut, mis on kindlalt seotud tol ajal Saksa margaga ja üks kaheksale oli see seos ja Eesti Pank ütles, et see on tagatud. Järelikult see on tagatud ükskõik millises situatsioonis, kui teil on markasid.. ei kroone, niipalju te saate kõik need kroonid vahetada markade vastu selle kursiga ja mitte mingit probleemi ei teki. See me suutsime seda Eesti...ja Eesti krooni ja Saksa marga vahelist kurssi hoida täpselt selle hetkeni, kui Euroopas presenteeriti eurot. Ja Saksamaa liitus selle eurotsooniga, siis me sama kursiga viisime oma krooni seotuks euroga. Muidugi mitte üks kaheksale, vaid selle kursiga, millega Saksamaa ühines euroga, see on meie jaoks 11, 56466. Ja me oleme seda 11,56466 suutnud hoida täpselt samas vahekorras või samadel tingimustel hoida ülejäänud aastad kuni tänapäevani. Ehk teiste sõnadega samamoodi iga inimene saab igal hetkel vahetada oma kroonid eurodeks ja ka vastupidi. Järelikult siukene üldine stabiilsus on Eesti krooni kaudu inimestele, ütleme inimestele raharingluse korraldamisel teatud mõttes saanud omaks. Nüüd kui tuleb euro, siis euro iseenesest ei ole mitte midagi muud kui teine rahaühik. Siis tuleb rahakotis kroonide asemel eurod eks. Aga see vahekord ja stabiilsus on täpselt sama kursiga tagatud. Järelikult inimese jaoks ei muutu selles vahetuses mitte midagi. See kui räägitakse sellest, et hinnad tõusevad või mis iganes, siis see on hoopis teine teema. See on mingi kaupmehe trikitamine, tahab siis omale selle ümardamisega mingit võitu saada. Või siis...või siis see kaupmees ei pruugi olla küll mingi tavaline tänavakaupmees, see võib olla ka terve suur kaubamaja eks. Ja see ei puuduta ju euro kasutuselevõttu või siis euro vastu usalduse tekitamist või usalduse vähenemist. mida meie tahame euro osas rääkida on see, et euro on nüüd see rahaühik, mis on täna vist üks usaldusväärsemaid rahasid üldse maailmas, kui nüüd dollari kõikumisi praegusel hetkel vaadata. Ja me tahame, meie eesmärk on ühineda selle raha....selle tsooniga, kus euro käibel on. Kõikide nende regulatsioonidega, msi euro osas kehtivad, kõikide nende täiendavate garantiidega, mida euro eeldab eks ja ja ja see on siukene, noh laiem teema, miks eurotsooniga on vaja liituda. Aga kui te nüüd küsisite tavainimese jaoks, ma loodan väga, et inimese jaoks lihtsalt rahakotis üks teise nimega rahaühik, millega esialgu natukene keerulisem harjuda, sest ta ei ole meie armas kroon, ta on teistsugune, ta näeb teistsugune välja. Nii et ma arvan, et selle usalduse juures on see siukene tehniline raharinge vahetus. Usalduse oleme me siiski 15 aasta jooksul suutnud hoida ja ma ei näe mitte mingit põhjust, miks see peaks nõrgenema enne euro tulekut või pärast euro tulekut.

Sellega ma saan aru, et sisuliselt ei muutu midagi, aga kui vahetub kroon euro vastu ja te mainisite, et Eesti inimese jaoks peaks seostuma Eesti Pangaga Eesti kroon, siis miks peaks olema sel juhul inimese jaoks esmane konnotatsioon?

No kindlasti, see minu vastus, et Eesti inimesele arvatavasti, kui mainitakse Eesti Pank, siis tänases seisus tuleb talle ette, et Eesti Pank on Eesti krooni hoidja eks. Loomulikult kui Eesti kroon ei ole enam meil käibiv rahaühik, siis ei saa see assotsiatsioon edasi minna. Siis arvatavasti, ssssss, on Eesti Pank käibiva rahaühiku hoidja, sest ega kui euro Eesti käibele tuleb, ega

funktsioonid ja ülesanded, mis Eesti Pangal raharingluse korraldamisel on, jäävad kõik samaks. Ainult see nimetus, mille ringlust me korraldame, ei ole kroon, vaid on euro. Funktsioonid jäävad kõik samaks. Ja ma arvan, et see võtab aega, kui.....mõnda aega, kui inimene saab sellest ka aru, et ka selle euro hoidja siin Eestis on Eesti Pank.

Kui nüüd lisaks Eesti kroonile, siis milliste sündmuste, inimeste või protsessidega peaks Eesti Pank veel seostuma?

No ütleme nii, et see sõltub nüüd jälle sellest, kui palju inimene oma igapäevastes tegemistes oma igapäevastes tegemistes Eesti rahanduse köögipoollega kokku puutub. Kui tal on natukene tegemist näiteks arveldustega, siis talle peaks seostuma kõikide arvelduste täpne, suht kiire ja õigeaegne teostamine. See on kindalsti üks siukene täiendav roll. Siis kindlasti võiks Eesti inimesele seostuda Eesti Pank meie kõikide selliste kõikvõimalike väljautlemistega, mida me ütleme küll, noh täna on hea öelda, et prognoosipõhiselt või siis majandustulemuste põhisel. Meil on väga kindel regulaarsus, millal me üritame läbi massikommunikatsiooni rahvale välja minna ja rääkida siis, mis meie arvame, mis Eesti majanduses toimub või mis toimumas on ja mis toimuma hakkab. Kui see inimene nüüd selle vastu süvendatult huvi tunneb, siis on ta enda jaoks kindlasti Eesti Panga ühe oma infoallikana ülesse leidnud. Kui inimene sellega igapäev kokku ei puutu, siis arvatavasti see prognoosipõhine jutt või majandustulemustepõhine jutt, noh, ei ole esimene uudis, mida ta lehest loeb. Nii et tegelikult on selle Eesti Panga kohta hinnangu andmine sõltub väga palju sellest, milline on inimese koht ja positioon. Esimene asi on see, nagu ma räägin raha, reaalne raha igapäev, kas siis sularahas või kaardina taskus ning selle kindlus ja stabiilsus. Selle järgi osatakse hinnata. Teine seltskond on siis selline, kellel on majandusest laiem arusaam või noh puutub laiemalt kokku majandusega. Siis on need arveldused ja siis tulevad kõik need asjad juurde. Nii et ampluaa on tegelikult väga lai, sest Eesti majanduse alustalade juures on võimalik igalt poolt Eesti Panka ülesse korjata.

Aga kas Eesti Panga jaoks on oluline see, kuidas ühiskonnas see suhtestumine on, et paljud inimesed teavad majandusest ja palju ei tea?

Ei, no loomulikult on oluline see. Ega me ikkagi tahaksime, et me nende oma sõnumitega, nagu ma algul pihta hakkasin, et võimalikult lihtsalt ja Eesti keeles nagu välja öelda. Et inimene saaks selle sõnumi kätte. Ja uuesti sama, et kui majandusel läheb hästi, siis arvatavasti sõnumil sellist missiooni tähtsust on natukene vähem, siis kirjeldatakse seda, et nüüd kasvab nii ja järgmine aasta kasvab sedasi ja ohud küll on ja aga need ei ole...ohtudest tuleb alati rääkida eks, aga sellele ei pöörata veel tähelepanu. Aga kui nüüd nina läheb alla. Siis on hirmus oluline ka inimesele on nina alla, sest ka majandusel läheb nina alla, on langustrend. On inimesele väga lihtsalt see sõnum inimesele kohale viia, et miks on langus ja mis selle langusega juhtuda võib. Kui ja millistel tingimustel see langus siis uuesti pöördub tõusuks või pöördub siis vähemalt stabiilsuseks. Ja me väga väga tunneme muret selle üle, et see sõnum jõuaks kõikidele kohale. Just noh muidugi kõikidele neile, kes vast selle vastu huvi tunnevad. Ja ja et seda sõnumit õigesti interpreteeritakse. Siin on muidgi meie suur partner meedia. Olgu ta siis tele või raadio või trükipress. Ja eks me tegeleme sellega siis ikka päris hoolega, et meediat..., noh koolitada on vale sõna, aga siis oma sõnumite sisu rohkem seletada. Me üritame lisaks pressikonverentsidele ka ju eraldi kokku saada, et siis seletada ühe või teise numbri tagamaid, et see sõnum jõuaks just inimesteni kohale. Sest ma ütlen, et kindlasti vastutus selle majandusolukorra eest on nagu laiem. Seal on valitsus ja no kes iganes, kes majanduspoliitilisi otsuseid teevad. Aga selle seletamise eest on kindlasti kõikidel analüütikutel, olgu nad kommertsbankades või kus iganes Valitsuse analüütikutel, Rahandusministeeriumi analüütikutel, Eesti Pangal loomulikult, aga kindlasti on ka meedial, et ütleme, et võimalikult objektiivselt saaks see rahvani viia. Sellepärast, et ega skandaalidena, no ma ei mõtle siin igasuguste kollaste skandaalidena, vaid ütleme, et majandusteksti kirjeldamisel

kogu aeg negatiivses toonis, see lõpuks jõuab ka negatiivselt inimeseni. Kui meie siin praegu räägime, et toimub normaalne kohandumine, siis see normaalne kohandumine tähendab täna langust ja saab kirjeldada langust, et toimub normaalne kohandumine, aga saab kirjeldada ka sellega, et majandus kukub. Noh, et sõltub siis sellest lugejast ja kuulajast, et kuidas ta aru saab. Ja ma ütlen, et siin on selle avaliku arvamuse kujundamiseest vastutus ka mitmekülne ja ma ütlen, et oma osa on siin kindlasti ka nagu ma ütlesin alates parlamendist lõpetades siis tavaanalüütikutega kommertspankades, vahele jääb kindlasti Valitsus ja Eesti Pank, aga kindlasti ka see väljund, see meedia, kes peab selle sõnumi edasi viima ja kindalsti viima edasi sellisena, et ta oleks loetav, et ta oleks huvitav, see on meediabisnes eks, aga samas ei tohiks need kaks esimest asja ära tappa seda objektiivset sisu. No nii objektiivne, kui üks prognoosisõnum olla saab.

Millisel ühiskondlikul positsioonil Eesti Pank on?

Eesti Pank on põhiseaduslik institutsioon. Järelikult tuleneb Eesti Panga positsioon Eesti Panga põhiseadusest. See on seal must valgel kirjas. Tema ülesanded, see kuidas Eesti Panka juhitakse. Nii et sellest tulenevalt on tal väga kõrge positsioon ühiskonna hierarhias. President, parlament, Eesti Pank, Õiguskantsler, Riigikohtu esimees.

Aga selline subjektiivne roll ühiskonnas, et kuidas ta asetseb võrreldes teiste institutsioonidega ühiskonnas oma mõjuga?

Vaat sellist subjektiivset rolli on muidugi väga keeruline hinnata. Siin võiks kasutada neid nii nimetatuid eeeee....., neid mõõtmisi, mis siin tehakse rahulolu järgi. Hierarhias....., viimane number, mis mul käes on, on inimene kõige rohkem rahul Piirivalvega ja siis on Eesti Pank. Järelikult siis võiks öelda, et me nagu oma positsiooni, mis tuleneb sellest põhiseaduslikust institutsioonist suutnud inimeste jaoks, noh maha müüa on vale sõna, aga usalduslikult oleme suutnud ennast presenteerida, et see hinnang on suht koht kõrge.

Kui usaldusväärne peab Eesti Pank olema?

Ma arvan, et selleks, et meie sõnumeid usutakse ja meid usutakse, peab see usaldusväärsus olema suhteliselt kõrge, sest kui usaldusväärsus oleks, no siin on osade institutsioonide puhul näha, et ma ei taha neid institutsioone nimetama hakata, kuid ise teate, kes seal hästi all on praegu. Tänu sellele on kohe ka see sõnumi väärtus kohe ju nõrk. Ja kui usaldusväärsus on kõrge, siis usutakse ka seda mida me räägime.

Aga kui see usaldusväärsus on nii kõrge, siis kuidas tajub Eesti Pank ise oma sõnumi mõju?

Noh, eks see loomulikult paneb, eee nagu vastutuseks, et kui meid nii palju usaldatakse nagu need näitajad näitavad, siis..... muidugi ei saa neid ka väga üle tähtsustada, et need on siiski natuke subjektiivsed, aga kui ta on olnud seal pidevalt ees otsas siiski, siis see tähendab ka seda, et me peame oma väljaantavate sõnumite sisu väga hoolega mitte ainult kontrollima, vaid ka ütleme ka, et väga hoolega peenhäälestama, et et ta õigustaks seda usaldusväärust. Et see, kes on andnud meile selle usalduse krediidi, saaksid ka selle tulemi vastu. Ja loomulikult me peame tänu sellele ka oma sisemise korraldusega väga hoolega neid sõnumeid läbi laskma, kooskõlastama ja ma ütlen kohe ette juba ära, et selline majasisene ring just väga täpselt töötabki. Väga lihtsalt öeldes siit ei saa minna välja mitte ükski arvamus nii, et ta ei oleks käinud läbi kooskõlastamise ringilt. Sellest ei saa välja minna ka Eesti Panga presidendi arvamus, et ta ei oleks läbi käinud meie kooskõlastamise ringilt. Kui Eesti Panga president tahaks midagi niimoodi arvata, siis ta peaks

hirmus isiklikult seda tegema, sest see ei ole niimoodi hästi võimalik, sest see Eesti Panga president on samamoodi põhiseaduslik institutsioon.

Aga kuidas ja millisena Eesti Panka meedias kujutatakse?

Eesti Panka kujutatakse meedias kahte moodi. Ühelt poolt on ta selline, selline hoiataja, näpuviibutaja, kes alati räägib, kuidas oleks pidanud tegema. Ja üritab siis juhtida tähelepanu millelegi. Teiselt poolt kindlasti kujutatakse ka niimoodi, et seltskonda, kes omab informatsioon, piisavata kvalifikatsiooni ja selle tulemusena nende poolt öeldud on aktsepteeritav. Need on nüüd kaks äärmust. Noh ja nagu ma ütlesin need esimesed, kes ütlevad, et te viibutate näppe ja sealt tuleb edasi, et mida te siis ise teete ning teine pool siis saab väga täpselt aru, mis siin tehakse. Ja kolmas on selline kuvand, mis jookseb läbi tänu sellele, et me ei ole selline äriühing, me ei müü siin midagi, peale muidugi meie muuseumi meenemüntide. Et on see, et miks teid üldse vaja on ja siis käib seal jälle kaks eri poolt, kellest üks on kes on omateada mingisugused riigikorralduse reformijad, kes üritavad ühte või teist struktuuri teisiti tööle panna ja ehk efektiivsemalt või mis iganes. Siis on ikka see jutt, millega te tegelete ja milleks teid vaja on ja siis sellest tulenevalt meie peame ikkagi seletama meie kõiki neid funktsioone, kõik neid tähtsaid asju, mis mul siin ees on: rahapoliitika, finantsstabiilsus, raharingluse korraldamine, Eesti ühinemine euroga jne jne. ja kui need ära räägitud, siis läheb hoog jälle korraks maha ja saadakse nagu aru, millega tegeletakse ja siis läheb ka see reorganiseerimise mõte ära ja ja siis sealt tulenevalt muidugi on see küsimus, et miks teid vaja on ning miks te siin olete siis ka maas. Need on päris mitu sellist erinevat, sellist erinevat kuvandit, mille järgi siis Eesti Pangale siis nagu hinnanguid antakse, sõltub sellest milline on hetke seis, kui palju me siis ühe või teise asjaga tegeleme, milline on siis vastavalt reformimise staadium ühiskonnas tervikult. Aga võin kohe ette ära öelda seda, et see niisugune, kas keskpanga on vaja või ei, ei ole ainult Eesti teema, see on väga paljudes teistes Euroopa riikides. Viimane oli hiljuti Soomes sama jutt uuesti, siski oli ta Hollandis ja ja ega ütleme siuke keskpangandus on sellisest tavalisest pangandusest tugevalt erinev asi. Ja selleks nüüd aru saada, ma kujutan ette, et need riigid, kus ei ole fikss kurss nagu Eestis, kus keskpank tegeleb tegeleb ka ütleme siis kursipoliitikaga, on ta siis võib olal rohkem tajutatav, tajutatav kui keskpanga nõukogu tuleb kokku ja tõstab intressi ja selle tulemusena läheb raha riigis kallimaks ja selle tulemusena läheb tõenäoliselt laenu kallimaks ja see on see otse käega katsutav asi, millega ta tegeleb. Aga kuivõrd meil on fikseeritud kurss, siis meie asi on läbi selle valuutakomitee süsteemi hoida oma rahandust paigas, mida ma ennem rääkisin ja siis on natukene vähem tunnetatav või tajutatav, millega see keskpank tegeleb.

Aga kuidas on, et kas Eesti Pank otsib kontakti nendes teemades pigem ise meediaga või meedia otsib kontakti Eesti Pangaga?

Noh, ma arvan, et ma arvan, et me ise otsime kontakti, sest meil on oma avalike suhete osakond olemas eks, kes meie tegemisi üritab siis pakendada niimoodi, et see oleks müüdav meediale ja ja siis ka selle müügirotsessiga tegeleda. Aga loomulik otsib meedia kontakti kohe siis, kui ühiskonnas on mingi makromajanduslik sündmus toimunud või toimumas. Siis on Eesti Panga hinnangud, Eesti Panga seisukohta meedias, noh, väga teretulnud. Noh, siis tahetakse saada teada meie kommentaare koguaeg ja iga päev. Muidugi on ikka esimene see, nagu iga hästitoimiva struktuuri juures, et me ise oma sõnumit heas mõttes maha müüme.

Aga selle kolmanda teema puhul, et kas Eesti Pank tunnetab ka, et ta peab ennetavalt sellega tegelema hakkama?

Kolmas teema oli nüüd...??

See teema, et kus seatakse küsimuse alla, kas Eesti Panka on vaja.

No loomulikult see on siukene, sellele on nüüd väga keeruline vastata, et kes peaks siin initsiaator olema. Hirmus keeruline on ju seletada kogu aeg, et ma olen hea, ma olen tubli, see on nagu superstaari saade. Aga kui, kui sellega üldse mitte tegeleda ja jätta see kellegi teise teha, siis on ka halvasti. Kuskil peaks mingi parlanks olema. No loomulikult me üritame ise oma funktsioonide kaudu oma vajalikkust seletada avalikkusele ja need funktsioonid on kõik need, mis me enim rääkisime. Et kui nendel teemadel mingeid sõnumeid anda, siis see ju peaks olema seletus selle kohta, et Eesti Pankal on siin midagi öelda ja see, msi öelda on, on ühiskonnale kasulikud. Ja sealt võiks tulla ka see vajalikkus välja. Aga loomulikult oleme alati valmis seletama ka kõikvõimalike küsimuste pealt just seda kolmandat teemat, kui siin mingi aktivist jälle ärkab ja arvab, et võiks panna Eesti Panga kokku rahandusministeeriumiga, siis sellele aktivistile tuleks ära seletada, heas mõttes aktivistile eks, et riigirahanduse alused üldse maailmas. Mis on rahandusministeerium, mis on valitsusasutused, mis on sõltumatu keskpanga rollid, mis on üldse Euroopa keskpank, mis on föderaalreserv Ameerikas? Miks need on eraldi, miks need on olemas? Ja ja tihti on muidugi ka see, et kui nüüd väga lihtsalt võetakse, et te ju ikka ei tegele a la intressipoliitikaga, siis tuleb meelde tuletada, et 15 aastat tagasi sai selline valik, kui me oma krooni käibele tõime, see oli poliitiline valik see fikseeritud kursi süsteemi ehk valuutakomitee süsteemi. Ja noh, seda tuleb alati seletada ja selleks oleme me alati valmis loomulikult. Aga kes siin initsiatiivi omama peaks? Ma arvan, et see on parlanks. Loomulikult me oma igapäevategevuses ei maini, et me oleme head, ilusad ja meid on vaja, aga me loodame, et me oma sõnumiga näitame, et meid on vaja. Ja kui võtta nüüd need meediauuringud, seda oskab nüüd muidugi Livia öelda väga täpselt eks, kui palju on siis ikka tsiteeritud neid keskseid majandusstruktuure, siis siin on Eesti Pank....., no ma arvan pikalt üle. Seda saab muidugi Livia käest täpselt kontrollida. Ja kui see number täpselt nii on, siis see näitab ju seda, et tsiteerimise kaudu on meid aktsepteeritud ja meie sõnumit aktsepteeritud. Ehk teiste sõnadega, kui keegi tahab mingil etapil kahtlema hakata, siis sellel on omal mingi pisikene huvi selles kahtlemises. Kes tahab siis müüa enda mingisugust originaalsust või sisi tegeleb ta ise oma arvates mingisuguse uutmisega, nagu ma enne ütlesin, et elukutselised reformijad, kes unustavad võib olla mingisugused põhitõed ära ja üritavad tuua siis mingisugust, nagu nagu uut pilti lauale, kuigi see pilt on palju keerulisem.

Kust peaks inimene saama infot Eesti Panga kohta?

Eehhhh..., sõltub sellest, milline on inimese suhtlemisharjumus. Kui inimene on selline, kes tegeleb näiteks kõikvõimalike äri- ja majandusuudiste lugemisega, siis massimeediast. Sama viide Liviale, et kui see number välja võtta palju meid tsiteeritud on, siis see peaks andma võimaluse. Kui ta on selline inimene, kes sügavamalt majandusajadega tegeleb, siis on meil olemas väga suur ja pikk väljundite kogu, mida me siin sisemiste korralduste järgi ja osaliselt peaaegu seaduslikult peame uuendama alates ülevaated Eesti kroonist ja Eesti krooni ja majanduse kohta. Need on saadavil nii paberandjatel kõikides raamatukogudes, kõikvõimalikest kohtades, kus majanduskirjandust loetakse ning loomulikult ka elektrooniliselt. Kolmas seltskond on nüüd see, kes aktiivselt arvutis müttab, siis Eesti Panga kodulehel on üksipulgi lahti seletatud Eesti Panga tegevus ja peale selle ka Eesti riigi majandustegevus üksipulgi lahti seletatud. Pluss siis veel lähivälismaa ja kauge välismaa ülevaated. Kätesaamine neile, kes kätte saada tahavad on minu meelest suhteliselt kerge ja lihtne.

Kust kaudu saab Eesti Pank tagasisidet Eesti inimestelt?

Eee pfff. Tagasidega on nüüd niimoodi, et samamoodi massimeedia, kui kirjutatakse ja küsitakse on üks. Aga võib olla selline suurem tagasiside on läbi meie enda tegevuse. Me tegeleme teatud

uuringutega ning nende uuringute läbi saame teada, mis meid arvatakse ja mida me parandama peaksime. Nii sisemises tegevuses kui ka välimises tegevuses. Pluss siis see, et me ikka oleme.... küll on üritatud kujutada Eesti Panka kui sellist struktuur selliste müüride vahel, kus me ka praegu oleme, siis kindlasti ei ole ta kinnine struktuur. Eesti Pank on ju tegelikult avatud. Eesti Pangas on olemas väga palju selliseid asju, kus on kohti, kus inimesed on väga teretulnud. Alates Eesti Panga muuseumist ja lõpetades kunstinäitustega, mida me siin Eesti Pangas teeme. Ja näha väga sügavalt, mida me siin Eesti Pangas teeme. Aga see on nüüd tulevik ja see tulevik on loodetavasti nüüd paari kolme aasta pärast, kui see remont siin nüüd pihta hakkab ja lõppeb. Aga peale seel korraldame me siin nüüd lahtiste uste päevi ja noh üritame hoida lahti. Aga mida peab muidugi arvestama, siis Eesti Pank tegeleb ju ka raharingluse korraldamisega ehk meil liigub siin see informatsioon, mis puudutab raharinglust ja see ei ole vist kellelegi uudist, et sellise informatsiooniga nii palju, nii kaua kui raharinglust on tehtud, on tehtud kõikvõimalike tempe. Ja on teatud salastatuse tase, pluss see, et me tegeleme ka sularahaga, sularaha käitlemine ja hoidmine on teema kaks, mis nõuab kindlasti oma turvatingimusi ja selle tulemusena on see, et kui ma ütlen, et Eesti Pank on avatud, siis see ei tähenda seda, et igaüks võib lüüa ukse lahti ja marssida, kus iganes, aga õelge palju on üldse selliseid asutusi, kuhu niimoodi minna võib. Kuhu saab nii minna, et tõmbab ukse lahti ja tõmbab padavai minema. Kinno saab niimoodi minna....., pileti peab ainult enne ostma. Kui jutt oli nüüd see, et kuidas me saame hinnangut inimeste käest, siis ma ütlen, et me püüame seda ise uurida ja küsida ja jälgida, mida meist arvatakse ja püüda inimesi kutsuda pankka, et nendega vestelda ja nende lahtiste uste päevadega me oleme ma arvan suht häid tulemusi saavutanud. Ja kolmas on see, et inimesed on siia pankka oodatud ka iga päev, peale teatud protseduuride läbimist ja need protseduurid ei ole üldse sellised, mida siin aeg-ajalt kirjeldatakse, et ei pääse sisse ja kõik on lukus ja müürid on kinni. Ei ole nii. Põhjus, miks tulema võiks, on muuseum, näitused.

Kuivõrd leiab Eesti Pank vajadust, et leiab selle segmendi, kuhu oma sõnumit kommunikeerida?

No ega meil on üks segment. Meil on see majandusavalikkus, est ega me põhisõnum on sellin emakropildi kirjeldamine ja sellest siis järelduste tegemine, mis peaks aitama majanduse korraldust edasi viia. Nii et eelkõige on see segment nende inimeste peal, kes majanduses askeldavad. Teine pool on see tavainimesele nagu näpuviibutamine või siis hea sõnaga kellegi meenutamine. Et lihtsalt siis inimesi harida, inimesi informeerida. Need on need kaks segmenti. Aga ega on loomulikult ka nendel kahel erinevad no nagu teed, ja ja ja me üritame seda kuidagi niimoodi jagada. Spetsialistidele oma informatsiooni ja et ka tavainimene saaks oma informatsiooni kätte.

Me rääkisime siin enne tulevikust ja euro tulekust, aga kui suurt rollimuutust näeb Eesti Pank oma tegevuses seoses euro tulekuga?

Kui me eurosooni läheme?

Jah ja üldse sellist tulevikuperspektiivi.

No ütleme, selles mõttes, kui palju Eesti Pank on aldis kõikvõimalikele muutustele, siis siin on eelkõige tuleneb kõik meie eesmärkidest. Kui me pihta hakkasime, siis et Eesti Pank on põhiseaduslik institusioon ja tal on väga palju funktsioone, mida ta tegema peab, sisi seda reformida on suhteliselt keeruline. Raharinglus on meie ülesanne, eeee ja see on meie asi ja samamoodi igasuguste nende analüüside tegemine jne jne ja nende arvelduste läbiviimine. Nii et ega siin, kui tuleviku peale vaadata, siis selliseid suuri reforme nagu ette näha on keeruline. Me oleme täna oma panga ülesehitusega suhteliselt samas rütmis, mis on eurosooni keskpangad. Nii et euro tulek ei too meile ka struktuuri poole pealt mingeid selliseid suuri muudatusi. Euro

tulekuga arvatavasti, mitte arvatavasti, vaid muutub loomulikult Eesti Panga koht Euroopa keskpankade süsteemis. Me oleme praegu Euroopa keskpankade süsteemi täieõiguslik liige, aga Euroopa keskpankade süsteemis on nagu kaks rühma. Üks on siis see, kes moodustavad Euroopa keskpanga nõukogu. Need on need riigid, mis kuuluvad eurotsooni ja on siis see seltskond, kes moodustab Euroopa keskpanga üldkogu. Need on siis nõukogu pluss Euroopa Liidu liikmesriigid, kes ei kuulu eurotsooni. Ja kui sealt mitte eurotsooni liikmete hulgast me liikmete hulka jõuame, siis see tähendab seda, et meile tulevad need funktsioonid juurde, mida Euroopa Keskpanga Nõukogu liige tegema peab. Me ei räägi sisi mitte üldse eeee, panga presidendi kasvavast koormusest Frankfurdi vahet sõita ja komisjonides osaleda, aga see kindlasti toob ka täiendavaid ülesandeid nende sõitude ettevalmistajatele või nendele osakondadele, kes täna tegelevad ka kogu selle keskpanga temaatikaga. Siis tuleb juba veel sügavamale minna ja veel rohkem neid otsuse eelnõusid läbi analüüsida ja seisukohti kujundada jne jne. nii et see on üks selline mitte muudatuste, vaid ümberkorraldus, et kui me eurotsooniga liitume, siis tuleb funktsioone juurde ja me peame lihstalt nendega hakkama saama. Ja see võiks tähendada mingeid struktuuri muudatusi majas sees. Aga aga selliseid suuri muutusi Eesti Panga ma kuskilt otsast ei oska ette planeerida või prognoosida. Vastus on see, et tänases Eesti Panga struktuuris selliseid suuri ümberkorraldusi välja mõelda on suht koht keeruline. Loomulikult me siin omal sees aeg-ajalt osakondi restruktureerime ja anname lisafunktsioone ja võtame mingeid funktsioone ära ja tõstame inimesi ühe osakonna alluvusest teise, see on selleks, et majas sees töökorraldust parendada, aga sellele ei ole otsest välja mõju.

Aga kuidas see laiem avalikkus peaks nägema seda protsessi, et kuidas Eesti Pank tulevikus muutub või ei muutu?

Kui me oleme eurotsoonis?

Jah.

Ehhh... kui võtta seda nüüd hästi lihtsalt, et ütleme, et me täna ei ole eurotsoonis ja kui me homme oleme eurotsoonis, siis laiem avalikkuse jaoks Eesti Panga funktsioonide muutustest ei paista küll midagi välja. Sest ütleme sisuliselt esiteks tähendab see seda, et meil ringleb euro, meil on arvatavasti täiendavad sisemised niuksed ümberkorraldused, et euro ringlust tagada, eeee jaaa jaa need on tõesti panga sellised sisemised asjad ja välja need ei paista, sest inimeste jaoks on tõesti see uus rahatäht taskus. Ja teiselt poolt äärest, kui noh mina istun siin kabinetis veel vähem, kui ma siin praegu istuda saan. Ma pean olema lennukis ja Frankfurdis ja veel üks hulk seltskonda, kes võib olla on majas tegelemaks nende asjadega, mis Frankfurdi jaoks vaja on. Ning lisaks on veel üks seltskond, kes on veel rohkem Frankfurdis, kui nad seal täna on. Aga see ju laiem avalikkuse jaoks ei mängi mingit rolli. Ma arvan, et Eesti on niivõrd juba Euroopas küll ja Eesti Pank on Euroopa süsteemis ja Euroopa Keskpangas küll, et eeee krooni vahetamine euro vastu ei tähenda mitte mingit muud uudist, kui et ta peab hakkama kasutama muid rahatähti.

Mida peate Eesti Panga nõrkusteks?

Oehh... Eesti Panga nõrkusteks....ehhh, ma arvan, et nõrkus eee, noh ütleme, et need mis majas sees on, need on nagu need mured, mis meil on ja küll me nendega ka tegeleme. Aga nõrkus sellisena, mis siit välja võiks minna, on see sama asi, et me ei suuda alati, nagu mina ütlen lihtsas eesti keeles, kirja panna ja lihtsas eesti keeles ka siis välja müüa. Tihti nendel inimestel, kes omavad väga kõrget kvalifikatsiooni – doktorikraade ja mida iganes – majandusteemadel, on selle sõnumi väljautlemine või jääb see sõnumi väljautlemine ka sellisesse majanduse kantseeliti ja selle tulemusena jääb ta nagu segaseks. Ja ma arvan, et selle vastu ka professorid....või mitte professorid vaid doktorid eksinud ja eksivad....ja eks me püüame seda ka parendada, kindlasti

olen ka mina üks. Päris kindlast ma ei loe ennast või mis ei loe, ma ei olegi majandusteaduste doktor, ma ei ole selles valdkonnas igapäevaselt akadeemilise kirjanduse keelega kokkupuutuv inimene, aga küll siit ka üks teist kolmandat külge jääb ja selle tulemusena ka minu väljendid on sellised olnud, mis ei ole võib olla kõige selgemad. Ma arvan, et kui otsida sellist puudust nagu te küsitate, siis me ei ole suutnud ennast alati kõige arusaadavamas keeles väljendada.

Kas see on pigem terve organisatsiooni viga või selle osakonna, kes selle pakendamisega tegeleb?

Ma ei otsiksi seda viga siin sees. Et ma arvan, et see tuleb sellisest igapäevastest tegemistest. See keskkond on lihtsalt selline, kus kasutatakse teistsuguseid termineid, kui noh tädi maali poes. Et seal temal on seal rahast ja rahandusest rääkides mõnevõrra teised mõisted ja teistsugune arusaam, mis on täiesti loomulik. Aga mei peaksime muidugi, meie kasutame majandusest rääkides neid termineid, mis makromajanduses omased on. Aga noh me peaksime rohkem suutma panna neid igapäevasesse keelde. Aga kus see viga siin on? Eks noh igaüks, kes loo kirjutab, peab kõigepealt sellele tähelepanu pöörama, et kirjutada oma lugu eesti keeles ja loomulikult, nagu ma enne rääkisin, siis iga asi, mis siit majast välja läheb, peab käima läbi päris suure ringluse, siis ringluse lõpus paneb asja lukku või nooh ei pane asja lukku, vaid vaatab asja üle meie avalike suhete osakond ja keeleteimetajad. Nii et ju see kõik kokku sisi peab olema, et nii see, kes kirjutab vales keeles, need, kes üle vaatavad, peavad aru saama, et see on vales keeles, ja kui siis läheb ikka välja vales keeles, siis see on selline kollektiivne aps. Aga muidugi teadlikult üritame seda vähendada, nii et....., muidugi on samas ega me päris seda likvideerida ei saa. Ehk mei saa kõiki neid asju, mida keskpank ütleb majanduse kohta viia väga algelise keelde, sest tihti ju terminil on selge tähendus ja sisu, ei saa tõmmata ju seda tükkideks ilma selleta, et see sisu ei kao. Järelikult kui meile sisu on tähtis, siis me ei saa seda sõna päris tükkideks tõmmata. Kuski maal jääb see professionaalne eripära juurde.

Aga kui me nüüd rääkisime nõrkustest, siis mis on need tugevused?

Tugevus on kindlasti see, et nende inimeste potentsiaal, kes siin töötavad, on väga hea. Eeee...nagu ma enne ütlesin, siin on väga palju kõrgelt haritud, ma mõtlen ka selles osas, kes on väga heades koolides käinud ja on ka väga kõrge kvalifikatsiooniga inimesi ehk siis neid, keda aktsepteeritakse ja kutsutakse kõikvõimalikesse paneelidesse panelistideks ehk see kvalifikatsioon on väga hea. Ja ja ja ja võib olla kolmas selle asja juures on see, et ta on suhteliselt noor kollektiiv, et siin on hea kvalifikatsioon, hea haridus ja noorus kokku saanud.

Me mõne sõnaga sellest juba rääkisime, aga kui nüüd täpsemalt küsida, et millist rolli te näete meedial Eesti Panga kuvandi kujundamisel?

Meedial on väga suur roll, et iga struktuuri juures on meedial see vahendaja roll, siis on Eesti Pank täpselt samas situatsioonis. Kuivõrd meie sõnumi juures on meedia ainult vahendaja ehk sisi selle faktoloogia pealt. Kuid selle sõnumi kirjeldaja ja Eesti Pangale hinnangu andjana omab meedia väga olulist rolli. Et ega selles mõttes omab meedia....., on meie jaoks meedia väga oluline ja me üritame meediaga ka nii aktiivselt suhelda, et me ei oota siin, millal tullakse küsima, vaid ka pakume ise. Ja oleme üritanud ka ennast meediavaldkonnas harida, et ka juhtkonnale on väga palju meediaalaseid koolitusi tehtud. Kuidas esineda ja mida rääkida? Ühe sõnaga vastates on meedia roll väga suur, me teadustame seda ja me üritame seda vastastikku kasulikult ära kasutada, nii et need kes peaks meilt saama mingit uut lisaväärtust, seda ka kätte saaksid.

Ja millisena te näete enda persooni rolli Eesti Panga kuvandi kujunemisel?

Noh, eks Eesti Panga president on põhiseaduslik institutsioon ühest ääres ja teisest äärest on ka panga juht, kellele langeb põhivastutus. Noh, tegelikult ütleme, et nende sammude eest, mida Eesti Pank astub ja tänu sellele on minu roll ja juhatuse roll väga oluline, et see kuvand oleks positiivne.

Minu poolt on nüüd küsimustega kõik, et äkki te soovite ise enda poolt midagi lisada?

Ei ma ei oskagi midagi lisada

8. Andres Sutt – Eesti Panga asepresident

Sooviks teada esmalt, millega tegeleb Eesti Pank?

No Eesti Panga kõige tähtsam ülesanne on tagada mõõdukas hinnakasv ja tagada hinnastabiilsus ja seda me teeme läbi kindla krooni ja läbi kindla krooni vahetuskursi. See on meie jaoks kõige tähtsam. Ja sinna juurde juba edasi finantsstabiilsuse teemad. See et pangandus oleks usaldusväärne, see et pankadevahelised arveldused toimiksid. See, et sularaha oleks kvaliteetne turvaline. Ja samamoodi ka kogu meie finantssektori statistikat ja Eesti maksebilansi paneb Eesti Pank kokku, et need on võib olla need suuremad toimingud.

Millised on need hoovad, millega Eesti Pank neid tegevusi teostab?

Kui me nüüd räägime hinnastabiilsusest, siis fikseeritud vahetuskurs, mida me teeme siis läbi valuutakomitee raamistiku ehk igäüks on kindel.... võib olla kindel, et üks euro maksab jätkuvalt 15, 6466 krooni ka aasta kahe kolme pärast, senikaua kuni me euro kasutusele võtame. Et see on selline ankur, mis peaks looma usalduse, kindlustunde hindade stabiilsuse suhtes. Ja kui me nüüd räägime finantssektorist, siis Eesti Pank on jätkuvalt see organisatsioon, kes pankade suhtes regulatsioone kehtestab. Nii et meil on nagu pankade käitumist võimalik mõjutada, aga loomulikult see ei ole selline kraanikeeramine, et timmid palju vett tuleb või ei tule, et et siin on ikka väike avatud majandus ja turuosalistel on palju võimalusi. Aga meie huvi on see, et pangad oleksid stabiilsed. Kui nad võtavad riske, siis on riskide jaoks neil piisavalt kapitali ja suudavad ka keerulisemates majandusoludes täita neid ülesandeid, mis pankadel on. Korjata säästud kokku ja laenata need edasi projektidel, mis väärivad rahastamist..

Kuidas neid hoobasid ühiskonnas tunnetatakse?

Ma arvan, et krooni fikseeritud kurss on väga selgelt tunnetatud, et võib olla kui inimene magama läheb, ta iga õhtu selle peale ei mõtle, aga ma arvan, et kui siin nüüd oli, et väike segadus mitte-eestikeelse elanikkonna hulgas, et siis tegelikult kiirnitab seda, kui suur... või kui tähtsaks inimesed peavad seda fikseeritud kurssi peavad, et see on selline väga selge väärtus. Et võib olla seda ei teadvustata väga selgel kujul ja sellega ollakse väga ära harjutud, et see on selline niisama asi iseenesest, mis on jumalast antud. Aga päris nii see ei ole, et selle üle tuleb iga tööd teha.

Aga mis on selles mõttes Eesti inimesele, et kui öeldakse Eesti Pank, et mis peaks seostuma sellega?

Noh, Eesti kroon on kindlasti üks asi ja eurole üleminek seostub, kui noh inimene mõtleb. Majandusprognosid, et kuidas me näeme, et kuidas majandus areneb, et kus riskid on ja kus võib ütleme ettevõtteid mõjutada ja tavalist inimest mõjutada. Eee...vastutustundlik laenamine.... ma usun, et see on jätkuvalt mees, et ka selline manitsev pool. Sõltumatu hinnang ka Valitsuse eelarvepoliitikale, ma usun, et need on siukse....

Mida Eesti Pank peaks tähendama eesti inimesele, et mida peaks tema tunnetama?

Stabiilne raha ja stabiilne hinnakasv, et need on väga tähtsad asjad, et noh jälleg inimene võib olla iga päev ei seosta Eesti Pangaga, aga noh stabiilne raha, ma arvan, et seostab. Et selles ei ole küsimust. Et kuidas selle inflatsiooniga seost tõmmatakse, et see ei ole võib olla nii ühene ja noh selline sõltumatu, nagu.... mõnes mõttes valvuri roll, et kui riik mingeid majanduspoliitilisi otsuseid teeb, et siis see ei ole ainult Valitsuse vaade, kellel on arusaadavalt ka kallutatud huvid,

et selle kõrval on ka keegi ka, kes on usaldusväärne, kompetentne ja kes ütleb oma arvamuse erinevates majanduspoliitilistes küsimustes, mis Eesti majanduse arengut mõjutavad. Ükskõik, kas see on siis tööturu teemat, finantssektori teemat, eelarvepoliitika kindlasti.

Kui mainisite seda euro tulekut ja et Eesti inimesele seostub Eesti Pank Eesti krooniga, siis eurole üleminekul, kuidas siis tulevikus peaks Eesti inimene Eesti Panka seostama, kui selline käega katsutav asi nagu Eesti kroon ära kaob?

Noh, selline stabiilsus, hinnastabiilsus ja majandusstabiilsus on ju kõik, mis alles jäävad ja samamoodi...eeee... majanduspoliitikas kaasaráákija ja oma arvamuse väljaütleva, et ütleva, kui euro kasutusele võetakse, siis eelarvepoliitika on jätkuvalt iga riigi, noh parlamendi ja Valitsuse asi, et seal oleks siis keegi kõrval, kes vaataks poliitilistest huvidest sõltumatult vaataks, et kuidas üks või teine poliitiline valik mõjutab Eesti majanduse arengut. Ja ega noh kui me praegu pankadevahelised arveldused on kroonides, mida me nagu teostema, et siis on ta nagu teises valuutas, et eurodes, et euro sularaha väljaandmine jääb ikka Eesti Panga peale, et need ülesanded ei muutu suures plaanis, et pigem tuleb nagu juurde, et Eesti on ka siis üks riik, kes osaleb eurotsoonis kui terviku rahapoliitika kujundamisel, ja ma arvan nagu seda, et keskpank on ka üks selline iseseisva riigi institutsioon või või osiseid, mis ühel iseseisval riigil on olemas, et ilma keskpangata ei tule väga meelde, et mõni riik toimiks.

Kui te nüüd mainisite seda objektiivsust Valitsuse eelarvepoliitika kommenteerimisel, et kust siis on tekkinud selline valearusaam, et Eesti Pank võiks olla üks rahandusministeeriumi osa?

Seda peaks nende käest küsima, kes seda kuvandit on tekitanud, et ega siis.... ma arvan, et see on nagu väga pealiskaudne, et need, kes seda väidavad tegelikult ei tea väga täpselt, millega keskpank tegeleb, et kui nad natukene rohkem vaevuks uurima või meiega vestlema, siis selliseid eksiarvamusi oleks palju vähem. Ja no ma arvan, et tänast majandusolukorda, kus on olnud väga palju arutlusi, et kas eelmine eelarve tehti liiga optimistliku prognoosi alusel, et noh kui nüüd kujutada teoreetiliselt ette, et keskpanga poleks olnud või oleks see olnud rahandusministeeriumi osakond, set siis poleks olnud ka kedagi, kes ütleks. See prognoos või see nägemus, mis on rahandusministeeriumil või Valitsusel, et öelda, et see ongi nüüd see õige ja ainus, siis majandus lähebki seda rada pidi, et sellist tasakaalustaja rolli on ühiskonnas vaja. Et et.... niikaua, kui majandus liigub aina ülesmäge, siis lihtsalt selle rolli olulisust mõistetakse vähem, et kui on keerulisemad ajad, siis noh nagu tuleb paremini esile see, et tegelikult on sellisel tasakaalustatul või sõltumatul hinnangul oluline roll ja noh ega siis Valitsus....., et ega ma nüüd ei arva siin, et siin on suur konflikt, et võib olla on ka Valitsusel siin hõlpsam oma otsuseid teise suunda keerata, kuna ka teised on öelnud, et see on mõistlik asi.

Milliste sündmuste, inimeste ja protsessidega peaks veel seostuma inimestele Eesti Pank?

Eeee....., noh ütleva, et majandusprognoosid, majandusanalüüsid, et ma mainisin juba seda finantsüsteemi, et laenamise seostuvaid teemasid, et võib olal heas mõttes sellist manitsevat rolli. Jällegi kui kõik püüavad võimalikult palju laene pähe määrada, siis on siin ikka keegi kõrval, kel puudub igasugune huvi.... või noh isiklik huvi, kuna me ei konkureeri eks ju ühegi pangaga, et me ei ole selles turusegmendis, et meil on siis kõrvalseisjane palju lihstam öelda, et kui see läheb mõistlikest piiridest väljapoole, et siis sellega kaasnevad mingi probleemi eks laenuvõtjal. Aga..... ma arvan, et kõige olulisem on tunnetada kahte asja, et keskpank on selleks, et Eesti....., et noh selline makromajanduspoliitika laiemalt, et see oleks nagu optimaalne või tulevikku suunata, et kas Eesti kroon või euro, et sellest ei olene. Mõlemad teenivad ühte eesmärki, et ettevõtjal oleks soodus majanduskeskkond ja ka inimese jaoks, et ta ei peaks muretsema, et homme on

kaubad ja teenused oluliselt kallimad, kui keegi lihtsalt trükib kuskilt raha juurde. Et noh ma arvan, et need põhiväärtused ei muutu ajas.

Aga millisel ühiskondlikul positsioonil Eesti Pank on?

Ma arvan, et ühiskondliku positsiooni osas on ta nagu osa riigist üks ole. Või siis üks põhiseaduslikest intsitatsioonidest nagu on Valitsus või Riigikogu. Et noh, et nii on ka Eesti Pank, on üks oluline lüli Eesti majanduspoliitika kujundamisel. Ja noh, mida me kindlasti ka ise oleme nagu püüdnud rohkem teha, et rohkem erinevate sihtgruppide ni jõuda. Et noh erinevad pangad on muidugi üks peamisi sihtgruppe, kellega me suhtleme, et tegelikult peavad ka pangad meiega suhtlema, et kas nad seda ka tahavad või ei taha, et selles mõttes on nendega ka nagu hõlpsam, et ka erinevad ettevõtjate haruliidud ja sellised asjad, kus me oleme rohkelt püüdnud kohal käia ja rääkia. No ühiskonnas, et see on jälle usaldusväärsus ja stabiilsus, mis võiks esimese hooga olla ühiskonnas.

Aga kuidas see positsioon suhestuks subjektiivselt ühiskonnas?

Subjektiivsuse all mõtled sa mida?

Selles mõttes, et kuidas Eesti Pank suhestub teiste institutsioonidega?

Kui sa nüüd hierarhiat pead silmas, siis et noh, et hästi keeruline on panna, et sama keeruline on öelda, et President on tähtsam või vähem tähtsam kui Valitsus. Ja see on libe tee, mida mööda minna. Et Põhiseaduse järgi kuuluvad need kõik samasse gruppi. Noh, mis on erineb Eesti Panka, siis näiteks Valitsuse puhul on see, et nende otsuseid tunnetatakse suhteliselt vahetult maksude ja muu sellise näol. Aga panga puhul võib olla see tunnetus tekibki, et.....Eesti kroon on ka vahetu tunnetus, aga seda võib olla seda nii....., et noh seda võetakse nii, mis on olemas ja mis kuhugi ära kaduda ei saa. See seos on nagu natukene hägususe, et kuidas see koos seisab ja kuidas see toimib, et see on natukene keerukam aru saada. Et kui me oma tegevusest räägime, et me mõjutame, et me ei saa otseselt midagi ära võtta, et umbes nagu last kasvatatakse....., noh pangad on need, kes kõige vahetumalt tunnetavad, et kui me midagi teeme. aga no teiste jaoks jõuab see läbi mitme filtri, et see seos, et mul läks laenamine kallimaks, kui Eesti Pank midagi tegi, et see seos ei jõuagi nii tihti päralt. Et ta on natuke siukene....., abstraktsem, et ka Õiguskantsler tegeles teemadega, mis puudutasid inimesi väga lähedalt, et mis puudutasid kellegi põhiõiguseid või midagi. Et meie puhul...., et meie puhul oleks kohe tunda, kui vahetuskursiga oleks midagi või arveldused ei liigu või no kui meil näiteks selleajakroonistega olid need intsidendid, et see on nagu see koht, kus tunnetatakse vahetult.

Aga kuidas te iseloomuste Eesti Panga rolli?

Mida sa mõtled selle all?

No kui te ennem mainisite siin näpuga viibutaja rolli, et kas see on ainuke roll?

Ei, no see päris kindlasti ei ole ainuke roll. Et me oleme mõelnud päris palju ka sellise tarbijahariduse peale ja no finantshariduse peale, et noh, mida rohkem me suhtleme erinevate kliendigruppidega ja suhtleme siis nagu seda sõnumit või ssuhtlusviisi kohandades, siis seda paremini ka meie rolli mõistetakse ja seda lihtsam on meie sõnumit kohale viia. Et paratamatult üheselt pakendatud sõnum ei jõua kõikideni, et ma arvan, et lahtiste uste päevad on üks hea asi ja kui me selle külastuskeskusega edasi liigume, siis et teha nagu panka rohkem inimesele

kättesaadavamaks, et seda müstilisust mõnes mõttes ära võtta. Et kuigi ma arvan, et mõnes mõtte jääb ta nagunii.

Aga mis on selle rolli muutus, siis et kuhu te liigute näiteks sellesama müstilisuse äravõtmisega?

Noh üks me liigume kindlasti siukse suurema avatuse ja ka rohkem erineva kliendikeskuse suunas. Et nii nagu Eesti majandus areneb, nii areneb ka ühiskond, et nii samamoodi muutub ka pank selles ühiskonans. Et ka teemakäsitlused, et ka siuke rahvusvaheline pool on tähtsam, kui ta varem oli. Kui võrdleme Eesti Panka 90ndate keskel ja kümme aastat hiljem, siis kogu selline rahvusvaheline suhtlus on igapäevane osa tööst, et see polegigi midagi. Ja.....ja noh pank tõuseb rohkem, et pööratakse rohkem pilke meie peale, kui on segasemad ajad, et kui kõik läheb ühte suunda pidi, siis ma arvan, et leiab igatüks ise, et tal on piisavalt tarkust, et ei ole vaja liiga palju teiste nõuandeid kuulata. Noh, mis teeb meie jaoks selle kommunikatsiooni raskemaks, sest just siis on vaja oma sõnumit võimalikult hästi kohale viia. Et aga noh, ma arvan, et ma ei julgeks ennustada, et toimub nüüd mingi tohutu revolutsioon selles vallas, et kuidas me oma asju teeme, aga midagi me teeme kindalsti teistmoodi. Igasugused esinemised ja asjad on ka üks moodus, kuidas panka inimesteni viia, et mida rohkem neid esinemis on erinevates sihtgruppides, et seda paremini ka pank teadvustub.

Te mainisite eelmise vastuse alguses avatust, et mis see konkreetselt tähendab?

Mida vaja on see, et kui väljapoolt aeg-ajalt vaadatakse, et kirjeldatakse suhteliselt suletuna, et siia sisse ei saa. Mis on ühelt poolt õige, et siia reaalselt sisse ei saa, siis see millega me tegeleme, et kogu see kommunikatsioon ja sõnumi lihtsus ja selle pakendamine sihtgrupist lähtuvalt, et sama juttu ei saa rääkida kooliõpilastele, mis me räägime näiteks reitinguagentuuridel, et näiteks kooliõpilased on väga tänuväärne sihtgrupp, kellega tegeleda, et kui juba koolis mõistab ja saab aru, mis keskpank on, siis on tal täiskasvanuna natukene lihtsam seda mõista, et täiskasvanute koolitamine on alati keerukam natukene.

Te mainisite seda otsesuhtlust erinevates segmentides, et kas Eesti Pank pöörab tähelepanu selle ka meediasuhtluses, et jõuda ka mingite erinevate sihtgruppideni?

Ütleme niimoodi, et sagedasti on need esinemised, mis on korraldatud väljaspool meediat ja konverentse, et tihtipeale on seal meedia ka kohal. Et see põhimõte on selline ikkagi, et kui kuulajaskond on näitkes kaupmeeste liit, et siis peab olema midagi ettekandes, mis oleks just nende kitsas vaates oluline, et mingid rõhuasetused tuleb muuta, aga see ei muuda põhilisi asju, et kuidas me näeme, et majandus liigub. Et võib olla rohkem siukseid nüansse juurde tuua, et rohkem pakendada sihtgruppidele kohasemalt, et kui näiteks üliõpilastele rääkida, siis peab see jutt olema rohkem akadeemilisema rõhuasetusega, et siukes.... Aga, et nüüd meedia vahendusel erinevate sihtgruppideni jõuda, et..... no mingil määral on see kindlasti võimalik, aga et see on järel nuputamise töö ja ma ei ole hetkel, kas see on kõige lihtsam, kuidas seda saavutada, sest päeva lõpuks kirjutab meedia seda, mis pakub huvi suurele hulgale vaatajatest või lugejatest, et kui see puudutab mingit väikest seltskonda, siis ka meedia huvi on väiksem.

Aga kuivõrd usaldusväärne peab olema Eesti Pank?

Mida usaldusväärsem seda parem, et kui keegi meid ei usu, et siis on hästi keeruline.....ükskõik mida teha. Kui ma enne ütlesin, et meie üks selline oluline mõjutusvahend ongi veenmine, et esitada oma arusaam asjadest ja kuidas see võib siis üht või teist sihtgruppi mõjutada ja siis kui

see sihtgrupp ei use seda, mida sa räägid, siis..... Lõpuks müüvad kõik ikka usaldust ja pangad peavad seda võib olal veelgi rohkem, et usaldus on missioonikriitiline, et see peab olema.

Kui nüüd viimaste andmete järgi on Eesti Pank jälle üks usaldusväärsemaid institutsioon, siis miks see nii on?

See läheb sinna algusesse tagasi, et Eesti kroon on püsinud 16 aastat, et see on üks. Ja teine on eee.... see, et meil on sõnad ja teod kooskõlas ja need uuringud, mida me teeme on usaldusväärsed. Et kuna meil ei ole seda..... huvi saada järgmistel valimistel tagasi valitud, siis me ei, siis on meie hinnangud ja analüüs vabad, et selles mõttes, et neid asju on palju. Ütleme nii, et see on siis 16 aastaga välja teenitud usaldus. Niikaua kui sa ei tee midagi, mis sinu stakeholdereid peaks haavama, siis neil ei ole ka mingit põhjust teistmoodi arvata.

Aga kuidas ja millisena Eesti Panka meedias kujutatakse?

Erinevalt. Ma arvan, et see on täiesti seinast sein, et need kujundid on ju teada, et elevandiluust tornist vaadatakse, kuidas...., et mis on siis isoleeritud reaalsest elus. Et kui me tuleme nüüd siis tänasesse päeva, et kui meil oli see prognoosisituatsioon, et siis see tekitab hoopis teistmoodi arutelu, et kas asjad võivad, siis tõesti minna nii....., no nagu meedia ütles, et nii halvasti nagu Eesti Pank prognoosis, kuigi me ju ei prognoosinud ju mingit maailma lõppu, et kui läheb nii nagu me prognoosisime, siis läheb ju Eesti majandusel väga hästi ju. Aga noh, need lootused on ju väga erinevad, et noh ja need arvamused lähevad seinast sein, et on inimesi, kes meid vihkavad ja on inimesi, kes meid armastavad ning ka meedias samamoodi.

Mida Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerimisel kõige enam tähele paneb?

Kui me räägime siis sellistest majanduspoliitilistest sõnumitest, siis eelkõige, et see sõnum oleks kooskõlaline ja asjatundlik, et keegi ei saaks nagu, et see on ikka maja sees ikka läbi arutatud ja jõutud otsusele, et jah see on meie arusaam. Sealt järgmine küsimus on, et kui sa tahad sõnumit edasi anda, et kuidas sa seda teed, et kuidas seda pakendada. Siin on meil üht teist paremaks läinud, kuid sellist sõnumi selgust saaks alati paremaks teha. Ja seda me ka tahame teha.

Kuidas te hindate, kas Eesti Pank otsib kontakti meediaga või otsib meedia kontakti Eesti Pangaga?

Me oleme viimasel aastal ka ise proaktiivsemad olnud, et me teavitame juhatuste liikmete esinemistest, et me oleme ise otsinud esinemisvõimalusi erinevatel üritustel. Meediaga on samamoodi, et siin on korraldatud erinevaid sündmusi ja asju. See on mõlemat pidi, et mõnikord on tahab meedia ise mingit küsimust esitada. Ma ei oskagi seda proportsiooni öelda, aga kõhutunde järgi ma ütlen, et me oleme ikka ise otsinud rohkem kontakti, et erinevaid arvamuskäsitlusi teinud jne.

Kuidas te iseloomustaksite, et milline on see, keel, mida Eesti Pank kasutab meediaga suhtlemisel?

No nii nagu ma juba ütlesin, et me oleme saabutanud juba mingit edu keele selgemaks tegemisel, aga seal kindlasti on hästi palju ruumi, et paremini teha. Osalt see keel jääb natukene erialaseks, aga sellepärast ma arvan, ka et see oleks natukene võimatu ülesanne, et sa jõuaksid kõigini.....tähendab kõigini saab jõuda väga olulistes küsimustes, et kui jutt on Eesti krooni usaldusväärsusest, siis me kahtlemata me peame jõudma kõigini ja me olemegi jõudnud kõigini ja see ei ole nagu teema, aga nii nagu ma enne ütlesin, et see keelekasutus peab eelkõige sõltuma

sihtgrupist, et see, kuidas see peab olema pakendatud. Mida lihtsam keel seda parem, mul ei ole selle põhimõtte vastu mdiagi. Et me peame seda arendama, et just küsima tagasisidet oma keelekasutuse osas.

Kuidas muutub panga roll tulevikus?

Panga roll kindlasti muutub, et ta muutub nagu ajas nagu majandus areneb, et need riskid, majandus muutub, et selles mõttes me kindlasti käime ajaga kaasas, kui kroon ei ole enam Eesti raha, kui euro on Eesti raha, et see ei vähenda, selles mõttes ta ei.....ta ei võtta keskpangalt funktsioone ära. Kõikidel eurosooni riikidel on keskpangad, kes siis oma riigis keskpanga funktsioone täidavad. Nagu ma enne rääkisin, siis Eesti saab kaasa rääkida eurosooni rahapoliitika kujundamisel, praegu me seda ei tee, et see on, noh see.... võib tunduda väikese muutusena, kuid kui noh me oleme eurosooni liikmed, siis oleme noh majanduspoliitilises mõttes siseriigis, sest enamik otsuseid sünnib siiskieurosüsteemis ja seetõttu, kui me tahame Eestit arendada ja konkurentsivõimet arendada, siis eurosooni kuulumine annab selleks kindlasti eelise, et väljas olles on see keerukam. Aga see stabiilsuse kandja roll ei kao mitte kuhugi, sest finantssektor jääb meile siia alles, eeeee....., sularaha ei kao Eestist mitte kuhugi, et on lihtsalt teised trükised. Et eee....., siis ka näiteks sularaha vallas tulevad hoopis, no mitte hoopis teistsugused, aga noh rõhuasetused muutuvad, et kui Eesti kroon on täna võltsingute mõttes, on..... nagu väga vähe võltsitud, et euroopa valuutal on atraktiivsus palju suurem ja kui me oleme osa eurosoonist, siis oleme ka kohe avatud nendele riskidele. Et riskiprofiil siis kindlasti muutub. Aga noh, et see sama sõltumatu majanduspoliitika kujundaja ja hindaja roll jääb igal juhul alles, et niikaua kui Eesti on iseseisev riik, niikaua on meil oma eelarvepoliitika ja niikaua on meil oma rahapoliitika ja noh see rahapoliitika lihtsalt kehtib siis suuremas majandusruumis, aga noh....., majandus ei kao kuskile ära ja majandtsükkel ei kao kuhugi ära ja kõikide nende probleemidega ja võimalustega, mis majandustsüklis sünnivad, et noh nendega peab jätkuvalt tegelema.

Kas laiem avalikkus või kuidas tema tajub seda, et kuidas Eesti Pank areneb?

Laiem avalikkus on seni seda tajunud palju vähem ja üks põhjus on see, et see teema, et mis Eesti Pangast saab, et see ei ole teema. See muidugi ei tähenda, et me ise ei peaks sellega tegelema, et siis kui see päevakorda jõuab, et siis tegelikult on juba eelnevalt inimestele selgitatud ja inimesed on juba aru saanud, et jah tuleb küll selline muutus, aga selle muutuse tagajärjele keskpanga tegevuses revolutsioonilisi muutusi ei toimu. Et see on kindlasti ka üks kommunikatsiooni prioriteete. Aga kui täna seda sõnumit müüma minna, siis selle kohta puudub huvi. Sest kuna euro on veel siiski mõne aasta kaugusel, siis kui inimene mõtleb täna palju igapäevastematele teemadele, siis ka ajastus on oluline, et millal selle teemaga välja minna.

Mida peate Eesti Panga nõrkusteks?

Jah,..... võib olla see....., noh ütleme, et konservatiivsus on meie tugevus, aga samas ka kindlasti ka meie nõrkus, et kui sa oled nagu väga jäigalt milleski kinni, siis see tunnetus, et midagi tuleb muuta, tuleb mõnevõrra hiljem, kui oleks ideaalne, et ja noh eks ta ole natuke ka see, et kuna me otseselt mitte kellegagi ei konkureeri, siis me peame noh nagu ise ennast taga utsitama, et muidu oleks konkurent, kes kuklasse hingab, et meil on see konkurent puudu. Et see ei sunni meid alati kõige kiiremini tegutsema, et aga noh selle ga pole midagi peale hakata, et see on lihtsalt teadvustatud fakt ja seda enam tuleb enda kallal vaeva näha. Et ja väga palju esimese hooga ei oskagi öelda.

Aga nõrkuste kõrval, mis on peamised tugevused Eesti Pangal?

See esimene tugevus on see, et meil on professionaalne meeskond, kes kes oma tööd tunneb ja oma tööd valdab, et see analüüs, mida me siin teeme, et see on nagu ikkagi hästi kvaliteetne ja kindlasti on me tugevus aastatega väljateenitud usaldus. Et eeeee,....., et kui me neid kahte suudame hästi kombineerida ja siis nende nõrkustega hakkama saada, et me oleme nii öelda uuenduslikud, konservatiivsed ja käime ajaga kaasas ja ja ja muudame ennast.... nii nagu vaja on, et nii nagu keskkond seda ootab. Et muudame ennast selles mõttes, et mitte me ei hakka teistsugust juttu ajama, vaid ajame sama juttu teistmoodi, et nii nagu amazon ei müü paremaid raamatuid, vaid ta müüb raamatuid paremini. Küsimus on selles, et kuidas sa oma sõnumi ja siis ma ei tea, mis iganes teenused viid oma sihtgrupile pärale, et tuleb ajaga kaasas käia.

Kas Eesti Pank on oma tugevused ka laiemasse avalikkusesse ka viinud?

Mingit pidi on see olemas, et eriti see, mis puudutab professionaalsust jaasjatundlikust ja noh tegelt ka usaldusväärust. Mingil kujul on nad olemas, aga siin saame ka teha rohkem, et heas mõttes agressiivselt kohale viia ja ka seeläbi oma positsiooni tugevdada. Et kui ma ütlesin seda, et meil on 16 aastaga kätte võidet usaldus, siis see kindlasti ei püsi iseenesest, et seda on hästi lihtne murendada. See eeldab ikkagi pidevat tööd, et nagu liiga suuri eksimusi ei lubata.

Millisena te näete meedia rolli Eesti Panga kuvandi tekkimisel?

Ütleme, et nii nagu ühiskonnas tervikuna, meedia ühelt poolt siis püüab vastata, kuna meedia on äri eks ole tänapäeva maailmas aina rohkem, et et ja ütleme, et kvaliteetmeediat on täna täpselt sellises suurusjärgus nagu turg seda võimaldab, et meedia kujundab rahva arvamust, see on nagu siuke ringkäik, et ühelt poolt vaadatakse, mis inimestele meeldib või huvi pakub, püütakse sellele vastu tulla, ja siis ta läheb sama ringi pidi edasi, et noh..... meedia kindlasti kujundab inimeste suhtumist, aga et nagu perspektiivis seda mõjutab seda suhtumist eelkõige see, mida me teeme. et nii kaua, kui me teeme oma tööd hästi, ei ole võimalik meie mainet ega usaldusväärust murendada, et kui me ise oma asjadega hakkama ei saa, siis on teine lugu, aga siis see juhtub ka milma meediata. Et meedia on nagu oluline kanal või liides meie ja ühiskonna vahel, aga noh meie tugevus sõltub ikka meist endist ja kui hästi me oma ülesannetega hakkama saame.

Millisena näete enda persooni rolli Eesti Panga kuvandi kujundamisel?

No juhatuse liikme ja ühe kõneisikuna minu tegemistel, nii õnnestumiste kui ebaõnnestumistel on kindalsti mõju panga kui institutsiooni usaldusväärusele, et ja.... ja ma nagu ise pean oluliseks just hästi palju suhelda erinevate sihtgruppidega ja erinevate klientidega majast väljapool, et ma arvan, et see on üks viis, kuidas saab panka paremini teadvustada ja teiselt poolt saab ka paremini teada, et mida üks või teine sihtgrupp pangalt ootab ja mida ta panga tegemistest arvab, et see on ka väga oluline tagasiside.

Minu poolt on kõik, et äkki soovite ise midagi lisada?

Tundub hästi huvitav töö olema, et tahaks kindlasti sellega tutvuda, et küsimused tundusid väga ülevaatlikud. Rohkem midagi lisada ei olegi.

9. Tanel Ross – Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakonna juhataja

Kuidas te kirjaldaksite, et millega tegeleb Eesti Pank?

Eesti Pank tegeleb keskpanga, moodsa keskpanga funktsioonidega, mis on siis, milleks on siis pangandussüsteemi, Eesti puhul siis eelkõige pangandussüsteemi, samuti rahastabiilsuse tagamine kokkuvõttes selleks, et hoida rahva usaldust, hoida usaldust nii maksevahendi vastu, kui ka tagada hindade stabiilsus Eestis. Lühidalt. Et sinna tuleb veel terve rida asju, mida teha, näiteks sularaharingluse eest hoolitsemine ja maksesüsteemi käigus hoidmine, pangandussüsteemi ja majandusanalüüs. Need on kõige tähtsamad.

Milliste hoobadega Eesti Pank seda teostab?

Sa mõtled mida konkreetsemalt?

No hinnastabiilsust näiteks.

Esmane hoob on fikseeritud kurss. Fikseeritud kursi puhul on väga oluline ühest küljest asja tehniline külg, Eesti välisvarade haldamine pluss krooni katevara, sularaharingluse tõrgeteta toimimine, et oleks usaldus, et inimesed tahaksid krooni hoida. Eee, teisest küljest on siis fikseeritud kursi juures sama oluline majandusanalüüs, et oleks võimalik õigel aja, et oleks kindlasti võimalik ennetada ühel või teisel viisil Eestit tabavaid šokke. Kas näiteks muutes pankade kohustuslike reserve või terve rida muid otseseid vahendeid, mida seadused ja Euroopa Liidu asutamisleping meile annavad, võimalused. Ja teisest küljest siis, et õigel hetkel nõustada Valitsust, et kui on näha, et kuidas, et majanduses võib midagi muutuda, mis võiks seada stabiilse arengu kahtluse alla.

Milline see Eesti Panga peamine ülesanne on?

Peamine ülesanne on hinnastabiilsuse tagamine.

Aga miks peaks inimesele sõnapaariga Eesti Pank seostuma?

Hmmmmhhh eh, ilmselt tuleb kõigepealt meelde selline, mmmmm....., noh kindlus on võib olla selline liiga kõva sõna, aga selline natuke selline torn, võib olla natukene grammi võrra igapäevaelust eemalseisev igapäevstest asjadest.

See on nüüd arvamus, et mis ta on teie arvates, aga mis ta peaks olema?

Eks ta peaks see olema ka kahtlemata. Et lõpuks midagi peab riigis olema ka sellist püsivamat, mis sisendaks usaldust riigi vastu ja no, paljuski see see peabki olema. Mis muidugi ei tohiks olla, oleks selline külm ja eluvõõras arvamus. Ilmselt ei tohiks kujuneda arvamust, et me millestki ei hooli. Võib olla mingi balanss selle vahel, et kindlus, teatud mõttes võib olla väike eraldatus sellisest igapäeva nägemisest, aga samas see ei tohi olla, see ei tohi süvendada sellist tunnet, et sellised igapäevased elu väiksed asjad meile korda ei lähe. Sest lõpuks nad lähevad korda meile ja ei saa ajada mõistliku majanduspoliitikat, kui sa ei mõista elust üldse mitte midagi, kui sa need igapäeva elu väiksed detailid lihtsalt kõrvale lükkad.

Aga milliste sündmuste, protsesside või inimestega peaks Eesti Pank inimestele veel meelde tulema?

Me usaldusväärsus, ma ei tea, kas see nüüd peaks olema selline popim ja noortepärasem nagu siin on öeldud. Ütleme nii, et tegutsemis....., vajadusel tegutsemisvalmidus ka. Suutlikus reageerida....., suutlikus reageerida muutunud majandusolukorrale näiteks. Ilmselt on see, et mida võiks eeldada, et ei ole ainult selline usaldusväärne, vaid see usaldusväärsus on seotud ka ühest küljest, nagu ma mainisin ka igapäevaeluga, teisest küljest ka suutlikuse ja oskusega tegutseda niimoodi, et usaldusväärsus vajadusel ohu korral usaldusväärstust säilitada.

Kas lisaks nendele omadustele peaks olema ka mingid sümbolid nagu see kindlus?

Mhmmmm, möödunud....hehheee, paar aastat tagasi oli see kommunikatsiooniaudit ja siis ma arvasin hoopis teistmoodi, kui tegelt oli. Kindlus....eetee, noha jah paratamatult ta kindlus on, eeee võib olla avatud kindlus. Avatud kindlus!

Mis see tähendab?

See tähendab, et inimestel on, inimesed võivad, et inimesed ei karda, mis seal sees on. Inimesed, umbes võiksid olla kindlad, isegi kui nad täpselt ei tea, mis seal sees on, et nad võiksid vähemalt usaldada, et nad võiksid häda korral vähemasti kuigipalju loota selle peale, et et, sellest kindlusest on neile abi. Kindlus on selline sümbol, mis kindlasti eristub ülejäänud ühiskonnast, aga rahaasjad on paraku sellised, et need ei saa olla väga avatud kogu aeg. Kogu aeg ei saa olla avalikud, meil ongi saladused. Sularaha ongi saladus, ei ole midagi teha. Sest muidu tulevad röövlid kallale meile. Et see, kus peaks avatus olema....., et peaks aru saama, et meie poliitilised seisukohad peaksid oleksid arusaadavad. Peaksid olema umbes aru saama, et mille eest me seisame. See on oluline!

Te mainisite mida peaks teadma inimesed nõ kriisiolukordades, et aga mida peaks tunnetama Eesti inimene Eesti Panga tegevuse kohta tavasituatsioonis?

Äkki ei peagi tunnetama? Ma ei tea seda. Ma ei oska seda öelda. Äkki ei peagi tunnetama. Igapäevaselt ma mõtlen, et mida mina mingist riigiametist mõtlen. Igapäevaselt peab inimene tunnetama, et see raha, mis tal käes on, ei kao kuskile ja ja et raha pangast ei kaoks. See ongi kõige olulisem. See on see, mida igapäevaselt igapäevaselt inimest mõjutab. Nii nagu....., mina tahan ka kaitseministeeriumist sellist kindlust, et neil on mingisugusedki plaanid olukooraks, kui peaks kriis juhtuma. Et igapäevaselt mõjutab inimest ikkagi see raha ja panagandus, ega seal muud midagi ei ole, et see on see raha, mida me käes hoiame ja mis on pangas.

Kas Eesti Pank tegeleb ka sellise majandusliku harimisega?

No see on osa meie tööst, et me oleme seda püüdnud küll viimase aasta jooksul kõvasti või vähemalt rohkem hoidnud pildis, kui me varasemalt oleme olnud. Lõpuks meie sellised, et me püüame läbi ajakirjanduse inimesi mõjutada ja püüame teha uut veebilehekülge, et see kõik on nagu avatud keskkond, et see peeldabki kõik seda, et me püüame anda võimalikult palju informatsiooni oma tegevuse kohta, et inimesed võiksid mõista meid, et siin ei ole midagi karta. Pigem võiks meid usaldada.

Millisel ühiskondlikul positsioonil on Eesti Pank?

Mis mõttes?

Et millisena te näete Eesti Panga ühikondliku positsiooni võrreldes võib olla teiste institutsioonidega?

Ma arvan, et me ise tahaksime, et me oleksime riiklik asutus, et me oleksime privilegieeritud riiklik asutus. Tõenäoliselt sõna „pank“ määrab ära, mida meist arvatakse. Lõpuks arvatakse, et me oleme üht või teist viisi pankurid. Ma arvan, et me seisame seal kuski riikliku asutuse ja tavalise panga vahepeal. Ma ei oska öelda.

Milline roll on Eesti Pangal ühiskonnas?

No eks see on sama vastus, et eks ta eelkõige..... et et, ütleme, et roll tuleb seadusega etteantud eesmärkidest. Kui see on raha, pangandus, stabiilsus – siis seal tuleb pigem selline stabiliseeriv roll ühiskonnas ja teatud ulatuses selline majandusprotsesside mõistmise soodustamine. Ma ei usu seda, et me peaksime kedagi õpetama hakkama. Võib olla ja selline stabiilsust soodustav, et mis tähendab eelkõige igapäevaselt turvatunde tagamist igapäevastes maksmistes ja teisest küljest ka majanduspoliitilise ja teatud kujul ka majandusteadusliku info kätte saamisel.

Teie sõnade järgi, siis selline õpetav roll ei ole Eesti Pangale sobilik?

Meist kindlasti arvatakse, et me oleme õpetav roll ja näpuga viibutav, kuid ma ise arvan seda, et õpetada ja nõpuga viibutada võib Valitsuse poole mõnikord eks ju..... Ma ise arvan üha rohkem, et me peaksime nihkuma sennapoole, et soodustada inimestele mõtlemist, et mitte öelda, kuidas peab olema, vaid soodustada seda, et enamik ühiskonda jõuaks ise selleni..... oma mõtletegevusega, kuidas peab olema, kuidas peab käituma. Et ma ei usu, et 21. sajandil saab lõpmatuseni niimoodi viibutada näpuga. Kuigi jah tihti sellist näpuga viibutavat rolli keskpankadele omistatakse. Ideaalis võiks see olla rohkem toetav, kui õpetada püüdev, et ütleme mõtlemist toetav, mitte etteütlev.

Kui te mainisite seda stabiliseerivat rolli, siis kuidas te näete seda rolli tulevikus?

Ma arvan, et see jääbki. Küsimuse all on see, et kas me peaksime, ütleme niimoodi, et võib olla on olukordi, kus öeldakse, et me peaksime veel rohkem tegema, veel midagi rohkem ütlema, aga me ei saa teha ära Valitsuse tööd kokkuvõttes. Elu näitab seda, kui keskpank hakkab endale liiga palju sellist..., üritab liiga paljudes asjades tark olla, siis lõppkokkuvõttes tuleb meil endal see kompetensti piir vastu ja siis usaldusvääruse kaotus on, kui saadakse aru, et meil nõuanne valdkonnas x, mis ei pruugi olla meie põhikompetents, kui see nõuanne ei ole kõige õigem, siis kahtlemata on usaldusvääruse kaotus võimalik. Et ma arvan, et see stabiliseeriv, et kui võimalik, siis võib olla veel toetada sellist majanduspoliitilist diskussiooni asusalt, aga noh, eelkõige on see asi ühiskonnas enda asi organiseeruda. Aga paratamatult oleme me üks osa ühiskonnast, aga me ei saa kõigi eest mõelda ja ammugi me ei saa valitsuse eest kõike ära teha.

Kuivõrd usaldusväärne peab Eesti Pank olema?

Eeee....., ma ise arvan, et ta peab ikka väga usaldusväärne olema, et et see on meie see peamine kapital ju, me ju nii nagu enamik keskpanku maailmas, igal juhul Euroopa Liidus. Kuna rahapoliitikat määravad ikkagi sellised suured pangad, meil on see usaldusväärsus on ikkagi üks olulisemaid vahendeid, peale sellise toimiva infrastruktuuri. Et see on ikka väga oluline.

Kuidas ja millisena Eesti Panka meedias kujutatakse?

Ma arvan, et siin on väike lõhe, et et...., et üldiselt võttes on see viimase aasta jooksul kuidagi sellist ebakompetentsuses ja rumaluses süüdistamist väga ei ole. Et eee, samas on teada meil on need suhteliselt kõrge profiiliga juhtumid, kus üks või teine väljaütlemine on kontekstist välja rebitud ja seetõttu oleme saanud ka sellise kergema ajakirjanduse tähelepanuks. Aga summa summaarub kujutatakse meid siiski suhteliselt hästi. Ma arvan seda, et palju hullem võiks asi olla ja võib olla natukene aega tagasi oligi natukene hullem, et nüüd üldiselt võttes, kui nüüd mainstream ajakirjandust lugeda, see on see mida mina tean, et siis saab kokku meist suhteliselt adekvaatse pild. Ma arvan.

Kuidas peaks kujutama?

Võikski kujutada sellise usaldust sisendavana, mitte väga sõbramehelikuna, natuken võib olla natukene stabiliseerivana, mis tähendab ka natukene eemalolemist igapäevast. Aga samas ka sellisena, et sealt ei ole midagi karta, et seda kompetentsi ja oskusi.

Mida peaks Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerimisel kõige enam tähele panema?

Lihtne vastus on see, et see peab olema selline, mida lugeja aru saab, et see on kõige olulisem, et lugeja aru saaks meie juttu.

Milline on selline Eesti Panga poliitika, et kas Eesti Pank otsib meediaga kontakti või meedia otsib Eesti Pangaga kontakti?

Me jätkuvalt.....eEEEE.....mõlemalt ausalt öeldes. Me oleme viimasel ajal küll väga püüdnud, et oma informatsiooni, endast informatsiooni, majandust puudutavat informatsiooni kättesaadaavamaks teha. Eeee...just nimelt selleks, et tõsta usaldust meie vastu, et meedia saaks aru, et meedia saaks aru, et me oleme kompetentsed ja siis ka ise otsiksid meid aina rohkem üles. Teisest küljest nüüd me oleme loomulikult nüüd ka, et võib olla pressikonverentside korraldamine iseenesest juba nii öelda meedia otsimine. Ja jaa jaa.... nüüd me oleme püüdnud ka, viimane oli kvartaliaruanne ja prognoosi ettekanne, siis me püüdsime ise, Livia tegi lausa eraldi kitsama ürituse teha juhtivatele ajakirjanikele mitteametlikuma. Et see on mõlemat pidi ma arvan, aga ma ise usun seda, et kõige olulisem on see, et on olemas informatsioon ja me anname informatsiooni, et milles me oleme kompetentsed. Et see mida me anname, et see oleks selline asjatundlik, eeee jaja tõstaks nõudlust meie pakutava info järele, et siis see eraldi meediaga kontakti otsimine peab põhinema üldisemal vundamendil. Ma seda ei usu, et on võimalik sellist üldist avalikustamispoliitikat asendada otsekontaktidega, et mõlemad asjad peavad olema.

Kui meediaga Eesti Pank nüüd kontakti otsib, kas ta kuidagi ka huvigruppe segmenteerib?

Et see paratamatult on selline, et kui sa Õhtulehte kirjutad, et see peab olema teistmoodi, kui Postimehesse kirjutada.

Kui oluliseks Eesti Pank peab seda, et ta oleks esindatud erinevates meediakanalites?

Ütleme nii, et kui SL Õhtulehel huvi on, siis ja me oleme korduvalt seda ka tõestanud, et siis me kahtlemata seda ei eira. Et me oleme, noh Livia on viimasel aastal teinud natukene ka Andres Lipstoki jaoks ja ka teiste jaoks lugusid hoopis, noh päris meelelahutusmeediasse...., seal võib olla sellistesse tõsiseltvõetavatesse eluajakirjadesse. Nii et ma ei arva, et eelmise presidendi ajal oli see pigem stigma, aga praegu on selline lõdvem lähenemine ja mul ei ole küll selle vastu midagi.

Kust peaks Eesti kodanik saama infot Eesti Panga kohta?

No kust kodanik ikka infot saab riigiasutuste kohta, et eelkõige saab ta infot läbi meedia. See on loomulik. Et kus minagi infot saan kaitseministeeriumi kohta, et online portaalid eelkõige tõenäoliselt on need kõige olulisemad, osale vähemasti. Siis saab Eesti kodanik eelkõige infot ajalehtede kaudu. Ma ei tea seda palju saab või otsib kodanik koduleheküljelt midagi. Ma mõtlen, et palju ma käin mõne teise riigiasutuse kodulehel, et see põhiinfo tuleb ikka läbi meedia. Millest see online on üks kõige olulisem.

Kust Eesti Pank saab tagasisidet inimestelt?

Me nüüd eee....mmmm....eeee, suhteliselt üha rohkem, teeme regulaarselt seda väljundite kasutamise analüüsi. Me mis on nüüd selline väga vahetu poliitilise sõnumi testimine, on meil on kuus korda aastas pressikas ja peale seda me tellime avaliku arvamuse küsitluse, kus me püüame siis saada teada, kuidas Eesti avalikkusele, kuidas on kohale jõudnud meie sõnumitest. Me aeg-ajalt vaatame ka kust avalikkus eelkõige infot saab. See töö võiks olla küll süsteemsem, aga toetuma ka sellele eeeee...mmmm. noh avaliku arvamuse küsitlustele.

Aga milline on see Eesti Panga keel, mida Eesti Pank kasutab meediaga suhtlemisel?

See on sõltub, kes kirjutab ja kus kirjutab. Et kui Martin Lindpere kirjutab, on see üks keel ja kui Andres Lipstoki nime alt, siis natukene teine keel, aga et ta peab olema jälle selline balanss mõistetatavuse ja samas ka erialasuse vahel. Et see ei peaks olema väga lõõpiv ja omamehelik, et see peab olema selge arusaadav, mitte liiga omamehelik. Inglise keeles on Financial Times selline, mis, samamoodi kõik Ameerika kvaliteetajalehed, mis nagu võiksid olla keskpangale selliseks ideaalseks eeskujuks. See keel peab nagu balanseerima sellise mõistetatavuse ja erialasuse vahel.

Kui Eesti Panga tulevikuvisionist rääkida, et milline see on?

Eeee....., no see tähendab jaguneb kaheks, kuni euroalani ja pärast euroala. Mmmm pärast euroala natukene muutub ja ei muutu, et need põhisüsteemid, infrastruktuuri eest vastutamised jääb kõik samaks. Ja pangandusanalüüs ja stabiilsusanalüüs jääb samuti samaks. Mis tuleb juurde on, euroalas suurem otsustamises kaasrääkimine Frankfurdis. Eeee....mmmm...see, mis ära jääb liitudes euroalaga, sisuliselt jääb väga vähe ära, aga noh, aga jääb ära võimalus, et me loobume valuutakomitee süsteemist. See tähendab, et me teeme ettepaneku, et me ei loobu sellest. See võimalus jääb ära, aga seda võimalust me ole kasutanud ja ei kavatse ka akasutada. Ega seal väga palju ära ei jää, kui me euroalaga liitume. Selles mõttes, et kui visioonist rääkida, siis peab olema jätkuv eesmärk oma klientidel, Eesti avalikkusele, Euroopa avalikkusele, niipalju kui see Eesti avalikkus ka Euroopa avalikkust mõjutab, kvaliteetse keskpanganduse teenuse pakkumine, et see on kõige olulisem. Se on kõige olulisem. Et see igapäevane töö peab olema korralik, et sellel kõik põhineb. Kui midagi sellist edasi ägedamat, et kus on meil kindlasti sisemine dasimine, on igasugune finantsstabiilsuse kindlustamine, pangandussüsteemi stabiilsuse kindlustamine. See on üks strateegiline eesmärk. Kindalsti kohe. Ja võib olla üks teine eesmärk võib olla võiks olla ka avalikkuses aktiivsem, et soodustada sellist majanduslikku mõtlemist Eestis. See on kaks sellist asja. Ülejäänud on kõik selline kvaliteetne keskpanga teenus, mida on võimalik alati parandada ja paremaks teha.

Kas laiem avalikkus kannab ka endas hoiakuid just sellise muutuva Eesti Panga suhtes?

Kindlasti on küsimus, et kui üks raha kaob ära ja teine tuleb asemele, et siis mis Eesti Pank tegema hakkab, loomulikult. See küsimus on olemas, et see on täiesti selge. Et ma arvan, et see peamine küsimus ongi, et küsitakse, et mis te siis tegema hakkate, kui euro tuleb. See hoiak avalikkuses on.

Aga mida sellisel puhul Eesti Pank vastab?

Ehmm, eks me oleme sellest rääkinud. Öeldakse ju seda, et kui sa hakkad seda seletama, et mida me kõik teeme, siis ei saa keegi enam aru, et ma arvan seda, et kui vastata, et see peab siis põhinema vastusel, et keskpank on riigi....., et kui me ühinesime Euroopa Liiduga, siis jäi meile alles Välisministeerium, kui me ühinesime Schengeni viisaruumiga, siis meile jäi alles Siseministeerium. Kui ühinesime NATOga, siis sõjavägi jäi ka alles ju. Et niisamuti kui me ühineme euroalaga, jääb alles keskpank. Kui me oleme Schengenis, kus meil on vaba liikumine, siis ikkagi peab siin kohapeal keegi korda valvama, see on kohalik politsei eks ju. Isegi kui me euroalaga liitume, siis keegi peab ju hoolitsema selle eest, et meie pangad saaksid kuskilt eurosid. Me hoolitseme selle eest, et isegi siis kui me oleme eurotsoonis, isegi siis peab keegi selle eest, et inimeste raha oleks pankades kindals kohas, et see oleks tugev. Ja seda tööd meie eest keegi tegema ei hakka. Ikka Eesti Pank. Et isegi kui me euroalas oleme, siis pankadevahelised maksed peavad ikka toimima Hansapangast Ühispanka. Need ülesanded ei kao mitte kuhugi.

Miks on tekkinud selline kuvand, et Eesti Pank võiks olla Rahandusministeeriumi allosakond?

Eeee.mmmmm, ma ei tea kui selline kuvand üldiselt levinud on, aga üks või teine inimene võib niimoodi mõelda. Eks see peamine põhjus on selles, et millega iga inimene kokku puutub ja see on sularaha, et kui sa tahad sularaha sa lähed Hansapanka. Sealt on nüüd vaja nõks edasi mõelda, et kui see raha on seal Hansapangas, et sealt on vaja nõks edasi mõelda, et selleks on vaja ka Eesti Panka. Ja millega inimene kokku puutub igapäevaselt on tõesti sularaha ja ku isee tõesti ära kaob, siis mida sa siis teed.

Aga mida peate Eesti Panga nõrkusteks?

No eks need nõrkused on kõik sellised, eks need on üldiselt teada. Eks selline, ütleme, et kui on küsimus, et miks te ei võiks olla rahandusministeeriumi allosakond, siis eks see....., kuigi ma ei teagi, kas seda saab üldse seletamisega muuta.....midagi on kindlasti tarvis. Peamine nõrkus on see, et oli kindlasti liigne arrogants aeg-ajalt, ma arvan, et see on nüüd natukene vähem vist jäänud. Nõrkus on kindlasti see kommunikatsiooni seisukohalt, et ühiskonnas on hetkel selline, on just selline ühiskondlikus diskussioonis selline küsimus ja võib olla reageerime tänu sellele avalikkusele halvasti. No üks näide, mis me siin täiesti mööda panime, oli see 5000 ja kogu palgateemaga seotud jutud, nagu osad meist ei suutnud aru saada, et mitte kõik, osad said aru, et et sul ei ole mõtet inimestele öelda, et ärge palka rohkem juurde küsige, et see aja inimesed närvi ja marru. See näitab seda, et me võib olla sellist..... akadeemiline ei ole ka õige sõna, liiga eluvõõralt vaatame. Me ei suuda panna ennast, osad meist ei suuda vähemasti panna ennast tavalise inimese, Eesti elaniku seisukohale, kes vaatab meid nagu väljaspoolt seda avatud kindlust. Et eks need....., aga samas ega see on probleem, mis on omased kõigile riigiametitele. Et aga ma usun, et kõige suurem probleem on arrogants ja suutmatus sellest aru saada, mis probleemid on Eesti elanikel. Võib olla me õpetame neid liiga palju, see et öelda, et ärge palka juurde küsige, see on mõttetu, et ta pole ei teoreetiliselt õige ja ammugi pole tal mingit praktilist rakendatavust. Igaüks küsib palka juurde, mina küsin ka palka juurde.

Aga mida peate Eesti Panga tugevuseks?

Kahtlemata see erialasus ja see erialasusest saadakse just vahetu suhtlemise teel paremini aru. Et seetõttu sellist kompetentsust peaksime veel rohkem massimeediavahendite kaudu edasi andma.

On seda seni tehtud?

Eks me püüame. Jõudu mööda. Üritame anda oma parima. On teadvustatud seda vähemasti.

Milline on aga meedia roll Eesti Panga kuvandi kujunemisel?

Meedial on ikka väga oluline roll. Ähhh,..... kuigi ei tea, tähenda tal on roll info vahendajana. Kui mõelda seda, et kehtib see veneaegne maksim, et ajalehed valetavad kõige rohkem, siis paljude inimeste arvates on see jätkuvalt õige. Ma ei usu seda, et kui meedia ütleb, et Eesti Pank on loll ja siis kõik automaatselt usuvad seda, et Eesti Pank on loll, kuid meedia info vahendajana on kahtlemata ja igasugune vahendamine peidab endas igasuguseid moonutusi, kui info voog kulgeb, siis osad infot võib minna kaduma. Meedial on kahtlemata oluline roll, kuidas inimesed hakkavad kuvandit looma, mitte, et nad hakkavad seda ütlema, vaid nad on infovahendajad, kust suur osa inimesi infot saab.

Aga millisena näete enda rolli Eesti Panga kuvandi kujunemisel?

Ma näen enda rolli eelkõige selles, et see rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond töötaks eesmärgipäraselt ja hästi. Töötaks metoodiliselt. Ma arvan see, et kui rääkida nõrkustest, siis siamaani paljud, või mis paljud, pole meil neid siin nii palju olnud, aga need inimesed, kes on meil olnud, on töötanud väga sellise PR-konsultandina. Nad on lähtunud sellest, et meil oleks nagu PR-firma ja teeksid kellelegi avaliku suhtlust, nagu väga projektipõhine. Et see kõik peab olema, aga ma olen nagu sügavalt veendunud, et igasuguse riikliku ja avaliku organisatsiooni trump on ja iga tugevus peab põhinema teatud metoodilisusel. Regulaarsel info jagamisel, et see oleks inimestele teada, et kust info tuleb. Et me peaksime süsteemselt teavet Eesti majanduse kohta. Et et me oleksime nagu heas mõttes kogu aeg pildis ja ma arvan, et kui me seda suudame saavutada, siis on nagu pool tööd tehtud, siis nagu ühekordsed faux pas'd eks ju, nagu need 5000 krooni ajasad, et need on ka palju kergemini üleelatavad, kui sul nagu põhi on tugev. Ma enda rolli selles ausalt öeldes näengi, et hoida seda, hoida sellist süstemsus, metoodilisust ja asjalikkust avalikus kommunikatsioonis.

Kas soovikiste midagi lisada, et minu küsimustega on nüüd kõik?

Ei ole.

10. Mart Sõrg – Eesti Panga Nõukogu esimees

Esmalt, et kuidas te kirjeldaksite, et millega tegeleb Eesti Pank?

Eesti Pangal on kaks tähtsamat funktsiooni, üks on rahvusliku valuuta emiteerimine ja selle usaldusevääruse säilitamise eest hoolitsemine ja teine on nagu finantssüsteemi, eeee.... no ütleme ülesse ehitamise ja toimime järelvalve. Ma mõtlen siin, et pank peaks siin suunama, et milliseks kujuneb Eesti finantsasutuse võrgustik ja mitte ei laseks sellel vabalt välja kujuneda ja selleks on siis litsenseerimissüsteem ja regulatsioon ja no neil on omad normatiivid, et kes saab sellesse klubisse. Jaj avastavad seadused, mis on siis Eesti Panga poolt ettevalmistatud või nende kohta hinnang antud, et see raha ja finantssüsteemi asutuse juhtimine ütleme.

Millised on need hoovad või vahendid või hoovad, millega Eesti Pank seda tegevust teostada saab?

No, üks on seadusega antud õigused, millega me saame ja näiteks raha, Eesti krooni, emiteerimisel on meil monopoolne õigus, et keegi teine ei tohi kroone trükkida ja ringlusse lasta. Ja see tähendab, et säärased õigused on noh meie monopoolne õigus ja lisaks sellele, et Eesti pangal on regulatiivne õigus ka. Noh Eesti Panga nõukogu annab säärased, eee, regulatsioone näiteks varem andis rohkem. Näiteks litsensid kõik pankadele andis ja võttis nõukogu. Nüüd on need finantsinspektsiooni käes. Aga mmmm, lisaks sellele usaldusnormatiivid, mis kehtivad pankadele, aruandluse kord, need kehtestab kõik Eesti Panga president. Ja ja, need siis reguleerivad, siis tööd, et kuidas arveldused toimiksid, et Eesti Pangas on arvelduskeskus, mille kaudu toimib. Nii et see on siis regulatiivne, üks on siis seaduslik roll, mis meile on antud ja teine on regulatiivselt kaasa aidata ja kolmas on siis tegutseda pangandus ja rahamaastikul. Noh näiteks me anname välja noh ütleme kroone, kui meile midagi asemele antakse. Kui näiteks pank on likviidsusraskustes, siis Eesti Pank võib anda talle teatud, noh, raha juurde, et raskused kaoks. Ja viimane hoob on, kuidas nimetada, propaganda, et selgitustöö, ja ja see, selgitus töö on seda efektiivsem, mida parem kuvand on Eesti Pangal, mida noh aktsipeteeritumad on Eesti panga, noh juhtkonna liikmed ja kas nad on arvamusi liidrid või ei ole. USAs tekkis ka probleem, kui nad vahetasid föderaalset reservi juhti, et noh uus ei ole nii tuntud, aga selles mõttes, ka et kui presidenti siin paar aastat tagasi vahetati, siis Eesti Pangas oli ka, et peaks olema selline, keda Eesti rahvas juba teab ja et ta on võimeline juhtima ja nii edasi.

Aga milline peaks olema see üks ülesanne, millega avalikkus võiks samastada Eesti Panka?

No Eesti Panka samastatakse ikka Eesti krooniga ja Eesti krooni hoidjana, et selles mõttes ongi, et Eesti Pank teab, et see on paratamatu ja Eestile kasulik no euro kasutuselevõtt, siis mil määral Eesti Panga kujund on seotud rahareformi ja oma raha kasutuselevõttuga, et rahva silmis ma saan aru rohkem peaks.

Aga mis peaks Eesti kodanikule sõnapaariga Eesti Pank pähe tulema?

No ikka, eeee.... see oma raha, mina kujutan ette. Minu käest on seda raske küsida, seda peaks kodanike käest küsima. Noh EMOR ikka teeb ikka ka küsitlusi. Aga ma arvan, et Eesti Panka seostatakse ka panganduskriiside lahendamisel, kui mingi pank suletatakse, siis varasemad pankade sulgemised tulid ju ikkagi panga nõukogu otsustega. Siis seda ka. Ütleme mingi määral peetakse seda Eesti Panga tegevuseks või ülesandeks, et rahasüsteemi korrastamiseks tagada ja noh, kindlasti mõned peavad ka Eesti Panka vastutavaks, kui inflatsioon kiireneb, mis ühest küljest on õige, sest keskpangad kaasajal peaksid, noh, prioriteedina hindade stabiilsusele kaasaaitamisele.

See on see raha usaldusväarsuse küsimus ka, agateisest küljest meie rahasüsteem, valuutakomiteesüsteem ei anna otseseid hoobasid inflatsiooni ohjamiseks, nagu seal on näiteks federal reservil on intressimäärade määramine või mõned teised pangad siin.

Ma mõtlen siin küsimusele all ka seda, et mida Eesti Pank arvab, et peaks meelde tulema inimestel Eesti pangaga?

Aaa, noh...eeee, me ikka tahame, et meid, Eesti Panga juhtkond, noh peab Eesti Panka üheks keskseks riiklikuks institutsiooniks. Ajalooliselt on ka näha, et kui olid need mässud, et Peterburis see revolutsioon, siis peapostkontor ja pank oli siis, mis püüti vallutada ja selles mõttes pank on keskne koht, ehk finants.... rahavoogude, noh süda, mis aitab, siis seda ühest küljest pumbata seda raha või noh jälgib, et see raha liiguks igale poole ja mingil määral, et oleks ka kvaliteetne. Et kui võrrelda verega, et siis kui hapnikuvaene veri jõuab südamesse, siis ta oma ülesandeid ei täida.

Kuidas mõjutab Eesti Panga tegevus tavakodanikku?

Nojah, selles mõttes, et Eesti Panga poolt emiteeritud sularaha kasutavad lõik. Eesti panga kaudu toimub jhu raha voogude liikumine ühest pangast teise ja ka välismaale. Järelkult kõik inimesed, kes sularaha või arveldusraha tehinguid teevad, siis eesti panga vahendusel saavad uutele aadressaatidele suunatud. Nii et noh jah sularaha siis, mis on vajalik inimestele, see tuleb ikka eesti pangast. Ka üks asi on veel, et kui raha kulub ära. Raha kulub üsna kiiresti ära, mida me ise ei märkagi, siis et nad oleksid..., et masinad saaksid neid töödelda, siis üsna ruttu tuleb na dära korjata ja asendada uutega. Ja need uued rahatähed on ju eesti panga keldris. Kui teil on vaja noh raha sukasääres ja rotid on neid närid, siis kui kommertsbank ei võta vastu, siis saadate eesti panka. Eesti pank teeb ekspertiisi, et need olid õiged rahad ja saadab, siis need teile kas kontole.

Millisel ühiskondlikul positsioonil on Eesti Pank?

Eesti pank on samal positsioonil, mis teised võimu..... noh....asutused, niimoodi et, kui me võtame selle Eesti Panga juhtkonna määramise, siis sealt kumab läbi, et see on... on nii tähtis et Eesti Panga presidendi kinnitab Eesti Vabariigi president. Aga Eesti Panga Nõukogu esimehe kinnitab Riigikogu Vabariigi presidendi ettepanekul. See on keskne koht. Ja mis veel mainida, siis Eesti Panga Nõukogu liikmed peavad saama Kapolt, enne kui neid võib ametisse nimetada, peab saama kapolt nõusoleku, et nad on niivõrd usaldusväärased, et nad riigisaladustele juurde saaksid pääseda. See tähendab, et Eesti Pank on säärane asutus, kellel võib olla riiklike saladusi ja noh eks ole ka neid pabereid seal.

Aga milline on Eesti Panga roll ühiskonnas?

Ikka eee... see, kaks asja võib olla et, see finantsasutuste võrk töötaks häireteta ja et raha, mis nad kasutavad oleks kvaliteetne. See on üks ja teine asi. Sisendada usaldust rahvale, et finantssüsteemis ei ole neile riske ja nad võivad seda vabalt kasutada, et mitte ei pea nad nagu kunagi kaup kauba vastu vahetama. Et see on ikka mugav kasutada neile ja usaldusväärne. Ma loekski sellise usalduse esiteks, et see süsteem oleks ka selline, et raha pluss rahaasutused, et ta korralikult töötaks ja teine asi see kuvandi loomine, et ta on turvaline ja kasulik on, et ütleme pangateenuseid kasutada ja Eesti krooni kasutada, noh ütleme, et ei püüaks siis kõiki kroone kohe dollariteks vahetada.

Aga meedias on läbi käinud selline näpuga viibutaja roll, et kas see on kohane Eesti Pangale?

See näpuga viibutaja roll on igal keskpangal, aga meie keskpangal on seda rolli natuke rohkem, sest meil otseselt mõjutamishoobasid on vähem. Noh ma ütlesin, et Eestis on valuutakomiteesüsteem ja sellega seoses intressitasemed kujunevad turul ja Eesti Pank ei, reeglina ei anna lisavahendeid tavalistele kommertsbankadele, et nad peavad ise oma likviidsust tagama või siis hoiustega niimoodi. Aga enamus riikides on enamus pangad, et neil on nii vähe vahendeid, nad peavad pidevalt keskpangalt laenama ja kui keskpank määrab siis intressid, siis saab keskpank selle kaudu otseselt turgu mõjutada. Kuivõrd meil pangad hoiavad kohustusliku reservi Eesti Pangas, millega me veidi rahapakkumist mõjutame ja intressitaset. Eesti Pank kehtestab siis neile reservidele Euroopa Keskpanga poolt määratud intresse ja selles mõttes ka see mingil määral mõjutab, aga see on ikka niivõrd kaudselt ja niivõrd vähe. Ja kuna Eesti Pangal peab olema Eesti kroonile sajaprotsendiline kattevara, siis me ei tohi ka deklareerida. Eelmine panganduskriis me küll kasutasime, et me andsime likviidsusabi, aga põhiliselt peab see reserv olema keskpangas, sest kui rahaomanikud kuulevad, et Eesti Pank andis suure hulga raha kommertsponga päästmiseks, siis nad ei usu, et Eesti kroon on enam turvaline ja püüavad kroonist lahti saada ja seega teisiti hakkame me niimoodi krooni tervist kahjustama ja seetõttu ütleme me ka pankadele, et me ei tule teile appi.

Et kui te enne mainisite, et Eesti Pangal on raha emiteerimise roll ja Eesti inimene seostab ka Eesti Panka Eesti krooniga, et kuidas siis tulevikus euroga liitudes Eesti inimene seostab Eesti Panka?

Eeemmm... nimetus jääb alles, aga kui te praegu vaatate juba sealt Eesti Panga koduleheküljelt või Riigikogu koduleheküljelt seda Eesti Panga seadust, seal on osa punkte, mis rakenduvad siis, kui euro tuleb kasutusele. Ja siis on säärane, et praegu on punkt, et rahapoliitikat, see tähendab raha emiteerimist ja kõik ja seda propagandat sinna juurde teeb Eesti Pank ise. Aga siis me viima ellu Euroopa Keskpanga rahapolitikat, siis me sisuliselt..., formaalselt me oleme Eesti noh Pank, sisuliselt oleme me üks Euroopa keskpangasüsteemi noh ütleme lülidest. See oli umbes nii nagu Nõukogude ajal oli Eestis NSVL riigipanga Eesti kontor, et põhijuhendid, mida teha ja lõppotsus oli Moskvas. Aga teatud kohustused on siin ka, et Eesti territooriumil ei tekiks suuremat inflatsiooni või noh ei oleks oluliselt suurem. Sest Euroopa Keskpanga eesmärgiks on, et inflatsioon ei oleks rohkem kui 2,5 protsenti. Tegelikult loetakse reeglite rikkumiseks, kui see on 1,5 protsenti üle 2,5 protsendi või midagi. Et et siis tuleb midagi ette võtta. Et ühest küljest on ta rahvusliku kompleksi kauba ja raha süsteemi üks osa, aga teisest küljest peab ta olema üks osa sellest suure euro piirkonna rahaspstemi juhtimisest, ja praegu juba on..., kui enne euroopa liiduga liitumist, et võis ütelda, et kui keegi tahtis Eestisse panka asutada, siis et ütleme noh, meil on küllalt pankasid ja me ei tahagi teid siia, siis nüüd tulenevalt tulenevalt Euroopa direktiivist meil ei ole luba keelduda Euroopas tegutsevatele pankadele tegvusluba andmast ja nende filiaalide arv on suurenenud. Ja nende pankade arv, kes Eesti pangatehinguid teevad, neid on 140 või midagi. Näiteks n osa pankasid, kes on tulnud Eestisse ja avanud kontori, aga osa on lihtsalt nagu Tallinna laenu puhul, Eestis mingit tegevust pole ja personali, aga Tallinn tahab laenu võtta ja annab Tallinna Lvlle laenu ja selleks registreerib ta ennast Finantsinspeksioonis, aga Finantsinspeksioon ei tohi öelda, et meil on juba küll neid, kes Eesti ettevõtetele laenu annab ja me ei anna sulle seda õigust. Et noh näete, ta ei ole klassikaline iseseisev keskpank enam.

Aga millega peaks siis antud olukorras tunnetama Eesti kodanik Eesti Panga kohalolekut?

Eee..., no Eesti Pank ikka esiteks ta jätkab Eesti majanduse seiret ja ütleme majandusprognoosid. Ta peaks seda jätkama, ta jätkab maksebilansi tegemist. Tema juures on arvelduskeskus, labor, kus vaaletusid vaadatakse, et kas siin ei neid ei ringle ja see mis ma ütlesin, et kui teil on raha kahjustatud, siis et Eesti Pank teeb ekspertiisi. Et need asjad jäävad kõik alles ja lisaks sellele

kohustused ka, et tagada, et Eestis oleks usaldus euro vastu olemas ja Eestis oleks hea investeerimiskliima ja ütleme, et inflatsioonimäärad ja intressimäärad oleks siis teiste riikide taseme. Et seda ei saa siis Eesti Pank üksinda teha, Valitsus on ka. Inflatsiooni mõjutab paljuski väliskaubandus ja Valitsus.

Aga kui te olete avalikkust jälginud, et kuidas teile tundub, et kui hästi on Eesti Pank tulevikuperspektiivi suutnud avalikkuses näidata, et mis see roll tulevikus on?

mmmm...no... Eesti Pangaal on kodulehel on euro lehekülge, kus propagandat tehakse, pressikonverentsid, lahtiste uste päevad, panga juhtkond käib säärastel kogunemistel kutsutakse esinema, et Eesti Panga tulevikku selgitama. Aga jällegi, et ega saajaprotsendiliselt seda Eesti Panga rolli ei hoomata. Et ma olen lugenud ja seda on ka küsitud, et mida need 300 inimest seal teevad. Noh nii nagu ei taibata, et see küsimus juba näitab seda, et neid rolle ei taibata või ei kujutata ette, sest muidu säärast küsimust ei tekiks. Pealegi küsimus on ju, et meil on 240 inimest, mitte 300. kunagi oli 94ndal aastal 300, kui Kallas oli president. Ja nüüd küsitakse 14 aastat hiljem, et mida need 300 inimest teevad? Ja järelikult säärane küsimus näitab, et rohujuuretasandil kõik ikka ei taipa. Aga jällegi, et paljud inimesed, kes raha kasutavad, et kui nende käest küsida, et mis seadused garanteerivad, et see raha oleks teil usaldusväärne ja nii edasi. Ja mis on seal kirjas, et mis garantiid on teile antud, et teil ei tekiks riske, siis nad ei oska sellele vastata, nad ei ole lugenud Eest krooni tagamise seadust. Neil ei ole seda vaja, sest praktika näitab, et asi toimib. Ja just Eesti Panga roll ongi, et neil ei olegi vaja seda lugeda, et neil ei tekigi mõtet, et ma pean lugema. Aga see on ka lõputu protsess ja kui siin venekeelses meedias ilmusid lood, et Eesti kroon devalveeritakse ja noh kuivõrd seadust ei tuntud, siis paanika oli suurem. Tegelikult see protsess ei ole nii lihtne, see ongi tehtud keerulsieks, et seda devalveerimist ei toimuks. Ütleme, et inimesed hakkasid käituma ühte pidi ja Eesti Pank püüdis inimesi rahustada. Ja lõpuks tuli välja, et see paanika oli lühiajaline ja väikese kõlapinnaga, kuigi mitte olematu. Noh näiteks, kui te vaatate Eesti Panga kodulehel statistikat, siis eurode ja dollarite ja hoiused on natuke kasvanud.

Aga kuidas ja millisena Eesti Panka meedias kujutatakse?

Me tahaksime muidugi, et paremini kujutatakse, aga üldiselt ollakse rahul, sest meil on avalike suhete osakond, kes ise püüab ka kaasa aidata sellele, et meid kujutatakse õieti. Noh.... me anname alati ka pressiteateid, mis lähevad siis BNS või noh ma täpselt ei tea. Ja ja noh antakse intervjuusid ajalehtedele ja tavaliselt on ka nii, et president ja asepresident. Aga ka kui on kaadrivahetus, siis jälle ikka ajalehed peavad oma kohuseks seda siis juhtkonna liikmeid intervjuuerida ja sellega saab siis ka meie kuvandit parandada. Aga ku ime vaatame mida need uuringud näitavad, siis ta on ju seal Piirivalvega tipus ja Valitsus seal lõpus on parteidega. Siis see näitab, et see kuvand on ikka väga hea ja sellega peab rahul olema. Aga kui näiteks Lipstok sai presidendiks ja teda rünnati sisi Tallinki pärast. Aga tegelikult see Hanschmidt tegi midagi, aga rünnati hoopis Lipstoki ja Eesti Panka. Tegelikult mõnikord ajakirjanikud on ka ülekohtused, sest need kaks asja polnud seotud aga seoti.

Kui te mainiste, et see kujutamine võiks parem olla, siis mis just konkreetselt võiks parem olla?

Noh ma mõtlen, et teinekord on sääraseid artikleid ajakirjanduses, kus ei võeta paralleelselt mei kommentaare. Näiteks eilses Äripäevas oli, et mingi soomlase artikkel, et kõik meie hädad saavad valuutakomiteest alguse, aga see on täitsa jama. Ja eeldusetki veel, et panganduskriis sai alguse, et noh marga laskma ujuma. Panganduskriis algas 90, mark lasti ujuma 92, hoopis vastupidi oli. Noh, kui oleks säärane artikkel, see jääb...., Eesti Pank kaitseb vananenud rahasüsteemi, siis

tegelikult on see kõige parem rahandussüsteem. Ütleme, et see viib kindlasti mingil määral kuvandit halvemaks, et oleks hea kui saaks mingil määral tasakaalustada, et kui artikkel on Eesti Panga kriitiline, siis me saaksime kommenteerida. Mul oli eile Andres Lipstokiga sel teemal ka just vestlus ja ta kohtus ärimeestega ja seal tuli ka kõne alla see ja need olid ka öelnud, et jama on. Aga noh Äripäev trükib ära ja kuidas ütelda, peab ennast juhtivaks ärileheks jah. Selles mõtets on, et teinekord on, et Äripäev algatas ka selle devalveerimisjutu ja teinekord ootaks veidi professionaalsemat arusaamist ärilehest just Eesti Panga rollist ja Eesti rahasüsteemist.

Kui nüüd Eesti Pank esineb oma sõnavõttudega meedias, siis mida peaks oma sõnumite kommunikeerimisel kõige enam tähele panema?

Nüüd ma ei saanud küsimusest aru, et.....

Et mida peab Eesti Pank oma sõnumi edasi andmisel tähele panema, mida arvestama?

No üldiselt see näpuga viibutamine, loen ka siin ühte ainet keskpanga poliitikast, et see on üks kõikide keskpankade üks roll ja see on ka, et keskpank ei peaks niivõrd ise sekkuma, kui just nõpu viibutamise korrale kutsuma. Eesti Pank peaks olema just säärase liigse optimismi ja liigse pessimismi puhul peaks.....noh, kui meie majandus liigub tsükliliselt ja liigub ühest kraavist teise, siis inimeste hoiakud oma tuleviku suhtes ja võib olla ka raha suhtes kipuvad ka liikuma ühest äärmusest teise, et siis hoida neid tee peal või keskjoonel. See tõttu peaks Eesti Panga sõnum olema objektiivne, aga mitte mingil määral sellist asotiaaži tekitav, vaid selline mõistlikusel ja rahulikkusele kutsuv ja vaata kui on tarbimisbuum, siisnoh ütleme, selle spetsialistid ja juhid niimoodi kirjutasiid, et see pole hea ja tuleks mõistlik olla. Nad ei kutsunud ülesse tarbimisest loobuma ja kuskile koopasse elama minna ja ka mitte laenuvõtmisest loobuma, vaid üheksa korda mõõda ja üks kord lõika. Ja praegu ka on ka õige aega kutsuda ülesse, et hea küll, meil on majanduslangus, aga tuleb ikka ettevõtlust arendada ja investeerida, seda tuleks rõhutada, et oleks paremad tuleviku väljavaated, et jah sõnum peaks olema selline, mis aitaks noh ütleme ühiskonnal stabiilset, rahuliku arengut jätkata.

Selle.....eeee, näiteks ma lugesin ühte rahapoliitika õpukut, et rahapoliitika kõige tähtsam eesmärk on riigi võimalikult kõrge elatustaseme saavutamine. See tähendab seda, et rahapoliitika, mis me teeme selleks, et kroon oleks usaldusväärsem. Selle kaugem eesmärk on see, et eestlased saaksid rahulikult magada ja ei peaks muretsema, mis nende rahast saab või mis nende sissetulekust saab. See on sellise sõnumi kaugem mõte. Rahapoliitika sõnum peaks aitama kaasa noh et inimese elatustase ei langeks ja et ta oleks ka kasvava trendiga. Ja et miks on keskpangast Valitsusest lahku viidud, leitakse, et kõrgem eesmärk, et see helgem tulevik tuleks. See tähendab, et me ei teeks võimul olemiseks mingeid kompromisse, et hetkel saaks rahva hääled kokku, et lähme küll mingit suunda, aga mitte ülesse. Nii nagu märke ronimisega, et kui kõrvale vahepeal minna, siis eesmärk on ju ikka ülesse poole saada. Keskpanga pikemaajalisem eesmärk peaks see olema. Keskpank peaks olema selle vastu, et midagi lühiajaliselt muuta.

Aga milline on see Eesti Panga keel, mida Eesti Pank kasutab meedias suhtlemisel?

No eks me püüame....., kunagi ma mäletan, et kui Uno Mereste oli Eesti Panga Nõukogu esimees, siis Eesti Panga noortes inimestes, kes on rahvusvaheliste raamatute järgi õppinud, tekkis juurduma selline noh nagu släng, mida kasutatakse panganduses, mida kasutatakse rahanduses ja panganduspoliitikas. Mereste võitles vihaselt säärase asjade vastu. Me oleme ka teinekord, kui Nõukogus tehakse ettekandeid, tähelepanu pööranud, et keel peab olema arusaadav, noh sõnum peab, mitte see sõnum pole hea siis, kui seal on hästi palju termineid, vaid sõnum on siis hea, kui sõnum on nii esitatud, et Maali..... või see kellele see esitatakse see on ka võimeline sõnumist aru saada. Seetõttu peab see keel olema arusaadav. Noh ma ei oska ütelda, Eesti Panga pressiteated,

et keele osas on nagu üldse Eestis on rahvusvahelise terminoloogia surve tekib ja nagu on siin juba ka kinnistunud, et forward-tehingud ja polegi neid termineid püütud ära tõlkida. Aga TÜ ja TTÜ majandusteaduskondadega kooskõlas on neid termineid siin püütud eesti keelde panna küll ja sellega on siin tegeletud.

Mida te peate Eesti Panga nõrkusteks?

Üks on muidugi see, et meil on ajalugu lühikene ja ütleme Eesti Panka on võimalik siduda mõningate keerulisemate perioodidega Eesti praeguses ajaloos. No näiteks I ja II panganduskriis, Veb-fond. Niimoodi, et sellised asjad on sellised, mida kasutatakse ära ja üks nad kaugenevad ära. Aga noh Ken-Martti Vaher võttis selle VEB-fondi teema jälle ülesse.

Mida peate Eesti Panga tugevusteks?

Ma arvan, et kui võtta iga aasta tehakse uuring..... aa või mitte iga aasta, aga teatud aja järgi tehakse uuring, et kuidas ollakse Eesti Pangaga kui tööandjaga ja töötajaga rahul....noh sisemine uuring. Ja siis küsitakse juhtkonnalt samu küsimusi jne. et noh see Eesti Panga kui tööandja prestiiži peetakse väga kõrgeks oma tööliste hulgas. Aga jällegi see rahuolematuse,..... küll tegelikult on see vähenenud, et see palk pole piisav, sest kommerts pangad maksavad rohkem ja me ei maksa. Ühe silmaga peame vaatama, kuidas teised riigiasutused maksavad ja teise silmaga, kuidas finantsasutused maksavad. Me maksame vähem kui finantssektor, aga rohkem kui teised riigiasutused. Peab nagu vähe veidi kahe heinakuhja vahel olema, et mõlemast mitte väga kaugemale minema. Aga jällegi, et Eesti Panga tugevus on kaader kindlasti. Need asepresidendidki Sutt ja Ross olid rahareformi ajal juba seal. Nad kasvasid reatöötajast, nad olid siis veel vist üliõpilased. Nad tulid sinna ja kasvasid asepresidentideks. Selles mõttes, et on kaader, kes on käinud läbi kõik need Eesti Panga arenguetapid. Nagu on mujal maailmas, et sa kasvad juhiks jooksupoisist, et meil on ka see tase saavutatud ja nüüd on mõned, kuivõrd need on noored mehed, siis on motivatsiooniprobleemid mõnedel töötajatel, kes on jõudnud osakonnatöötajate tasemele, kuid enam ülesse minna ei ole. Siis on väljapääs saata Frankfurti või IMFi nõunikuks. Kaader on ikka hästi tugev.

Millisena te näete meedia rolli Eesti Panga kuvandi kujunemisel?

No vat, ma ei olegi nii mõelnud, et kas ta peaks teine olema. Et kui siin jälle asjatundmatuid artikleid..... Et meediat huvitav rohkem kui juhtub midagi erakordset, no näiteks praaksajakroonised ja kui seal veel peeti kinni osasid. Küll seal meedias siis kirjutati ja uuriti. Aga jällegi siin peaministri nõunik küsib, et millega Nõukogu teeb, et midagi Nõukogust ei ole lugeda. Ma ütlesin, et iga Nõukogu istungi järel me saadame pressiteate, et istung toimus ja mida arutati, aga ükski ajakirjandusväljaanne ei pane seda sisse, kui seal pole midagi, et kedagi lintšiti või midagi oli pahasti. Kui kõik on korras, siis..... noh meedia ootaks, kui Eesti Pangas oleks midagi valesti, kuid meedial ei ole eriti huvi võimendada seda, et kõik on hästi, aga noh oleme rahul sellegagi.

Kuidas te näete enda rolli panga kuvandi kujunemisel?

Eeee.... eks, ma mäletan, et pärast rahareformi ilmus teoreetikute artikleid, et kroon kukub kuu aja pärast ja mõni....., siis me nõukogu liikmed seadsime ülesanded, et iga liige kirjutab krooni tugevustest ja krooni propageerimiseks artikleid. Ja siis võib olla lagul ma pidasin rohkem seda ajakirjanduse kaudu harida rahvast ja noh suurendada usaldust Eesti Panga ja Eesti rahasüsteemi vastu. Nüüd ma arvan, et see etapp on läbi ja mina näen oma rolli selles, et õpetades siin magistrante ja doktori kursusi ja ma räägin tulevastele finantstöötajatele, osa nendest õpilastest

töötab ka juba Eesti Pangas, räägin seda, et kuidas on tegelikult ja millest sõltub rahapoliitika usaldusväärsus ja keskpanga usaldusväärsus. Ja noh ütleme niimoodi, et räägin nendest telgitagudest, et tuua näiteid, et nendele meelde jääks, kuidas asi tegelikult on ja kuidas meedias see välja paistab. Et kui pikemat eesmärki silmas pidada, siis on see sama tähtis või isegi tähtsam, sest praegu ei oel ajakirjanduses huvi, sest arvatakse ka, et rahvas enam vähem teab neid asju. Ja ma ei usu, et keegi vastu võtaks, kui ma tahaks natuke selgitada neid asju, et mida rahaseadus peab kaitsma ja niimoodi. Arvatakse, et las loevad seadust, kes tahavad.

Minu poolt on kõik, et äkki soovite ise midagi lisada?

Noh lisada mitte, aga lihtsalt oleks hea saada hiljem teada palju minu arvamused erinesid teistest ja mis teie sellest järeldasite.

11. Raul Eamets – Eesti Panga Nõukogu liige

Kuidas te kirjeldaksite, et millega tegeleb Eesti Pank?

Laias laastus Eesti Panga põhiline funktsioon on tagada Eesti rahasüsteemi toimimine ja tegelikult see, et see rahasüsteem nagu ta meil on ja krooni vahetuskurs, kõik see ongi Eesti Panga ülesanne, et hoida raharinglus töötamas. Kui seda ei oleks, siis see ei toimiks ja siia võib öelda krooni stabiilsuse tagamine ja siis tulevad nagu muud ülesanded – inflatsioon, mida on nagu selles mõttes olemasoleva rahasüsteemi raames raske teha. Keskpanga võimed on suhteliselt piiratud. Analüüs, ma ütlesin, et Eesti Pank on tänaseks üks kolmest olulisemast teaduslikust keskusest, kus tehakse tõsiseltvõetavaid teaduslike analüüse. Ja see roll säilib tal ka tulevikus. Ja kindlasti ka statistika kogumine, maksebilans, mida täna kokku pannakse, on Eesti Panga ülesanne. Tal on neid rohkem kui üks, neid ülesandeid.

Te mainisite, et Eesti Pank on üks kolmest teaduslikust keskusest, et mis need ülejäänud kaks oleksid?

Tallinna Tehnikaülikool ja Tartu Ülikool. Ma paneksin meid esimesele kohale, noh teatud valdkonnas, näiteks makrovaldkonnas, on Eesti Pank number üks Eestis, aga noh nad tegelevad suhteliselt kitsaste asjadega, et neil pole väga lai see valdkond ja üht teist tehakse Tehnikaülikoolis ja rohkem sellist majandusteadusliku analüüsi ei tehta Eestis.

Te mainisite neid ülesandeid, millega Eesti Pank tegeleb, et mis oleksid need hoovad, millega Eesti Pank neid tegevusi teostab?

Noh on olemas Eesti Panga seadus, kus need tema funktsioonid on kirja pandud, mida ta teeb ja Eesti Pank, ütleme niimoodi, kehtestab teatud regulatsioone kommertspankadele, täidab rahaseadust, kuidas see rahasüsteem toimib. Tähendab on olemas sellised seadusandlikud aktid, mida Eesti Pank peaks jälgima ja ta kehtestab normatiive, mida kommertspank peab jälgima. Siis noh....noh nagu ma ütlesin, koostab maksebilansi statistikat, siis no üks, mida ma ei maininud on selline avalikkuse informeerimine ja mõjutamine läbi esinemiste ja artiklite, mida viimasel ajal on Eesti Panga tegelased päris palju teinud. Et võetakse sõna ja koostatakse prognoose, et ühe sõnaga need Eesti Panga eeeee..... prognoosid ja ülevaated on asjad, mida väga tähelepanelikult jälgitakse. Ütleme niimoodi, et sellega nagu arvestatakse.

Aga mis peaks sõnapaariga Eesti Pank Eesti kodanikule esmaselt pähe tulema?

Ääää phhhh..... Eesti raha, Eesti kroon ja niuke turvalisus. Ma ei oskagi öelda, et mis peaks esimesel kohal olema. Eesti Pank peaks olema sellise turvalisuse sünonüüm ja teispidi sellise Eesti krooni sünonüüm. Ma ei oska öelda, kumb nendest olulisem on.

Aga mis on need peamised asjad, kuidas Eesti kodanik peaks tunnetama Eesti Panga tegevust?

Tavaline inimene näeb neid artikleid ja selline sõnum peaks läbi ajakirjanduse jõudma inimesteni, kus panga funktsioon on selline, et kui läheb hästi, siis ta tõmbab seda optimismi tagasi ja ütleb, et võib ka halvemini minna ja jahutab seda kuuma meelt natukene. Ja kui läheb halvasti, siis ta peaks sellist optimistliku tooni hoidma, mitte et nüüd läheb kõik halvasti ja läheb veel halvemaks, vaid sellist positiivsust üleval., et noh see sõnum peaks kohale jõudma, ega ega siin on, et

Eesti Panga avatud uste päevad, kus inimesed käivad kohal ja vaatavad suure huviga, kuidas asjad käivad. Noh jah ega otseselt tavainimesega kokku ei puutu tegelikult.

Milliste inimeste, sündmuste ja protsessidega peaks veel inimestele Eesti Pank seostuma lisaks Eesti kroonile?

Kindlasti ka selliste negatiivsete asjadega, kus noh ajakirjandus armastab ikka võimendada igasuguseid jamasid, nagu oli see praaksajakroonised ja see devalveerimisepäevad siin käis, et need olid ka kohad, kus siis Eesti Pank võttis sõna ja teda mainiti korduvalt. Et ilmselt ka need negatiivsed asjad on osadel inimestel meeles ma arvan. Noh ütleme nii, et kas sõnaga inflatsioon Eesti Pank alati..... võib olla kui sellest kirjutatakse ja on majandushuviline inimene, kes viitsib need artiklid läbi lugeda, et aga nagu ma ütlesin selle rahasüsteemi tingimustes see pangal nagu peale selliste moraalsete mõjutamisvahendite muud vahendeid ei ole, et inflatsiooni ohjata.

Aga millisel ühiskondlikul positsioonil on Eesti Pank?

Ma arvan, et ta on suhteliselt tugeval positsioonil. Et kui vaadata neid reitinguid, mis tehakse, siis ta on ikka seal esimese kolme seas. Ma arvan, et ta on kõrgel positsioonil.

Aga milline roll peaks tal olema ühiskonnas?

Tal on selline majanduse seletaja roll ja seda rolli võiks rohkem olla.

Mis see tähendab?

Siiamaani on pank olnud väga reserveeritud Valitsuse kritiseerimisel. Ta on nagu oma.... kui Valitsus käib mingi prognoosi välja, siis käib Eesti Pank oma prognoosi välja ja see prognoos näiteks on madalam ehk ta ei ütle, et Valitsus tegi valesti, vaid ta ütleb, et näe meie prognoos on siin. Et noh võib olla ta võiks olla natukene kurjem mõnikord mingite poliitiliste otsuste peale, et ta on liiga.....ta nõu on vältinud kogu selle aja konfliktust või sellist kriitikat Valitsuse aadressile.

Aga lisaks sellele rollile, mis ta Valitsuse suunal on, et kas on mingi roll ka mida ta täidab kodanike poole?

No aga see on seesama, et seletama, miks asjad nii on. Seda rolli on nagu ikka ka päris palju teha, kui vaadata nende Eesti Panga inimeste esinemisi siin devalveerimisepäevade ajal. Siis oli neid artikleid ikka väga palju ja ka venekeelses ajakirjanduses. Nagu seletada ja seletada, et miks need asjad nii on ja miks devalveerimist kartma ei pea. Noh üritama keerulistest asjadest lihtsamalt seletama.

Kui oluline on see, et Eesti Pank peaks tegelema sellise teavitustööga?

Ma arvan, et see on väga oluline, sest kes seda veel teeb. Teadlased teevad, aga kuna Eesti Pank jälgib kogu aeg seda, et ta hoiab kätt majanduse pulsil, siis ma arvan, et see on väga oluline. Sellise analüütiku ja asjade seletaja ja oma arvamuse ütleja roll on keskpanga rolliks väga paljudes riikides.

Kas ja kuidas on Eesti Panga roll muutunud?

Ma ei oska öelda. Ta on nüüd kindlasti selles mõttes stabiilsemaks muutunud, et ta ei ole enam niivõrd aktiivne paljude asjade juures, kui oli 90ndatel, siis oli vaja nagu tekitada seadusandlust ja pangandust turgu korrastada ja siis oli sealpanganduskriisid ja pank pidi vastu võtma väga tõsiseid otsuseid, millist panka kinni panna ja millist mitte, millist toetada ja millist mitte. Sisuliselt tegeleti seadusandluse ja seadusloomega. Noh niisugust rolli on väga vähe või ei olegi üldse, et noh see süsteem on paika loksunud. Ei ole vaja enam nii aktiivselt süsteemi ülesehitusega tegeleda nagu ta siis tegeles.

Aga milline see roll peaks tulevikus olema?

Eks ta jääbki selliseks seletajaks ja analüüsi pooleks, rohkem eriti pärast seda, kui Eesti eurosooniga ühineb. Noh tal niisugune raha kursi hoidmine ja krooni tagamise funktsioon jääb ära ja põhimõtteliselt ta jääb muidugi siinset raharinget alati korraldama, et need eurod, mis siin ringlevad, toimetab Eesti Pank.

Et põhimõtteliselt selline raharingluse korraldamine, analüüs, statistika pakkumine ja korjamine Euroopa Liidule, et see roll jääb ja see tugevneb ka tulevikus. Et sellist sõltumatud analüüsikeskuse roll jääb, pluss muidugi see, et mida ma alguses ei maininud, see et Eesti esindamine iagsugustes rahvusvahelistes kogudes, kus Eesti Pank sees on ja nagu samamoodi Eesti hääl näitamine. See roll on täna, isegi kui me ei ole euro süsteemis, oleme me seal vaatleja staatuses ja see roll on ka tulevikus. Noh me oleme üks eurosooni riikidest ja seal on meie president võrdväärne ma ei tea, Saksamaa või Prantsusmaa keskpanga presidendiga. Selles mõttes on võimalus väga suur Euroopas asju mõjutada ja kui me seal ei ole, siis me seda teha ei saa.

Aga kui te mainisite, et Eesti kodanikule meenub Eesti Pangaga kõige rohkem Eesti kroon, siis mis tulevikus, millega siis peaks seostama?

No ma arvan, siis on ühelt poolt see, mis Eesti majanduses toimub ja rohkem tuleb seletada ka, Euroopas toimub ja kuidas see eEuroopa majandus mõjutab Eesti majandust ja kõik see euro ja dollari suhe, nii öelda selline majanduse lahtiseletamine laiemas plaanis ega see ei kao kuhugi.

Kas ühiskonnas on sellist rolli muutust teadvustatud?

Ma ei ole kindel, et noh ma arvan, pank kindlasti on seda teadvustanud. Noh kui vaadata sellist ajakirjandusliku läbilõiget, et palju panka kajastatakse jne, siis mina arvan küll, et se panga inimeste esinemine on suurenenud ja panga nähtavus..., ma arvan nagu, et pank on inimestele lähemale tulnud. Noh ta rääkis varem vähem ja temast räägiti varem vähem. Et noh ma ei oska nüüd öelda, kuivõrd nüüd....., seda peaks küsima tavaliste inimeste käest, kes nüüd sihtgrupp on, et minul on seda keeruline hinnata, et ma olen asja sees.

Aga kuidas muidu meedias muidu Eesti Panka kujutatakse?

Pffff... ma arvan, et kui mingid negatiivsed asjad välja ilmuvad, siis materdatakse Eesti Panka päris palju, aga üldiselt on ta selline usaldusväärne ja neutraalne, et kui nüüd välja arvata siis üksikud poliitilised jõud on teda rünnanud, et ega teda massilise rünnaku all ei ole. Pigem positiivselt kui negatiivselt.

Mida peaks Eesti Pank oma sõnumite kommunikeerimisel enam tähele panema?

Seda on nüüd keeruline öelda. Ma arvan, et põhimõtteliselt.....phhhh.....põhimõtteliselt on oluline just see, et keerulistest asjadest lihtsalt rääkida. Seda alati ei osata teha. Noh see on niisugune suhteliselt keeruline ülesanne, et me oleme siin ise kirjutanud keskkooli õpikuid,

majandusõpikuid. Ja keerulistest asjadest lihtsalt rääkimine tähendab seda, et sa saad ise asjadest paremini aru ja sa oskad seda paremini teistele edasi anda, et see on see koht, kus pangal on arenemisruumi, et nad räägivad keerulistest asjades keeruliselt sageli ja see ei jõua kohale. Ma usun, et see aja jooksul paraneb, aga see on minu meelest kõige olulisem.

Kui oluline on see, et Eesti Pank otsib meediaga kontakti või meedial lasta otsida Eesti Pangaga kontakti?

Ei no mõlemat pidi. Ma arvan, et oluline on see, et Eesti Pank peaks ise ka aktiivne olema, et see on selline tavaline PR-töö, et peab ise olema aktiivne, infot ette söötma, et kindlasti peab olema aktiivne.

Miks siis?

Noh sellepärast juba kas või, et kui näha, et negatiivsed asjad juhtuma hakkavad siisneid ennetada ja suunata neid asju natuke, et mitte jääda viimaseks, kes neid asju kommenteerib, sisi kui juba kõik on Eesti Panga näo täis söimanud, et see reageerimiskiirus võiks olla parem mõnel sellisel negatiivsel juhtumil.

Kust peaks kodanik saama infot Eesti Panga kohta?

No eks ajakirjandusest ja muidugi koduleht on suhteliselt palju külastatud. Mis muidugi on probleem, mida ma ka panga see olen tõstatanud korduvalt esile, et täna puudub venekeelne kodulehekülg, et teatud seltskond infot otse allikalt ei saa. Et kui oli see devalveerimise jutt, siis vene meedias küll kirjutati, aga püsivat venekeelset väljundit Eesti Pangal ei ole. See on kindlasti halb. Pluss muidugi ka igasugused avaldised nagu Kroon ja majandus, kust majandushuvilised saavad igasuguseid majandusartikleid ja igasugused publikatsioonid tulevad. Aga ma arvan, et majandusartiklid, kodulehekülg, et internet on ikka tänapäeval see, mida jälgitakse.

Aga kust Eesti Pank ise saab tagasisidet kodanikelt?

Mmmmm.....see on hea küsimus, et otseselt vist ei tegeleta mingisuguste uuringutega, et see üks tagasisidevõimalus on avatud uste päev, kus inimesed tulevad ja küsivad. Ja siis noh need gallupid, need usaldusvääruse gallupid, millele ma siin viitasin. Minu arvates Eesti Pank otseselt, mulle nagu ei löö ette, et oleks teinud.

Aga milline on see Eesti Panga keel, mida pank meedias kasutab?

No eks me nõukogus oleme ka neid pressiteateid vaadanud ja ma ei oska nagu öelda, et need pressiteated nüüd küll midagi keerulist pole olnud, et on üritatud suhteliselt lihtsalt väljendada.

Mida peate Eesti Panga nõrkusteks?

Nõrkusteks on võib olla see, et selline ühtpidi tugevus ja nõrkus on see elitaarsus, et nagu ta on, ta on mõnes mõttes suletud süsteem. Mida rohkem sa avardad ja läbipaistvamaks sa teed, seda rohkem kriitikat saad. See on nagu paradoksaalne, et mida rohkem pangast teatakse, seda rohkem seda kritiseeritakse. Mida vähem...., kui 5 aastat tagasi räägiti Eesti Pangast palju vähem, siis tema reitingud olid kõrged, sest ta oli mingi märk ainult. Aga võib olla nagu see, et mida ma korduvalt ütlesin, et üritada keerukaid asju lihtsalt rääkida ja olema aktiivsem poliitika kujundamisel, et öelda mõni kuri sõna ka Valitsuse aadressil, mida täna ei ole tehtud.

Aga kui tuua välja eraldi ka tugevused?

No tugevus on see sama usaldusväärsus ja ütleme see, mis na dräägivad, pole lihtsalt jutt ja poliitika, noh ütleme, siis sõltumatus. Ta ei sõltu täna mitte ühestki poliitilisest parteist. Selles mõttes võib päris selgelt öelda, et see majandusanalüüs ja see, mis sealt välja tuleb ei ole kuidagi viisi kallutataud. Ta räägib majandusest otse ja ausalt, sest see tugineb objektiivsel analüüsil, mis on väga kõval tasemel.

Kui hästi need tugevused laiemas avalikkuses välja paistab?

Ma ei oska öelda, et ma arvan, et võiks rohkem paista, et eeee..... ega jah sellega on nii, et kes nagu majandusteaduse ja asjadega kursis on, siis need teavad seda nii kui nii ja küsimus on selles, kas teised peavadki seda teadma, et noh kõikide asjadega ei saagi kursis olla. Et kui küsida, kes on kolm juhtivamat politoloogia või avaliku haldusega tegelevat keskust, siis kas see inimene peab teadma. Sama on majandusega. Et pigem on see üldisema usaldusväärusega seotud, et ta ei pea pidevalt endale mööda rinda tampima ja ütleme, et meie oleme kõvad tegijad Eestis, vaid ta peab oma sõnumi formuleerima niimoodi, et see kohale jõuaks kõikidele. Sellest piisab tegelt.

Millist rolli te näete meedia rolli Eesti Panga kuvandi kujunemisel?

Ma ei oska öelda, et noh erinevalt mõnest muudest asjades ei ole meediakriitika eriti seda Eesti Panga kuvandit nagu mõjutanud minu arvates, sest kui vaadata neid usaldusväärseuse näitajaid, siis on olnud see suhteliselt stabiilne. Noh sõltumata sellest, kas pank on sõimatud või mitte. Ma ei arva nagu noh erinevalt mõnest teisest, et meedial on metsik roll asjade kujunemisel. Ma arvan, et Eesti Panga imidži puhul ei ole see suurt mõju avaldanud.

Aga millisena näete enda rolli?

Üritada anda asjast objektiivselt pilti nagu teile siin praegu rääkides. No selles mõttes, et minu ülesanne see ei ole. Meil on lepitud rollide jaotus, et intervjuusid annab ainult Nõukogu esimees,....noh alati on õigus eksperdina arvata midagi, aga nüüd ütleme nii öelda teadlikult kujundada panga kuvandit, et mul seda aktiivset rolli ei ole.

Minu poolt on kõik, et äkki soovite veel midagi lisada?

Ei tea, ma rääkisin nagu kõik ära, et kui teil mingi küsimus tekib, siis võite meili peale saata veel.